

מארז תכנון, ניהול והיערכות לשנה"ל תשע"ג

למנהלי בתי הספר העל יסודיים ולמפקחים

מהמינהל הפדגוגי

תוכן העניינים

מארגז תכנון ניהול והיערכות בבתי הספר העל יסודיים תשע"ג

פרק א' - מבט על... מטרות ויעדי התכנית האסטרטגית תש"ע-תשע"ג

מבט לאחור וראייה לעתיד - סמנכ"לית בכירה ומנהלת המינהל הפדגוגי, מיכל כהן

- ♦ פתח דבר עמוד 216
- ♦ מבט על... מטרות ויעדי התכנית עמודים 217 - 222
- ♦ הקדמה - מנהלת האגף לחינוך על יסודי, יפה פס עמוד 223

פרק ב' - הנחיות ליישום התכנית האסטרטגית בחינוך העל יסודי תשע"ג

יעד 1 - העמקת החינוך לערכים

- ♦ נעלה לירושלים עמוד 225
- ♦ תרבות ישראל ומורשתו עמודים 226 - 227
- ♦ הגיוס לצה"ל ולשירות הלאומי אזרחי עמודים 228 - 229
- ♦ מסע ישראלי עמודים 230 - 231
- ♦ ההמנון הלאומי עמוד 232
- ♦ שעת חינוך - תכנית הליבה עמודים 233 - 234
- ♦ זיכרון השואה עמוד 235
- ♦ תנועות הנוער עמודים 236 - 237
- ♦ מעורבות חברתית עמודים 238 - 239
- ♦ תרבות הפנאי של בני נוער עמוד 240
- ♦ חוק החינוך הממלכתי המתוקן (תש"ס) עמודים 241 - 243
- ♦ חינוך אזרחי ודמוקרטי עמודים 244 - 245
- ♦ מורשת, דת ותרבות - במגזר הערבי עמודים 246 - 247
- ♦ מורשת ותרבות - במגזר הדרוזי עמודים 248 - 249
- ♦ הכרת הארץ ואהבת מולדת עמודים 250 - 251
- ♦ חינוך ערכי עמוד 252
- ♦ שוויון בין המינים עמוד 253

יעד 2 - מאבק באלימות ועיצוב אקלים חינוכי מיטבי

- ♦ אקלים מיטבי עמודים 254 - 256
- ♦ תלבושת אחידה עמוד 257
- ♦ זהירות ובטיחות בדרכים עמודים 258 - 259

יעד 3 - שיפור ההישגים הלימודיים

- ♦ שלהב"ת - שפת אם עברית עמודים 260 - 262
- ♦ שלהב"ת - שפת אם ערבית עמודים 263 - 264
- ♦ מתמטיקה עמודים 265 - 267
- ♦ מדע וטכנולוגיה עמודים 268 - 270
- ♦ לב"ם - לקראת בגרות מליאה עמודים 271 - 272
- ♦ סימסטר קיץ - "המחצית השלישית" עמודים 273 - 274
- ♦ אמירים למצטיינים עמוד 275
- ♦ אקדמיה למצטיינים עמוד 276
- ♦ קליטת תלמידים עולים ותלמידים תושבים חוזרים עמודים 277 - 279
- ♦ אזורי בחירה מבוקרת - ניסוי ארצי עמודים 280 - 281

יעד 4 - ניצול מקסימאלי של זמן הלימוד

- ♦ ניצול זמן הלימוד:
 - ♦ יישום הוראות חוזר "ימי לימוד מחייבים"
 - ♦ הקצאת שעות הלימוד השבועיות המחייבות עמודים 282 - 283

מתנה

יעד 5 - צמצום פערים

- ♦ איתור, טיפול וקידום תלמידים מתקשים באוכלוסיות שח"ר עמודים 284 - 285
- ♦ איתור, אבחון, למידה, הערכה - אל"ה עמודים 286 - 287
- ♦ חומש למגזרים דוברי השפה הערבית עמודים 288 - 289
- ♦ לב"ם - לקראת בגרות מליאה עמודים 290
- ♦ סימסטר קיץ - "המחצית השלישית" עמודים 290

יעד 6 - חיזוק מעמד המורה ושיפור איכות ההוראה

- ♦ פיתוח דרכי הערכה לצורך קידום מקצועי של מורים ומנהלים עמוד 291
- ♦ פיתוח מקצועי
- ♦ עובדי הוראה באופק חדש - חט"ב עמודים 292 - 293
- ♦ עובדי הוראה בעוז לתמורה - חטיבות עליונות עמודים 294 - 295

יעד 7 - חיזוק מעמד המנהל

- ♦ פיתוח מקצועי של מנהלי בתי-ספר עמוד 296

יעד 12 - שילוב הלומדים וקידומם בחינוך הרגיל תוך הרחבת יכולת הכלתם ומתן מענים מגוונים

- ♦ שילוב הלומדים וקידומם בחינוך הרגיל תוך הרחבת יכולת הכלתם עמודים 297 - 300

רפורמות

- ♦ עוז לתמורה עמודים 301 - 303
- ♦ אופק חדש בחט"ב עמודים 304 - 305

תכניות מרכזיות

- ♦ חאלו"ם - חינוך אישי לצמיחה ומנהיגות עמודים 306 - 308
- ♦ חינוך משלב עמודים 309 - 310

כללי

- ♦ שעת חירום עמוד 311

פרק ג' - הנחיות נוספות לבתי הספר בחינוך הדתי

- ♦ פתח דבר - ראש מינהל החמ"ד, אברהם ליפשיץ עמוד 313
- ♦ הקדמה - מפקחת ארצית על בתיה"ס הדתיים, דסי בארי עמוד 314
- ♦ הנחיות נוספות בדיקה ליעדים - לבתי הספר בחינוך הדתי עמודים 315 - 321

פרק ד' - הנחיות נוספות לבתי הספר בחינוך המיוחד

- ♦ פתח דבר - מנהלת האגף לחינוך מיוחד, רעיה לוי-גודמן עמוד 323
- ♦ הנחיות ליישום היעדים בעבודה עם תלמידים בעלי צרכים מיוחדים בחינוך הרגיל עמודים 324 - 325
- ♦ הנחיות ליישום היעדים בעבודה עם בתי ספר בחינוך המיוחד עמודים 326 - 342

פרק ה' - משאבים ליישום התכנית האסטרטגית בחינוך העל יסודי תשע"ג

- ♦ הקדמה - משאבים ליישום התכנית האסטרטגית תשע"ג עמוד 344
- ♦ שעות תוספתיות ליישום תכנית האסטרטגית בחינוך העל יסודי תשע"ג עמוד 345
- ♦ שעות הלימוד השבועיות המחייבות בחינוך העל יסודי תשע"ג עמודים 346 - 349
- ♦ הספרייה - מרכז משאבים בבית-הספר עמודים 350 - 351
- ♦ ספרי לימוד לתלמידים - היערכות לתשע"ג עמודים 352 - 353
- ♦ ריכוז שעות הלמידה והפיתוח מקצועי ליישום היעדים עמודים 354 - 359

פרק ו' - תם ולא נשלם... ומה הלאה?

תם ולא נשלם... מנהלת אגף פיתוח במינהל הפדגוגי, זהבה שמש

- ♦ על אודות המתנה עמוד 361
- ♦ על אודות הגאנט עמוד 361
- ♦ על אודות ספר התכניות עמודים 362 - 364
- ♦ המארח כציר עבודה מארגן בבניית תכניות העבודה עמודים 365 - 373

פרק א'

מבט על... מטרות ויעדי התכנית האסטרטגית

מבט לאחר וראייה לעתיד -

סמנכ"לית בכירה ומנהלת המינהל הפדגוגי, מיכל כהן

♦ פתח דבר

♦ מבט על...

הקדמה -

מנהלת האגף לחינוך על יסודי, יפה פס

מבט על... מטרות ויעדי התכנית האסטרטגית תשע"ג

מבט לאחר וראייה לעתיד - סמנכ"לית בכירה ומנהלת המינהל הפדגוגי, מיכל כהן

פתח דבר

שמחנו לשמוע מכם כי מארז המתנ"ה שפיתחנו לשנה"ל תשע"ב, סייע לכם להתארגן כראוי לשנת הלימודים הנוכחית, סינכרן את העשייה, הנגיש את המידע לגבי התכניות, המשימות והמשאבים של המינהלים השונים במטה, הפחית את "גורם ההפתעה" ושימש כבסיס לשיח הפדגוגי סביב תהליך בניית תכנית העבודה עם צוות המוסד החינוכי, ההורים, המפקח והמחוז.

השנה המשכנו בעשייה זו ופעלנו להרחבת התפיסה האינטגרטיבית תוך התייחסות לרצפים מגוונים: רצף גילאי מקדם יסודי דרך היסודי ועד לעל יסודי; רצף של אוכלוסיות רגילות, מצטיינות, מתקשות, חנ"מ; רצף של אוכלוסיות וותיקות ועולים; ורצף מטה-מחוז. פעלנו להגדלת מרחב הבחירה שלכם ביחס לתחום ההדרכה, אופן השימוש בשעות הלא צבועות, ביטול חובת ההשתתפות בקורס מסוים בפיתוח המקצועי ועוד.

כדי לאפשר לכם להיערך כראוי ובזמן ליישום התכנית האסטרטגית לקראת שנה"ל תשע"ג, שדרגנו את המארג והכנסנו בו שינויים משמעותיים הנוגעים לרמת התכנים ולאופן הצגתם:

ברמת התכנים - הרחבנו, העמקנו וכללנו חומרים נוספים שפותחו במהלך שנת תשע"ב; הוספנו את הרפורמה החדשה עוז לתמורה, את תפיסת הניהול עצמי, את מודל ההדרכה; התייחסנו להערכה ולבקרה ברמה הבית ספרית ולממדי התפוקה והתוצאה ברמה המחוזית.

ברמת המבנה - בחרנו להציג את ההיבטים המרכזיים בתכנית החל משלב מטרות התכנית האסטרטגית ויעדיה, דרך המשימות הנגזרות מכל יעד תוך פירוט ההנחיות המרכזיות ליישום המשימה.

את תהליך הערכה הצגנו על פני הרצף, כשברמה הבית ספרית הדגשנו את הפעולות המרכזיות הנדרשות ממנהל ביה"ס וצוותו, וברמה המחוזית העלינו הצעות/נושאים ביחס למדדי התוצאה המרכזיים שידונו על ידי המפקח ומנהליו, כל זאת תוך שקיפות מרבית, לצד המשאבים הנדרשים ליישום התכנית בתשע"ג.

החומרים הנכללים במארג מהווים את תשתית המידע הנדרש בעבודת המחוז עם המפקחים והמנהלים. הם מעודדים דיאלוג מתמשך בין המפקח, למנהל, לרשות ולהורים אודות תכנון שנה"ל, בניית תכנית העבודה, אופן שיבוץ השעות שאין צבועות במערכת, הנושאים בהם ישתלמו המורים במסגרת ההתפתחות המקצועית, שיבוצי מורים, תחומי ההדרכה ועוד.

תודתנו לכלל השותפים לחשיבה ולתכנון הפדגוגי במשרד שפועלים יחדיו להיערכות לתשע"ג: מנהלי מחוזות, לשכת המשנה למנכ"ל וצוות התכנון, מזכירות פדגוגית, מינהל הכשרה ופיתוח מקצועי לעו"ה, מינהל חברה ונוער, מינהל מדע וטכנולוגיה, מינהל תקשוב ומערכות מידע, מינהל חינוך דתי, מינהל כלכלה ותקציבים, מינהל הפיתוח, אגף א' נכסים ולוגיסטיקה, אגף בכיר לכא"ב, אגף א' לחינוך מוכר שאינו רשמי, אגף א' תכניות אסטרטגיות בחינוך לערכים, אגף הביטחון ולמנהלים במינהל הפדגוגי, המוביל את הראייה הכוללת של העשייה הפדגוגית המשרדית לטובת בתי הספר.

ומכאן לאן מועדות פנינו? כשלב נוסף בפיתוח כלים שייצו לניהול פדגוגי מיטבי ולהיערכות לקראת תשע"ג, אנו מכינים, בימים אלו, את לוח הגאנט לשנה"ל תשע"ג: לוח המסדיר את כלל הפעולות, הכנסים, האירועים והבקורות במהלך השנה. בנוסף, אנו נמצאים בשלבי פיתוח של ספר התכניות בו תוכלו למצוא את כלל התכניות החינוכיות שפותחו במשרד ו/או שהמשרד שותף לפיתוחן ו/או להובלתן - כלים ניהוליים שישלחו אליכם לקראת סוף חודש מאי.

כל זאת בהתאם לתכנית האסטרטגית הכוללת של המשרד כפי שתוצג להלן:

מבט על... מטרות ויעדי התכנית האסטרטגית לשנת תשע"ג

הפרק שלפניכם מציג את המטרות ואת היעדים הכלולים בתכנית האסטרטגית לשנת תשע"ג. המטרות והיעדים ממוקדים בקידום של היבטים המשלימים זה את זה ומבוססים על התפיסה הרואה את הלומד כמכלול והחותרת למתן מענה לצרכיו הקוגניטיביים, הרגשיים והחברתיים.

בחרנו להציג את הדברים ברצף שיאפשר תכנון מושכל החל משלב מטרות התכנית האסטרטגית ויעדיה ועד למשימות הנגזרות מכל יעד. בכל משימה תיארונו את הפעולות המרכזיות הנדרשות מהמנהל ומצוותו לקידומה, לצד תהליך הערכה הבית ספרית ומדדי התפוקה והתוצאה ברמת בתי הספר במחוז:

תפקידם של מדדי התפוקה לשקף את ליבת העשייה המתרחשת בביה"ס בעקבות התשומות ופעולות ההתארגנות שננקטו בכל אחת מהמשימות.

תפקידם של מדדי התוצאה הוא ללמד אודות השינוי המצופה בסביבה הבית ספרית (ברמת תלמיד, כיתה, מורה, צוות וכו') בעקבות הפעלת המשימות. מדדי התוצאה מושפעים מהעשייה הבית-ספרית אך גם מהשפעות חיצוניות בסביבה. המידע לגביהם יכול להיאסף באמצעות תצפיות, שיחות, חוות דעת אישיות, שאלונים וכד' - בחרנו להציגם כנקודות לשיח בין המפקח לקבוצת מנהליו.

בנוסף, הצגנו עבור כל יעד את המשאבים הנדרשים ליישומן, לצד הנחיות הנוגעות לאופן מימושן היעיל של שעות ההוראה הנדרשות, הפיתוח המקצועי למורים וההדרכה הבית ספרית כך שתוצג בפניהם התמונה הכוללת.

מטרות התכנית האסטרטגית

- מערכת החינוך תחזק את החינוך לערכים ציוניים, יהודיים, דמוקרטיים וחברתיים.
- מערכת החינוך תחתור לקידום המצוינות, לשיפור ההישגים והאיכות החינוכית ולצמצום הפערים החברתיים.
- מערכת החינוך תהיה אפקטיבית ויעילה יותר, תשרת את צורכי הפרט ואת צורכי המשתנים של מדינת ישראל.

יעדי התכנית

- העמקת החינוך לערכים
- מאבק באלימות ועיצוב אקלים חינוכי מיטבי
- שיפור ההישגים הלימודיים
- ניצול מקסימאלי של זמן הלימוד
- צמצום פערים לימודיים
- חיזוק מעמד המורה ושיפור איכות ההוראה
- חיזוק מעמד המנהל
- התמקדות במקצועות הליבה
- התאמת תכנית הלימודים למציאות החינוכית המשתנה
- הגדלת מספר התלמידים בחינוך הטכנולוגי-מקצועי
- תקשוב מערכת החינוך והתאמתה לעידן הדיגיטלי במאה ה-21

יעד נוסף לתשע"ג

- שילוב הלומדים וקידום בחינוך הרגיל תוך הרחבת יכולת הכלתם ומתן מענים מגוונים

תכנית
אסטרטגית

מטרות

יעדים

משימות

פעולות

משאבים

הערכה
בית ספרית

מדדי
תפוקה
ותוצאה

מטרות ויעדי התכנית האסטרטגית

מתב"ה

ריכוז הנושאים, המטרות, היעדים והמשימות בתכנית האסטרטגית בעל יסודי

הנושא	המטרה	יעד מס'	היעד	המשימה
יעד 1				
נעלה לירושלים	א'	1	העמקת החינוך לערכים	יציאה לסיוורים חינוכיים בירושלים
תרבות ישראל ומורשתו	א'	1	העמקת החינוך לערכים	הטמעת מקצוע "תרבות ישראל ומורשתו"
הגיוס לצה"ל ולשירות הלאומי אזרחי	א'	1	העמקת החינוך לערכים	עידוד הגיוס לצה"ל ולשירות הלאומי-אזרחי
מסע ישראלי	א'	1	העמקת החינוך לערכים	הרחבת תכנית "מסע ישראלי" - לכיתות י"א
ההמנון הלאומי	א'	1	העמקת החינוך לערכים	העמקת ההיכרות עם ההמנון הלאומי
שעת חינוך - תכנית הליבה	א'	1	העמקת החינוך לערכים	הטמעת שעת חינוך - תכנית הליבה לכיתות ז'-י"ב
זיכרון השואה	א'	1	העמקת החינוך לערכים	חינוך וחיזוק הנחלת זיכרון השואה ומשמעויותיה
תנועות הנוער	א'	1	העמקת החינוך לערכים	הגדלת מספר התלמידים המשתתפים בפעילויות תנועות הנוער
מעורבות חברתית	א'	1	העמקת החינוך לערכים	העמקת החינוך למעורבות חברתית, הטמעת ערך השליחות הציבורית והכנת הנבחרים לתפקידם
תרבות הפנאי של בני נוער	א'	1	העמקת החינוך לערכים	טיפול תרבות הפנאי לנוער
יעד 2				
אקלים מיטבי	א'	2	מאבק באלימות ועיצוב אקלים חינוכי מיטבי	הפעלת תכנית מערכתית לקידום אקלים חינוכי מיטבי ולצמצום אלימות
תלבושת אחידה	א'	2	מאבק באלימות ועיצוב אקלים חינוכי מיטבי	הנהגת התלבושת האחידה
יעד 3				
שלהב"ת - שפת אם עברית	ב'	3	שיפור ההישגים הלימודיים	שיפור מיומנויות בשפת אם עברית "שלהב"ת" - שילוב ההבנה וההבעה בתחומי הדעת
שלהב"ת - שפת אם ערבית	ב'	3	שיפור ההישגים הלימודיים	שיפור מיומנויות בשפת אם ערבית "שלהב"ת" - שילוב ההבנה וההבעה בתחומי הדעת
מתמטיקה	ב'	3	שיפור ההישגים הלימודיים	העלאת ההישגים במתמטיקה בכיתות ז', ח', ט'
מדע וטכנולוגיה	ב'	3	שיפור ההישגים הלימודיים	שיפור הלמידה והעלאת ההישגים במדע ובטכנולוגיה בכיתות ז', ח', ט'
לב"ם - לקראת בגרות מליאה	ב'	3	צמצום פערים ושיפור הישגים לימודיים	העלאת שיעור הזכאים לתעודת בגרות ע"י הפעלת תכנית "לב"ם" בכיתות י"ב בהיקף מלא ועל פי הנהלים
סימסטר קיץ - "המחצית השלישית"	ב'	3	צמצום פערים ושיפור הישגים לימודיים	העלאת שיעור הזכאים לתעודת בגרות באמצעות לימוד לקראת בחינת בגרות במקצועות החובה במרכזי למידה בפריסה ארצית במשך חמישה שבועות במהלך חופשת הקיץ

מתב"ה

המשך ריכוז הנושאים, המטרות, היעדים והמשימות בתכנית האסטרטגית

הנושא	המטרה	יעד מס'	היעד	המשימה
אמירים למצטיינים	ב'	3	שיפור ההישגים הלימודיים	הטמעת תכנית "אמירים" לטיפול התלמידים המצטיינים וקידום תרבות של מצוינות בית ספרית
אקדמיה למצטיינים	ב'	3	שיפור ההישגים הלימודיים	למידה של קורסים אקדמיים, המעניקים קרדיט אקדמי תוך המרה של יחידות הבערות במקצוע הנלמד. וזאת על פי תכנית מפורטת שתפורסם
קליטת תלמידים עולים ותושבים חוזרים	ב'	3	שיפור ההישגים הלימודיים	<u>המשימות לעולים חדשים:</u> הקניית העברית כשפה שנייה ל עולים שיפור השפה והשלמת פגרים במקצועות הלימוד מניעת נשירה של תלמידים עולים <u>המשימות לעולים ותיקים:</u> המשך ליווי באמצעות תכניות לתלמידים עולים במטרה לשפר את השפה ולהשלים פגרים
אזורי בחירה מבוקרת - ניסוי ארצי	ב'	3	שיפור ההישגים הלימודיים	הפעלת תכנית ניסוי המקדמת בחירת הורים מבוקרת בעת רישום ילדיהם לבתי-הספר, שלא על-פי אזורי הרישום הקיימים
יעד 4				
ניצול זמן לימוד: יישום הוראות חוזר "ימי לימוד מחייבים" והקצאת שעות הלימוד השבועיות המחייבות	ה'	4	ניצול מקסימאלי של זמן הלימוד	יישום הוראות חוזר "ימי לימוד מחייבים" והקצאת שעות הלימוד השבועיות המחייבות
יעד 5				
איתור, טיפול וקידום תלמידים מתקשים באוכלוסיות שח"ר	ב'	5	צמצום פגרים	הפעלת תכניות לאיתור, לטיפול ולקידום תלמידים מתקשים ולצמצום פגרים לימודיים וחברתיים ומניעת נשירה
איתור, אבחון, למידה, הערכה - אל"ה	ב'	5	צמצום פגרים	קידום התלמידים המתקשים והבניית תהליכי הוראה המותאמים ללומד בכיתה ובמסגרת קבוצתית
חומש - למגזרים דוברי השפה הערבית	ב	5	צמצום פגרים	הפעלת תכניות לאיתור, לטיפול ולקידום תלמידים מתקשים ולצמצום פגרים לימודיים וחברתיים
לב"ם - לקראת בגרות מלאה	ב'	5	צמצום פגרים ושיפור הישגים לימודיים	העלאת שיעור הזכאים לתעודת בגרות ע"י הפעלת תכנית "לב"ם" בכיתות י"ב בהיקף מלא ועל פי הנהלים
סימסטר קיץ - "המחצית השלישית"	ב'	5	צמצום פגרים ושיפור הישגים לימודיים	העלאת שיעור הזכאים לתעודת בגרות באמצעות לימוד לקראת בחינת בגרות במקצועות החובה במרכזי למידה בפריסה ארצית במשך חמישה שבועות במהלך חופשת הקיץ

המשך ריכוז הנושאים, המטרות, היעדים והמשימות בתכנית האסטרטגית

הנושא	המטרה	יעד מס'	היעד	המשימה
יעד 6				
פיתוח דרכי הערכה לצורך קידום מקצועי של מורים ומנהלים	ב'	6	חיזוק מעמד המורה ושיפור איכות ההוראה	הערכת מורים ומנהלים לצורך קידום המקצועי
פיתוח מקצועי: עובדי הוראה באופק חדש - חט"ב. עובדי הוראה בעוז לתמורה - חטיבות עליונות	ב'	6	חיזוק מעמד המורה ושיפור איכות ההוראה	השתתפות בקורסים לפיתוח מקצועי של עובדי ההוראה
יעד 7				
פיתוח מקצועי של מנהלי בתי-ספר	ב'	7	חיזוק מעמד המנהל	פיתוח מקצועי של מנהלי בתי-ספר
יעד 12				
שילוב הלומדים וקידומם בחינוך הרגיל תוך הרחבת יכולת הכלתם	ב'	12	שילוב הלומדים וקידומם בחינוך הרגיל תוך הרחבת יכולת הכלתם ומתן מענים מגוונים בהיבטים שונים	מתן מענים משמעותיים בחינוך הרגיל כך שפחות ילדים יזדקקו להפנייתם ללמידה במסגרות החינוך המיוחד

ריכוז הנושאים, המטרות, היעדים ומשימות השגרה הנגזרות מהתכנית האסטרטגית

הנושא	המטרה	נגזר מיעד מס'	היעד	משימת השגרה בדיקה ליעד
משימות שגרה בדיקה ליעד 1				
חוק החינוך הממלכתי המתוקן	א'	1	העמקת החינוך לערכים	מימוש מטרות חוק החינוך הממלכתי המתוקן (תש"ס)
חינוך אזרחי ודמוקרטי	א'	1	העמקת החינוך לערכים	חינוך לערכים דמוקרטיים ואזרחיים חינוך לחיים משותפים
מורשת, דת ותרבות -במגזר הערבי	א'	1	העמקת החינוך לערכים	הטמעת מקצוע "מורשת דת ותרבות"-מגזר ערבי
מורשת ותרבות - במגזר הדרוזי	א'	1	העמקת החינוך לערכים	הטמעת מקצוע "מורשת ותרבות"-מגזר הדרוזי
הכרת הארץ ואהבת מולדת	א'	1	העמקת החינוך לערכים	חיזוק החינוך להכרת הארץ ואהבתה, טיפוח מחויבות ואחריות לארץ ישראל (לנוף, לטבע, לאדם ולחברה) ולמדינת ישראל
חינוך ערכי	א'	1	העמקת החינוך לערכים	הטמעת ניסיונית של תכנית אב לחינוך ערכי המשלבת את החינוך הערכי באופן רב תחומי, רב שנתי, תהליכי וספירלי
שוויון בין המינים	א'	1	העמקת החינוך לערכים	קידום שוויון בין המינים
משימת שגרה בדיקה ליעד 2				
זהירות ובטיחות בדרכים	א'	2	מאבק באלימות ועיצוב אקלים חינוכי מיטבי	קידום התנהגות זהירה ובטוחה בדרכים
רפורמות במערכת החינוך				
עוז לתמורה	קידום הישגי מערכת החינוך בחטיבה העליונה והעצמת מעמדו של עובד ההוראה; יצירת סינרגיה בין רכיבי עוז לתמורה: שעות פרטניות, שעות תומכות הוראה, זמן תלמיד, זמן מורה, פיתוח מקצועי של הצוות והערכת עובדי הוראה			
אופק חדש בחט"ב	יצירת סינרגיה בין ארבעת רכיבי אופק חדש: זמן תלמיד, זמן מורה, הערכת עובדי ההוראה, סגני המנהלים והמנהלים ופיתוח מקצועי			
תכניות מרכזיות				
חאלום - חינוך אישי לצמיחה ומנהיגות	הטמעת ה"חינוך האישי" בכיתות ז'-ח' של חטיבות הביניים שבאופק חדש			
חינוך משלב	יצירת מסגרת לימודית ארגונית, פדגוגית חינוכית המאפשרת להכיל באותו בית ספר תלמידים שונים בעלי מגוון זהויות יהודיות			
כללי				
שעת חירום	היערכות לשעת חירום			

בטוחני כי עבודה אינטגרטיבית עם מדדים מוגדרים ברמת המוסד החינוכי והמחוז מול המטרות, היעדים, המשימות והפעולות, כפי שהוצגו לעיל ויופרטו בפרקים הבאים, תקדם את המערכת.

בברכת היערכות פורייה,

מיכל כהן

סמנכ"לית בכירה ומנהלת המינהל הפדגוגי

הקדמה - מנהלת האגף לחינוך על יסודי במינהל הפדגוגי, יפה פ

עמיתי המפקחים והמנהלים בחינוך העל יסודי,

זו השנה השנייה להוצאת מארז מתנ"ה. המארז מהווה כלי ניהולי הכולל את המידע הנדרש לצורך תכנון שנת הלימודים הבאה ובניית תכניות עבודה מבעוד מועד. בעקבות משוב שקיבלנו, הרחבנו השנה את ההסברים ואת ההנחיות ביחס למשימות השונות.

תכנית היעדים תמשיך לפעול גם בשנה"ל הבאה. חטיבות הביניים באופק חדש תמשכנה לפעול במתכונת הקיימת תוך העמקת ההטמעה של עקרונות "חאלום" - חינוך אישי לצמיחה ולמנהיגות.

בחטיבות העליונות, בנוסף לתכנית היעדים, נמשיך להתמקד בהטמעת רפורמת עוז לתמורה תוך הדגשת ההזדמנויות שבה והזמן העומד לרשות הצוות החינוכי להוראה המכוונת לפרט ולשיח הבין אישי בין המורים לבין התלמידים.

המשאב המרכזי שהרפורמה מביאה עימה, מאפשר הבנייה של פדגוגיה אחרת בכל אחד ממוסדות החינוך.

מהלך היישום וההטמעה של הרפורמה ימשיך להתקיים תוך שיתוף פעולה מלא עם כל בעלי העניין הרלוונטיים. אנו מפקים רבות מהתהליך המשותף ומהשיח הרצוף בינינו.

למתנ"ה התווסף יעד חדש, יעד 12, העוסק בהרחבת השילוב, ההכלה וקידום הלומדים במוסדות החינוך תוך התמקדות באוכלוסיית התלמידים המתקשים. לרשות בתי הספר בחינוך העל יסודי עומדים משאבים מגוונים לקידום התלמידים המתקשים (חלקם מצוינים ביעד 12), לרבות חלק מהשעות הפרטניות שנוספו במסגרת הרפורמות אופק חדש ועוז לתמורה. תכנון מושכל ושימוש מותאם ויעיל בכלל המשאבים הללו יוביל לקידום תפקודם של התלמידים המתקשים בבית הספר בהיבטים השונים (לימודי, רגשי, חברתי והתנהגותי).

בקרב ייצא לאור ספר התכניות של המינהל הפדגוגי. ניתן יהיה למצוא בו מידע על תכניות חינוכיות המופעלות בשיתוף משרד החינוך תוך הפנייה ל-2-3 בתי ספר שהטמיעו את התכניות, פעלו על פי עקרונותיהן, טייבו, העשירו וקידמו את העשייה החינוכית שלהם.

כמו כן עומד להתפרסם הפרק השלישי של אוגדן "כלים שלובים- כלים ניהוליים בראי החינוך העל יסודי". הפרק עוסק בבניית תכניות הוראה- למידה - הערכה בשעות הפרטניות תוך התאמה לצורכי הלומדים. ניתן יהיה למצוא את הפרק החדש ואת שני הפרקים הקודמים לו באתר האגף לחינוך על יסודי, באתר המינהל הפדגוגי ובאתר משרד החינוך - "אוח".

העיסוק המתמיד בקידום ההוראה, הלמידה, הקניית ערכים והדיאלוג המשמעותי בין באי בית הספר, הינו ליבת המעשה החינוכי. כולנו מחויבים לחפש כיוונים, דרכים, שיטות, תכנים ומבנים חדשים על מנת להתקדם.

"עמידתנו היא עם הילד, והוא, ורק הוא נקודת מוצאנו. הוא ולא חומר הלימודים קובע את איכות הלמידה ואת כמותה כאחת." (ג'ון דיואי)

בחרנו וזכינו להיות מחנכים. יחד נתקדם ונביל את החינוך העל יסודי להצלחות חדשות.

כתמיד, צוות האגף לחינוך על- יסודי עומד לרשותכם בכל שאלה ובקשה.

בברכת הצלחה לכולנו,

יפה פ

מנהלת האגף לחינוך על- יסודי

מתנ"ה

פרק ב'

הנחיות ליישום התכנית האסטרטגית - תשע"ג

יעד 1 - העמקת החינוך לערכים

- ◆ נעלה לירושלים
- ◆ תרבות ישראל ומורשתו
- ◆ הגיוס לצה"ל ולשירות הלאומי אזרחי
- ◆ מסע ישראלי
- ◆ ההמנון הלאומי
- ◆ שעת חינוך - תכנית הליבה
- ◆ זיכרון השואה
- ◆ תנועות הנוער
- ◆ מעורבות חברתית
- ◆ תרבות הפנאי של בני נוער
- ◆ חוק החינוך הממלכתי המתוקן (תש"ס)
- ◆ חינוך אזרחי ודמוקרטי
- ◆ מורשת, דת ותרבות - במגזר הערבי
- ◆ מורשת ותרבות - במגזר הדרוזי
- ◆ הכרת הארץ ואהבת מולדת
- ◆ חינוך ערכי - לקידום ערכים יהודיים, ציוניים, ישראליים, דמוקרטיים וחברתיים
- ◆ שוויון בין המינים

יעד 2 - מאבק באלימות ועיצוב

אקלים חינוכי מיטבי

- ◆ קידום אקלים מיטבי
- ◆ יישום תלבושת אחידה
- ◆ זהירות ובטיחות בדרכים

יעד 3 - שיפור ההישגים הלימודיים

- ◆ שלהב"ת - שפת אם עברית
- ◆ שלהב"ת - שפת אם ערבית
- ◆ מתמטיקה
- ◆ מדע וטכנולוגיה
- ◆ לב"ם - לקראת בגרות מליאה
- ◆ סמסטר קיץ - "המחצית השלישית"
- ◆ אמירים למצטיינים
- ◆ אקדמיה למצטיינים
- ◆ קליטת תלמידים עולים ותלמידים תושבים חוזרים
- ◆ אזורי בחירה מבוקרת - ניסוי ארצי

יעד 4 - ניצול מקסימאלי

של זמן הלימוד

- ◆ ניצול זמן הלימוד:
- ◆ יישום הוראות חוזר "ימי לימוד מחייבים"
- ◆ הקצאת שעות הלימוד השבועיות המחייבות

יעד 5 - צמצום פערים

- ◆ טיפול באוכלוסיות חלשות - באמצעות האגף לחינוך
- ◆ עי"ס ואגף שח"ר
- ◆ איתור, אבחון, למידה, הערכה - אל"ה
- ◆ חומש למגזרים דוברי השפה הערבית
- ◆ לב"ם - לקראת בגרות מליאה
- ◆ סימסטר קיץ - "המחצית השלישית"

יעד 6 - חיזוק מעמד המורה

ושיפור איכות ההוראה

- ◆ פיתוח דרכי הערכה לצורך קידום מקצועי של מורים ומנהלים
- ◆ פיתוח מקצועי
- ◆ עובדי הוראה באופק חדש - חט"ב
- ◆ עובדי הוראה בעוז לתמורה - חטיבות עליונות

יעד 7 - חיזוק מעמד המנהל

- ◆ פיתוח מקצועי של מנהלי בתי-ספר

יעד 12 - שילוב הלומדים וקידום

בחינוך הרגיל תוך הרחבת

יכולת הכלתם ומתן

מענים מגוונים

- ◆ שילוב הלומדים וקידום בחינוך הרגיל תוך הרחבת יכולת הכלתם

רפורמות

- ◆ עוז לתמורה
- ◆ אופק חדש בחט"ב

תכנית מרכזיות

- ◆ חאלו"ם - חינוך אישי לצמיחה ומנהיגות
- ◆ חינוך משלב

כללי

- ◆ שעת חירום

הנחיות ליישום התכנית האסטרטגית - תשע"ג

הנושא: נעלה לירושלים

המטרה:

- מערכת החינוך תחזק את החינוך לערכים ציוניים, יהודיים, דמוקרטיים וחברתיים

היעד:

- יעד 1 - העמקת החינוך לערכים

המשימה:

- יציאה לסיורים חינוכיים בירושלים

האוכלוסייה:

- כיתות ז', י' בכל בתי הספר העל יסודיים בארץ

הפעולות:

- בניית תכנית טיולים לכיתה ז' תוך שילוב סיורים חינוכיים בירושלים בדגש "אני בשרשרת הדורות"
- בניית תכנית טיולים לכיתה י' תוך שילוב סיורים חינוכיים בירושלים בדגש "ירושלים בירת ישראל - עבר, הווה ועתיד"
- תיאום ואישור התכנית ע"י אגף של"ח וידיעת הארץ במחוז
- תיאום הסיור והדרכתו ע"י גופים ומוסדות בירושלים המאושרים ע"י המשרד
- קיום פעילות להכנת התלמידים לקראת הסיור בירושלים
- קיום פעילות סיכום עם התלמידים בעקבות הסיור בירושלים

הערכה ובקרה בית ספריים:

- קיום תהליכי למידה הערכה ובקרה הכוללים דיאלוג, משוב והערכה בעקבות הסיור
- קיום תהליכים לבדיקת הפעולות המרכזיות בתכנית על כל שלביה

מדדים ברמת בתי הספר במחוז:

מדדי תפוקה:

- מספר בתי הספר ששילבו בתיאום עם אגף של"ח וידיעת הארץ במחוז, תכנית סיורים לכיתות ז'
- מספר בתי הספר שסיירו בירושלים, בהתאם לתכנית הסיורים לכיתות ז'
- מספר בתי הספר שקיימו עם תלמידי כיתה ז' פעילות הכנה לפני הסיור בירושלים ופעילות סיכום בעקבותיו
- מספר בתי הספר ששילבו בתיאום עם אגף של"ח וידיעת הארץ במחוז, תכנית סיורים לכיתות י'
- מספר בתי הספר שסיירו בירושלים, בהתאם לתכנית הסיורים לכיתות י'
- מספר בתי הספר שקיימו עם תלמידי כיתה י' פעילות הכנה לפני הסיור בירושלים ופעילות סיכום בעקבותיו

נקודות מוצעות לדין במפגש מפקח ומנהליו אודות מדדי תוצאה:

- באיזו מידה תכנית הסיורים לירושלים תרמה לחיזוק הזיקה וההזדהות של התלמידים עם ירושלים כבירת ישראל
- באיזו מידה תכנית הסיורים לירושלים תרמה לחיזוק סקרנותם של התלמידים להכיר את ירושלים כבירת ישראל
- באיזו מידה תרמו הפעולות שביצעו המנהל וצוותו להשגת המדדים שהוגדרו בתכנית האסטרטגית

לפרטים נוספים יש לפנות:

- למפקחים במחוזות
- לאגף של"ח במינהל חברה ונוער במחוז

הנחיות ליישום התכנית האסטרטגית - תשע"ה

הנושא: תרבות ישראל ומורשתו

המטרה:

- מערכת החינוך תחזק את החינוך לערכים ציוניים, יהודיים, דמוקרטיים וחברתיים

היעד:

- יעד 1 - העמקת החינוך לערכים

המשימה:

- הטמעת מקצוע "תרבות ישראל ומורשתו"

האוכלוסייה:

- כיתות ז'-ח' בכל בתי הספר הממלכתיים היהודיים

הפעולות:

- הטמעת המקצוע "תרבות ישראל ומורשתו" בחינוך הממלכתי יהודי
- הפעלת המקצוע בשכבות כיתות ז'-ח' תוך דגש:
 - כיתות ז' - זהות ישראלית יהודית בעולם משתנה
 - כיתות ח' - תיקון היחיד וחברה מתוקנת
- עבודה על 4 צירים מרכזיים:
 - היצירה היהודית
 - מחזור הזמנים
 - זיקת עם ישראל לארץ ישראל לאורך הדורות והתחדשותה בציונות לאורך זרמיה
 - דמותה של מדינת ישראל כמדינת עם היהודי
- עיסוק בלימוד טקסטים מכוננים אותם יכירו התלמידים, יבחנו את מקורותיהם והשפעותיהם ויבקרו אותם:
 - כיתות ז' - "סידור התפילה" כמשקף זהויות וגוונים ביהדות
 - כיתות ח' - "פרקי אבות", ספרי בנימין זאב הרצל: "אלטנוילנד" ו/או "מדינת היהודים"
- נושאים מרכזיים:
 - כיתות ז' - לוח השנה ומעגל החיים בדגש על השבת בחיי היחיד, הקהילה והעם, קיבוץ גלויות וקליטת עלייה בחברה הישראלית, השפה העברית ומרכזיותה בהתחדשות הלאומיות העברית
 - כיתות ח' - תיקון היחיד וחברה מתוקנת במשנת חז"ל ובמציאות חיינו, חברה מתוקנת בהגות הציונית: הכרת משנתם המדינית-חברתית של הרצל והוגי הציונות, בחינת סוגיות חברתיות, אקטואליות לאור חזונו של ההוגים, החגים כמקור לערכים חברתיים ולמידות אישיות

שעות הוראה בתחום:

- 2 ש"ש בשכבת כיתות ז' להטמעת המקצוע (1 ש"ש ייעודית ו-1 ש"ש תוספת)
- 2 ש"ש בשכבת כיתות ח' להטמעת המקצוע (2 ש"ש ייעודיות)

תפקיד המנהל/ת:

- הקצאת 2 ש"ש במערכת השעות של כל אחת מכיתות ז' ח'
- קיום תהליכי למידה הכוללים צפייה בשיעור, דיאלוג, משוב והערכה בזמנים קבועים
- ליווי תהליך ההוראה-למידה בהתאם לסילבוס הנדרש במסגרת השעות
- שימוש בחומרי למידה המאושרים ע"י המטה לתרבות ישראל והאגף לאישור ספרי לימוד
- שיבוץ מורים מתחומי דעת בעלי זיקה לתרבות ישראל

- ◆ יצירת מסגרת זמן ללמידה ולשיתוף כלל המורים לתרבות ישראל ע"י המורה המשתלם
- ◆ בניית תכנית עבודה שנתית, מעקב ובקרה על אודות יישום התכנית
- ◆ עדכון המפקח הכולל ופרנט המטה לתרבות ישראל ביישום המשימה והיועצות בהם במקרה הצורך

פיתוח מקצועי:

- ◆ למורה אחד משכבת ז' או ח' מכל בי"ס - פיתוח מקצועי בהיקף 30 שעות בקורס במסגרת המטה לתרבות ישראל

הדרכה:

- ◆ בתי הספר בהם תינתן הדרכה בתחום, יפעל המדריך בהתאם לתכנים שיקבעו ע"י מטה תרבות ישראל במזכירות הפדגוגית תוך הכנסת ההתאמות הנדרשות לבית הספר
- ◆ ההדרכה הבית ספרית תתבצע ביום ובמשבצת זמן קבועים עליהם הוסכם במשותף כדי לאפשר הדרכה מסודרת

הערכה ובקרה בית ספריים:

- ◆ קיום תהליכי למידה הערכה ובקרה הכוללים מיפוי המצב, צפייה בשיעור, דיאלוג, משוב והערכה בזמנים קבועים
- ◆ קיום הערכה לבדיקת ההתקדמות בתהליך הנדרש למימוש המשימה בהתאם לפעולות שהוגדרו
- ◆ ניתוח תוצאות ההערכה ושימוש בו כבסיס לשיפור מתמשך בתכניות העבודה הכיתתיות ובתכנית הבית ספרית
- ◆ קיום תהליכי הערכה באמצעות מאגר משימות שפותח בשיתוף עם ראמ"ה

מדדים ברמת בתי הספר במחוז:

מדדי תפוקה:

- ◆ מספר בתי הספר בחינוך הממלכתי יהודי בהם נלמד המקצוע "תרבות ישראל ומורשתו" בכל אחת מכיתות ז'-ח'
- ◆ מספר בתי הספר שהקצו את השעות הנדרשות להוראת המקצוע בכיתות ז'-ח'
- ◆ מספר בתי הספר שפועלים בהתאם לסילבוס הנדרש
- ◆ מספר בתי הספר שמשתמשים בחומרי הוראה למידה החדשים שאושרו ע"י משרד החינוך
- ◆ מספר בתי הספר המשתמשים במאגר המשימות שפותח בשיתוף עם ראמ"ה
- ◆ מספר בתי הספר שלפחות מורה אחד משכבת ז' או ח' משתלם בתחום
- ◆ מספר בתי הספר שיצרו מסגרת זמן ללמידה ולשיתוף ע"י המורה המשתלם והמדריך הבית ספרי
- ◆ מספר בתי הספר המקיימים תהליכי למידה הערכה ובקרה בתחום

נקודות מוצעות לדין במפגש מפקח ומנהליו אודות מדדי תוצאה:

- ◆ באיזו מידה תרמה הלמידה במסגרת תרבות ישראל לחיזוק הזהות היהודית?
- ◆ באיזו מידה תרם העיסוק בנושאי תרבות ישראל להיכרות עם מקורות ישראל?
- ◆ באיזו מידה תרמו הפעולות שביצעו המנהל וצוותו להשגת המדדים שהוגדרו בתכנית האסטרטגית?

לפרטים נוספים יש לפנות:

- ◆ למפקחים במחוזות
- ◆ למטה לתרבות ישראל במזכירות הפדגוגית

הנחיות ליישום התכנית האסטרטגית - תשע"ה

הנושא: הגיוס לצה"ל ולשירות הלאומי אזרחי

המטרה:

- מערכת החינוך תחזק את החינוך לערכים ציוניים, יהודיים, דמוקרטיים וחברתיים

היעד:

- יעד 1 - העמקת החינוך לערכים

המשימה:

- עידוד הגיוס לצה"ל ולשירות הלאומי-אזרחי:
- תכנית מערכתית לעידוד הגיוס
- בתי ספר במיקוד (שבוע גדנ"ע ומיצג חילות)
- מרכזי הכנה ברשויות המקומיות
- מיזם "דרך ערך"

האוכלוסייה:

- כיתות י'-י"ב בכל בתי הספר העל יסודיים

הפעולות:

- השתתפות בצוותי היגוי של המחוז, של הרשות ושל בתי הספר
- יציאה לשבוע גדנ"ע ולמיצג חילות. עדיפות לבתי הספר במיקוד על פי קריטריונים
- הפעלת סדנאות לתלמידים ולהורים בשיתוף משרד הביטחון וצה"ל
- השתתפות במרכזי הכנה של הרשות בשיתוף משרד הביטחון וצה"ל

שעות הוראה בתחום:

- במסגרת שעת חינוך - מחנכי כיתות י'-י"ב מפעילים בין 5-10 שעות בשנה

תפקיד המנהל/ת:

- לעודד את היציאה להדרכה בתנועות הנוער
- להקים צוות היגוי בית ספרי ולמנות אחראי על כל התכנית בבית הספר
- לקחת חלק בתכניות של הרשות
- לוודא קיומם של מפגשי למידה בחדרי מורים

פיתוח מקצועי:

- למחנכים, למורים ולמנהלי יחידת הנוער 15-30 שעות בשנה ברמה הארצית, המחוזית, הרשותית והבית ספרית

הדרכה:

- מדריכי האגף החברתי קהילתי מנחים את הצוותים בכל הרמות

הערכה ובקרה בית ספריים:

- קיום תהליכי למידה, הערכה ובקרה הכוללים דיאלוג, משוב והערכה
- קיום תהליכים לבדיקת הפעולות המרכזיות בתכנית על כל שלביה
- בחינת מימדי ההערכה כפי שנקבעו באוגדן הכנה לצה"ל המשמש בסיס לעבודה בנושא

מדדים ברמת בתי הספר במחוז:

מדדי תפוקה:

- ◆ מספר בתי הספר הפועלים על פי התכנית: "נכונות לשירות ומוכנות לצה"ל"
- ◆ מספר בתי הספר המקיימים ערב הורים בנושא: "לקראת גיוס" ומספר ההורים שהשתתפו בו
- ◆ מספר בתי הספר בהם צוות ההוראה עבר/עובר הכשרה בנושא ההכנה לצה"ל
- ◆ מספר בתי הספר ומספר התלמידים המשתתפים בשבוע גדנ"ע ובמיצע חילות
- ◆ מספר בתי הספר המשתתפים במיזם "דרך ערך"
- ◆ מספר בתי הספר/יחידות קידום נוער המשתתפים במיזם "נתיבי נעורים"

נקודות מוצעות לדיון במפגש מפקח ומנהליו אודות מדדי תוצאה:

- ◆ באיזו מידה תרמו התכניות למוטיבציה של הלומדים להתגייס לצה"ל?
- ◆ באיזו מידה תרמו התכניות לגידול במספר הלומדים שהתגייסו לצה"ל?
- ◆ באיזו מידה תרמו הפעולות שביצעו המנהל וצוותו להשגת המדדים שהוגדרו בתכנית האסטרטגית?

לפרטים נוספים יש לפנות:

- ◆ למפקחים במחוזות
- ◆ למינהל חברה ונוער - האגף לחינוך חברתי קהילתי, תלמידים נוער

הנחיות ליישום התכנית האסטרטגית - תשע"ה

הנושא: מסע ישראלי

המטרה:

- מערכת החינוך תחזק את החינוך לערכים ציוניים, יהודיים, דמוקרטיים וחברתיים

היעד:

- יעד 1 - העמקת החינוך לערכים

המשימה:

- הרחבת תכנית "מסע ישראלי" - לכיתות י"א

האוכלוסייה:

- כיתות י"א בכל בתי הספר הממלכתיים היהודיים

הפעולות:

- השתתפות רכזי שכבת כיתות י"א ביום פיתוח מקצועי לקראת יציאת תלמידי בית הספר למסע
- קיום מפגשי למידה וההיערכות לחדר המורים
- הכנת התלמידים לקראת היציאה למסע
- יציאה למסע בן שישה ימים על פי מספר מתווים
- פעולת סיכום ומשוב בבית הספר לאחר חזרה מהמסע

שעות הוראה בתחום:

- במסגרת שעת חינוך - מחנכי כיתות י"א יעבירו שיעורי הכנה טרם היציאה
- במסגרת שעת חינוך - תיערך פעילות סיכום ומשוב

תפקיד המנהל/ת:

- ל עודד שרכז/ת שכבת כיתות י"א ישמש כאחראית על המסע
- ל עודד השתתפות רכזי השכבה ביום למידה המהווה תנאי ליציאת בית הספר למסע
- לחתום מול עמותת "מבראשית" על הסכם השתתפות בית הספר ולעמוד בהסכם
- ל עודד קיום סדנאות, מפגשים ולמידה כנדרש לצוות מחנכי השכבה ולתלמידי השכבה טרם היציאה למסע
- ל עודד קיום מפגשי סיכום, הערכה ומשוב בקרב המורים והתלמידים לאחר המסע

הערכה ובקרה בית ספריים:

- קיום תהליכי למידה, הערכה ובקרה הכוללים דיאלוג, משוב והערכה
- קיום תהליכים לבדיקת הפעולות המרכזיות בתכנית על כל שלביה

מדדים ברמת בתי הספר במחוז:

מדדי תפוקה:

- ◆ מספר בתי הספר המשתתפים במיזם
- ◆ מספר תלמידי כיתות י"א המשתתפים במיזם

נקודות מוצעות לדיון במפגש מפקח ומנהליו אודות מדדי תוצאה:

- ◆ באיזו מידה תרמה היציאה למסע לחיזוק הערכים הציוניים, היהודיים, הדמוקרטיים והחברתיים?
- ◆ באיזו מידה תרם המסע למוכנות ולנכונות התלמידים לתרום לקהילה ולחברה?
- ◆ באיזו מידה תרמו הפעולות שביצעו המנהל וצוותו להשגת המדדים שהוגדרו בתכנית האסטרטגית?

לפרטים נוספים יש לפנות:

- ◆ למפקחים במחוזות
- ◆ למינהל חברה ונוער - אגף של"ח וידיעת הארץ

הנחיות ליישום התכנית האסטרטגית - תשע"ה

הנושא: ההמנון הלאומי

המטרה:

- מערכת החינוך תחזק את החינוך לערכים ציוניים, יהודיים, דמוקרטיים וחברתיים

היעד:

- יעד 1 - העמקת החינוך לערכים

המשימה:

- "ערכת התקווה" - העמקת ההיכרות עם ההמנון הלאומי

האוכלוסייה:

- כיתות ז'-י"ב בכל בתי הספר העל יסודיים

הפעולות:

- קיום מגוון פעילות להעמקת ההיכרות עם ההמנון הלאומי
- שילוב ההמנון הלאומי במהלך הלמידה בתחומי דעת ובזמנים שונים:
- באזרחות (כיתה ט', כיתות י"א/י"ב, במסגרת הנושא: מאפייני של מדינת ישראל כמדינה יהודית - סמלים)
- בהיסטוריה (כיתה י', במסגרת הנושא: הלאומיות בישראל ובעמים - מאפייני התנועות הלאומיות בכלל והתנועה הציונית בפרט)
- עיסוק בסמלי המדינה תוך הכרת האישיות, התהליכים והאירועים הקשורים בעיצוב סמלי המדינה ובבחירתם
- התייחסות לזיקה בין עם ישראל לארץ ישראל בהמנון הלאומי ובירור זיקה אישית ביחס אליו

הערכה ובקרה בית ספריים:

- בדיקת אופן השילוב של ההמנון כאורח חיים הבית-ספרי
- בדיקה וליווי של הנושאים הנלמדים בהקשר להמנון

מדדים ברמת בתי הספר במחוז:

מדדי תפוקה:

- מספר בתי הספר הפועלים להעמקת ההיכרות עם ההמנון הלאומי
- מספר בתי הספר בהם משולב הנושא במסגרות שונות

נקודות מוצעות לדיון במפגש מפקח ומנהליו אודות מדדי תוצאה:

- באיזו מידה תרמה ההיכרות עם ההמנון לזיקה האישית והקבוצתית למדינה?
- באיזו מידה תרם שילוב ההמנון בתחומי הדעת להעמקת הלמידה בנושא?
- באיזו מידה תרמו הפעולות שביצעו המנהל וצוותו להשגת המדדים שהוגדרו בתכנית האסטרטגית?

לפרטים נוספים יש לפנות:

- למפקחים במחוזות
- למזכירות הפדגוגית
- לאגף לחינוך על יסודי במינהל הפדגוגי

הנחיות ליישום התכנית האסטרטגית - תשע"ג

הנושא: שעת חינוך - תכנית הליבה

המטרה:

- מערכת החינוך תחזק את החינוך לערכים ציוניים, יהודיים, דמוקרטיים וחברתיים

היעד:

- יעד 1 - העמקת החינוך לערכים

המשימה:

- הטמעת שעת חינוך - תכנית הליבה לכיתות ז'-י"ב

האוכלוסייה:

- כיתות ז'-י"ב בכל בתי הספר העל יסודיים

הפעולות:

- הפעלת תכנית הליבה בהתאם לאשכול "ליבה חינוכית"
- הפעלת התכנית כחלק מהתכנית החברתית ערכית קהילתית של בית הספר
- שילוב תכנית הליבה בתחומי הדעת, בתעודת הבגרות החברתית ובתכנית "חינוך אישי"
- מפגשי למידה בית ספריים ומחוזיים למחנכים להטמעת תכנית הליבה

שעות הוראה בתחום:

- בהתאם לאשכול "ליבה חינוכית" - שעת החינוך בעל יסודיים נועדה לחינוך חברתי ולכישורי חיים על-פי לחלוקה הבאה:
- 2 ש"ש לכיתה ז' שינתנו במהלך כל שנה"ל ע"י מחנכי הכיתות על-פי תכנית הליבה החינוכית
- 1 ש"ש לכיתות ח'-ט' שינתנו במהלך כל שנה"ל ע"י מחנכי הכיתות בנושא תכנית הליבה החינוכית
- 1 ש"ש לכיתות י'-י"ב שינתנו במהלך כל שנה"ל ע"י מחנכי הכיתות
- מחצית מהשעות השנתיות תינתן בנושא הליבה החברתית בהתאם למפורט ביעד, המחצית השנייה תינתן בנושא כישורי חיים בהתאם למפורט ביעד 2
- בבתי הספר של החמ"ד - על פי המפורט בפרק ג' (תכנית מתואמת בין ליבה חברתית לכישורי חיים ולחינוך למשפחה)

תפקיד המנהל/ת:

- להכיר את תכנית הליבה ולפצול להשגת יעדיה
- להקצות למחנכים זמן במערכת לעבודה בהנחיית הרכז החברתי
- לבנות יחד עם השותפים הפדגוגיים תכנית מערכתית ערכית לכלל תלמידי בית הספר
- ליידע את ההורים לגבי תכנית הליבה ומשמעותה בחיי בית הספר

פיתוח מקצועי:

- למחנכים ולמורים - בין 15-30 שעות בשנה בהתאם למתווה המקצועי (ברמה ארצית, מחוזית, רשותית או בית ספרית)
- למחנכים חדשים - 30 שעות שנתיות בתכנית הליבה החברתית ערכית

הדרכה:

- ◆ מדריכי האגף החברתי קהילתי מנחים את הצוותים

הערכה ובקרה בית ספריים:

- ◆ קיום תהליכי למידה, הערכה ובקרה הכוללים מיפוי המצב, צפייה בשיעור, דיאלוג, משוב והערכה בזמנים קבועים
- ◆ בדיקת ההתקדמות בתהליך הנדרש ליישום התכניות הכיתתיות והבית-ספריות בהתאם לפעולות שהוגדרו
- ◆ בחינת המידה בהם הערכים הנלמדים מיושמים בהתנהגותם של באי ביה"ס
- ◆ הערכת התכנית בהתאם למימדי ההערכה שנקבעו בחוזר מנכ"ל של החינוך החברתי תש"ע נוב' 2010

מדדים ברמת בתי הספר במחוז:

מדדי תפוקה:

- ◆ מספר בתי הספר המפעילים את תכנית הליבה לשעת חינוך
- ◆ מספר בתי הספר המקצים שעת חינוך אחת לשבוע בכל שכבת גיל
- ◆ מספר בתי הספר בהם הוכשרו רכזי החינוך החברתי להדריך את המחנכים להטמעת תכנית הליבה
- ◆ מספר בתי הספר בהם עברו המחנכים הכשרה להוראת תכנית הליבה לשעת חינוך

נקודות מוצעות לדיון במפגש מפקח ומנהליו אודות מדדי תוצאה:

- ◆ באיזו מידה תרמו הלמידה וההתנסות בשעת חינוך לטיפול מיומנויות חברתיות; לטיפול ערכי יסוד של סולידריות ומעורבות חברתית; לטיפול אחריות אישית; להזדהות עם מדינת ישראל והחברה הישראלית; ולפיתוח מנהיגות ייצוגית וייעודית?
- ◆ באיזו מידה תרמו הפעולות שביצעו המנהל וצוותו להשגת המדדים שהוגדרו בתכנית האסטרטגית?

לפרטים נוספים יש לפנות:

- ◆ למפקחים במחוזות
- ◆ למינהל חברה ונוער במחוזות
- ◆ לאגף לחינוך על יסודי במינהל פדגוגי

הנחיות ליישום התכנית האסטרטגית - תשע"ה

הנושא: זיכרון השואה

המטרה:

- מערכת החינוך תחזק את החינוך לערכים ציוניים, יהודיים, דמוקרטיים וחברתיים

היעד:

- יעד 1 - העמקת החינוך לערכים

המשימה:

- חינוך וחיזוק הנחלת זיכרון השואה ומשמעויותיה

האוכלוסייה:

- כיתות י"א-י"ב בכל בתי הספר הממלכתיים והממלכתיים דתיים

הפעולות:

- השתתפות בימי עיון "במכוני השואה" אשר יתמקדו בנושאים ערכיים כגון: ייחודיותה של השואה, זיכרון השואה ומשמעותה כהשלמה לפרקי הלימוד בתכנית הלימודים בהיסטוריה
- ארגון והדרכה בסיוע מדריכי "מכוני השואה" ובליווי התכנית הכוללת: סיור במוזיאון, סדנאות פעילות ומפגש עם ניצול שואה
- לידיעה: משרד החינוך מסייע במימון הסעת התלמידים ל"מכוני השואה" על-פי הקריטריונים שנקבעו בנושא

שעות הוראה בתחום:

- מחנכי כיתות י"א-י"ב יעבירו שיעורי הכנה טרם היציאה ליום העיון במסגרת שעת חינוך
- במסגרת שעת חינוך תיערך פעילות סיכום ויועבר משוב

תפקיד המנהל/ת:

- קיום תהליכי למידה (על פי חוזר מפורט שהופץ על-ידי מינהל חברה ונוער, אגף של"ח, מינהלת פולין וניתן להורדה באתר המינהל)

הערכה ובקרה בית ספריים:

- בדיקת ההתקדמות בהיכרות עם ייחודיותה של השואה, זיכרון השואה ומשמעותה

מדדים ברמת בתי הספר במחוז:

מדדי תפוקה:

- מספר בתי הספר שהשתתפו בימי העיון ב"מכוני השואה"
- מספר בתי הספר שהיו שותפים בליווי ובהדרכה בתכנית

נקודות מוצעות לדיון במפגש מפקח ומנהלי אודות מדדי תוצאה:

- באיזו מידה תרמה התכנית להיכרות עם זיכרון השואה?
- באיזו מידה תרמה התכנית לחיזוק ולהנחלת מורשת השואה ומשמעויותיה?
- באיזו מידה תרמו הפעולות שביצעו המנהל וצוותו להשגת המדדים שהוגדרו בתכנית האסטרטגית?

לפרטים נוספים יש לפנות:

- למפקחים במחוזות
- למינהל חברה ונוער - אגף של"ח וידיעת הארץ ומטה משלחות נוער לפולין

הנחיות ליישום התכנית האסטרטגית תשע"ג

הנושא: תנועות הנוער

המטרה:

- מערכת החינוך תחזק את החינוך לערכים ציוניים, יהודיים, דמוקרטיים וחברתיים

היעד:

- יעד 1 - העמקת החינוך לערכים

המשימה:

- הגדלת מספר התלמידים המשתתפים בפעילויות תנועות הנוער

האוכלוסייה:

- כיתות ז'-י"ב בכל בתי הספר העל יסודיים

הפעולות:

- העמקת הקשר בין בתי הספר לסניפי תנועות הנוער המצויים ביישוב
- ביצוע שבוע תנועות הנוער בבתי הספר
- סיוע בגיוס חניכים תוך עידוד תלמידי בית הספר להצטרף לתנועות הנוער
- העסקת מתנדבי שנת שירות מטעם התנועות

תפקיד המנהל/ת:

- להכיר את תנועות הנוער הפועלות ברשות
- לזוודא שרכז החינוך החברתי יהווה איש קשר בית ספרי לחיזוק הקשר עם תנועות הנוער
- ליצור שותפויות עם תנועות הנוער
- לקיים את שבוע תנועות הנוער בתחילת שנה"ל
- למנות מלווה בית ספרי למתנדבי שנת השירות הפועלים בבית הספר
- לאפשר לתלמידי כיתות י"א להבין את חשיבות ההצטרפות לשנת שירות בתנועות

פיתוח מקצועי:

- למחנכים בבית הספר, לנציגי הרשות ובמחוז - הנושא ישולב כחלק אינטגרלי במסגרת הפיתוח המקצועי

הדרכה:

- מדריכי האגף החברתי קהילתי, תלמידים ונוער במינהל חברה ונוער מנחים את המחנכים בנושא

הערכה ובקרה בית ספריים:

- בחינת הפעולות שנועדו לעודד ההצטרפות לתנועה
- מעקב אחר מספרי התלמידים המשתתפים בתנועות הנוער ביישוב

מדדים ברמת בתי הספר במחוז:

מדדי תפוקה:

- ◆ מספר בתי הספר המעודדים השתתפות בתנועות הנוער השונות
- ◆ מספר בתי הספר בהם מרבית התלמידים משתתפים בתנועת נוער

נקודות מוצעות לדיון במפגש מפקח ומנהליו אודות מדדי תוצאה:

- ◆ באיזו מידה תרמה ההשתתפות בתנועת הנוער לחיזוק השייכות?
- ◆ באיזו מידה תרמה ההצטרפות לתנועת הנוער לתחושת המעורבות החברתית?
- ◆ באיזו מידה תרמו הפעולות שביצעו המנהל וצוותו להשגת המדדים שהוגדרו בתכנית האסטרטגית?

לפרטים נוספים יש לפנות:

- ◆ למפקחי מינהל חברה ונוער במחוזות
- ◆ למחלקה לתנועות נוער במטה מינהל חברה ונוער

הנחיות ליישום התכנית האסטרטגית - תשע"ה

הנושא: מעורבות חברתית

המטרה:

- מערכת החינוך תחזק את החינוך לערכים ציוניים, יהודיים, דמוקרטיים וחברתיים

היעד:

- יעד 1 - העמקת החינוך לערכים

המשימות:

- העמקת החינוך למעורבות חברתית
- הטמעת ערך השליחות הציבורית והכנת הנבחרים לתפקידם

האוכלוסייה:

- כיתות ז'-י"ב בכל בתי הספר העל יסודיים

הפעולות:

- הקמת מועצות תלמידים נבחרות בבתי הספר
- ביסוס שיתופי פעולה בין נציגי בתי הספר לקהילה ולבני הנוער
- קיום מפגשים של תלמידים ושל בעלי תפקידים ממגזרים שונים בחברה הישראלית (עולים-ותיקים; יהודים-ערבים; דתיים-חילוניים)
- קיום דיאלוג מתמשך עם מקבלי החלטות ומנהיגים שונים (ביקורים בכנסת, בתי משפט, שלטון מקומי, אקדמיה ועוד)
- הרחבת מעגל בני הנוער המעורבים והמתנדבים בקהילה בתכניות כמו: "מחויבות אישית", "בגרות חברתית" ו"עמ"ן"
- חיזוק הקשרים בין מוסדות החינוך בקהילה באמצעות תכנית כמו: "מתנדבים בחינוך"

תפקיד המנהל/ת:

- לעודד בחירת מורה מנחה להובלת הנושא בבית הספר
- לעודד הקמת מועצת תלמידים
- לעודד יישום התכניות למעורבות חברתית והתנדבות ("מחויבות אישית" ו"בגרות חברתית")

פיתוח מקצועי:

- למחנכים בבית הספר ולמנחים - הנושא ישולב במסגרת הפיתוח המקצועי כחלק אינטגרלי
- פיתוח חומרים ועיסוק בנושא: התמודדות תלמידים ומורים בנושאים אקטואליים הקשורים לפעילותם

הדרכה:

- ליווי והדרכת מורים ומנחים להנחיית מועצת התלמידים וכלל באי בית הספר
- ליווי והדרכת מורים ומנחים לתכניות למעורבות חברתית והתנדבות

הערכה ובקרה בית ספריים:

- קיום תהליכי משוב והערכה בקרב התלמידים והמורים בזמנים קבועים
- בחינת השפעת המעורבות והשותפות של מועצות התלמידים על האקלים החברתי קהילתי בבית הספר

מדדים ברמת בתי הספר במחוז:

מדדי תפוקה:

- ◆ מספר בתי הספר בהם התלמידים שותפים בפעילות חברתית קהילתית
- ◆ מספר בתי הספר הלוקחים חלק פעיל בפעילויות רשותיות, מחוזיות וארציות
- ◆ מספר בתי הספר בהם המועצה הבית ספרית הנה גוף בעל חזון, יכולת שינוי והשפעה, המעורב בתהליך קבלת ההחלטות בבית הספר והשותף להן

נקודות מוצעות לדיון במפגש מפקח ומנהליו אודות מדדי תוצאה:

- ◆ באיזו מידה המפגשים עם נציגי מועצות התלמידים תורמים לשיפור אקלים בית הספר ונותנים ביטוי לאורח חיים דמוקרטי?
- ◆ באיזו מידה פעילות למועצת התלמידים משפיעה על התנהלות הקהילה הבית ספרית והחוץ בית ספרית?
- ◆ באיזו מידה תרם התהליך החינוכי למעורבות חברתית לקידום הסולידריות בבית הספר ובקהילה?
- ◆ באיזו מידה תרמו הפעולות שביצעו המנהל וצוותו להשגת המדדים שהוגדרו בתכנית האסטרטגית?

לפרטים נוספים יש לפנות:

- ◆ למינהל חברה ונוער במחוזות

הנחיות ליישום התכנית האסטרטגית - תשע"ה

הנושא: תרבות הפנאי

המטרה:

- מערכת החינוך תחזק את החינוך לערכים ציוניים, יהודיים, דמוקרטיים וחברתיים

היעד:

- יעד 1 - העמקת החינוך לערכים

המשימה:

- טיפול תרבות הפנאי של בני הנוער

האוכלוסייה:

- כיתות ז'-י"ב בכל בתי הספר העל יסודיים

פעולות מינהל חברה ונוער ומטה משרה"ח:

- הקמת ועדה לניסוח תכנית אב למדיניות הפנאי לבני נוער המורכבת מבעלי תפקידים במשרד החינוך, בחברה למתנ"סים, בשלטון המקומי וביחידות הנוער, במועצת תלמידים ונוער ארצית, בתנועות הנוער ועוד.
- הקמת צוותי עבודה במסגרת תת ועדות בוועדה לתרבות הפנאי: ועדה אקדמית, ועדת תקציב, ועדה למגזר השלישי, ועדת סטנדרטים, ועדה לתכניות לאומיות
- למידה ומחקר על תרבויות הנוער בישראל היום בשיתוף עם אוניברסיטאות ומכללות (אוניברסיטת בר אילן, אוניברסיטת תל אביב ומכללת אורנים)
- הפיכת תחום תרבות הפנאי לתחום מובחן באקדמיה בשיתוף משרד החינוך

פעולות בשיתוף הרשות:

- זיהוי הערכים, הצרכים, הרצונות והקשיים של בני נוער בישראל בשעות הפנאי
- יצירת מקור מידע שוטף לשנים הבאות לעוסקים בחינוך הפנאי על תרבויות הנוער בישראל ותרבויות הפנאי
- עידוד מחקרים העוסקים בתרבות הנוער (כמקור מידע שוטף לשנים הבאות) ופיתוח פעילויות בהתאמה לכך
- בניית תכנית אב למדיניות הפנאי לבני נוער בישראל
- תקצוב מסגרת שעות הפנאי לבני נוער בהתאמה לתכנית האב

פעולות ברמת מנהלי בתי הספר:

- הזמנת מרצים אורחים מהאקדמיה, מהקהילה ומהורי התלמידים להרצות בנושא תרבות הפנאי
- יצירת שולחנות עגולים לשיח על משמעות תרבות הפנאי של הנוער בימינו
- זיהוי מרכיבי תרבות הפנאי של תלמידי ביה"ס ובניית תכנית עבודה בית ספרית בהתאם

פעולות בשיתוף הנוער:

- הקמת קבוצות שיח של בני נוער במסגרת התפיסה החינוכית "הנוער בוחר בערך כדרך", בכ-40 רשויות מקומיות לביור סוגיית תרבויות הנוער בישראל היום.
- שילובם של הסטודנטים מהאקדמיות בדיונים שיתקיימו בקבוצות השיח לצורך מחקר של הסטודנטים על תרבות הנוער.
- שיתוף בני הנוער ברשויות המקומיות לביור תרבות הנוער על בסיס התפיסה החינוכית "הנוער בוחר בערך כדרך".

לפרטים נוספים יש לפנות:

- למפקחים במחוזות
- למינהל חברה ונוער

משימת שגרה
בזיקה יעד 1

מתב"ה

הנחיות ליישום משימת שגרה בתכנית האסטרטגית - תשע"ג

הנושא: חוק החינוך הממלכתי המתוקן (תש"ס)

המטרה:

- מערכת החינוך תחזק את החינוך לערכים ציוניים, יהודיים, דמוקרטיים וחברתיים

משימת השגרה בזיקה ליעד:

- מימוש מטרות חוק החינוך הממלכתי המתוקן (תש"ס)

נגזרת מיעד:

- יעד 1 - העמקת החינוך לערכים

הרעיון:

- החינוך לערכים נקבע כאחד היעדים המרכזיים של הפעילות השוטפת בבית-הספר
- החינוך לערכים תורם לעיצוב אישיותו של הלומד הצעיר, לקשר ולקרבה למורשת הלאומית והאוניברסלית, ואף משפיע על יצירת אקלים תומך ומעצים בבית-הספר - כל אלה הם מאבני היסוד של מטרות החינוך בשנת תש"ס החליטה הכנסת על עריכת תיקונים ושינויים בחוק החינוך הממלכתי עקב שינויים שהתחוללו בחברה הישראלית ובמערכת החינוך במדינת ישראל שדרשו התאמות בין מטרות החינוך הממלכתי לבין המציאות החינוכית של ימינו
- התיקון לחוק נתקבל בכנסת ביום ט"ז באדר א' התש"ס (22 בפברואר 2000). הצעת החוק ודברי ההסבר לה פורסמו בהצעת חוק 2766, מיום כ"ז בחשוון התשנ"ט (16 בנובמבר 1998)

האוכלוסייה:

- כיתות ז'-י"ב בבתי הספר העל יסודיים בכל המגזרים

הפעולות ברמת בית-הספר:

- בירור מהות הערכים העומדים בבסיס סעיפי חוק החינוך הממלכתי המתוקן, בחינתם, ניתוח המרכיבים שלהם והענקת פרשנות ההולמת את ציבור בית-הספר
- בחינת פעולות בית-הספר לאור מטרות החינוך המוגדרות בתיקון לחוק
- זיהוי, הדגשה והבלטה של הערכים שמזמנים תחומי הדעת

דוגמאות לפעולות שנעשות ברוח הערכים הנכללים בחוק:

- ההצעה: ערכת התקווה - העמקת ההיכרות עם ההמנון הלאומי במערכת החינוך ובתנועות הנוער
- לטיפול הערכים: כיבוד הזהות התרבותית, נאמנות למדינה (על-פי סעיף 1)
- ההצעות: ביקור תלמידים בכנסת ובבתי-משפט, פעילות לחינוך אזרחי לתלמידים ולפיתוח מקצועי עבור מורים; פעילויות בנושא שוויון בין המינים
- לטיפול הערכים: הנחלת העקרונות שטמונים בהכרזה על מדינת ישראל, שמירה על החוק, על ערכים דמוקרטיים, על שוויון זכויות חברתי (על-פי סעיף 2)
- ההצעה: מדרשות (תרבות תורנית): עריכת סמינרים של 2 - 3 ימים לתלמידי כיתות ט'-י"ב
- לטיפול הערכים: לימוד תורת ישראל, מורשת ישראל והמסורת היהודית (על-פי סעיף 4)

- ◆ ההצעות: טיפוח זיכרון השואה ומשמעויותיה באמצעות ימי עיון במרכזים להנחלת זיכרון השואה, יציאה של משלחות ממלכתיות של נוער לפולין, הענקת מלגות לתלמידים היוצאים לפולין
- ◆ לטיפוח הערכים: אהבת האדם, כיבוד המורשת (על-פי סעיף 1), תודעת זכר השואה והגבורה ותולדות העם היהודי (על-פי סעיף 4)
- ◆ ההצעות: חיזוק הקשר בין החברה הישראלית לבין מערכת החינוך: לדוגמה תכנית 'מתנדבים לחינוך', מחויבות אישית, וכן מינוי מתאמים ברשויות ובבתי-הספר, הדרכתם והכשרתם; מתן תעודת בגרות חברתית על פעילות מתמשכת של בני נוער למען הקהילה; חיזוק החינוך הבלתי פורמלי ברשויות: "נוער בוחר בערך כדרך:- תכניות חברתיות ערכיות לכלל הנוער ברשויות המקומיות, טיפוח מדריכים צעירים ברשויות המקומיות
- ◆ לטיפוח הערכים: מעורבות בחיי החברה הישראלית, תרומה לקהילה, התנדבות, נכונות לקבל תפקידים, חתירה לצדק חברתי (על-פי סעיף 9)
- ◆ ההצעות: הכנה לצה"ל ולשירות לאומי אזרחי, השתתפות בשבוע גדנ"ע ומייצג חילות, השתתפות במרכזי הכנה לצה"ל ברשויות, השתתפות במיזם "דרך ערך", שבמרכזו מפגש בין מחנכים למפקדים כמובילי תהליך חינוכי.
- ◆ לטיפוח הערכים: נאמנות למדינה ואהבת הארץ (על-פי סעיף 1), מעורבות בחיי החברה הישראלית או תרומה לקהילה (על-פי סעיף 9)
- ◆ ההצעה: מיזם "מסע ישראלי" - לכיתות י"א
- ◆ לטיפוח הערכים: אהבת הארץ (על-פי סעיף 1), לימוד תולדות ארץ ישראל ומדינת ישראל (על-פי סעיף 3) עידוד פעילות גופנית (על-פי סעיף 6), לימוד תולדות ארץ ישראל ומדינת ישראל (על-פי סעיף 3), יחס של כבוד וזיקה לארץ, לנופיה, לחי ולצומח (על-פי סעיף 10)
- ◆ ההצעה: חובת תלבושת אחידה בבתי-הספר תוך שיתוף פעולה בין צוות בית-הספר, פעילות ועד ההורים ומועצת התלמידים.
- ◆ לטיפוח הערכים: שוויון (על-פי סעיף 2), חתירה לצדק חברתי (על-פי סעיף 9)
- ◆ ההצעה: "נעלה לירושלים"
- ◆ לטיפוח הערכים: אהבת הארץ, נאמנות למדינה (על-פי סעיף 1) לימוד תולדות ארץ ישראל ומורשת ישראל (על-פי סעיפים 3 ו-4)
- ◆ ההצעה: מיזמים משותפים עם עמותות ועם קרנות פילנתרופיות להפעלת תכניות ייחודיות לחיזוק החינוך הערכי בדגש על זהות יהודית-ציונית ועל מורשת ישראל
- ◆ לטיפוח הערכים: כיבוד המורשת, נאמנות למדינה, אהבת הארץ (על-פי סעיף 1), לימוד תולדות ארץ ישראל ומדינת ישראל (על-פי סעיף 3), מורשת ישראל ומסורת יהודית (על-פי סעיף 4)
- ◆ ההצעה: חידון התנ"ך למבוגרים לטיפוח הערכים: כיבוד הזהות התרבותית (על-פי סעיף 1), לימוד תורת ישראל, מורשת ישראל והמסורת היהודית (על-פי סעיף 4), טיפוח סקרנות אינטלקטואלית (על-פי סעיף 7)
- ◆ ההצעה: חיזוק תנועות הנוער
- ◆ לטיפוח הערכים: פיתוח אישיות הילד והילדה, יצירתיותם וכישורונותיהם השונים (על-פי סעיף 5), קבלת תפקידים מתוך מסירות ואחריות, טיפוח מעורבות בחברה הישראלית (על-פי סעיף 9)
- ◆ ההצעה: מפעלי תרבות יהודית, חשיפה לאירועי תרבות בדגש על תלמידים מהפריפריה החברתית-גיאוגרפית, פרויקטים מוזיקליים ברשויות (פסטיבלים, קונצרטים, ירידים)
- ◆ לטיפוח הערכים: הרחבת האופקים התרבותיים וחשיפה לחוויות אומנותיות (על-פי סעיף 5), ביסוס ידיעות על היצירה האנושית, עידוד תרבות הפנאי, לימוד מורשת ישראל והמסורת היהודית (על-פי סעיפים 4 ו-6), שוויון הדדמנויות (על-פי סעיף 8)

- ◆ ההצעות: חיזוק החוסן האישי של תלמידים נושרים באמצעות הפעולות הנערכות ביחידות לקידום נוער ברשויות, בחינוך הפורמלי, פעולות לנוער עולה בסיכון
- ◆ לטיפול הערכים: חתירה לצדק חברתי, עזרה הדדית (על-פי סעיף 9), הענקת שוויון הזדמנויות (על-פי סעיף 8)

פעולות ברמה הארצית:

- קיום ימי עיון ארציים למפקחים, למנהלי בתי-ספר, למדריכים ולמורים בתחומי דעת שונים
- ימי העיון יעסקו בערכים אוניברסאליים, כמו: כבוד האדם, אחריות, יושרה, צדק, אהבת הזולת תוך מתן דגש על הוראה המפנה מקום וזמן לעיסוק בערכים הטמונים במקצועות הלימוד
- המטרה של ימי עיון אלו היא פתיחת ערוצים מגוונים ליצירת קישורים רלוונטיים לחיי התלמידים

לפרטים נוספים יש לפנות:

- ◆ למפקחים במחוזות
- ◆ לאגף א' תכניות אסטרטגיות בחינוך לערכים
- ◆ למינהל חברה ונוער
- ◆ לאגף לחינוך על יסודי

משימות שגרה
בזיקה יעד 1

הנחיות ליישום משימת שגרה בתכנית האסטרטגית - תשע"ג

הנושא: חינוך אזרחי ודמוקרטי

מטרת העל:

- מערכת החינוך תחזק את החינוך לערכים ציוניים, יהודיים, דמוקרטיים וחברתיים

משימות השגרה בזיקה ליעד:

- א. חינוך לערכים דמוקרטיים ואזרחיים
- ב. חינוך לחיים משותפים

נגזרת מיעד:

- יעד 1 - העמקת החינוך לערכים

המטרות:

- העמקת החינוך לערכים דמוקרטיים ואזרחיים, פיתוח מודעות בקרב התלמידים לסוגיות מרכזיות בחברה הישראלית, עידוד אקטיביזם חברתי ומעורבות אזרחית
- העמקת החינוך לחיים משותפים, לסובלנות ולהכרת "האחר", הכרת ריבוי התרבויות בחברה הישראלית תוך גילוי כבוד כלפיהן, יכולת לנהל דיון ומחלוקת עם אחרים מתוך חוסר הסכמה, הפחתת הניכור בין קבוצות בחברה

האוכלוסייה:

- כיתות ז'-י"ב בכל בתי הספר העל יסודיים בכל המגזרים

פעולות בית-הספר:

לחינוך לערכים דמוקרטיים ואזרחיים

- שילוב חינוך אזרחי ועיסוק באקטואליה על בסיס אירועים יום-יומיים ובתחומי הדעת השונים
- עיסוק בחומרים אקטואליים מתוך המדיה הכתובה והמתקשבת תוך הקניית מושגים, ידע, כלים לדיון ולביקורת
- שילוב מרכיבים אזרחיים ודמוקרטיים בתכנון סיורים וטיולים של בית-הספר (ביקורים באתרים ובמוזיאונים העוסקים בחברה הישראלית, ביקור בכנסת וכו')
- עריכת טקסים, פעילויות וימי שיא במועדים אזרחיים: יום הזיכרון ליצחק רבין (י"ב חשוון), יום זכויות האדם (10 בדצמבר), יום השואה הבין-לאומי (27 בינואר), יום ההולדת לכנסת (ט"ו בשבט), יום האישה הבין-לאומי (8 במרס), היום הבין-לאומי למאבק בגזענות (21 במרס), יום העצמאות (ה' אייר)
- עידוד מפגשים של התלמידים עם הזהויות השונות בחברה הישראלית (יהודים-ערבים-דרוזים, חרדים-דתיים-מסורתיים-חילוניים, צולים-ותיקים, וכו') והכרת זהויות ותרבויות אלו
- פיתוח סביבת למידה העוסקת בסמלי המדינה, בזכויות אדם, באקטואליה, במועדים שונים ובאישים
- עידוד למעורבות אזרחית ולאקטיביזם של התלמידים בדרכים שונות ובמסגרות שונות של בית-הספר

לחינוך לחיים משותפים

- גיבוש חזון ומטרות של בית-הספר בנושא (בהתבסס על חוזר המנכ"ל שיתפרסם בנושא)
- מפגשי הכנה, עיבוד וליבון הסוגיות הרגשיות הכרוכות ב"הכרת האחר" והמפגש עמו
- עידוד פעילויות מגוונות להכרת תרבויות שונות בחברה הישראלית בסובלנות ובכבוד
- עידוד מפגשים עם תלמידים מבתי-ספר אחרים כנקודת שיא בתהליך החינוכי
- טיפול מתמשך במניעת עמדות קיצוניות ואו גזעניות

פיתוח מקצועי:

- למורים- הנושא ישולב במסגרת הפיתוח המקצועי הניתן במטה לחינוך אזרחי, בקורסי אזרחות ובקורסי התפתחות מקצועית של מינהל חברה ונוער

קישור לחומרים באתר המטה לחינוך אזרחי:

http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Units/Mazkirut_Pedagogit/Mate

לפרטים נוספים יש לפנות:

- למפקחים במחוזות
- לרפרנטים של המטה לחינוך אזרחי במחוזות
- למפמ"ר אזרחות

משימת שגרה
בזיקה יעד 1

הנחיות ליישום משימת שגרה בתכנית האסטרטגית

הנושא: מורשת, דת ותרבות - במגזר הערבי

היעד:

- ◆ יעד 1 - העמקת החינוך לערכים

משימת השגרה בזיקה ליעד:

- ◆ הטמעת אשכול "תרבות, דת ומורשת" בבתי ספר ערביים במסגרת תכנית הלימודים

האוכלוסייה:

- ◆ כיתות ב'-ט' בבתי ספר במגזר הערבי

הפעולות:

- ◆ הטמעת תכנית הלימודים המעודכנת בנושא הדת "תרבות האסלאם"
- ◆ הטמעת תכנית הלימודים החדשה במורשת הערבית
- ◆ הטמעת ופיתוח חומרי למידה בהתאם לתכנית הלימודים החדשה במורשת הערבית
- ◆ הכשרת מורים להוראת המקצוע החדש "המורשת הערבית"
- ◆ הטמעת חומרי הלמידה במקצוע דת "תרבות האסלאם"

שעות הוראה בתחום:

- ◆ 2 ש"ש בהתאם לתכנית הליבה מכיתה ב' עד כיתה ט' במסגרת השעות הרגילה

פיתוח מקצועי:

- ◆ מורה אחד לפחות, משכבות ב' -ט', ישתתף בפיתוח מקצועי באשכול "תרבות, מורשת ודת" המופעל ע"י המזכירות הפדגוגית והמנהל הפדגוגי בהיקף של 30 שעות

הדרכה:

- ◆ תינתן ברמה בית ספרית, מחוזית וארצית לפי הצורך
- ◆ תינתן בהתאם לתכנים שייקבעו ע"י המפקחים המרכזים במזכירות הפדגוגית והאגף לחינוך יסודי
- ◆ תתבצע ביום ובמשבצת זמן קבועים עליהם הוסכם במשותף כדי לאפשר הדרכה מסודרת וקבועה

תפקיד המנהל/ת:

- ◆ ליווי תהליך ההוראה-למידה בהתאם לסילבוס הנדרש במסגרת השעות המיועדות להוראת האשכול החדש
- ◆ איתור המורים המומחים להוראת המקצוע
- ◆ יצירת מסגרת זמן ללמידה ולשיתוף ע"י המורה המשתלם
- ◆ בניית תכנית עבודה יישומית, מעקב ובקרה אודות יישום התכנית
- ◆ עדכון המפקח הכולל והמפמ"ר בהטמעת התכנית בהתאם ליעדים שנקבעו
- ◆ בחירת חומרי הלמידה המאושרים ע"י המשרד

הערכה ובקרה בית ספריים:

- ◆ קיום תהליכי למידה, הערכה ובקרה הכוללים מיפוי המצב, צפייה בשיעור, דיאלוג, משוב והערכה בזמנים קבועים
- ◆ קיום הערכה לבדיקת ההתקדמות בתהליך הנדרש למימוש המשימה בהתאם לפעולות שהוגדרו
- ◆ ניתוח תוצאות ההערכה ושימוש בו כבסיס לשיפור מתמשך בתכניות העבודה הכיתתיות ובתכנית הבית ספרית

מדדים ברמת בתי הספר במחוז:

מדדי תפוקה:

- ◆ מספר בתי הספר בהם נלמד האשכול "תרבות, מורשת ודת" בכל אחת מכיתות ב'-ט'
- ◆ מספר בתי הספר שפועלים בהתאם לתכנית העבודה שנקבעה ע"י המזכירות הפדגוגית והמנהל הפדגוגי
- ◆ מספר בתי הספר שמשתמשים בחומרי ההוראה למידה שפותחו ואושרו ע"י המשרד
- ◆ מספר בתי הספר שיצרו מסגרת זמן ללמידה ולשיתוף ע"י המורה המשתלם והמדריך הבית ספרי
- ◆ מספר בתי הספר המקיימים תהליכי למידה, הערכה ובקרה בתחום

נקודות מוצעות לדיון במפגש מפקח ומנהליו אודות מדדי תוצאה:

- ◆ באיזו מידה תרמה הלמידה במסגרת המקצוע לחיזוק הטמעת ערכים חברתיים מהתרבות ומהמורשת הערבית?
- ◆ באיזו מידה תרם העיסוק בנושא להיכרות התלמידים את התרבות והמורשת הערבית?
- ◆ באיזו מידה תרמו הפעולות שביצעו המנהל וצוותו להשגת המדדים שהוגדרו בתכנית האסטרטגית?

לפרטים נוספים יש לפנות:

- ◆ לאגף לחינוך במגזר הערבי במזכירות הפדגוגית
- ◆ לאגף לחינוך יסודי במינהל הפדגוגי

הנחיות ליישום משימת שגרה בתכנית האסטרטגית הנושא: מורשת ותרבות - במגזר הדרוזי

היעד:

- ◆ יעד 1 - העמקת החינוך לערכים

משימת השגרה בזיקה ליעד:

- ◆ הטמעת מקצוע מורשת ותרבות - במגזר הדרוזי, במסגרת תכנית הלימודים

האוכלוסייה:

- ◆ כל בתי הספר העל יסודיים הדרוזים

שעות הוראה בתחום:

- ◆ במסגרת תכנית הלימודים הרגילה, כחלק מתכנית הלימודים:
 - ◆ 2 ש"ש בחט"ב
 - ◆ 1-5 יחידות בגרות

הנושאים הנלמדים בתכנית:

שם הציור	כיתות ז-ט	כיתות י-י"ב תכנית חובה	כיתות י-י"ב לבחירה עד 5 יח"ל
ערכים, מצוות ומנהגים	2 ש"ש	50 שעות	
מוסדות דתיים ומסורתיים וארגון עדתי	2 ש"ש		90 שעות
מורשת עממית	2 ש"ש	10 שעות	
המורשת ההגותית המונותאיסטית	2 ש"ש		90 שעות
התפתחות העדה הדרוזית "ייחודיות והשתלבות"	2 ש"ש	120 שעות	

הפעולות:

- ◆ הטמעת המורשת והתרבות של העדה לשמירת צביונה הייחודי
- ◆ חיזוק תחושת הזהות ותחושת ההשתייכות הן לעדה והן למדינה
- ◆ טיפוח תחושת השייכות והזהות של הלומדים עם העדה בהלימה לחינוך הלומדים, אזרחי העתיד, לנאמנות למדינת ישראל ולערכי הדמוקרטיה

פיתוח מקצועי:

- ◆ מורה אחד לפחות מכל ב"ס ישתתף בפיתוח מקצועי בתכנית הלימודים החדשה ובערכים דרוזים המופעל ע"י המפמ"ר במרכזי פסג"ה בהיקף של 30 שעות

תפקיד המנהל/ת:

- ♦ ליווי תהליך ההוראה-למידה בהתאם לסילבוס הנדרש
- ♦ שיבוץ מורים/ות דרוזים שעברו הכשרה במקצוע המורשת הדרוזית
- ♦ יצירת מסגרת זמן ללמידה ולשיתוף ע"י המורה המשתלם
- ♦ בניית תכנית עבודה יישומית, מעקב ובקרה אודות יישום התכנית
- ♦ עדכון המפקח הכולל ומפמ"ר המורשת הדרוזית

הדרכה:

- ♦ תינתן בבתי"ס הניגשים לבגרות
- ♦ תינתן בחט"ב בהתאם לצורכי ביה"ס
- ♦ ההדרכה תינתן בהתאם לתכנים שייקבעו ע"י מפמ"ר המורשת והממונה על החינוך הדרוזי
- ♦ תתבצע ביום ובמשבצת זמן קבועים עליהם הוסכם במשותף כדי לאפשר הדרכה מסודרת וקבועה

הערכה ובקרה בית ספריים:

- ♦ קיום תהליכי למידה, הערכה ובקרה הכוללים מיפוי המצב, צפייה בשיעור, דיאלוג, משוב והערכה בזמנים קבועים
- ♦ קיום הערכה לבדיקת ההתקדמות בתהליך הנדרש למימוש המשימה בהתאם לפעולות שהוגדרו
- ♦ ניתוח תוצאות ההערכה ושימוש בו כבסיס לשיפור מתמשך בתכניות העבודה הכיתתיות ובתכנית הבית ספרית

מדדים ברמת בתי הספר במחוז:

מדדי תפוקה:

- ♦ מספר בתי הספר בהם נלמד המקצוע בכל אחת מהכיתות
- ♦ מספר בתי הספר שפועלים בהתאם לתכנית הלימודים
- ♦ מספר בתי הספר שמשתמשים בחומרי ההוראה-למידה שפותחו ע"י המפמ"ר
- ♦ מספר בתי הספר שיצרו מסגרת זמן ללמידה ולשיתוף ע"י המורה המשתלם והמדריך הבית ספרי
- ♦ מספר בתי הספר המקיימים תהליכי למידה, הערכה ובקרה בתחום

נקודות מוצעות לדיון במפגש מפקח ומנהליו אודות מדדי תוצאה:

- ♦ באיזו מידה תרמה הלמידה במסגרת המקצוע לחיזוק החיבור למורשת הדרוזית?
- ♦ באיזו מידה תרמו הפעולות שביצעו המנהל וצוותו להשגת המדדים שהוגדרו בתכנית האסטרטגית?

לפרטים נוספים יש לפנות:

- ♦ למפקחים במחוזות
- ♦ לממונה על החינוך הדרוזי והצ'רקסי
- ♦ למפמ"ר המורשת הדרוזית
- ♦ למפקח המחוזי למגזר הדרוזי והצ'רקסי במחוז הצפון

משימת שגרה
בזיקה יעד 1

הנחיות ליישום משימת שגרה בתכנית האסטרטגית - תשע"ג

הנושא: הכרת הארץ ואהבת מולדת

המטרה:

- מערכת החינוך תחזק את החינוך לערכים ציוניים, יהודיים, דמוקרטיים וחברתיים

היעד:

- יעד 1 - העמקת החינוך לערכים

משימת השגרה בזיקה ליעד:

- חיזוק החינוך להכרת הארץ ואהבתה, טיפוח מחויבות ואחריות לארץ ישראל (לנוף, לטבע, לאדם ולחברה) ולמדינת ישראל

האוכלוסייה:

- כיתות ז'-י"ב בכל בתי הספר העל יסודיים

הפעולות:

- בניית תכנית סיורים וטיולים על פי תכנית "הליבה להכרת הארץ ואהבת המולדת"
- הכשרת רכז הטיולים בבית הספר
- יציאה לסיורים ולטיולים על פי כללי חוזר מנכ"ל "טיולים במערכת החינוך"
- הכנת המורים והתלמידים לקראת היציאה לטיול
- פעולת סיכום ומשוב בבית הספר לאחר החזרה מהסיור/הטיול

שעות הוראה בתחום:

- במסגרת שעת חינוך - מחנכי כיתות ז'-י"ב יעבירו שיעורי הכנה טרם היציאה לסיור/לטיול
- במסגרת שעת חינוך - תיערך פעילות סיכום ומשוב

תפקיד המנהל/ת:

- למנות רכז טיולים בכתב על פי חוזר מנכ"ל "טיולים במערכת החינוך"
- לוודא השתתפותו של רכז הטיולים בהכשרה מתאימה מטעם המשרד
- להקים וללוות את הצוות הבית ספרי בגיבוש תכנית הטיולים והסיורים הרב שנתית בבית הספר
- לוודא קיומן של הפעולות המרכזיות בתכנית על כל שלביה: טרם היציאה לטיול - בטיול - סיכום ועיבוד

הערכה ובקרה בית ספריים:

- קיום תהליכים סדירים להערכת הפעולות המרכזיות בתכנית על כל שלביה: טרם היציאה לטיול - הטיול - סיכום ועיבוד

מדדים ברמת בתי הספר במחוז:

מדדי תפוקה:

- ◆ מספר בתי הספר בהם רכז הטיולים עבר הכשרה מתאימה
- ◆ מספר בתי הספר שהגישו לאישור תכנית טיולים על פי מתווה התכנית

נקודות מוצעות לדיון במפגש מפקח ומנהליו אודות מדדי תוצאה:

- ◆ באיזו מידה תרמה תכנית הטיולים והסיורים של בית הספר להכרת הארץ ואהבתה?
- ◆ באיזו מידה תרמו הפעולות שביצעו המנהל וצוותו להשגת המדדים שהוגדרו בתכנית האסטרטגית?

לפרטים נוספים יש לפנות:

- ◆ למפקחים במחוזות
- ◆ למינהל חברה ונוער - אגף של"ח וידיעת הארץ

משימת שגרה
בזיקה יעד 1

הנחיות ליישום משימת שגרה בתכנית האסטרטגית - תשע"ג

הנושא: חינוך ערכי לקידום ערכים יהודיים, ציוניים, ישראלים, דמוקרטיים וחברתיים

המטרה:

- מערכת החינוך תחזק את החינוך לערכים ציוניים, ישראלים, יהודיים, דמוקרטיים וחברתיים

היעד:

- יעד 1 - העמקת החינוך לערכים

משימת השגרה בזיקה ליעד:

- הטמעת ניסיונית של תכנית אב לחינוך ערכי המשלבת את החינוך הערכי באופן רב תחומי, רב שנתי, תהליכי וסופרי

האוכלוסייה:

- 42 בתי ספר על יסודיים על פי ההמלצות שהוגשו על ידי חברי הוועדה לחינוך ערכי לשר החינוך

מפעולות הוועדה:

- תכנון הצעדים להטמעת המלצות הוועדה שהוגשו לשר החינוך בשנת תשע"ב
- הפעלת קורס מנחים מכלל אגפי משרד החינוך להטמעת התכנית
- הקמת צוות מפמ"רים לשילוב הערכים בהוראת תחומי הדעת
- הערכה ומדידה של הטמעת התפיסה בקרב 42 בתי ספר הלוקחים חלק בניסוי
- הכשרת פרחי ניהול של בתי ספר לתפיסה החינוכית המשלבת
- קיום כנס למנהלי בתי ספר שלוקחים חלק בניסוי
- הכנת חוברת המתארת חמישה בתי ספר המדגימים תכנית בית ספרית לשילוב החינוך הערכי בתחומי הדעת, בחינוך החברתי-רגשי ובאורח החיים הבית ספרי
- הקמת שולחנות עגולים בכל מחוז המורכבים ממנהל חברה ונוער, מפקח כולל, שפ"י, מפמ"רים ונציגי אקדמיה לגיבוש תכנית עבודה משותפת והיכרות עם תכנית האב

תפקיד המנהל/ת:

- הקמת ועדת היגוי בית ספרית לחינוך ערכי לצד צוותי עבודה בית ספריים אינטגרטיביים
- גיבוש תכנית עבודה אינטגרטיבית על פי ציר ערכי מארגן לכל שכבת גיל ויישומה
- הצגת התפיסה המשלבת ערכים בתחומי הדעת ודיון אודות ההשלכות על הצוות ועל התלמידים
- ליווי והנחיית הצוותים בעבודה המשלבת את הערכים בתחומי הדעת
- למידת עמיתים לשיתוף בסוגיות מרכזיות, בהצלחות, בקשיים וכו'

הערכה ובקרה בית ספרים:

- קיום תהליכים לבדיקת הפעולות המרכזיות בתכנית הבית ספרית המשלבת
- קיום מפגשי למידה, הערכה ובקרה אודות יישום התכנית ומשמעותה

לפרטים נוספים יש לפנות:

- למפקחי המחוזות
- מינהל חברה ונוער
- למרכזי הדרכה במחוזות
- למפמ"רים בתחומי הדעת
- לשפ"י

משימת שגרה
בזיקה יעד 1

הנחיות ליישום משימת שגרה בתכנית האסטרטגית - תשע"ג

הנושא: שוויון בין המינים

מטרה:

- מערכת החינוך תחזק את החינוך לערכים ציוניים, יהודיים, דמוקרטיים וחברתיים

היעד:

- העמקת החינוך לערכים

משימת השגרה בזיקה ליעד:

משימת שגרה בזיקה ליעד 1: קידום השוויון בין המינים

מטרות ספציפיות:

- הבטחת נגישות שווה להתנסויות חינוכיות המקדמות תלמידים ותלמידות על פי הכישורים, המיומנויות וההתאמה האישית, באופן ענייני ולא סטריאוטיפי
- העצמת הבנות והבנים תוך הרחבת רפרטואר ההתנהגויות החברתיות והלימודיות של כל אחד ואחת

האוכלוסייה:

כלל התלמידים והתלמידות בחינוך העל יסודי

הפעולות:

- טיפול שיח מגדרי רציף המכוון לצמצום פערים בין השני המינים תוך טיפוח כישורים ותחומי עניין
- קידום שוויון הזדמנויות לשני המינים בתנאים שוויוניים בכל תחומי חיי בית הספר
- מתן הזדמנות שווה לשני המינים בצריכת משאבים רוחניים וחומריים
- זימון התנסויות שונות לבנות ולבנים בגן ללא קשר לציפיות חברתיות וסטריאוטיפים חברתיים
- התייחסות באופן שוויוני לשני המינים בשפה הדבורה ובשפה הכתובה
- הפעלת דרכי הוראה-למידה הערכה המאפשרות שוויון הזדמנויות ומתאימות לסגנונות למידה ולערכים של בנות ובנים
- בחינה ביקורתית של חומרי הלמידה הקיימים ואירועי אקטואליה

פיתוח מקצועי:

במסגרת פיתוח מקצועי

להרחבה:

- חוזר מנכ"ל תשס"ג/4(ד)
 - אתר היחידה לשוויון בין המינים:
- <http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Units/Shivion/Odot>

לפרטים נוספים יש לפנות:

- למפקחים במחוזות
- לממונה על שוויון בין המינים באגף לחינוך יסודי במינהל הפדגוגי

הנחיות ליישום התכנית האסטרטגית - תשע"ה

הנושא: אקלים מיטבי

המטרה:

- מערכת החינוך תחזק את החינוך לערכים ציוניים, יהודיים, דמוקרטיים וחברתיים

היעד:

- יעד 2 - מאבק באלימות ועיצוב אקלים חינוכי מיטבי

המשימה:

- הפעלת תכנית מערכתית לקידום אקלים חינוכי מיטבי ולצמצום אלימות

האוכלוסייה:

- כיתות ז'-י"ב בכל בתי הספר העל יסודיים בכל המגזרים

הפעולות:

- הפעלת תכנית הליבה בהתאם לאשכול "ליבה חינוכית"
- הפעלת התכנית כחלק מהתכנית החברתית ערכית קהילתית של בית הספר
- הקמת צוות אקלים מוביל בית ספרי ועבודה מבוססת נתונים (מיצ"ב ו/או אח"מ)
- יצירת מבנים ארגוניים לדיאלוג קבוע ומובנה בין ההנהלה לצוות, בין מורים לתלמידים, בין מורים להורים
- קביעת מדיניות אחידה, עקבית, הוגנת וידועה מראש לכל באי בית הספר הבאה לידי ביטוי בתקנון מוסכם
- פיתוח מנהיגות וסמכות בקרב הצוות החינוכי תוך מתן כלים לצוות ולמורים להתמודדות עם אירועי משמעת ואלימות
- הגברת המוגנות של הצוות החינוכי והתלמידים
- טיפול ייעודי בתלמידים המאופיינים בבעיות התנהגות (שיטת עוצמה, מרכזים טיפוליים בשירותים הפסיכולוגיים וכד')
- טיפול ייעודי בתלמידים שהחלו להשתמש באלכוהול טבק וסמים (בתוכנית אופ')
- יצירת ברית חינוכית עם הורים כחלק מקידום אקלים חינוכי מיטבי
- הפעלת תכנית "כישורי חיים" במערכת ע"י המחנכת ו/או היועצת לפחות 15 שעות בשנת לימודים תוך הקפדה על יישום נושאים המקדמים יעד זה, כגון: חברות, אמפתיה, ויסות רגשי, ניהול קונפליקטים, מניעת בריונות והצקה (כולל בריונות ברשת), מניעת חרם, מניעת שימוש בסמים, שתיית אלכוהול ומניעת עישון ונגרילות, התנהגות מינית, מניעת הטרדה ופגיעה מינית - במסגרת תכנית "כישורי חיים"
- שילוב תכנית "ל"ב 21" בהתאמה לילדים בעלי צרכים מיוחדים המשולבים בביה"ס או הלומדים בכיתות חינוך מיוחד
- הטמעה של תכניות חינוכיות ייחודיות המשלבות מודלים לניהול שיח רגשי, חברתי וערכי בין המורה לתלמידים

שעות הוראה בתחום:

בהתאם לאשכול "ליבה חינוכית": שעת החינוך בעל יסודי נועדה לחינוך חברתי ולכישורי חיים בהתאם לחלוקה הבאה:

- 2 ש"ש לכיתה ז' שינתנו במהלך כל שנה"ל ע"י מחנכי הכיתות על-פי תכנית הליבה החינוכית
- 1 ש"ש לכיתות ח'-ט' שתינתן במהלך כל שנה"ל ע"י מחנכי הכיתות בנושא תכנית הליבה החינוכית
- 1 ש"ש לכיתות י'-י"ב שתינתן במהלך כל שנה"ל ע"י מחנכי הכיתות
- מחצית מהשעות השנתיות תינתן בנושא הליבה החברתית בהתאם למפורט ביעד 1

- ◆ המחצית השנייה תינתן בנושא כישורי חיים בהתאם למפורט ביעד 2
- ◆ בבתי הספר של החמ"ד על פי המפורט בפרק ג' (תכנית מתואמת בין ליבה חברתית, כישורי חיים וחינוך למשפחה)

פיתוח מקצועי:

- ◆ לצוותי אקלים בבתי"ס - ע"י מדריכי אקלים חינוכי מיטבי המלווים את בתי"ס המשתתפים בתכנית
- ◆ ליועצים בבתי"ס העל יסודיים בכל המגזרים - במסגרת הקורסים על פי המתווה המקצועי בהתאם לשלב בו הם נמצאים
- ◆ למחנכים - בקורסי "המחנך כמנהל כיתה" בהיקף של 30 שעות

הדרכה:

- ◆ לצוותי אקלים בבתי"ס שבתכנית תינתן ע"י מדריכי אקלים, יועצים ופסיכולוגים, במסגרת מודל ההדרכה.
- ◆ תתבצע ביום ובמשבצת זמן קבועים עליהם הוסכם במשותף כדי לאפשר הדרכה מסודרת וקבועה.
- ◆ לכלל המחנכים תינתן בנושא "כישורי חיים" באופן שוטף ע"י היועץ הבית ספרי בתדירות של אחת לשלושה שבועות.

תפקיד המנהל/ת:

- ◆ ליווי תהליך ההוראה-למידה בהתאם לסילבוס הנדרש במסגרת השעות
- ◆ יצירת מסגרת זמן ללמידה ולשיתוף ע"י המורה המשתלם, היועץ והמדריך הבית ספרי
- ◆ בניית תכנית עבודה יישומית, מעקב ובקרה אודות יישום התכנית
- ◆ עדכון היועץ הבכיר והמפקח הכולל ביחס לתמונת המצב העדכנית ביישום המשימה והיועצות שוטפת בהם
- ◆ הקמת צוות אקלים קבוע לקידום האקלים ולטיפול באלימות ובהגדרת הסמכות והאחריות שלהם
- ◆ יצירת תקנון בית ספרי תוך קיום דיאלוג עם כל באי בית הספר ורענון התקנון בכל שנה
- ◆ דיווח על אירועים חריגים וקיום דיון ולמידה מתוך אירועים אלו
- ◆ יצירת מענים בית ספריים לטיפול בתלמידים הנפגעים

הערכה ובקרה בית ספריים:

- ◆ קיום תהליכי למידה, הערכה ובקרה הכוללים מיפוי המצב, צפייה בשיעור, דיאלוג, משוב והערכה בזמנים קבועים
- ◆ קיום תהליכי הערכה לבדיקת ההתקדמות במימוש המשימה בהתאם למדדים שהוגדרו לעיל
- ◆ קיום תכנית התערבות המבוססת ניטור (אח"מ, מיצ"ב) המאפשר: לעורר את המודעות של בית הספר לתופעה, להיקפה, לאופייה ולמיקומה ולשמש בסיס נתונים לבניית ההתערבות וכלי הערכה ובקרה לתהליך ההתערבות

מדדי תפוקה:

הפעלת תכנית מערכתית לקידום אקלים חינוכי מיטבי וצמצום אלימות

- ◆ מספר בתי הספר הפועלים על פי הנחיות חוזר מנכ"ל תש"ע 1(א) ובונים תכניות ליצירת אקלים בטוח ולמניעת אלימות
- ◆ מספר בתי הספר המקיימים מפגשי צוות מוביל אקלים באופן עקבי
- ◆ מספר בתי הספר המעדכנים את התקנון מידי שנה ומטמיעים אותו בקרב תלמידים, מורים והורים
- ◆ מספר בתי הספר המקיימים מפגשים בחדר מורים בנושאים הבאים: נתוני אח"מ ומיצ"ב, יצירת גבולות בית הספר, הגברת הנוכחות הפיסית והרגשית של מורים, דיאלוג מורה תלמיד, התמודדות עם תלמידים מאתגרים
- ◆ מספר בתי הספר המשתתפים את ההורים בבניית התכנית המערכתית לקידום האקלים
- ◆ מספר בתי הספר המקיימים פעילות לקידום התנהלות מיטבית באינטרנט
- ◆ מספר בתי הספר המפעילים מצלמות מעקב/בקרה בתחומים שונים

ניטור ובקרת אלימות

- ◆ מספר בתי הספר המשתתפים במדגם ומפעילים את שאלון הניטור שפותח ע"י ראמ"ה
- ◆ מספר בתי הספר המדווחים למפקח בית הספר, למפקח על חנ"מ (לגבי תלמידים מכיתות חנ"מ), למפקח על הייעוץ, למחלקת החינוך ברשות המקומית על אירועי משמעת ואלימות חריגים
- ◆ מספר בתי הספר המקיימים מעקב אחר היעדרויות תלמידים

קביעת נהלים בכל מחוז לטיפול בבתי ספר עתירי בעיות משמעת ואלימות

- ◆ מספר בתי הספר המפעילים תכנית לקידום אקלים בטוח ולמניעת אלימות
- ◆ מספר בתי הספר המפעילים מסגרות מיוחדות לטיפול בילדים עם בעיות התנהגות לאחר איתור/מיפוי
- ◆ מספר בתי הספר המקיימים פעילויות לתלמידים בנושא שתיית אלכוהול, שימוש בטבק וצריכת סמים
- ◆ מספר בתי הספר המפעילים את תכנית אופ"י לתלמידים שהחלו להשתמש באלכוהול, טבק או סמים

הטמעת תכנית "כישורי חיים"

- ◆ מספר בתי הספר המפעילים את תכנית "כישורי חיים" בהתאם להנחיות
- ◆ מספר בתי הספר המקיימים מפגשים להנחיית המורים ע"י יועצת בית הספר

נקודות מוצעות לדיון במפגש מפקח ומנהלי אודות מדדי תוצאה:

- ◆ באיזו מידה סייעו הנחיות חוזר מנכ"ל להגיב לאירועי אלימות בזמן שהם מתרחשים?
- ◆ באיזו מידה סייעו הנחיות חוזר מנכ"ל להגיב לאירועים הקשורים לשתיית אלכוהול?
- ◆ באיזו מידה תרמו הפעולות שביצעו המנהל וצוותו להשגת המדדים שהוגדרו בתכנית האסטרטגית?

לפרטים נוספים יש לפנות:

- ◆ למפקחים במחוזות
- ◆ לאגף א' שירות פסיכולוגי ייעוצי במינהל הפדגוגי

הנחיות ליישום התכנית האסטרטגית - תשע"ה

הנושא: תלבושת אחידה

המטרה:

- מערכת החינוך תחזק את החינוך לערכים ציוניים, יהודיים, דמוקרטיים וחברתיים

היעד:

- יעד 2 - מאבק באלימות ועיצוב אקלים חינוכי מיטבי

המשימה:

- הנהגת התלבושת האחידה

האוכלוסייה:

- כל חטיבות הביניים ברחבי הארץ
- חטיבות עליונות - על פי בחירת בית הספר

הפעולות:

פעולות המינהל הפדגוגי:

- פרסום הוראות בחוזר מנכ"ל מיוחד בנושא
- קבלת דיווח מהמחוזות על אודות יישום המשימה

פעולות מינהל חברה ונוער והאגף לחינוך על יסודי:

- פיתוח הצעות לפעילות בקרב מורים, הורים ותלמידים ופרסומן לבתי הספר ובאתר האגף
- קבלת דיווח ביחס ליישום התלבושת האחידה

פעולות מנהלי בתי"ס:

- הטמעת פעולות ליישום ההוראות בדבר חובת התלבושת האחידה בית הספר
- הערכה ובקרת ההגעה בתלבושת אחידה לבית הספר
- דיווח על תמונת מצב לגבי יישום הנהגת התלבושת האחידה

מדדים ברמת בתי הספר במחוז:

מדדי תפוקה:

- מספר בתי הספר המקיימים מעקב אחר הגעה בתלבושת אחידה
- מספר בתי הספר המקיימים מפגשים לדיון בדרכי אכיפת התלבושת האחידה

נקודות מוצעות לדיון במפגש מפקח ומנהלי אודות מדדי תוצאה:

- באיזו מידה סייעו הנחיות חוזר מנכ"ל והפעילות שהוצעה בנושא התלבושת האחידה לבניית המהלך הנדרש בבית הספר?
- באיזו מידה תרמה חובת ההגעה בתלבושת האחידה לאקלים הבית ספרי?

לפרטים נוספים יש לפנות:

- למפקחים במחוזות
- לאגף לחינוך על יסודי במינהל הפדגוגי
- למינהל חברה ונוער
- לאגף א' שירות פסיכולוגי ייעוצי במינהל הפדגוגי

משימת שגרה
בזיקה יעד 2

הנחיות ליישום משימת שגרה בתכנית האסטרטגית - תשע"ג

הנושא: זהירות ובטיחות בדרכים

המטרה:

- מערכת החינוך תחזק את החינוך לערכים ציוניים, יהודיים, דמוקרטיים וחברתיים

היעד:

- יעד 2 - מאבק באלימות ועיצוב אקלים חינוכי מיטבי

משימת השגרה בזיקה ליעד:

- קידום התנהגות זהירה ובטוחה בדרכים

האוכלוסייה:

- כיתות ט'-י"א בכל בתי הספר העל יסודיים בכל המגזרים

שעות הוראה:

- שיבוץ והפעלת שעה שבועית בכיתות ט' בבתי הספר שקיבלו 1 שעה מהמטה
- שיבוץ והפעלת שעה שבועית של חינוך תעבורתי בכיתות י'-י"א בכל המערכת (פרט לחינוך החרדי)

פעולות המנהל/ת:

- שיבוץ שעות ההוראה הנדרשות
- מינוי רכז בית ספרי לבטיחות בדרכים והעברת פרטיו לאישור המדריך המרכז המחוזי
- שילוב נושאי הבטיחות בדרכים בתכניות הלימודים הבית ספריות, בלימודי האזרחות, במוט"ב ובלימודי המדעים, באיכות הסביבה, בכישורי חיים, בתקשורת ומחשבים, בנושא המרכז השנתי, בפעילויות יצירה ואמנות, בתחרויות ובחידונים
- קידום חונכות בזה"ב ומחויבות אישית בנושאי בטיחות בדרכים
- עידוד הצוות ליוזמות ולמצוינות בנושא בטיחות ולהשתתפות בפרס שר החינוך ושר התחבורה
- שיתוף ההורים, הקהילה ומועצת תלמידים בארגון פעילויות בתחום
- שיפור האקלים בהסעות התלמידים, בעלייה לרכב ובירידה ממנו באמצעות "נאמני הסעות"
- שילוב פעילויות העשרה לנהגים צעירים בכיתות י"ב

פיתוח מקצועי:

- לרכזים חדשים - העמקת הידע בתחום
- לרכזים ותיקים - העצמה
- למורים המלמדים תכניות חינוך תעבורתי

הערכה ובקרה ברמת בית-הספר:

- בניית תכנית שנתיית כחלק מהתלב"ס
- משוב של תלמידים ושל מורים על הפעילויות
- קיום סביבות למידה יצירתיות ומפעילות בכיתות ובשטחים משותפים בבית הספר
- סיכום שנתי על היקף הפעילות

מדדים ברמת בתי הספר במחוז:

מדדי תפוקה:

- ◆ מספר בתי הספר שמלמדים את התכנית לבטיחות בדרכים בכיתות י"א
- ◆ מספר בתי הספר שמשלבים את החינוך לבטיחות בדרכים במקצועות לימוד נוספים ובנושא המרכז השנתי
- ◆ מספר בתי הספר בהם פועלות תכניות כגון נאמני הסעות, חונכות בזה"ב, מחויבות אישית בזה"ב ועוד
- ◆ מספר בתי הספר המשלבים את ההורים ואת הקהילה בפעילויות בנושא בטיחות בדרכים
- ◆ מספר המורים שעברו הכשרה להוראת הבטיחות בדרכים

נקודות מוצעות לדין במפגש מפקח ומנהליו אודות מדדי תוצאה:

- ◆ באיזו מידה עודדה הלמידה התנהגות בטיחותית בביה"ס ומחוצה לו?
- ◆ באיזה מידה תרם העיסוק בנושא לגישה חיובית לנושא?
- ◆ באיזו מידה תרמו הפעולות שביצעו המנהל וצוותו להשגת המדדים שהוגדרו בתכנית האסטרטגית?

לפרטים נוספים יש לפנות:

- ◆ למפקחים במחוזות
- ◆ לממונים על החינוך לבטיחות בדרכים
- ◆ לאגף לזהירות ולבטיחות בדרכים במינהל הפדגוגי

הנחיות ליישום התכנית האסטרטגית - תשע"ג

הנושא: "שלהב"ת" שפת אם עברית

שילוב ההבנה וההבנה בתחומי הדעת

מטרת העל:

- מערכת החינוך תחתור לקידום המצוינות, לשיפור בהישגים ובאיכות החינוכית ולצמצום הפערים החברתיים

היעד:

- יעד 3 - שיפור ההישגים הלימודיים

המשימה:

- שיפור מיומנויות בשפת אם עברית "שלהב"ת" - שילוב ההבנה וההבנה בתחומי הדעת

מטרות בתחום:

- שיפור הכשירות האוריינית בלשון האם הדבורה והכתובה על פי עקרונות תכנית הלימודים (תשס"ג)
- שילוב טקסטים מתחומי דעת שונים בשיעורי העברית לשם תרגול והטמעה של המיומנויות האורייניות
- שילוב מיומנויות אורייניות בשיעורי המקצועות השונים בסיוע מורי העברית בבית הספר

האוכלוסייה:

- כיתות ז'-ח' בכלל בתי הספר העל יסודיים דוברי העברית
- כיתות ז'-ח' בכלל בתי הספר היסודיים השמונה שנתיים דוברי העברית

שעות הוראה:

- כל כיתות ז' וכל כיתות ח' יקצו 3 ש"ש למקצוע עברית (לא כולל ספרות) המתחייבות מחזור מנכ"ל סט/8א)
- לבתי ספר במדד טיפוח 1-3 (כולל 3) תינתן תוספת של 1 ש"ש לכיתה להקצאה על פי בחירת בית הספר לבתי ספר שיבחרו להקצות את השעה הנוספת לתחום הדעת עברית, יישלחו הנחיות לבניית תכנית עבודה וכלים למעקב אחר התלמידים בקבוצה
- לבתי ספר במדד טיפוח מעל 3 (מ - 3.01 ומעלה):
לכל כיתות ז'-ח' במדד טיפוח מעל 3.01 תינתן תוספת של 1 ש"ש המיועדת למקצוע עברית (לא כולל ספרות) כך שהתקן יעמוד על 4 ש"ש לכיתה. השעות תתחלקנה על פי הפירוט הבא:
א. אם הכיתות מלכתחילה מונות עד 28 תלמידים, יש להקצות להן 4 ש"ש (ללא חלוקה לקבוצות)
ב. אם הכיתות מונות מעל 28 תלמידים, יש לחלק אותן לקבוצות קטנות ולהקפיד שכל תלמיד ילמד לפחות 3 ש"ש.

להלן אפשרויות החלוקה:

- בבית ספר שבו כיתה אחת - יינתנו כל 4 השעות לכיתה, ללא חלוקה לקבוצות
- בבית ספר שבו 2 כיתות (8 ש"ש) - יש לתת לכל תלמיד 3 ש"ש ואת השעתיים הנותרות יש להקצות לקבוצות של תלמידים (עד 20 תלמידים בקבוצה הטרוגנית או הומוגנית לשיקול בית הספר). בית ספר שבוחר בדרך זו, מתבקש ליחד תיק המתעד את תכניתו האישית ואת התקדמותו של כל תלמיד שקיבל את השעות
- בבית ספר שבו 3 כיתות (סה"כ 12 שעות) - יש לחלק לארבע קבוצות - 3 ש"ש לקבוצה (בעיקרון כל 3 כיתות תתחלקנה לארבע קבוצות)
- בבית ספר שבו 4 כיתות (16 ש"ש) - יש לחלק ל- 5 קבוצות ואת השעה הנותרת להקצות כשעת תגבור לתלמידים מתקשים. בית ספר שבוחר בדרך זו, מתבקש ליחד תיק המתעד את תכניתו האישית ואת התקדמותו של כל תלמיד שקיבל את השעות

- בבית ספר שבו 5 כיתות (20 ש"ש) - יש לחלק ל- 6 קבוצות ואת השעתיים הנוותרות לתת כשעות תגבור לקבוצות של תלמידים (עד 20 תלמידים בקבוצה). בית ספר שבחר בדרך זו, מתבקש לייחד תיק, המתעד את תכניתו האישית ואת התקדמותו של כל תלמיד שקיבל את השעות

הדרכה:

- להדרכה הבית ספרית בנושא שתי מטרות:
- לייעל את ההוראה בשיעורי העברית ולשפר אותה
- למנף את תכנית "שלהב"ת" כתכנית מערכתית בבית הספר

מסגרת ההדרכה:

- ההדרכה בבית הספר תתקיים אחת לשבועיים. המדריכה תגיע לבית הספר לכ-3 שעות
- ביום ההדרכה תתקיים סדנה בית ספרית לצוות עברית ולמורים מתחומי הדעת בשכבות ז'-ט' בשעות קבוצות
- יש לשבץ את שעות הסדנה במערכת השעות של המורים כחלק משעות הצוות. כמו כן תצפה המדריכה בשיעורים, תנחה באופן פרטני את המורים ותיפגש עם רכזת המקצוע לעברית
- יום ד' הוא היום להדרכה בתכנית "שלהב"ת". יש לתאם את שעות ההדרכה עם המדריכה הבית ספרית
- אם יתעורר קושי לקיים סדנה ביום זה (מבחינת בית הספר או מבחינת המדריכה), יש לקבוע מועד חלופי בתיאום עם המדריכה

"שלהב"ת" בראייה מערכתית:

- בשנת הלימודים תשע"ג תודגש הראייה המערכתית של עקרונות "שלהב"ת". חשוב שבית הספר ישקול לצרף מורים מובילים (כגון רכזי מקצוע), ושהאחראי על הפדגוגיה בבית הספר ישתתף במפגשי ההדרכה
- בית ספר יבחר באחד מן הדגמים המוצעים להלן:
- רכזי מקצוע של כל תחומי הדעת הנלמדים בבית הספר. הרכזים יקיימו דיאלוג שוטף עם צוות המורים לעברית סביב נושאים אורייניים הרלוונטיים להוראת המקצועות השונים ויפתחו פעילויות הוראה כמענה לצרכים שעלו. ההחלטות שיתגבשו יוטמנו בקרב מורי המקצועות השונים בשיטת "המניפה", במסגרת שעות הצוות
- רכזי מקצוע ומורים מובילים מתחומי הדעת שנבחרו על ידי בית הספר. כל המורים המלמדים את מקצועות הלימוד שבחר בית הספר, ישתתפו בסדנה. במסגרת הסדנה יועלו הצרכים האורייניים המשותפים והספציפיים לתחומי הדעת שנבחרו ויפתחו פעילויות הוראה מתאימות שיוטמנו בשיעוריהם.* בכל אחד מן הדגמים שייבחרו, ישתתף כל צוות העברית
- צוות עברית מלווה את תחומי הדעת. כל אחד מחברי צוות עברית מלווה תחום דעת מסוים בשיתוף רכזת המקצוע מתחום הדעת
- כל הפעילויות שיפותחו במסגרת הסדנה, לרבות החומרים שהמדריכה תציג, יאוגדו בתיק "שלהב"ת" בית ספר

תפקיד המנהל/ת:

- להקצות במערכת את השעות כמפורט לעיל
- לבחור באחד מן הדגמים המוצעים לעיל ולקבוע מראש אילו צוותים ישתתפו בסדנה הבית ספרית
- לייחד במערכת משבצת זמן קבועה של 2 ש"ש לסדנה עם המדריכה, עם צוות העברית ועם צוותי תחומי הדעת לצורך הנחייה ועיבוד חומרים (מעבר לשעות הללו מומלץ להקצות כשעה לעבודה של המדריכה עם צוות העברית)
- לזוודא שהמורים הרלוונטיים משתתפים בפיתוח המקצועי במרכזי פסג"ה ובסדנה הבית ספרית
- לקבל דיווח שוטף על יישום התכנית ולקיים דיון עם צוותי המורים על הדרכים לשיפור הישגי התלמידים ועל הטמעת עקרונות "שלהב"ת" בראייה מערכתית
- לדאוג ליישום מהלכי ההערכה והבקרה על פי המקובל בבית הספר ובהתאם ליעדים
- להגדיר מורה אחראי להפעלת התכנית שיוביל את המהלך (מומלץ מצוות העברית)

תפקיד המורה המוביל:

- ◆ לקשר בין הגורמים השונים השותפים לתכנית
- ◆ לרכז את הסדנה הבית ספרית (בהשתתפותם של המורים לעברית, מורי המקצועות, האחראי על הפדגוגיה בבית הספר והמדריך הבית ספרי)
- ◆ לדווח באופן שוטף להנהלת בית הספר על הפעלת התכנית

הערכה ובקרה:

- ◆ התכנית מלווה בפעולות לבדיקת התקדמותם של התלמידים בהשגת היעדים שהוגדרו להם. במסגרת זו יפותחו בבתי הספר משימות הערכה על פי דגם שיישלח אליהם
- ◆ משימות אלה באות במקום מבחנים בית ספריים ולא בנוסף להם, והציונים שיתקבלו ישוקללו עם מרכיבים נוספים על פי המקובל בכל בית ספר
- ◆ תהליך ההערכה ישמש בסיס לדיאלוג בית ספרי למטרות שיפור ולא שיפוט

פיתוח מקצועי:

- ◆ למורים לעברית (הבנה, הבעה ולשון) - פיתוח מקצועי בהיקף של 30 שעות
- ◆ חשוב לשלוח לפחות נציג אחד לקורס לפיתוח מקצועי בתחום

מדדים ברמת בתי הספר במחוז:

מדדי תפוקה:

- ◆ מספר בתי הספר בהם המורים משתלמים בעברית כשפת אם - תכנית לכיתות ז'-ט'
- ◆ מספר בתי הספר המקצים את השעות השבועיות הנדרשות להוראת מקצוע העברית בכיתות ז'-ט'
- ◆ מספר בתי הספר המקצים את השעות השבועיות הנדרשות לסדנה הבית ספרית
- ◆ מספר בתי הספר ששילבו צוותים מתחומי דעת בסדנה הבית ספרית

נקודות מוצעות לדיון במפגש מפקח ומנהליו אודות מדדי תוצאה:

- ◆ באיזו מידה תרמה ההתייחסות המערכתית לתכנית שלהב"ת?
- ◆ באיזו מידה תרמה מעורבות המנהל להפעלת תכנית שלהב"ת?
- ◆ באיזו מידה תרמה השתתפות המורים לעברית בסדנה הבית ספרית להטמעת התכנית?
- ◆ באיזו מידה תרמה השתתפות המורים לעברית בפיתוח המקצועי במרכזי פסג"ה להעשרת הידע המקצועי הנדרש בתכנית?
- ◆ באיזו מידה התכנית תרמה לקידום הכשירות האוריינית של התלמידים בשיעורי עברית?

לפרטים נוספים ניתן לפנות:

- ◆ לפיקוח על הוראת העברית במזכירות הפדגוגית
- ◆ לאגף לחינוך על יסודי במינהל הפדגוגי

הנחיות ליישום התכנית האסטרטגית - תשע"ג

הנושא: "שלהב"ת" - שפת אם ערבית

שילוב ההבנה וההבעה בתחומי הדעת

מטרת העל:

- מערכת החינוך תתחור לקידום המצוינות, לשיפור בהישגים ובאיכות החינוכית ולצמצום הפערים החברתיים

היעד:

- יעד 3 - שיפור ההישגים הלימודיים

המשימה

- שיפור מיומנויות בשפת אם ערבית "שלהב"ת" - שילוב ההבנה וההבעה בתחומי הדעת

מטרות בתחום:

- שיפור הכשירות האוריינית בלשון האם הדבורה והכתובה על פי עקרונות תכנית הלימודים (תשס"ג)
- שילוב טקסטים מתחומי דעת שונים בשיעורי הערבית לשם תרגול והטמעה של המיומנויות האורייניות
- שילוב מיומנויות אורייניות בשיעורי המקצועות השונים בסיוע מורי העברית בבית הספר

האוכלוסייה:

- כיתות ז' ח' בכלל בתי הספר העל יסודיים דוברי הערבית

שעות הוראה:

לכל כיתה בשכבת ז'-ח' תוקצה, במסגרת היעדים, תוספת של 1 ש"ש מעבר לנדרש בתכנית הליבה. חלוקת השעות תהיה כלהלן:

לכיתות ז' - ההוראה תתקיים בכיתה במליאה ובקבוצות קטנות על פי הפירוט הבא:

- לכל כיתה ז' יש להקצות 5 שעות אורך שבועיות למקצוע שפה ערבית בהתאם לחלוקה שלהלן:
- בכיתה במליאה: 2 ש"ש ספרות, 1 ש"ש דקדוק, 2 ש"ש לשון והבעה בהתאם לתכנית שהועברה בשפה הערבית (תכנית שלהב"ת), ובהתאם לחומר הלימודי בשפה הערבית "חואר מע אלנס" דיאלוג עם הטקסט לכיתה ז'
- לכל כיתה ז' יש להקצות בנוסף שעה שבועית נוספת - שעת תגבור - אשר מיועדת לתלמידים מתקשים. בית הספר מתבקש לייחד תיק מיוחד המתעד את תכניתו האישית ואת התקדמותו של כל תלמיד ותלמיד שקיבל את שעת התגבור

לכיתות ח' - ההוראה תתקיים בכיתה במליאה ובקבוצות קטנות על פי הפירוט הבא:

- בכיתות ח' יש להקצות 6 שעות אורך שבועיות למקצוע "שפה ערבית" בהתאם לחלוקה שלהלן:
- בכיתה במליאה: 3 ש"ש ספרות, 1 ש"ש דקדוק
- במחצית הכיתה: 2 ש"ש (1 ש"ש לכל מחצית כיתה) לשון והבעה בהתאם לתכנית שהועברה בשפה הערבית (תכנית "שלהב"ת), ובהתאם לחומר הלימודי בשפה הערבית.

הדרכה:

- ♦ יוקצה יום הדרכה אחד לכל 4 בתי ספר. ההדרכה בבית הספר תתקיים ביום ה'. על המנהל לייחד במערכת, ביום ה', משבצת זמן קבועה של 2 ש' למפגש עם המדריך/ה והצוותים לצורך עיבוד חומרים. המנהל/ת ייקח/ת תיק חלק במפגשי הצוות.
- ♦ בכל מחוז ימונה מדריך מרכז מחוזי - רפרנט מחוזי - שיהיה אחראי לעבודת המדריכים בבתי הספר.

פיתוח מקצועי:

- ♦ למורים מובילים בשפה הערבית (נציג אחד מכל בית ספר) - בהיקף 30 שעות
- ♦ למורים מובילים מתחומי דעת אחרים המשולבים במסגרת התכנית - בהיקף 30 שעות

מדדים ברמת בתי הספר במחוז:

מדדי תפוקה:

- ♦ מספר בתי הספר בהם המורים משתלמים בעברית/ערבית כשפת אם - תכנית לכיתות ז' ח'
- ♦ מספר בתי הספר המקצים את השעות השבועיות הנדרשות להוראת מקצוע העברית/ערבית בכיתות ז' ח'
- ♦ מספר בתי הספר המקצים את השעות השבועיות הנדרשות לישיבת צוות להוראת מקצוע העברית/ערבית בכיתות ז' ח'
- ♦ מספר בתי הספר המפעילים קבוצות "שלהב"ת" בכיתות ז' ח'

נקודות מוצעות לדין במפגש מפקח ומנהליו אודות מדדי תוצאה:

- ♦ באיזו מידה קיימת בבית הספר התייחסות לתכנית מערכתית בשלהב"ת?
- ♦ באיזו מידה תרמה מעורבות המנהל להפעלת תכנית שלהב"ת?
- ♦ באיזו מידה תרמה השתתפות המורים לערבית בסדנה הבית ספרית להטמעת התכנית?
- ♦ באיזו מידה תרמה השתתפות המורים לערבית בפיתוח המקצועי במרכזי פסג"ה להעשרת הידע המקצועי הנדרש בתכנית?
- ♦ באיזו מידה התכנית תורמת לקידום הכשירות האוריינית של התלמידים בשיעורי הערבית?

לפרטים נוספים ניתן לפנות:

- ♦ למפמ"ר שפה ולשון ערבית בשפה הערבית
- ♦ לאגף לחינוך על יסודי במינהל הפדגוגי

הנחיות ליישום התכנית האסטרטגית - תשע"ה

הנושא: מתמטיקה

מטרת העל:

- מערכת החינוך תחתור לקידום המצוינות, לשיפור בהישגים ובאיכות החינוכית ולצמצום הפערים החברתיים

היעד:

- יעד 3 - שיפור ההישגים הלימודיים

המשימה:

- העלאת ההישגים במתמטיקה בכיתות ז', ח', ט'

מטרות בתחום:

- הטמעת תכנית הלימודים החדשה לכיתות ז' ח' ו-ט' בהיבט התוכן ובדרכי ההוראה (תכנית הלימודים החדשה תילמד בכיתות ז' ח' ו-ט')
- מתן מענה ל"תלמידי הקצוות": תתקיים בבית הספר קבוצת מיצוי (למתקשים) וקבוצת מצוינות (למצוינים)

האוכלוסייה:

- כיתות ז'-ט' בכלל בתי הספר העל יסודיים
- בכיתות ז'-ח' בכלל בתי הספר היסודיים השמונה שנתיים

שעות ההוראה בכיתות ז' ח' ו-ט':

- בשכבת הגיל (ז' ו-ט') תתווסף 1 ש"ש ביחס לרשום בליב"ה כך שכל תלמיד בכיתה ז' ילמד 5 ש"ש וכל תלמיד בכיתה ט' ילמד 5 ש"ש. גם בכיתה ח' ילמד כל תלמיד 5 ש"ש על פי הנדרש בליב"ה
- במגזר היהודי, בבתי ספר במדד טיפוח עד 3.00 (כולל), יוסיף המשרד לכל כיתה 1 ש"ש לתגבור הלימודים. הנהלת בית הספר רשאית להחליט להקצות שעה זו להוראת המתמטיקה
- המשרד יקצה תוספת של 1 ש"ש לכל כיתה במגזר היהודי - לבתי הספר במדד טיפוח 3 ומעלה, ובמגזרים הלא יהודיים - לכל בתי הספר
- בנוסף יקצה המשרד תוספת שעות הוראה לתלמידי ה"קצוות" על פי מספר התלמידים בשכבה בהתאם למפתח הבא:

מספר התלמידים בשכבה	תוספת השעות לשכבת ז'	תוספת השעות לשכבת ח' ו-ט' (לכל שכבה)
139-60 תלמידים	7 ש"ש: 5 ש"ש לקבוצה אחת "מיצוי" 2-1 ש"ש לקבוצה אחת "מצוינות" תלמידי המצוינות ילמדו סה"כ 7 ש"ש. 5 ש"ש כמו כל התלמידים + 2 ש"ש להעשרה. את כל 7 הש"ש ילמדו כקבוצה נפרדת.	7 ש"ש: 5 ש"ש לקבוצה אחת "מיצוי" 2-1 ש"ש לקבוצה אחת "מצוינות" תלמידי המצוינות ילמדו סה"כ 7 ש"ש. 5 ש"ש כמו כל התלמידים + 2 ש"ש להעשרה. את כל 7 הש"ש ילמדו כקבוצה נפרדת.
140-380	14 ש"ש: שתי קבוצות "מיצוי" ושתי קבוצות "מצוינות". לכל קבוצה מספר ש"ש כמפורט למעלה.	14 ש"ש: שתי קבוצות "מיצוי" ושתי קבוצות "מצוינות". לכל קבוצה מספר ש"ש כמפורט למעלה.
381 ומעלה	21 ש"ש: שלוש קבוצות "מיצוי" ושלוש קבוצות "מצוינות". לכל קבוצה מספר ש"ש כמפורט למעלה.	21 ש"ש: שלוש קבוצות "מיצוי" ושלוש קבוצות "מצוינות". לכל קבוצה מספר ש"ש כמפורט למעלה.

הדרכה:

- ◆ לכל 5 בתי ספר יוקצו 2 ימי הדרכה (בדומה לשנה"ל תשע"ב)
- ◆ בכל מחוז יש מדריך מרכז
- ◆ ההדרכה תתקיים במתכונת השנה שחלפה
- ◆ על בית הספר לתאם בהקדם עם המדריך הבית ספרי יום קבוע בשבוע שבו תתקיים הדרכת הצוות (אחת לשבועיים או שלושה שבועות). רצוי שביום זה תהיה הוראת מתמטיקה בשכבות ז', ח', ט' כדי שפעילות ההדרכה תהיה אפקטיבית
- ◆ במסגרת זו על בית הספר להודיע למדריך המרכז אם הוא מעוניין להמשיך ולקבל הדרכה מאותו מדריך או שהוא מעוניין בהחלפתו (ועל איזה רקע)

פיתוח מקצועי:

- ◆ למורים למתמטיקה - בהיקף של 30 שעות. הפיתוח יהיה בנושאים שונים: הטמעת תכנית הלימודים החדשה לחטיבת הביניים, שילוב טכנולוגיה בהוראת מתמטיקה לפי תכנית הלימודים החדשה, מיצוי במסגרת "מיצוי ומצינויות" לשכבות הגיל השונות, תכניות למצינויות (שבילים למצינויות, מצינויות רחובות, העשרה בריבוע), תכנית למתקשים - מסלול ירוק
- ◆ פריסת קורס לפיתוח מקצועי ומועדיו תיקבע בכל מחוז ותתפרסם באתר המפמ"ר

איתור לקבוצת ה"מיצוי":

בין ה-19 ל-21 בספטמבר ייערך מבדק לאיתור תלמידי ה"מיצוי". המבדק יישלח על ידי הפיקוח על המתמטיקה לבתי הספר, ישופל ע"י בתי הספר ויבדק ע"י המורים בבית הספר. המבדק יכלול, בנוסף לידע שהצטבר בבית הספר היסודי, שאלות מתוך תכנית הלימודים החדשה בנושאים: חוקיות וראשית השימוש בביטויים אלגבריים, מלבן, חוקי פעולות החשבון וסדר פעולות (הפרקים אשר בסבב הראשון של השנה). בית הספר יקבל ציון סף ארצי. תלמידים אשר קיבלו ציון נמוך מציון הסף הארצי ואשר צוות מורי המתמטיקה ממליץ עליהם כתלמידים בעלי מוטיבציה לימודית, יוכלו להצטרף לקבוצת ה"מיצוי". מבדק האיתור הוא חלק מ"צרכת איתור" שתישלח למורים לצורך איתור התלמידים. אין לתת מבדק מוקדם יותר שבדק רק את הנלמד בבית הספר היסודי.

תפקיד המנהל/ת:

- ◆ למנות מורה מוביל (רכז מקצוע המתמטיקה) שיבנה עם צוות המורים למתמטיקה תכנית עבודה ומערכי שיעור מתאימים, בהנחיית המדריך הבית ספרי
- ◆ לוודא שמלמדים מתמטיקה רק מספרי הלימוד המאושרים לניסוי לתכנית הלימודים החדשה (בכל שכבות הגיל)
- ◆ לדאוג לקיום ישיבת צוות שבועית למורי המתמטיקה שמלמדים בכיתות ז', ח', ו-ט' ולייחד בישיבת הצוות משבצת זמן קבועה לפגישה של הצוות והמדריך לצורך עיבוד חומרים וליבון סוגיות
- ◆ להקצות במערכת 5 ש"ש לכל קבוצה בכיתות ז', ח' ו-ט' ואת שעות "מיצוי ומצינויות" על פי ההנחיות
- ◆ לוודא שבכל קבוצה בכל שכבת גיל ילמדו לפחות 135 שעות מתמטיקה במהלך שנת הלימודים
- ◆ לתאם עם המדריך המרכז את יום ההדרכה הבית ספרי במתמטיקה
- ◆ לפגוש את המדריך הבית ספרי למתמטיקה ולסייע במידת הצורך
- ◆ לוודא שהמורים הרלבנטיים משתתפים בקורס לפיתוח מקצועי בתחום
- ◆ לקבל דיווח חודשי מרכז המקצוע על הישגי התלמידים ברמת כל פרט ולדון ביחד עם הצוות על שיפור וקידום כל תלמיד בהתאם להישגיו
- ◆ לקיים שני מבחנים שכבתיים במשך השנה למעקב שוטף והערכה, ובנוסף מבחן איתור למיצוי - כיתה ז' (חודש ספטמבר) מבחן מפמ"ר בכיתות ז' ו-ט' (חודש מאי) ומבחן מיצ"ב פנימי בכיתה ח', לאלו שאינם נבחנים במיצ"ב החיצוני. מבחני מפמ"ר בכיתות ז' ו-ט' ומבחן המיצ"ב הפנימי יהוו חלק מהערכת הישגיו של התלמיד. המבחנים נועדו לשימוש פנים בית ספרי בלי שבית הספר יידרש לדווח על הציונים ברמת תלמיד לכל גורם חיצוני כלשהו
- ◆ לדווח לפיקוח על הישגי התלמידים, על התקדמותם ועל הדרכים לשימור ולשיפור

ספר לימוד לתכנית הלימודים החדשה - כיתה ז'

- ◆ לקראת שנת הלימודים תשע"ג תצא מהדורה מעודכנת של ספרי לימוד לכיתות ז' המאושרת סופית לחמש שנים
- ◆ הספרים ייצאו בשני חלקים לפחות, כאשר חלק א' מתאים לכל התלמידים לשליש הראשון של השנה
- ◆ החלקים הנוספים של הספרים יתאימו לתלמידים שלא ימוינו לקבוצת ה"מיצוי" או לתלמידי הקבוצות הנמוכות מ"המיצוי"
- ◆ החל מהשליש השני של השנה יוציאו חלק מהוצאות הספרים חומרי לימוד מתאימים לקבוצות ה"מיצוי" או לקבוצות הנמוכות מה"מיצוי"
- ◆ רשימה מעודכנת של ספרי הלימוד המאושרים תפורסם באתר של אגף ספרי הלימוד ובאתר המפמ"ר

ספרי לימוד לתכנית הלימודים החדשה - כיתות ח'-ט'

- ◆ ספרי לימוד לכיתות ח' ו-ט' ימשיכו במהדורת ניסוי שנה נוספת. עלות הספרים תהיה 60 ₪ לתלמיד לשנה
- ◆ רשימה מעודכנת של ספרי הלימוד המאושרים לניסוי לכיתות ח' - ט' תפורסם באתר המפמ"ר למתמטיקה עד ל- 10.6.2012. לכן רשימות רכישה לשנת תשע"ג יפורסמו רק לאחר מועד זה
- ◆ מומלץ לא להכניס את ספרי הניסוי לפרויקט השאלת ספרים. ספרים אלה יעודכנו במהלך השנה ויעברו שינויים עד לאישורם הסופי
- ◆ ספרי הלימוד לכיתות ח' ו-ט' יאושרו סופית לקראת שנת הלימודים תשע"ד

ברמת בתי הספר במחוז:

מדדי תפוקה:

- ◆ מספר בתי הספר בהם המורים המלמדים מתמטיקה מלמדים על פי תכנית הלימודים החדשה בכיתות ז'-ט'
- ◆ מספר בתי הספר בהם המורים מלמדים על פי ספרי הלימוד עליהם הצהיר המשרד בכיתות ז'-ט'
- ◆ מספר בתי הספר בהם מקצים את השעות השבועיות הנדרשות להוראת המקצוע מתמטיקה בכיתות ז'-ט'
- ◆ מספר בתי הספר המקצים את השעות השבועיות הנדרשות לשיבת צוות להוראת המתמטיקה

נקודות מוצעות לדין במפגש מפקח ומנהליו אודות מדדי תוצאה:

- ◆ באיזו מידה קיימת בבית הספר התייחסות לתכנית מערכתית במתמטיקה?
- ◆ באיזו מידה תרמה מעורבות המנהל להפעלת התכנית במתמטיקה?
- ◆ באיזו מידה תרמה השתתפות המורים למתמטיקה בסדנה הבית ספרית לקידום התכנית?
- ◆ באיזו מידה תרמה השתתפות המורים למתמטיקה בפיתוח המקצועי במרכזי פסג"ה להעשרת הידע המקצועי הנדרש בתחום?
- ◆ באיזו מידה התכנית תורמת לקידום הכשירות האוריינית של התלמידים בשיעורי מתמטיקה?

לפרטים נוספים ניתן לפנות:

- ◆ למפמ"ר מתמטיקה במזכירות הפדגוגית
- ◆ לאגף לחינוך על יסודי במינהל הפדגוגי

הנחיות ליישום התכנית האסטרטגית - תשע"ג

הנושא: מדע וטכנולוגיה

מטרת העל:

- מערכת החינוך תחתור לקידום המצוינות, לשיפור בהישגים ובאיכות החינוכית ולצמצום הפערים החברתיים

היעד:

- יעד 3 - שיפור ההישגים הלימודיים

המשימה:

- שיפור הלמידה והעלאת ההישגים במדע ובטכנולוגיה בכיתות ז', ח', ט'

האוכלוסייה:

- כיתות ז', ח', ט'

מטרות בתחום:

- הטמעת תכנית הלימודים במדע ובטכנולוגיה על פי מסמך עדכון תכנית הלימודים במדע וטכנולוגיה, מסמך האב והנחיות המפמ"ר
- שיפור הלמידה, העלאת הישגי התלמידים
- מתן מענה לשונות הלומדים וצמצום פערים בין תלמידים
- העלאת המוטיבציה ללימודי מדע וטכנולוגיה של תלמידים ומורים
- מסמך הנחיות מפורט ובו תכנית העבודה וההערכות לשנה"ל תשע"ג יפורסם ע"י המפמ"ר באמצע חודש יוני 2012, ויוצג באתר מינהל מדע וטכנולוגיה www.education.gov.il/madatech

נושאי הלימוד:

- בשנת הלימודים תשע"ג יבנו המורים בכיתות ז' ח' ו-ט את תכנית העבודה הבית-ספרית על פי המסמכים הבאים (הנמצאים באתר):

 - מסמך עדכון תכנית הלימודים במדע וטכנולוגיה
 - הצעה לפריסת נושאי הלימוד על פי מסמך היערכות במדע וטכנולוגיה לשנה"ל תשע"ג
 - מסמך מדיניות להוראה מפורשת של מיומנויות החקר המדעי
 - מסמך התנסויות מרכזיות - ניסויים ותצפיות בהוראת מדע וטכנולוגיה לכיתות א'-ט'

סביבת למידה, שעות הוראה וחלוקה לקבוצות לימוד:

הוראת המקצוע תתקיים בחדרי מדע וטכנולוגיה תקינים (מעבדות) בקבוצות לימוד שבהן מספר התלמידים לא יעלה על 32. לפיכך בכיתות גדולות יותר יהיה צורך לחלק כיתות לקבוצות לימוד קטנות. יש להקפיד על הבטיחות בחדר מדע וטכנולוגיה על פי חוזר מנכ"ל תשס"ב 6/ב.

- השעות לתלמיד המתחייבות מחוזר מנכ"ל 8/ט א:

- כיתה ז' - לפחות 4 ש"ש לתלמיד
- כיתה ח' - לפחות 5 ש"ש לתלמיד
- כיתה ט' - לפחות 5 ש"ש לתלמיד

- לצורך חלוקה לקבוצות למידה קטנות יתווספו לבית הספר בשנת הלימודים הבאה שעות על פי הפירוט:

- עד מספר ממוצע של 32 תלמידים בכיתה תקנית ז', ח' ו-ט' תתווסף 1 ש"ש לכיתה בכל שכבות הגיל: ז', ח', ט'

- מעל מספר ממוצע של 32 תלמידים בכיתה תתווספה 2 ש"ש לכיתה בכל שכבות הגיל: ז', ח', ט'

3. בבתי ספר בהם לא יחולקו כיתות לקבוצות (בשל כיתות קטנות, מחסור במורים, וכדומה), מסגרת השעות לתלמיד בכיתה ז' תעמוד על 5 ש"ש, בכיתה ח' ובכיתה ט' תעמוד על 6 ש"ש להוראת מדע וטכנולוגיה.

הדרכה וישיבות צוות:

- ◆ מסגרת ההדרכה במדע ובטכנולוגיה תימשך בשנה"ל תשע"ג בדומה לשנה"ל תשע"ב
- ◆ ל-6 בתי ספר יוקצה 1 יום הדרכה
- ◆ בכל מחוז ימונה מדריך/ה מרכזת שיהיו אחראים לעבודת המדריכים בבתי הספר
- ◆ מנהלי בתי הספר מתבקשים לקבוע 2 שעות צמודות למפגש שבועי של רכזת המקצוע, צוות המורים והמדריך/ה הבית ספרי/ת במערכת השעות. מידע לגבי יום ההדרכה ותדירות ההדרכה יועבר לבית הספר בהקדם על ידי הפיקוח המחוזי

פיתוח מקצועי:

- ◆ למורים אשר ילמדו בכיתות ז'-ט' - לפחות 30 שעות לחיזוק הידע והמיומנויות ולהיכרות עם העדכון לתכנית הלימודים במדע וטכנולוגיה
- ◆ ההדגשים התכניים והקוריקולריים במסגרות לפיתוח מקצועי יהיו בנושאים: טכנולוגיה בשילוב פיזיקה, כימיה, והוראה מפורשת של מיומנויות ובדגש על מיומנות החקר המדעי ופתרון בעיות ועל תהליך שלם של החקר המדעי
- ◆ קורסי הפיתוח המקצועי יתקיימו במרכזי הפסג"ה ובאשכולות הפיס - במסגרת אופק חדש המקום, הנושאים ומועדי הפיתוח מקצועי יפורסמו ע"י המפקח/ת על הוראת מדע וטכנולוגיה במחוז/מגזר
- ◆ למדריכים הבית ספריים - 30 שעות שתתקיימנה על ידי המרכז הארצי במכון ויצמן

מבחנים ארציים:

- ◆ כיתות ז' : בשנה"ל תשע"ג יתקיים בכיתות ז' מבחן מפמ"ר
- ◆ כיתות ח': מבחן מיצ"ב במדע ובטכנולוגיה (פנימי וחיצוני)
- ◆ כיתות ט': בשנה"ל תשע"ג יתקיים בכיתות ט' מבחן מפמ"ר
- ◆ המבחנים יתבססו על הנושאים שיילמדו לפי עדכון תכנית הלימודים במדע וטכנולוגיה וההצעה לפריסת הנושאים במסמך האב (נספח א'). מועדי המבחנים יפורסמו באתר ראמ"ה
- ◆ כדי לא להעמיס על התלמידים מבחנים רבים וכדי להפוך את מבחן המפמ"ר ואת מבחן המיצ"ב לחלק משגרת המבחנים של בית הספר, רצוי שהמבחנים הארציים יחליפו מבחן בית ספרי וציונם ישמש כציון בית ספרי לכל דבר

חומרי הלמידה:

- ◆ בשנת הלימודים תשע"ג יפורסמו חומרי למידה חדשים שיאפשרו על פי מסמך עדכון תכנית הלימודים לכיתות ז', ח' וט' על ידי האגף לאישור ספרי לימוד. צוות בית הספר יוודא שההוראה מתבצעת על פי ספרי הלימוד המאושרים בהלימה לנושאי הלימוד
- ◆ לנושאים: מערכות בגוף האדם ומערכות אקולוגיות (כיתה ז'), ומערכות אקולוגיות, כוחות ותנועה, אנרגיה (כיתה ח') פותחו פעילויות לתלמיד במסגרת "מורים מציעים למורים" - ע"י הפיקוח באמצעות מדריכים ומורים מובילים
- ◆ מדריך למורה להוראת החקר המדעי ותלקיט לתלמיד לחקר המדעי
- ◆ החומרים נמצאים באתר מינהל מדע וטכנולוגיה www.education.gov.il/madatech ובאתר מוטנט

ערכות "ה.ל.ה":

- ◆ בתשע"ג יושלם תהליך פיתוח של ערכות "ה.ל.ה" למורים המיועדות להילמד בכיתה ט' בנושא טכנולוגיה משולב בפיזיקה ובכימיה.
- ◆ ערכות אלה תוצגנה במפגשי המדריכים במסגרת הפיתוח המקצועי למורים ולמדריכים שיתקיימו במהלך תשע"ג

תפקיד המנהל/ת:

- ◆ למנות מורה מובילה (רכזת/ת מקצוע מדע וטכנולוגיה) שיבנה יחד עם צוות המורים תכנית עבודה ומערכי שיעור מתאימים
- ◆ להקצות במערכת השעות שעות לימוד כנדרש לכל קבוצת לימוד לפחות (4 ש"ש לתלמיד בכיתות ז' ו-5 ש"ש לתלמיד בכיתות ח' ובכיתות ט').
- ◆ להקפיד שהפעילות בחדרי מדע וטכנולוגיה תקינים (מעבדות) תהווה חלק בלתי נפרד מההוראה השוטפת בשיעורי מדע וטכנולוגיה
- ◆ לוודא שצוות מורי מדע וטכנולוגיה מקפיד על הבטיחות בחדר מדע וטכנולוגיה על פי חוזר מנכ"ל תשס"ב ב/6
- ◆ לייחד משבצת זמן קבועה במערכת - 2 ש"ש למפגש של רכז המקצוע, צוות המורים והמדריך לצורך בניית רצפי הוראה, תכניות הוראה ועיבוד חומרים בתיאום עם המפקחת/ת על הוראת מדע וטכנולוגיה במחוז/מגזר (רצוי 2 שעות אורך צמודות)
- ◆ לוודא שכל מורי מדע וטכנולוגיה משתתפים בקורסי פיתוח מקצועי בתחום
- ◆ לקבל דיווח דו - חודשי מרכזת המקצוע על הישגי התלמידים, ברמת כל תלמיד, ולדון יחד עם הצוות על שיפור וקידום כל תלמיד בהתאם להישגיו
- ◆ לדאוג לקיום 2-3 מבחנים שכבתיים בשנה, למעקב שוטף והערכה, ובנוסף יועבר בחודש מאי מבחן מפמ"ר לכיתה ז' ולכיתה ט', שיהווה חלק ממערך המבחנים והעבודות להערכת הישגיהם של התלמידים

מדדים ברמת בתי הספר במחוז:

מדדי תפוקה:

- ◆ מספר בתי הספר בהם המורים בבית הספר משתלמים במסגרת פיתוח מקצועי במדע וטכנולוגיה על פי תכנית הלימודים לכיתות ז' - ט'
- ◆ מספר בתי הספר בהם מקצים את השעות השבועיות הנדרשות בתחום מדע וטכנולוגיה בכיתות ז'-ט'
- ◆ מספר בתי הספר בהם מפעילים קבוצות למידה מדע וטכנולוגיה בכיתות ז'-ט' על פי הנדרש
- ◆ מספר בתי הספר המקצים את השעות השבועיות הנדרשות לשיבת צוות להוראת מדע וטכנולוגיה

נקודות מוצעות לדיון במפגש מפקח ומנהליו אודות מדדי תוצאה:

- ◆ באיזו מידה לימודי מדע וטכנולוגיה תורמים לקידום הידע וההבנה של מושגים, תופעות, עקרונות ותהליכים במדע וטכנולוגיה?
- ◆ באיזו מידה לימודי מדע וטכנולוגיה תורמים לפיתוח מיומנויות למידה ומיומנויות חקר מדעי ופתרון בעיות בטכנולוגיה?
- ◆ באיזו מידה לימודי מדע וטכנולוגיה תורמים לפיתוח תחושה של שייכות לסביבה והזדהות עם טבע הארץ; פיתוח יחס חיובי לאתרי נופ, לתשתיות הפיסיות לבעלי חיים וצמחים?

לפרטים נוספים יש לפנות:

- ◆ באתר מינהל מדע וטכנולוגיה
- ◆ מפמ"ר מדע וטכנולוגיה והפיקוח על הוראת מדע וטכנולוגיה במחוזות
- ◆ באגף לחינוך על יסודי

בזיקה ליעד 3
וליעד 5

הנחיות ליישום התכנית האסטרטגית - תשע"ג

הנושא: לב"ם - לקראת בגרות מלאה

מטרת העל:

- מערכת החינוך תתחור לקידום המצוינות, לשיפור ההישגים ובאיכות החינוכית ולצמצום הפערים החברתיים

היעדים:

- יעד 3 - שיפור ההישגים הלימודיים
- יעד 5 - צמצום פערים ושיפור הישגים לימודיים

המשימה:

- העלאת שיעור הזכאים לתעודת בגרות ע"י הפעלת תכנית "לב"ם בכיתות י"ב בהיקף מלא ועל פי הנהלים

המטרות בתחום:

- הגדלת אחוז התלמידים הזכאים לתעודת בגרות והגדלת מספר הזכאים לתעודת בגרות איכותית
- קידום ההישגים הלימודיים בקרב אוכלוסיות מיוחדות
- תרגול מיומנויות (אקדמיות, חברתיות ורגשיות)
- קיום דיאלוג משמעותי מורה-תלמיד

האוכלוסייה:

- תלמידי כיתות י"ב בבתי ספר העומדים בקריטריונים

הפעולות הנדרשות מביה"ס:

- למידת המתווה הכולל תפיסת עולם, מטרות, שלבים
- מיפוי ואיתור התלמידים הזקוקים לתגבור לימודי ובנייה של תכניות תגבור הדרגתיות ארוכות טווח
- בניית קבוצות למידה
- ייחוד משבצות זמן קבוצות במערכת הבית ספרית ללמידה (אך ורק בסיום יום הלימודים ובמסגרת מרתונים)
- השתתפות כל המורים הרלוונטיים בקורסי פיתוח מקצועי
- שימוש בחומרי למידה ייחודיים לשעה הפרטנית ולקיום דיאלוג משמעותי תלמיד-מבוגר משמעותי
- בנייה של מערכת משוב הדדי בין המורים המלמדים את הכיתה השלמה למורים המלמדים בקבוצות התגבור
- עמידת האחראי לתכנית והמורים בדרישות הדיווח לגוף המפעיל (כל חודש בהתאם לתאריכים שיקבעו)

שעות הוראה בתחום:

- 50 שעות להוראה תוספתית לקבוצה לקראת מועד הבחינות (למחצית)

פיתוח מקצועי:

- למנהל בית הספר ולרכז התכנית - באמצעות קורס לפיתוח מקצועי ומלווי למידה
- לצוות המורים - באמצעות קורס לפיתוח מקצועי, מלווי למידה ופורום מקצועי אינטרנטי

הדרכה:

- ההדרכה מתבצעת באמצעות מלווי למידה - אחד לעשרה בתי"ס ובאמצעות מדריכי מטה מטעם האגף לחינוך על יסודי

תפקיד המנהל/ת:

ניצול נכון של המשאבים ומתן סיוע מתאים לתלמידים באמצעות:

- ◆ הקמת צוות מוביל לתכנית
- ◆ מינוי אחראי לתכנית
- ◆ מיפוי ואיתור התלמידים הזקוקים לתגבור הלימודי והעומדים בקריטריונים להשתתפות בתכנית ובנייה של תכניות תגבור הדרגתיות ארוכות טווח
- ◆ בניית קבוצות למידה
- ◆ ייחוד משבצות זמן קבועות במערכת הבית ספרית ללמידה (אך ורק בסיום יום הלימודים ובמסגרת מרתונים)
- ◆ איתור מורים מצוות בית הספר המתאימים ללמד בתכנית
- ◆ השתתפות הצוות הרלוונטי בקורס לפיתוח מקצועי
- ◆ בנייה של מערכת משוב הדדי בין המורים המלמדים את הכיתה השלמה למורים המלמדים בקבוצות התגבור
- ◆ קבלת דיווח, במועדים מוגדרים מראש, ממרכז התכנית וממרכזי המקצוע על הישגי התלמידים וקיום דיון יחד עם הצוות על שיפור וקידום כל תלמיד בהתאם
- ◆ בדיקה שהאחראי לתכנית והמורים עומדים בדרישות הדיווח של גוף המפעיל (כל חודש בהתאם לתאריכים שיקבעו)
- ◆ וויסות כניסתם ויציאתם של התלמידים מהתכנית - למתן את "הדלת המסתובבת", העברת דיווח שוטף למחוז על נוכחות התלמידים והתקדמותם והתייעצות עם הפיקוח, עם נציגי האגף לחינוך על יסודי ועם מפעילי התכנית

הערכה ובקרה בית ספריים:

- ◆ התכנית נבחנת ע"י הראמ"ה
- ◆ התכנית מבוקרת ע"י הגוף המפעיל וע"י מדרכי המטה של האגף לחינוך על יסודי
- ◆ מדד לבחינה של התכנית הוא הציונים הסופיים בבחינות הבגרות של התלמידים המשתתפים בתכנית

מדדים ברמת בתי הספר במחוז:

מדדי תפוקה:

- ◆ מספר בתי הספר המפעילים את התכנית
- ◆ מספר הקבוצות הפועלות בכל מועד
- ◆ מספר בתי הספר שרוב המורים המלמדים בתכנית שייכים לצוות שלהם
- ◆ מספר בתי הספר בהם הושם דגש על שילוב בין הנושאים הרגשיים, החברתיים והלימודיים ונעשות פעולות לקידום הנושא
- ◆ מספר בתי הספר בהם כל צוות המורים (במיוחד מורים מקצועיים שאינם מחנכים) חשוף לתכנית
- ◆ הישגים סופיים בבחינות הבגרות
- ◆ אחוז התלמידים שהצטרפו לתכנית והשיגו ציון סופי חיובי בבחינת הבגרות לקראתה למדו

נקודות מוצעות לדיון במפגש מפקח ומנהליו אודות מדדי תוצאה:

- ◆ באיזו מידה תכנית "לב"ם" תורמת לטיפול נכון בתלמידים מאתגרים?
- ◆ באיזו מידה תכנית "לב"ם" תורמת לטיפול מקבל של תלמידים מאתגרים?
- ◆ באיזו מידה תכנית "לב"ם" תורמת לתחושת מסוגלות גבוהה יותר בקרב תלמידים?
- ◆ באיזו מידה תכנית "לב"ם" תורמת לעלייה בהישגים של תלמידים ספציפיים (לא כל הכיתה) ומהו התהליך שהוביל לכך?
- ◆ באיזו מידה תכנית "לב"ם" תורמת לשיתוף הורים בהצבת יעדי התלמידים ובהשגתם?
- ◆ באיזו מידה תכנית "לב"ם" תורמת לתחושת אחריות גבוהה יותר של מורים להישגי תלמידיהם?

לפרטים נוספים יש לפנות:

- ◆ למפקחים במחוזות
- ◆ לאגף לחינוך על יסודי במינהל הפדגוגי

בזיקה ליעד 3
וליעד 5

הנחיות ליישום התכנית האסטרטגית - תשע"ג

הנושא: סמסטר קיץ - "המחצית השלישית"

מטרת העל:

- מערכת החינוך תחתור לקידום המצוינות, לשיפור בהישגים ובאיכות החינוכית ולצמצום הפערים החברתיים

היעדים:

- יעד 3 - שיפור ההישגים הלימודיים
- יעד 5 - צמצום פערים ושיפור הישגים לימודיים

המשימה:

- העלאת שיעור הזכאים לתעודת בגרות באמצעות לימוד לקראת בחינת בגרות במקצועות החובה במרכזי למידה בפריסה ארצית במשך חמישה שבועות במהלך חופשת הקיץ

המטרות בתחום:

- הגדלת אחוז התלמידים הזכאים לתעודת בגרות
- פיתוח אחריות אישית ללמידה ולהישגים
- טיפול תחושת המסוגלות האישית והראייה האופטימית
- קידום אוכלוסיות מיוחדות של מתקשים, בעלי צרכים מיוחדים, אוכלוסיות בסיכון

האוכלוסייה:

- תלמידי כיתות י"ב מתקשים שנכשלו בבחינת בגרות מסוימת או בעלי ציון בית ספרי שלילי שיוביל לציון סופי שלילי אם היו נוגשים לשאלון בבחינת בגרות ללא למידה נוספת

הפעולות שעל ביה"ס לבצע:

- מיפוי ואיתור תלמידים העומדים בקריטריונים והמתאימים לתכנית
- הפניית התלמידים לתכנית
- העמדת איש קשר לכל תקופת התנהלות התכנית

שעות הוראה בתחום:

- 100 שעות להוראה לקבוצה לקראת בחינת בגרות בהיקף של 1 יח"ל
- 130 שעות להוראה לקבוצה לקראת בחינת בגרות בהיקף של 2-3 יח"ל

פיתוח מקצועי:

- לצוות המורים - באמצעות קורס לפיתוח מקצועי בטרם ההוראה, וכן בעזרת פורום מקצועי אינטרנטי לפיתוח מקצועי המלווה בקבלת חוברות הדרכה ומערכי שיעור

הדרכה:

- הדרכה מתבצעת באמצעות רכזי מקצוע מטעם הזכין המגיעים לשיעורים, הצופים בהם והנותנים משוב
- מדריכי מטה מטעם האגף לחינוך על יסודי

תפקיד המנהל/ת:

- ◆ לוודא שנעשה מיפוי ואיתור התלמידים על פי הקריטריונים והפנייתם לתכנית
- ◆ למנות איש קשר לכל תקופת התנהלות התכנית ולחתום על טופסי ההפניה
- ◆ לעדכן את האגף לחינוך על יסודי לגבי הצורך במתן הנחות לתלמידים הזקוקים

הערכה ובקרה:

- ◆ התכנית נבחנת ע"י הראמ"ה
- ◆ התכנית מבוקרת ע"י הגוף המפעיל וע"י מדריכי המטה של האגף לחינוך על יסודי
- ◆ מדד הבחינה של התכנית הוא הציונים הסופיים בבחינות הבגרות של התלמידים המשתתפים בתכנית

מדדים ברמת בתי הספר במחוז:

מדדי תפוקה:

- ◆ מספר בתי"ס המפנים תלמידים מתאימים לתכנית
- ◆ מספר בתי הספר העוקבים אחר תוצאות התלמידים בתום התכנית
- ◆ באיזו בתי הספר הבודקים את הסיבות לנשירת התלמידים מהתכנית
- ◆ מספר המרכזים בהם התכנית פועלת
- ◆ מספר הקבוצות הפועלות במהלך המחצית השלישית
- ◆ מספר התלמידים המתמידים בתכנית
- ◆ מספר התלמידים שעברו בהצלחה את בחינת הבגרות במועד המיוחד של סמסטר קיץ

נקודות מוצעות לדין במפגש מפקח ומנהליו אודות מדדי תוצאה:

- ◆ באיזו מידה "המחצית השלישית" תורמת לטיפול נכון בתלמידים מאתגרים ולטיפול מקבל שלהם?
- ◆ באיזו מידה "המחצית השלישית" תורמת לתחושת מסוגלות גבוהה יותר בקרב תלמידים?
- ◆ באיזו מידה "המחצית השלישית" תורמת לעלייה בהישגים של תלמידים המשתתפים בתכנית בהמשך לימודיהם?
- ◆ באיזו מידה "המחצית השלישית" ורמת לשיתוף הורים בהצבת היעדים לתלמידים ובהשגתם?
- ◆ באיזו מידה מספר התלמידים הפונים למקצוע מסוים מעיד על קושי? של מי? איך פותרים זאת?
- ◆ באיזו מידה מעורבות בית הספר בנעשה בתכנית "המחצית השלישית" תורמת לקידומה?

לפרטים נוספים יש לפנות:

- ◆ למפקחים במחוזות
- ◆ לאגף לחינוך על יסודי במינהל הפדגוגי

הנחיות ליישום התכנית האסטרטגית - תשע"ג

הנושא: אמירים - למצטיינים

מטרה:

- מערכת החינוך תחתור לקידום המצוינות, לשיפור בהישגים ובאיכות החינוכית ולצמצום הפערים החברתיים

היעד:

- יעד 3 - שיפור ההישגים הלימודיים

המשימה:

- הטמעת תכנית "אמירים" לטיפול התלמידים המצטיינים ולקידום תרבות של מצוינות בית ספרית

האוכלוסייה:

- תלמידים מצטיינים בבתי ספר על יסודיים

הפעולות:

- איתור התלמידים המצטיינים
- איתור המורים המומחים בתחום הדעת אותו הם ילמדו והעומדים בדרישות התכנית
- כתיבת תכנית הקורסים ע"י המורים
- שיבוץ הקורסים במערכת השעות
- יצירת מסגרת הדרכה בית ספרית (אחת לחודש וחצי) עם המדריך

שעות הוראה בתחום:

- כל תלמיד לומד 2 קורסים בתחומי הדעת השונים (כל קורס 2 ש"ש) ובנוסף 1 ש"ש קורס חברתי ערכי

פיתוח מקצועי:

- לרשות הצוות הבית ספרי פותח מתווה מקצועי בנושא בהיקף של 30 שעות בכל שנה למשך שנתיים

הדרכה:

- צוות "אמירים" בבית הספר מנחה את: המנהל, הרכז, המורים המלמדים בתכנית
- הדרכות אישיות על פי הצורך

הערכה ובקרה:

- מבוצעת ע"י ראמ"ה - שלב שני בהערכה

תפקיד המנהל/ת:

- הובלת התכנית תוך דיאלוג מתמשך עם הצוות החינוכי
- ליווי קורס פיתוח מקצועי מוסדי והדרכות הצוותיות
- עיצוב תרבות של מצוינות בית ספרית

להרחבה:

- מאגר ידע מחוננו: מאגר ידע לפיתוח מקצועי של אנשי חינוך והוראה העוסקים בטיפול תלמידים מחוננים ומצטיינים. <http://gifted.cet.ac.il>

לפרטים נוספים יש לפנות:

- לפרנטים במחוזות
- לאגף למחוננים ולמצטיינים במינהל הפדגוגי

הנחיות ליישום התכנית האסטרטגית - תשע"ג

הנושא: אקדמיה למצטיינים

המטרה:

- מערכת החינוך תחתור לקידום המצוינות, לשיפור בהישגים ובאיכות החינוכית ולצמצום הפערים החברתיים

היעד:

- יעד 3 - שיפור ההישגים הלימודיים

המשימה:

- למידה של קורסים אקדמיים, המעניקים קרדיט אקדמי תוך המרה של יחידות הברגרות במקצוע הנלמד. וזאת על פי תכנית מפורטת שתפורסם

האוכלוסייה:

- תלמידים מצטיינים בכלל החטיבות העליונות

מטרות ספציפיות:

- שיפור הישגי התלמידים תוך למידה ברמה אקדמית
- למידה אקדמית מאתגרת לתלמידים מצטיינים תוך יצירת מערך לימודים נוסף בחטיבה העליונה
- הנגשת ההשכלה הגבוהה לתלמידים מצטיינים בפרופריה
- חיזוק החינוך הציבורי

היעד הספציפי:

- כ- 10% מהתלמידים משכבת הגיל ילמדו קורסים אקדמיים במהלך לימודיהם בחטיבות העליונות

הפעולות:

- איתור התלמידים המצטיינים
- איתור הרכז שילווה את התכנית
- הקמת רשת ביטחון לתלמידים
- חשיפת התכנית בפני חדר המורים, התלמידים וההורים

שעות הוראה בתחום:

- בימים אלה נקבעת מסגרת שעות ההוראה. פרטים נוספים במארז עדכונים-תשע"ג

תפקיד המנהל/ת:

- הובלת התכנית תוך מעקב אחר תפקודו של התלמיד בתכנית
- הפעלת "רשת ביטחון" לתלמידים שיפרשו מהתכנית

פיתוח מקצועי והדרכה:

- בימים אלה נכתב מתווה הפיתוח המקצועי. פרטים נוספים במארז עדכונים - תשע"ג
- בפריסה מחוזית וארצית

להרחבה:

- מאגר ידע מחוננים: מאגר ידע לפיתוח מקצועי של אנשי חינוך והוראה העוסקים בטיפול תלמידים מחוננים ומצטיינים <http://gifted.cet.ac.il>

לפרטים נוספים יש לפנות:

- האגף למחוננים ולמצטיינים במינהל הפדגוגי

הנחיות ליישום התכנית האסטרטגית - תשע"ה

הנושא: קליטת תלמידים עולים ותלמידים תושבים חוזרים

המטרה:

- מערכת החינוך תחתור לקידום המצוינות, לשיפור בהישגים ובאיכות החינוכית ולצמצום הפערים החברתיים

היעד:

- יעד 3 - שיפור ההישגים הלימודיים - שיפור הדרגתי ועקבי במבחני מיצ"ב ובמבחנים בינלאומיים

כללי:

- לתלמידים עולים יש להתייחס בשני אופנים:
- לתלמידים עולים חדשים - הוראת השפה העברית כשפה שנייה (ליווי באמצעות שעות הוראה)
- לתלמידים עולים ותיקים - שיפור השפה והשלמת פערים במקצועות הלימוד (ליווי באמצעות תכניות לעולים)

האוכלוסייה:

- תלמידים עולים ותלמידים תושבים חוזרים בכל חטה"ב ומוסדות החינוך העל יסודיים במגזר היהודי

המשימות לעולים חדשים:

- הקניית העברית כשפה שנייה לתלמידים עולים
- שיפור השפה והשלמת פערים במקצועות הלימוד
- מניעת נשירה של תלמידים עולים
- תגבור לקראת מבחני בגרות עם התאמות לתלמידים עולים

המשימות לעולים וותיקים:

- המשך ליווי באמצעות תכניות לתלמידים עולים במטרה לשפר את השפה ולהשלים פערים במקצועות הלימוד באמצעות תכניות כמו: שע"ל, הפרויקט הלאומי האתיורי ותכנית למניעת נשירה "עוגן"

הפעולות:

מבחינה ארגונית:

- בדיקה שכל תלמיד עולה מוקלד במצבת התלמידים כעולה, בהתאם לקריטריונים, כדי שהשעות יוקצו עבורו
- שליחת אישור "תעודת בירור פרטים על הנוסע" ממשרד הפנים עבור כל תלמיד תושב חוזר למפקח/מרכז קליטת תלמידים עולים במחוזות כדי שהשעות יוקצו עבורו
- שליחת מערכות שעות עבור השעות הייחודיות המוקצות לתלמידים עולים לאישור מפקח/מרכז קליטת תלמידים עולים במחוז
- העברת תשלום "סל קליטה-איגרת חינוך" שהגיע לביה"ס לתלמידים עולים זכאים בהתאם לקריטריונים

מבחינה פדגוגית:

- חשיפת צוות בית הספר לסטנדרטים לקליטת תלמידים עולים במערכת החינוך ולהיערכות בתיה"ס הקולטים בהתאם
- הקצאת שעות לתלמידים עולים לרכישת השפה, שיבוץ מורים מתאימים, הקצאת זמן להנחיה מקצועית
- מעקב אחר התקדמותם של העולים בלימודים: העברת מבדקי מדף לבחינת יכולת ההשתלבות במקצועות הלימוד בכיתות

- ◆ הפעלת תכנית "שע"ל" לתלמידים שכבר סיימו את שלב רכישת השפה הבסיסי ועברו בהצלחה את מבדקי המדף אבל עדיין זקוקים לסיוע לימודי
- ◆ בחירת התכניות המתאימות לתלמידים עולים מתוך מגוון התכניות הקיימות, בדגש על:
- ◆ שיפור השפה והרחבת אוצר מילים של התלמידים העולים
- ◆ שיפור אסטרטגיות הלמידה במקצועות הלימוד
- ◆ השלמת פערים במקצועות הלימוד
- ◆ תגבור לימודי לקראת מבחני בגרות עם התאמות לתלמידים עולים
- ◆ **מבחינה חברתית - תרבותית:**
- ◆ הפעלת תכנית "עוגן" למניעת נשירה של תלמידים עולים בחטה"ב
- ◆ הפעלת סמינרים "עם ומדינה" לתלמידים עולים בעל יסודי

שעות הוראה בתחום:

- ◆ הפעלת מינימום של 6 ש"ש לתלמיד עולה אחד בביה"ס בהתאם לקריטריונים המתפרסמים בנושא
- ◆ הפעלת 2 ש"ש לתכנית "שע"ל" בהתאם לקריטריונים המתפרסמים בנושא, מינימום 5 תלמידים שילמדו בשעות קצה
- ◆ הפעלת 3 ש"ש לקבוצת תלמידים בתכנית "עוגן" למניעת נשירה של תלמידים עולים הלומדים בחטה"ב

פיתוח מקצועי:

- ◆ למורים המלמדים תלמידים עולים קורס לפיתוח מקצועי בהיקף 30 שעות במסגרת המתווה בתחום
- ◆ למורים שבכיתתם לומדים גם תלמידים עולים - קורס לפיתוח מקצועי בהיקף 30 שעות במסגרת המתווה בתחום
- ◆ למורים המלמדים בתכניות לתלמידים עולים "מגוון" - קורס לפיתוח מקצועי במסגרת המתווה בתחום
- ◆ לכלל המורים העובדים עם עולים - הרצאות מצולמות באתר "קליטת תלמידים עולים"

הדרכה:

- ◆ מדריכי אגף קליטת תלמידים עולים, בהתאם לצורך
- ◆ יש לאפשר למורים זמן לקבלת ההנחיה

תפקיד המנהל/ת:

- ◆ ליווי תכנית העבודה לתלמידים עולים, מעקב ובקרה אחר יישומה תוך דיאלוג מתמיד עם מפקח/מרכזי קליטת תלמידים עולים במחוזות
- ◆ הטמעת הסטנדרטים לקליטת תלמידים עולים והיכרות של צוות ביה"ס עם תרבויות ארצות המוצא
- ◆ הטמעת ההמלצות להתמודדות עם אתגרים פדגוגיים בעבודה עם תלמידים עולים
- ◆ בדיקת רישום התלמידים כעולים במצבת התלמידים
- ◆ בדיקת הקצאת השעות לתלמידים עולים, בניית מערכת אישית, הקצאת מורה מתאים ומקום ללמידה
- ◆ בדיקת קבלת כספי סל קליטה/אגרת חינוך לתלמידים עולים
- ◆ ליווי ומעקב אחר התקדמותם של התלמידים העולים
- ◆ שיתוף ההורים והגברת מעורבותם בתהליך החינוכי

הערכה ובקרה בית ספריים:

- ◆ ביה"ס מקיים פעולות בקרה על ניצול אפקטיבי של השעות
- ◆ ביה"ס מקיים מעקב אחר ההתקדמות בשליטת התלמידים העולים בשפה העברית הכתובה והדבורה
- ◆ ביה"ס בוחן את אופן השתלבותם החברתית של התלמידים העולים
- ◆ ביה"ס מעביר לתלמידים העולים מבדקי מדף לבחינת יכולת השתלבותם במקצועות הלימוד בכיתות

מדדים ברמת בתי הספר במחוז:

מדדי תפוקה:

- ◆ מספר בתי הספר בהם הוקצו כראוי השעות שהועברו לטובת התלמידים העולים
- ◆ מספר בתי הספר בהם ציוני העולים מצביעים על כך שחלה התקדמות רבה בשליטתם בשפה העברית כשפה שנייה
- ◆ מספר בתי"ס המדווחים כי התלמידים העולים משתלבים חברתית במידה רבה
- ◆ מספר בתי הספר בהם, בהתאם לתוצאות מבדקי המדף, שולבו התלמידים העולים במקצועות הלימוד בכיתות

נקודות מוצעות לדיון במפגש מפקח ומנהליו אודות מדדי תוצאה:

- ◆ באיזו מידה תרמה העבודה הפרטנית/הקבוצתית עם העולים להשתלבותם החברתית?
- ◆ באיזו מידה תרמו הפעולות שביצעו המנהל וצוותו להשגת המדדים שהוגדרו בתכנית האסטרטגית?

לפרטים נוספים יש לפנות:

- ◆ למפקחי/מרכזי קליטת תלמידים עולים במחוזות
- ◆ לאגף לקליטת תלמידים עולים במינהל הפדגוגי

הנחיות ליישום התכנית האסטרטגית - תשע"ה

הנושא: אזורי בחירה מבוקרת - ניסוי ארצי

המטרה:

- מערכת החינוך תחתור לקידום המצוינות, לשיפור בהישגים ובאיכות החינוכית ולצמצום הפערים החברתיים

היעד:

- יעד 3 - אזורי בחירה מבוקרת

המשימה:

- הפעלת תכנית ניסוי המקדמת בחירת הורים מבוקרת בעת רישום ילדיהם לבתי-הספר, שלא על-פי אזורי הרישום הקיימים

האוכלוסייה:

- בשלב הראשון מכון הניסוי לבתי-ספר יסודיים שבאזורי הבחירה המבוקרת
- בחלק מן הרשויות ישולבו בתהליך גם חטיבות הביניים והחטיבות העליונות (שש שנתי)
- בשנת תשע"ג ירחב הניסוי ויכלול מוסדות חינוך נוספים ברשויות שפעלו בנושא (בגילאים שונים על פני הרצף) וכן מספר רשויות חדשות

הפעולות:

ברמת התלמיד והוריו:

- בחירה מבוקרת של התלמיד ושל הוריו בבית הספר במרחב החינוכי שיוגדר על-ידי הרשות

ברמת בתי הספר בניסוי:

- פיתוח והעמקה של ייחודיות מערכתית (פדגוגית וארגונית) בית ספרית כדי לאפשר גיוון באפשרויות הבחירה להורים ולילדיהם בהלימה לצרכים, לכישורים ולנטיות של התלמידים
- יצירת מודל שותפות חדש בחינוך בין בית ספר (צוות, תלמידים, משרד) לקהילה (הורים, רשות, גופים שונים המעורבים בחינוך)
- יצירת שוויון הזדמנויות לתלמידים מכל האוכלוסיות ללמידה בבתי הספר הטרוגניים ולצמצום פערים לימודיים וחברתיים
- קיום פעולות לשיפור האקלים הבית ספרי ולשיפור איכות החינוך לטווח קצר וארוך
- עלייה בשביעות הרצון של הצוות החינוכי, ההורים והתלמידים מביה"ס הנבחר

ברמת מנהל בית-הספר

- מינוי צוות מוביל בבית-הספר שיגבש את הגדרת ייחודיותו של בית-הספר ברמה מערכתית
- הקצאת זמן לפיתוח (חשיבה וכתובה של עקרונות ותכניות) הייחודיות של בית-הספר
- הטמעת התכניות החדשות המכוונות לרעיון הייחודי של בית-הספר, בתכנון הלימודים באופן הדרגתי במהלך שנות הניסוי ובתפיסה מערכתית, תוך איגום משאבים
- הכשרת מורים לפעול בהתאם לייחודיות שתקדם בבית-הספר
- פרסום מידע בתחום הייחודיות של בית-הספר והנגשתו לכלל חברי הקהילה
- גיבוש נוהל לנידוק ולקליטת תלמידים חדשים בהלימה לנהלים המחייבים שנקבעו ברשות בנושא אופי ואופן הבחירה של בית-הספר ובשיתוף מנהלת הניסוי שברשות ובהסתמכות עליהם
- שילוב ואיגום כלל המשימות, היוזמות ומשאבי הארגון סביב הייחודיות הבית ספרית לקידום יעדי המשרד

ברמת רשות

- ◆ רשויות חדשות שיצטרפו לניסוי בתשע"ג יגדירו את המרחב בתכנית הפעולה שתאושר על-ידי מטה הניסוי
- ◆ רשויות ומוסדות שימשיכו בניסוי יחדדו את הייחודיות הבית ספרית וירחיבו אותה לכלל רכיבי המערכת הבית ספרית

הדרכה ברשויות שישתתפו בניסוי:

- ◆ בתי-הספר שייכללו בניסוי יקבלו ייעוץ אקדמי ופדגוגי לפיתוח ייחודיות בית-ספרית
- ◆ למנהלים - השתתפות בהכשרת מנהלים לפיתוח ייחודיות ברמה עירונית ובית ספרית

הערכה ובקרה:

- ◆ התכנית תלווה במתכונת הערכה שתיבנה על-ידי מנהלת הניסוי ברשות בתיאום עם מטה הניסוי במשרד
- ◆ מנהל בית-הספר יידרש לערוך את המידע ואת הידע שהצטבר לצורך הערכת השינוי בבית-הספר כתוצאה מהתהליך

מדדים:

מדדי תפוקה:

- ◆ קיומן של פעילויות ייחודיות הנגזרות מהחזון ומרעיון הייחודיות הבית ספרי והשזורות בתכנית הלימודים הבית ספרית
- ◆ קיומו של מנגנון לשיתוף הורים וקהילה רחבה בתכנית הייחודיות של בית הספר ברמות שונות
- ◆ קיומו של מנגנון להנגשת מידע להורים (כולל פרסומים וחברות בשפות שונות), לתלמידים ולקהילה הרחבה (במיוחד לאוכלוסיות מוחלשות) אודות ייחודיות בית הספר, מגוון הפעילויות לבחירה, תהליכי הבחירה בבית הספר ומחויבות כלל השותפים לנושא

נקודות מוצעות לדיון במפגש מפקח ומנהלי אודות מדדי תוצאה:

- ◆ באיזו מידה מגלים התלמידים שביעות רצון מביה"ס ביחס למצב לפני הניסוי?
- ◆ באיזו מידה חלה עלייה במספר המורים שמגלים שביעות רצון מהנעשה בבית הספר?
- ◆ באיזו מידה חלה עלייה במספר ההורים שמגלים שביעות רצון מבחירת ביה"ס לילדם ומשיתופם במעשה החינוכי שלהם בביה"ס?
- ◆ באיזו מידה תרמו הפעולות שביצעו המנהל וצוותו להשגת המדדים שהוגדרו בתכנית האסטרטגית?

לפרטים נוספים יש לפנות:

- ◆ למפקחים במחוזות
- ◆ למטה הניסוי הארצי - אזורי בחירה מבוקרת, גף ניסויים ויזמות במזה"פ

הנחיות ליישום התכנית האסטרטגית - תשע"ה

הנושא: ניצול זמן הלימוד

המטרה:

- מערכת החינוך תהיה אפקטיבית ויעילה יותר, תשרת את צרכי הפרט ואת צרכיה המשתנים של מדינת ישראל

היעד:

- יעד 4 - ניצול מקסימאלי של זמן הלימוד

המשימות:

- יישום הוראות חוזר "ימי לימוד מחייבים"
- הקצאת שעות הלימוד השבועיות המחייבות

האוכלוסייה:

- כל בתי הספר העל יסודיים בכל המגזרים

הפעולות:

- יישום הוראות חוזר "ימי לימוד מחייבים"
 - קיום פעילויות שמבוצעות בביה"ס ואו מחוץ לו שאינן הוראה בתחומי הדעת, בהתאם לכללים הבאים:
 - פרק הזמן המרבי שיועד לפעילויות שאינן הוראה בתחומי הדעת ושמבוצעות בביה"ס ואו מחוץ לו לא יעלה על 10% מימי הלימוד בשנה. טקסים ופעילויות לימי הציון הממלכתיים, טיולים וכל פעילות חינוכית-חברתית ייכללו במכסה זו
 - במקרה של פעילות המתבצעת בחלק מיום הלימודים, ייספרו שעות הפעילות. שעות אלה יצטברו לאורך השנה לשעות פעילות נוספות מסוג זה וייכללו במסגרת המכסה
 - בכיתות ז'- יב' יש ללמד לפחות 90% משעות ההוראה שנקבעו על פי תכנית הליבה
 - טיולים שנתיים: יש לקיים לימודים למחרת החזרה מטיול שנתי
- הקצאת שעות הלימוד השבועיות המחייבות
 - הקצאת שעות במערכת השעות הבית ספרית כפי שהוגדרו בפרק המשאבים שבהמשך
 - קיום תכניות הלימודים בהתאם לסילבוס הנדרש ולהנחיות המלוות

תפקיד המנהל:

- הפעלת שעות במערכת השעות הבית ספרית כפי שהוגדרו בפרק המשאבים שבהמשך
- ליווי ובחינת התנהלות המורים בהתאם לתכניות הלימודים, הסילבוס וההנחיות
- הסדרה ברורה של מסגרת הזמן המקסימלית לקיום פעילות חינוכית חוץ כיתתית

הערכה ובקרה:

- קיום תהליכי הערכה ובקרה על ידי המפקח הכולל ביחס לנושאים אלו:
- הקצאת השעות במערכת השעות הבית ספרית
- קיום תכניות הלימודים ושעות הלימוד המחייבות
- פעילויות שאינן הוראה בתחומי הדעת ושמבוצעות בבית הספר ואו מחוץ לו
- הפעלת התכניות התוספתיות כנדרש

מדדים ברמת בתי הספר במחוז:

מדדי תפוקה:

- ◆ מספר בתי הספר המקצים את השעות הנדרשות לכל כיתה ולכל תחום
- ◆ מספר בתי הספר המיישמים את חוזר "ימי לימוד המחייבים" ביחס לפעילויות שאינן הוראה בתחומי הדעת

נקודות מוצעות לדיון במפגש מפקח ומנהליו אודות מדדי תוצאה:

- ◆ באיזו מידה תרמה ההקפדה על הקצאת השעות הנדרשות לדעת בתי הספר לשיפור ההישגים?
- ◆ באיזו מידה תרמה הסדרה ברורה של מסגרות הזמן לקיום פעילות חינוכית חוץ לדעת בתי הספר לרצף הלמידה?

לפרטים נוספים יש לפנות:

- ◆ למפקחים במחוזות
- ◆ לאגף לחינוך על יסודי במינהל הפדגוגי

הנחיות ליישום היעדים בתכנית האסטרטגית - תשע"ג

הנושא: איתור, טיפול וקידום תלמידים מתקשים ביישובים בהם פועל "שח"ר" (רווחה חינוכית, שיקום שכונות וביקור סדיר)

המטרה:

- מערכת החינוך תחתור לקידום המצוינות, לשיפור בהישגים ובאיכות החינוכית ולצמצום הפערים החברתיים

היעד:

- יעד 5 - צמצום פערים

המשימה:

- הפעלת תכניות לאיתור, לטיפול ולקידום תלמידים מתקשים ולצמצום פערים לימודיים וחברתיים

האוכלוסייה:

- תלמידי ז'-י"א המתקשים בלמידה מרקע סוציו אקונומי נמוך ו/או הנמצאים בסכנת נשירה סמויה או גלויה ו/או עם קשיי הסתגלות לבית הספר
- בתי ספר במדד טיפוח 2 - 10 בהם מופעל סל טיפוח וכיתות "שח"ר" (אתגר ומב"ר)

הפעולות:

- איתור תלמידים מתקשים מרקע סוציו אקונומי נמוך ו/או בסכנת נשירה סמויה או גלויה ו/או עם קשיי הסתגלות לבית הספר
- יצירת פרופיל כולל של התלמידים המתקשים בביה"ס, תוך ציון חוזקות וקשיים בתחום הלימודי, החברתי, המשפחתי והסוציו אקונומי
- בניית תכנית עבודה לימודית וחברתית שתופעל עבור התלמידים המתקשים כיחידים וכקבוצות בבית הספר ובקהילה על מנת להמשיך ולטפח את נקודות החוזק ולצמצם את הפערים שנוצר
- הפעלת התכנית תוך שיתוף המחנך, היועץ, התלמיד ומשפחתו ושותפי התפקיד בקהילה
- קיום מפגשי צוות רב מקצועי (הכולל: מנהל, רכז שכבה, מחנך, יועץ ואם יש צורך גם עו"ס וקב"ס וגורמים נוספים) לדיון בהתקדמות התלמידים לאור התכנית שנקבעה עבור כל אחד מהם ולעדכונה בהתאם להחלטות
- השתתפות מנהל בית הספר וצוות הפרט שלו בוועדות התמדה יישוביות
- השתתפות המנהל/סגנו בצוותי היגוי רווחה ושיקום יישוביים לשם חשיבה, תכנון וליווי תכניות יישוביות שתיתנה מענה לצורכי ביה"ס ביחס לתלמידים המתקשים

שעות הוראה בתחום:

- בחטיבות הביניים יעשה מנהל בית הספר שימוש בשעות "סל הטיפול" לבניית תכניות אישיות ובקבוצות קטנות לטיפול בתלמידים מתקשים
- בחטיבות העליונות יגיש מנהל בית הספר בקשה לתקנון כיתות "שח"ר" על פי צורכי תלמידיו
- במסגרת שעות רוחב לטיפול ולמידה פרטנית ובקבוצות קטנות (מל"א)
- במסגרת מרכזי למידה/נוער/מועדוניות בבית הספר ו/או בקהילה
- במסגרת מועדוניות למתבגרים

פיתוח מקצועי:

- ♦ פיתוח מקצועי למורים ולמחנכים המלמדים תלמידים מתקשים וכיתות "שח"ר" במסגרת מרכזי פסג"ה
- ♦ פיתוח מקצועי לרכזי "שח"ר" בית ספריים במסגרת מרכזי פסג"ה
- ♦ ימי עיון למנהלים במסגרת מרכזי פסג"ה

הדרכה:

- ♦ בבתי ספר בהם פועלות כיתות "שח"ר" ואו שעות סל טיפוח תוקצה הדרכה באמצעות מפקחי "שח"ר" במחוזות
- ♦ יש לקבוע זמנים מוגדרים לקבלת ההנחיה

תפקיד המנהל/ת:

- ♦ ליווי תהליך איתור התלמידים המתקשים מרקע סוציו אקונומי נמוך ואו בסכנת נשירה סמויה או גלויה ואו עם קשיי הסתגלות לבית הספר
- ♦ ליווי תכנית העבודה לתלמידים מתקשים, מעקב ובקרה אחר יישומה בבית הספר ובקהילה
- ♦ הובלת מפגשי צוות רב מקצועי (הכולל: מנהל, רכז שכבה, מחנך, יועץ ואם יש צורך גם עו"ס וקב"ס) לדיון בהתקדמות התלמידים לאור התכנית שנקבעה עבור כל אחד מהם ולעדכונה
- ♦ השתתפות בוועדות התמדה יישובית
- ♦ השתתפות בצוותי היגוי, רווחה ושיקום יישוביים לשם חשיבה, תכנון וליווי תכניות יישוביות שתיתנה מענה לצורכי התלמידים בסיכון נשירה בעלי פערים לימודיים

הערכה ובקרה בית ספריים:

- ♦ ביה"ס מקיים מעקב אחר התקדמות התלמידים המתקשים
- ♦ ביה"ס מקיים מעקב אחר ההתמדה והביקור הסדיר של כלל תלמידיו
- ♦ ביה"ס נמצא בקשר עם מפעילי תכניות ההתערבות בביה"ס ובקהילה ובוחן את יעילותן לתלמידים המתקשים
- ♦ ביה"ס מקיים פעולות בקרה על אופן ניצול השעות והתקציבים הייחודיים לאוכלוסיית התלמידים המתקשים
- ♦ ביה"ס מקיים מעקב אחרי הישגים בבגרות, זכאות וטיוב התעודה

מדדים ברמת בתי הספר במחוז:

מדדי תפוקה:

- ♦ מספר בתי הספר שלפחות מחנך/רכז אחד משתלם בתחום
- ♦ מספר בתי הספר המקיימים תהליכי למידה, הערכה ובקרה בתחום
- ♦ מספר בתי הספר המדווחים על קידום במצבם הלימודי של התלמידים המתקשים

נקודות מוצעות לדיון במפגש מפקח ומנהליו אודות מדדי תוצאה:

- ♦ באיזו מידה תרמה תכנית ההתערבות לצמצום הפערים הלימודיים בקרב התלמידים המתקשים?
- ♦ באיזו מידה תרמה העבודה המערכתית של הצוות הרב מקצועי לקידומו של התלמיד בהיבט הלימודי והחברתי?
- ♦ באיזו מידה תרמו הפעולות שביצעו המנהל וצוותו להשגת המדדים שהוגדרו בתכנית האסטרטגית?

לפרטים נוספים יש לפנות:

- ♦ למפקחי "שח"ר" במחוזות
- ♦ לאגף "שח"ר" במינהל הפדגוגי

הנחיות ליישום היעדים בתכנית האסטרטגית - תשע"ג

הנושא: איתור, אבחון, למידה, הערכה - אל"ה

המטרה:

- מערכת החינוך תחתור לקידום המצוינות, לשיפור בהישגים ובאיכות החינוכית ולצמצום הפערים החברתיים

היעד:

- יעד 5 - צמצום פערים

המשימה:

- קידום התלמידים המתקשים והבניית תהליכי הוראה המותאמים ללומד בכיתה ובמסגרת קבוצתית

האוכלוסייה:

- תלמידי כיתות ז'-ט' המתקשים בלמידה שאותרו באמצעות מבדק מיפוי בראשית כיתה ז' (מבדק "עמי"ת") ושאינם זכאים לתמיכה באמצעות החינוך המיוחד (אינם תלמידים משולבים)

הפעולות:

- יצירת מבנה ארגוני המאפשר הסתכלות מערכתית על אוכלוסיית התלמידים בכלל ועל אוכלוסיית התלמידים המתקשים בפרט
- העלאת המודעות של המורים לשונות באוכלוסיית התלמידים
- איתור תלמידים עם קשיי למידה ואו ליקויי למידה עם כניסתם לחטיבת הביניים
- בניית תכניות התערבות מותאמות לתלמידים המאותרים כדי לקדםם וכדי למנוע התפתחות גורמי סיכון
- פיתוח מקצועי למורים - הקניית ידע ביחס לקשיי למידה, לליקויי למידה ולדרכי עבודה עם תלמידים מתקשים ועם תלמידים עם ליקויי למידה בתחומי דעת שונים
- קידום של התלמידים המתקשים, שיפור דימויים העצמי והובלתם להצלחה

שעות הוראה בתחום:

- שעות ההוראה במסגרת התכנית ניתנות בקבוצות קטנות או במסגרת הוראה שיתופית בכיתה:
- האגף לחינוך על יסודי מקצה עד 8 ש"ש לחטיבות ביניים המשתתפות בתכנית
- ב"ה"ס מקצה לפחות 4 ש"ש מתקן בית הספר לטובת הפעלת התכנית

פיתוח מקצועי:

- למת"ליות (מורה מעריכת תפקודי למידה) - קורס לפיתוח מקצועי ארצי בתחום, מטעם האגף לחינוך על-יסודי
- למורים המלמדים בתכנית מבתי הספר המשתתפים בה - קורס לפיתוח מקצועי מתקדם של תכנית "אל"ה, מטעם האגף לחינוך על-יסודי

הדרכה:

- במסגרת התכנית מועסקת בבית הספר מת"לית אשר מנחה את הצוות החינוכי בבניית תכניות הוראה ותכניות עבודה המותאמות לצורכי התלמידים שאותרו על בסיס הנתונים שהתקבלו ממבדק "עמי"ת"
- מדריכות מחוזיות מנחות את הצוותים החינוכיים ואת המת"ליות בבתי הספר בהם פועלת תכנית "אל"ה"
- יש לקבוע זמנים מוגדרים לקבלת ההנחיה
- יום הדרכה - יום רביעי

תפקיד המנהל/ת:

- ◆ הקמת וועדת היגוי בית ספרית בראשות מנהל/ת ביה"ס המורכבת מכל בעלי התפקידים (רכז שכבה, מת"ל/ית, יועץ/ת פסיכולוגית, מורה/ת שילוב, מחנכים, רכז עברית, אחר)
- ◆ ועדת ההיגוי קובעת את מדיניות הטיפול הבית ספרית תוך תכנון התהליכים הפדגוגיים ברמה המערכתית והפרטנית בביה"ס. הצוות יתכן את המהלכים ואת ההתנהלות של ביה"ס כדי לתת מענה לצרכים של כלל התלמידים המתקשים
- ◆ קביעת מפגשים קבועים של ועדת ההיגוי הבית ספרית לצורך קביעת מדיניות הטיפול ובניית תכניות עבודה ומעקב אחר התקדמות התלמידים
- ◆ מיפוי המשאבים העומדים לרשות בית הספר לקידום תלמידים מתקשים ואיגומם
- ◆ בניית תכנית עבודה שנתית להפעלת תכנית "אל"ה" עפ"י העקרונות המנחים
- ◆ הגדרת התפוקות המצופות ומדדי ההצלחה ביחס לתחומים המטופלים במסגרת התכנית וביחס להטמעת תהליכי העבודה שבתכנית
- ◆ שיבוץ שעות הליווי וההנחיה של המת"ל/ית עם המורים במערכת השעות הבית ספרית ובמערכות האישיות של המורים המשתתפים בתכנית
- ◆ חלוקת השעות המוקצות לעבודה עם תלמידים בין מספר מורים המלמדים את התלמידים המתקשים בקבוצה
- ◆ הערה: בחטיבות הביניים השייכות למינהל לחינוך התיישבותי, מופעלת תכנית "ט"ל" (טיפול למידה) המבוססת על תכנית "אל"ה" ועל תכנית לטיפול הקריאה שפותחה בעבר במינהל לחינוך התיישבותי. פרטים ניתן למצוא באתר האגף לחינוך על יסודי.

הערכה ובקרה בית ספריים:

- ◆ מתקיים מעקב אחר התקדמות התלמידים המתקשים
- ◆ במסגרת ישיבות ועדת ההיגוי לאורך שנה"ל מוערכת התכנית על מרכיביה השונים ע"י הצוות החינוכי ומוכנסים בה שינויים בהתאם

מדדים ברמת בתי הספר במחוז:

מדדי תפוקה:

- ◆ מספר בתי הספר העובדים עפ"י עקרונות התכנית
- ◆ מספר בתי הספר המשתמשים במבדק "עמי"ת" כבסיס לתכנון ההוראה
- ◆ מספר התלמידים המטופלים במסגרת התכנית
- ◆ מספר בתי הספר המשתתפים בקורס לפיתוח מקצועי המתקשב לרכישת מיומנויות וכלים לקידום תלמידים מתקשים
- ◆ מספר המורים המדווחים על שינוי בדרכי ההוראה בעקבות הלמידה בקורס לפיתוח מקצועי המתקשב
- ◆ שיפור הישגי התלמידים הלומדים במסגרת התכנית

נקודות מוצעות לדין במפגש מפקח ומנהל/ת אודות מדדי תוצאה:

- ◆ באיזו מידה תרמה התכנית להתקדמותם של התלמידים המתקשים?
- ◆ באיזו מידה תרמה התכנית לפיתוחם המקצועי של המורים ולשיפור דרכי ההוראה?
- ◆ באיזו מידה תכנית "אל"ה" מהווה פלטפורמה לניהול מערכתי ומאגם של העבודה עם התלמידים המתקשים בבית הספר?

לפרטים נוספים יש לפנות:

- ◆ האגף לחינוך על יסודי

הנחיות ליישום היעדים בתכנית האסטרטגית - תשע"ג

הנושא: תכנית החומש - למגזרים דוברי השפה הערבית

המטרה:

- מערכת החינוך תחתור לקידום המצוינות, לשיפור בהישגים ובאיכות החינוכית ולצמצום הפערים החברתיים

היעד:

- יעד 5 - צמצום פערים

האוכלוסייה:

- תלמידי בתי הספר העל יסודיים במגזר דוברי השפה הערבית על כל גווי האוכלוסייה

משימה א':

- שיפור ההישגים הלימודיים שיתבטא בעלייה הדרגתית ועקבית באחוז הזכאים לתעודת בגרות מלאה ואיכותית ובתוצאות מבחני המיצ"ב והמבחנים הבינלאומיים

הפעולות:

- טיפול המיומנויות בשפת אם, מתמטיקה, מדעים ואנגלית בכתות ז'ט' באמצעות הפעלת תכניות להעלאת שיעור הזכאות לבגרות בקרב תלמידים לומדי י"ב ולהעלאת איכות תעודת הבגרות במקצועות, מתמטיקה, אנגלית, שפה, מקצועות מדעיים וטכנולוגיים בהיקף של 5 יח"ל.
- אבחון התלמידים המתקשים בבתי ספר במיקוד אשר יקבלו תמיכה בתכנית התערות.
- טיפול תרבות למידה מהצלחות באמצעות קבוצות מיקוד של בתי ספר מצליחים כמקור ללמידת בתי ספר נוספים
- חשיפה לכלי איתור ואיבחון דיאגנוסטיים והטמעתם בעבודה עם תלמידים מתקשים
- קידום פדגוגיה איכותית תוך ליווי והנחיית בתי הספר בנושא

משימה ב':

- צמצום מימדי האלימות והעשרת תרבות הפנאי

הפעולות:

- בניית תכנית מערכתית יישובית להעשרת תרבות הפנאי של בני הנוער במגזר הערבי
- הפעלת תכניות יישוביות לחיזוק תנועות הנוער ביישובים הערביים
- חינוך לחיי קרירה והכוון מקצועי

משימה ג':

- הנגשת ההשכלה הגבוהה לתלמידי י"ב במגזר הערבי.

הפעולות:

- חשיפת התלמידים הערביים לאפשרויות התעסוקה השונות בארץ תוך מתן מענה פרטני לתלמידים מתלבטים לאחר החשיפה בתהליך בחירת המקצוע

שעות הוראה בתחום:

- במסגרת השעות הרגילה
- במסגרת שעות התגבור של החומש
- במסגרת השעות הפרטניות
- במסגרת השעות התוספתיות

פיתוח מקצועי:

- ♦ מורים ורכזים ישתתפו בקורסי פיתוח מקצועי בתחומי הדעת השונים, בהתאם למתווה המקצועי בתחום
- ♦ במסגרת תכנית ייעודית בפיתוח המקצועי הבית ספרי

הדרכה:

- ♦ הדרכות בית ספריות בתחומי הדעת שבית-הספר בחר להתמקד בהם
- ♦ ליווי והנחייה במפגשי הדרכה מגזריים, מחוזיים וארציים

הערכה ובקרה בית ספריים:

- ♦ קיום מיפויים בית ספריים ביחס למצב התלמידים בתחומי הדעת השונים
- ♦ קיום אח"מ, דיון אודות תוצאותיו והבניית צעדים מעשיים ליישום ההחלטות שיתקבלו

תפקיד המנהל/ת:

- ♦ למנות רכז-רכז פדגוגי-שיבנה עם הצוותים המקצועיים בבית הספר תוכנית עבודה בהתאם ליעדי התוכנית
- ♦ לייחד משבצת זמן קבועה במערכת 2 ש"ש למפגש עם המדריך / מלווה מטעם תוכנית החומש והרכז הפדגוגי הבית ספרי
- ♦ לקבל דיווח חודשי מרכז התוכנית על הפעלת התוכנית והתקדמות התלמידים במסגרת קבוצות התגבור ברמת תלמיד
- ♦ לוודא שנעשה מיפוי לתלמידים וכי התלמידים בעלי הצרכים הייחודיים משתתפים במסגרת התוכנית
- ♦ שאושרו ע"י בית הספר והפיקוח הכולל
- ♦ להקפיד על בניית קבוצות תגבור בהתאם למיפויים ולצרכי התלמידים
- ♦ לאתר מורים מומחים לתחום הדעת, אותו הם ילמדו, ובעלי ניסיון בהוראה פרטנית ובהכנה לבגרות

מדדים ברמת בתי הספר במחוז:

מדדי תפוקה:

- ♦ מספר בתי הספר במיקוד שמפעילים את התוכנית בהתאם ליעדים שנקבעו
- ♦ מספר בתי הספר בהם מופעלות קבוצות למידה לקראת מבחני הבגרות
- ♦ מספר בתי הספר המקצים את שעות התגבור ומנצלים אותם בהתאם ליעדים
- ♦ מספר בתי הספר שבהם חל תהליך אבחון תלמידים מתקשים
- ♦ מספר בתי הספר שבהם הופעלה תכנית חינוך לחיי קריירה והכוון מקצועי
- ♦ מספר בתי הספר שבהם הועבר שאלון לבדיקת אלימות
- ♦ מספר בתי ספר שבהם מופעלת מועצת תלמידים
- ♦ מספר בתי ספר שבהם יש פעילות נוער בשעות אחרי יום הלימודים הרגיל

נקודות מוצעות לדיון במפגש מפקח ומנהליו אודות מדדי תוצאה:

- ♦ באיזו מידה תרמו מסגרות הלמידה המגוונות לכלל התלמידים להעלאת הישגי הלימודים?

לפרטים נוספים יש לפנות:

- ♦ למנהל אגף חינוך במגזר הערבי
- ♦ למפקחים במחוזות
- ♦ למנהלת האגף לחינוך על יסודי במינהל הפדגוגי
- ♦ לסגנית מנהלת המינהל הפדגוגי

יעד 5

הנחיות ליישום היעדים בתכנית האסטרטגית - תשע"ג הנושא: לב"ם - לקראת בגרות מליאה

המטרה:

- מערכת החינוך תחתור לקידום המצוינות, לשיפור בהישגים ובאיכות החינוכית ולצמצום הפערים החברתיים

היעד:

- יעד 5 - צמצום פערים

המשימה:

- העלאת שיעור הזכאים לתעודת בגרות ע"י הפעלת תכנית "לב"ם בכיתות י"ב בהיקף מלא ועל פי הנהלים

הנחיות נוספות לגבי המשימה - ראו ביעד 3

הנחיות ליישום היעדים בתכנית האסטרטגית - תשע"ג הנושא: סימסטר קיץ - "המחצית השלישית"

יעד 5

המטרה:

- מערכת החינוך תחתור לקידום המצוינות, לשיפור בהישגים ובאיכות החינוכית ולצמצום הפערים החברתיים

היעד:

- יעד 5 - צמצום פערים

המשימה:

- העלאת שיעור הזכאים לתעודת בגרות באמצעות לימוד לקראת בחינת בגרות במקצועות החובה במרכזי למידה בפריסה ארצית במשך חמישה שבועות במהלך חופשת הקיץ

הנחיות נוספות לגבי המשימה - ראו ביעד 3

הנחיות ליישום היעדים בתכנית האסטרטגית - תשע"ג

הנושא: פיתוח דרכי הערכה לצורך קידום מקצועי של מורים ומנהלים

המטרה:

- מערכת החינוך תחתור לקידום המצוינות, לשיפור בהישגים ובאיכות החינוכית ולצמצום הפערים החברתיים

היעד:

- יעד 6 - חיזוק מעמד המורה ושיפור איכות ההוראה

הרציונל:

- תהליכי הערכה שיטתיים, הוגנים ומעוגני ראיות ועדויות המהווים חלק מתרבות בית-הספר, ייטיבו עם איכות ההוראה וישפרו אותה

המשימה:

- פיתוח דרכי הערכה לצורך קידום מקצועי של מורים ושל מנהלים

האוכלוסייה:

- מתמחים, מורים לקראת קביעות, מורים לקראת קידום, סגני מנהלים, מנהלים ומפקחים בחינוך היסודי ובחטיבות הביניים

הפעולות הנדרשות במימד הבית-ספרי:

- שיח בית-ספרי בהקשר למשמעות ההערכה, לתהליכי ההערכה ולממצאים המצופים
- זיהוי קבוצת המוערכים בכל מסגרת בית ספרית וזיהוי המאפיינים של קבוצה זו
- הגדרת קשרי מעריך/מוערך במערכת המתקשבת
- בניית תכנית עבודה שנתית להערכת עובדי הוראה: קביעת תאריכי צפייה, עריכת תצפיות, איסוף עדויות/ראיות ומתן משוב

ימי הכשרה ופיתוח מקצועי:

- מיקוד במכלול המימדים הקשורים לתהליך הערכת עובדי ההוראה במסגרות הבאות: חדרי מורים, עבודה פרטנית עם קבוצת מורים, מפקח ומנהליו

תפקיד המנהל והמפקח:

- להוביל ולבצע תהליך ההערכה, דיון ושיח במשמעות ההערכה, תכנון תהליכי ההערכה, דיון בממצאי ההערכה
- לקחת חלק במפגשים ובימי הכשרה (פיתוח מקצועי מפקח ומנהלים/ימי הכשרה ארציים ומחוזיים)
- לגזור יעדים בעקבות ההערכה שיתנו את ביטויים בתכנית עבודת המנהל/מפקח

בקרה והערכה:

- תהליך ההערכה יהיה בסיס לשיפור איכות ההוראה/ניהול ולגזירת יעדים לתכנית עבודת המנהל/מפקח בהמשך

קישור לאתר הערכת עובדי הוראה:

- <http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Units/HaarachatOvdeyHoraa>

לפרטים נוספים יש לפנות:

- למפקחים במחוזות
- לממונה הערכת עו"ה בלשכת המשנה למנכ"ל

הנחיות ליישום התכנית האסטרטגית - תשע"ג

הנושא: פיתוח מקצועי

עובדי הוראה באופן חדש - חט"ב

המטרה:

- מערכת החינוך תחתור לקידום המצוינות, לשיפור בהישגים ובאיכות החינוכית ולצמצום הפערים החברתיים

היעד:

- יעד 6 - חיזוק מעמד המורה ושיפור איכות ההוראה

המשימה:

- פיתוח מקצועי של עובדי הוראה

הרציונל:

- הפיתוח המקצועי של עובדי ההוראה הינו מאבני היסוד של רפורמת "אופק חדש". במהלך הפיתוח המקצועי מפתח המורה את כישוריו ואת יכולותיו לצורך שיפור איכות ההוראה ולביסוס מעמדו המקצועי.
- משרד החינוך רואה במנהל/ת בתי הספר אחראי/ית ומוביל/ה את תהליכי הפיתוח המקצועי של עובדי ההוראה בבית ספרו בהתאם למדיניות משרד החינוך, למטרות וליעדים הבית ספריים, לצורכיהם המקצועיים של המורים ובהלימה לשלבי הקריירה המקצועיים שלהם. על המנהלים לתכנן את הפיתוח המקצועי של המורה מתוך דיאלוג איתו ובראייה תלת שנתית.
- המערכת הממוחשבת מכילה את כלל התכניות לפיתוח מקצועי לתשע"ג, מידע אישי על כל עובד הוראה (דרגות, השכלה, תעודות, ותק) ומידע על "היסטוריית התכניות לפיתוח מקצועי".
- תהליך המיפוי של עובד ההוראה במערכת הממוחשבת יחל בחודש אפריל ויסתיים בחודש אפריל (מכתב יישלח למנהלים).

הנחיות הפיתוח המקצועי בשנה"ל תשע"ג:

התמחות וכניסה להוראה

- מורה מתמחה לא ילמד בתכניות לפיתוח מקצועי הנוספות לשעות ההתמחות מהסיבות הבאות:
 - מורה מתמחה משתתף בסדנת התמחות במכללות האקדמיות לחינוך
 - השעות בשנת ההתמחות אינן מוכרות לו לצורך קידום מקצועי
- מורה חדש, בשנה הראשונה לכניסתו להוראה, (בשנה שלאחר ההתמחות) מחויב להשתתף בקורס ייעודי למורים שנה א' בהיקף של 60 שעות, המתקיים במכללות האקדמיות לחינוך. (שעות אלה מוכרות לקידום מקצועי, והן כוללות שילוב של ליווי אישי ומפגשים קבוצתיים).
- מורה חדש (בשנה שלאחר ההתמחות) לא יחויב בקורסים נוספים בשנה זו.

פיתוח מקצועי:

1. עובד הוראה ילמד כל שנה 60 שעות כחלק מתהליך קידומו המקצועי. לצורכי הקידום בדרגה תוכרנה לעובד ההוראה 60 שעות בלבד (להוציא שנת שבתון ולימודים לתואר שני ושלישי, ואפשרות להשלמה במקרים חריגים, הנחיות מפורטות בחוברת ההנחיות באתר אגף א' לפיתוח מקצועי/ אופק חדש)
2. תכנית פיתוח מקצועי לצוות בית הספר (השתלמות בית ספרית) תהיה בהיקף של 30 שעות בלבד. ניתן לקיימה פעמיים במהלך שלוש שנים בהיקף של 30 שעות כל שנה, סה"כ 60 שעות בהתאם לסדרי הקדימויות הבאים:
 - ◆ מורה חדש - תכנית ייעודית - מורים מתחילים שנה א'
 - ◆ ניהול עצמי
 - ◆ חינוך אישי
 - ◆ תחומי דעת, יעדים ארציים ומחוזיים
 - ◆ תכניות בנושא אקלים חינוכי מיטבי
 - ◆ "תכנית הכלה" לתלמידים עם צרכים ייחודיים
 - ◆ מיומנויות הוראה בשעות הפרטניות
 - ◆ תכניות בתחומי פיתוח אישי
 - ◆ אחר
3. דרגות גבוהות (7-9) - עובדי הוראה בדרגות הגבוהות ילמדו במסגרת תהליכי למידה רפלקטיבית וחשיבה מחקרית-ביקורתית ברמה גבוהה בהקשר של תהליכי הלמידה, ההוראה והיישום בכיתה ובביה"ס. בכל דרגה ילמדו עובדי ההוראה 150 שעות במהלך שנתיים במוסד אקדמי, ו-60 שעות במהלך שנה ממתווה דרגות 1-6 בהתאם להנחיות בכתובת הבאה: <http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Units/Ofek/PituachMiktzohi>
4. סגני מנהלים ראשונים מכהנים ילמדו במסגרת תהליכי התפתחות ולמידה המותאמים להגדרת תפקידם ולמבנה משרתם ב"אופק חדש":
 - ◆ בשנה ראשונה להצטרפות ל"אופק חדש" ו/או לתפקיד ילמד סגן מנהל ראשון בהיקף של 70 שעות בשנה מתוכן 10 שעות התנסות
 - ◆ בשנה השנייה ואילך ילמד בהיקף של 40 שעות בשנה מתוכן 10 שעות התנסות.

להרחבה:

- ◆ ניתן לעיין במסמכי המדינות, בתוכני הפיתוח המקצועי ובהנחיות באתר אגף א' לפיתוח מקצועי בכתובת הבאה:
http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Units/Hishtalmuyot_Hadracha/OfekChadash/dvarmankal.htm

לפרטים נוספים יש לפנות:

- ◆ למפקחים במחוזות
- ◆ לאגף א' לפיתוח מקצועי

הנושא: פיתוח מקצועי

עובדי הוראה בעוז לתמורה - חטיבות עליונות

המטרה:

- מערכת החינוך תחתור לקידום המצוינות, לשיפור בהישגים ובאיכות החינוכית ולצמצום הפערים החברתיים

היעד:

- יעד 6 - חיזוק מעמד המורה ושיפור איכות ההוראה

המשימה:

- פיתוח מקצועי של עובדי ההוראה

הרציונל:

- הפיתוח המקצועי של עובדי ההוראה הוא אחת הדרכים לקידום ולביסוס מעמד המקצועי של עובדי ההוראה באמצעות תהליך מובנה ושיטתי של פיתוח מקצועי המאפשר טיפוח אחריותיות (accountability) ומחויבות לתפקיד.
- בתהליכי הפיתוח המקצועי מפתח עובד ההוראה את כישוריו ואת יכולותיו לאורך החיים המקצועיים. תרבות של למידה תורמת לשיפור איכות ההוראה, לקידום הישגי התלמידים בתחומים השונים (לימודי, חברתי וערכי) ולמצוינות.
- משרד החינוך רואה במנהל בית הספר המהווה מנהיג חינוכי והמופקד על הפיתוח המקצועי של כל מורה כפרט וכחבר בקהילת העמיתים של בית הספר - אחראי.
- המנהל יתכן עם כל מורה את מסלול ההתפתחות המקצועית שלו ויאשר אותו בדיאלוג חינוכי.

הנחיות הפיתוח המקצועי בשנה"ל תשע"ג

- הפיתוח המקצועי יתבסס על תכניות לפיתוח מקצועי שיוגבשו ע"י היחידות המקצועיות במשרד החינוך. קורסים אלו יהוו את מתווה הפיתוח המקצועי.
- התהליך יתקיים באמצעות מערכת ממוחשבת המכילה את כלל התכניות לפיתוח מקצועי לשנה"ל תשע"ג. תהליך המיפוי של עו"ה במערכת יחל בחודש מאי ויסתיים בחודש יוני (מכתב יישלח למנהלים ולעובדי ההוראה).
- עובד הוראה יוכל לזכות בגמול פיתוח מקצועי אחד לשנה לאחר שילמד בקורסים שהיקפם עד 112 שעות, יבצע את משימות הקורס ויהיה נוכח באופן סדיר בקורס. יחידת התכנית לפיתוח מקצועי המינימלית הינה בת 28 שעות לפחות. שעות מעבר לכפולות של 112 יוכרו בסך התחשיב לגמול הבא, בכפוף לעמידה בדרישות.

פיתוח מקצועי בית ספרי:

- במסגרת שעות תומכות הוראה יתקיימו תהליכי פיתוח מקצועי בית ספרי לצוות ביה"ס בהיקף של 60 שעות בשנה.
- לצורך גמול יוכרו 30 שעות מתוכן.

עובד הוראה בשנתו הראשונה

- עם כניסתו לתפקיד ההוראה (לאחר ההתמחות), ילמד בהתאם לתכנית שפותחה ע"י האגף להתמחות וכניסה לתפקיד בהיקף של 112 שעות במסגרות הבאות:
- א. 30 שעות בתכנית לפיתוח מקצועי בית ספרי יחד עם צוות ביה"ס
 - ב. 28 שעות בתכנית לפיתוח מקצועי מתוך מתווה התכניות
 - ג. 54 שעות בתכנית פיתוח מקצועי למורים חדשים בשלב הכניסה לתפקיד.
 - התכנית תבצע במוסדות האקדמיים המאושרים.
 - מבנה התכנית: 34 שעות למידה עיונית ולמידת עמיתים ו-20 שעות ליווי פרטני ע"י מורה מלווה

בעלי תפקידים

- הפיתוח המקצועי לבעלי תפקידים יכלול הכשרה טרם הכניסה לתפקיד ולמידה במהלך ביצוע התפקיד בפועל.
 - משנת תשע"ג יתקיימו קורסים להכשרת בעלי תפקידים (טרם תפקיד) בהתאם למתווה שייקבע על ידי היחידות הפדגוגיות במשרד החינוך.
 - מתשע"ד יהיה מינוי בעל תפקיד בביה"ס על בסיס תעודת סיום של הכשרה.
- מסמך המדיניות של פיתוח מקצועי לבעלי תפקידים וההנחיות ליישום הכולל את המוסדות המבצעים יפורסם בהמשך.

להרחבה:

- במדריך לעבודת המנהל והמורה ("תלקיט") המפורסם באתר האגף לחינוך על-יסודי, ניתן למצוא מידע ביחס למאפיינים של השעות תומכות ההוראה ולתהליך הפיתוח המקצועי בכללותו.

לפרטים נוספים יש לפנות:

- למפקחים במחוזות
- לאגף א' לפיתוח מקצועי

הנחיות ליישום התכנית האסטרטגית - תשע"ג

הנושא: פיתוח מקצועי של מנהלי בתי-ספר

המטרה:

- מערכת החינוך תחתור לקידום המצוינות, לשיפור בהישגים ובאיכות החינוכית ולצמצום הפערים החברתיים

היעד:

- יעד 7 - חיזוק מעמד המנהל

המשימה:

- פיתוח מקצועי של מנהלי בתי-ספר

כללי:

- תפיסת ההתפתחות והלמידה של המנהלים במכון "אבני ראשה" מכוונת לכך שעל מנהלי בתי הספר לחוות למידה מתמשכת (Life long Learning) מתחילת הכשרתם הרשמית ובמרוצת כל כהונתם. זהותו הפדגוגית של המנהל היא נקודת המוצא המנחה את תהליכי ההתפתחות והלמידה שלו.
- תוכני הליבה כוללים: הנהגת תהליכי חינוך, הוראה ולמידה; עיצוב תמונת העתיד - חזון וניהול שינוי; הנהגת הצוות, ניהולו ופיתוחו המקצועי; התמקדות בצורכי היחיד; ניהול הקשרים בין בית-הספר לקהילה.
- הלמידה וההכשרה של מנהלי בתי-ספר נעשות בהתאם לוותק של המנהל בתפקידו בכל שלבי הקריירה שלו ובהלימה להם תוך דגש עיקרי על השנים הראשונות של דרכו בניהול.

הנחיות לפיתוח המקצועי לשנת הלימודים תשע"ג:

- בימים אלו מעצבים מכון "אבני ראשה" ומשרד החינוך את תכנית ההתפתחות המקצועית של מנהלי בתי הספר לשנים הבאות.
- ההנחיות לפיתוח המקצועי לשנת הלימודים תשע"ג יעודכנו ויפורסמו בגרסת העדכון של מארז "מתנ"ה" שיפורסם לקראת סוף שנת הלימודים.

לפרטים נוספים יש לפנות:

- למפקחי הפיתוח המקצועי במחוזות ולמכון "אבני ראשה"

יעד 12

הנחיות ליישום היעדים בתכנית האסטרטגית - תשע"ג הנושא: שילוב הלומדים וקידומם בחינוך הרגיל תוך הרחבת יכולת הכלתם

מטרת על:

- מערכת החינוך תחתור לקידום המצוינות, לשיפור בהישגים ובאיכות החינוכית ולצמצום הפערים החברתיים

היעד:

- יעד 12 - שילוב הלומדים וקידומם בחינוך הרגיל תוך הרחבת יכולת הכלתם ומתן מענים מגוונים

מטרות ספציפיות:

- חיזוק, הרחבה והעמקה של פעולות השילוב וההכלה כך שהלומדים יוכלו להמשיך ללמוד ולהתקדם במסגרות החינוך הרגילות
- מתן מענה מגוון לשילוב הלומדים בחינוך הרגיל באופן שימנע את הפנייתם לחינוך המיוחד טרם מוצו כל האפשרויות לקידומם בחינוך הרגיל
- הפעלת מסגרות חינוך מיוחד לילדים הנזקקים לכך רק לאחר שנבדק כי המענים המקצועיים שניתנו בחינוך הרגיל מחייבים למידה במסגרת מיוחדת

המשימות:

- מתן מענים משמעותיים בחינוך הרגיל כך שפחות ילדים יזדקקו להפנייתם ללמידה במסגרות החינוך המיוחד
- הפעלת תכנית מוסדית רב מערכתית המכוונת לשילוב הלומדים במערכת החינוך הרגילה תוך הרחבת ההכלה והקידום של הלומדים המתקשים ובעלי לקויות (לקויות למידה וקשיי התנהגות)
- הכשרת מפקחים, מנהלים, סגני מנהלים, יועצים ומורים המלמדים במסגרות שונות בנושא השילוב והרחבת יכולת ההכלה שלהם שתאפשר קידום של תלמידים מתקשים בחינוך הרגיל

האוכלוסייה:

- כלל הלומדים המתקשים ובעלי הלקויות (לקויות למידה וקשיי התנהגות) בחינוך הרגיל בכל המגזרים

עקרונות פעולה:

- מיפוי הלומדים ביחס למצבם הלימודי, הרגשי, ההתנהגותי, החברתי, המשפחתי, הכלכלי תוך ציון נקודות חוזק וקשיים (המיפוי ייעשה בתחילת שנה, באמצע השנה ובסוף השנה) – בהובלת מחנך הכיתה כגורם מתכלל
- בניית תכנית התערבות אישית בהובלת מחנך הכיתה. התכנית תתייחס למצבו של הלומד ולדרכים בהם יוכל להמשיך לפתח את נקודות החוזק ולהתקדם בכל הקשור לקשייו, ותבדוק את האפשרות לצוות לו איש צוות שיהווה עבורו עוד אוזן קשבת
- איגום משאבים כמענה לקידום הלומדים המתקשים ובעלי הלקויות: במגוון שעות (שעות ליבה, שעות פרטניות, שעות טיפול בפרט, שעות רשות ומקורות אחרים העומדים לרשות ביה"ס), במגוון מסגרות (בביה"ס, בבית, במועדונית, במתנ"ס, בקהילה), ובמגוון תחומים (לימודי, חברתי, אישי)
- קיום מפגשי צוות סדירים ומתועדים לחשיבה, לדיון, לבדיקת יישום ולהערכת ההתקדמות בתהליך בצוותים הבאים:

צוות בין מקצועי: צוות בית ספרי בראשות מנהל/ת ביה"ס ובהשתתפות: המחנך, היועץ, מורה השילוב, פסיכולוג, מת"ל (מערך תפקודי למידה), רכז שכבה, מערך מסייע/רכז התאמות ללמידה ולהיבחות ובעלי תפקידים נוספים, כמו: רכז חינוך חברתי, רכז פדגוגי/שכבה/מקצוע

צוות בין מקצועי מורחב: צוות בית ספרי בראשות מנהל/ת ביה"ס ובהשתתפות: המפקח הכולל, מנהל מחלקת החינוך ברשות, מפקח חינוך מיוחד, מנהל המתי"א ונציגיו, המפקח על הייעוץ, עו"ס, קב"ס, קידום נוער, שירות מבחן ושירותים תומכים נוספים בקהילה

ועדת שילוב בית ספרית (על-פי חוק): ועדה סטטוטורית המתקיימת בבית הספר בראשות מנהל/ת ביה"ס ובהשתתפות: חברי הצוות הבין מקצועי, נציג רשות, מתי"א - בהתאם לחוזר מנכ"ל
ועדה יישובית: בראשות מנהל מחלקת החינוך ומפקח ממוסד החינוך ובהשתתפות מנהל ביה"ס וצוותו.
 הוועדה תכלול את בעלי התפקידים מוועדת ההתמדה היישובית ומוועדת השילוב היישובית ותדון בסוגיות הקשורות למערך היישובי לקידום התלמידים המתקשים על רצף, לרבות סוגיות התמדה והפנייה לוועדות עפ"י חוק, בראייה יישובית
ועדת השמה (על-פי חוק): מתקיימת ברשות בהתאם להנחיות חוזר מנכ"ל

הפעולות בפריסה על פני שנתיים לפחות:

- תלמידים שאותרו כמתקשים ובעלי לקויות (לקויות למידה וקשיי התנהגות) בחינוך הרגיל בכל המגזרים יופנו לוועדות השמה החל מהשנה השנייה, רק לאחר שבית הספר הפעיל במשך שנתיים תכנית התערבות אישית. השיבוץ בחינוך המיוחד ייעשה אך ורק מהשנה השלישית, בהתאם לתהליך שלהלן:

בשנה הראשונה לתהליך ההתערבות - טיפול מערכתי/טרום שילוב:

ספטמבר- אוקטובר

- מיפוי כלל הלומדים ואיתורם של אלה המגלים קשיים בתפקודים לימודיים, רגשיים, חברתיים ו/או התנהגותיים
- זיהוי נקודות חוזק וקשיים של הלומדים שאותרו ובניית פרופיל תפקודי לכל מתקשה (לאור המידע שנאסף ביחס לתפקודיו השונים תוך ציון נקודות החוזק והקשיים שאותרו)
- הקמת צוות בין מקצועי והפעלתו
- קיום מפגש של מחנך הכיתה, כגורם מתכלל, עם התלמיד המתקשה ועם הוריו לצורך מסירת מידע, תיאום ציפיות והגדרת המחויבות המשותפת לרבות מענה שהמוסד החינוכי מתעתד לתת ללומד. מומלץ שהמפגש יתקיים במוסד החינוכי שהוא גם מקום ההתערבות ועל הצוות החינוכי לדאוג שביה"ס יהיה מקום משמעותי עבור תלמידיו המתקשים
- בניית תכנית עבודה ללומדים המתקשים, תוך התייחסות להיבט הלימודי, הרגשי, החברתי וההתנהגותי.
- התכנית תיבנה ע"י מחנך הכיתה בשיתוף הצוות הבין מקצועי ותיתן מענה לצורך בלמידה דיפרנציאלית מותאמת בתוך הכיתה, בעבודה קבוצתית בשעות פרטניות ובמסגרת תכניות תוספתיות ומשאבים נוספים העומדים לרשות המוסד החינוכי

אוקטובר- סוף שנת הלימודים

- הפעלת תכנית התערבות המפרטת את המענים בתחום הלימודי, הרגשי, החברתי וההתנהגותי ואת מסגרות התמיכה הנוספות במהלך יום הלימודים ולאחריו בהן יינתנו המענים הנדרשים
- תיעוד תהליכי הלמידה וההתקדמות בתיק התלמיד שירוכז ע"י מחנך הכיתה כגורם מתכלל
- ביצוע הערכה מחודשת לאור הפעלת תכנית ההתערבות ועדכונה תוך היועצות בצוות הבין מקצועי המורחב ושיתופו
- דיון עם מפקח ביה"ס ברשימת התלמידים שהמוסד החינוכי מדווח שלא התקדמו ולכן מבקש להפנותם לוועדות שילוב, תוך הצגת הפעולות שנעשו עמם עד כה בלי שהשיגו את מטרותיהן
- עדכון תכנית ההתערבות והפעלתה בהתאם למצבם של המתקשים

עד אמצע מאי

- כינוס ועדת שילוב בית ספרית לדיון ולקביעת הזכאות לשילוב בשנת הלימודים הבאה

עד סוף שנת הלימודים

- בניית תכנית שילוב ע"י מחנך ומורת שילוב עבור כל אחד מהתלמידים שקיבלו זכאות לוועדות שילוב בשנה"ל הבאה ובדיקת האפשרות לצוות לכל לומד איש צוות שיהווה עבורו עוד אוזן קשבת

בשנה השנייה לתהליך ההתערבות - שנת שילוב/טרם השמה:

המשך הפעלת תכניות ההתערבות באחד מ-3 המסלולים הבאים:

1. ללומדים המתקשים ולבעלי לקויות (לקויות למידה וקשיי התנהגות) שהתקדמו: המשך יישום תכנית ההתערבות כבר מראשית השנה ועדכונה בהתאם למצב הלומדים תוך היוועצות בצוות הבין מקצועי הבית ספרי/המורחב
2. ללומדים המתקשים ולבעלי לקויות/תפקוד מורכבות/שנקבעה זכאותם לשילוב (זכאות לתמיכה צריכה להתחדש כל שלוש שנים): יישום התכנית שנבנתה תוך הערכת התקדמותם ובמידת הצורך בליווי נציגים מהצוות הבין מקצועי המורחב
3. לתלמידים עם לקויות/תפקוד מורכבים במיוחד שביה"ס מבקש להפנות להשמה: עד פברואר - כינוס ועדה יישובית לבחינת צרכי הלומד למול התהליכים הפדגוגיים שנקטו ביחס לאותם לומדים שהמוסד החינוכי מבקש להפנותם לוועדת השמה לאור העובדה שלא התקדמו. הוועדה תבחן את כמות הלומדים שהופנו ע"י מוסדות החינוך השונים בראייה יישובית ותדון בנתונים טרם השמה

להלן המסלולים שהוועדה היישובית יכולה להציע בעקבות הממצאים שהוצגו בפניה ובהתאם לכללים המפורטים בחוזר מנכ"ל:

- ◆ מוצו התהליכים הפדגוגיים - המוסד החינוכי יחל בתהליך לקראת ועדת השמה בהתאם להוראות חוזר מנכ"ל
- ◆ לא מוצו התהליכים הפדגוגיים:
- ◆ אפשרות א' - החזרת התלמיד למוסד החינוכי תוך בניית תכנית התערבות אחרת, בסיוע הצוות הבין המקצועי המורחב הכולל את מעגל השותפים ברשות המקומית
- ◆ אפשרות ב' - העברה פדגוגית למוסד חינוכי רגיל אחר בהתאם לנהלים
- ◆ במקרים חריגים במיוחד יתקיים דיון בוועדה היישובית בנוגע להפניית תלמיד לשילוב/להשמה שלא עפ"י ההנחיות המפורטות על מנת לענות על צרכיו באופן המתאים ביותר.

שעות הוראה בתחום:

במסגרת המשאבים הקיימים:

- ◆ בלמידה דיפרנציאלית המשולבת בשגרת יום הלימודים
- ◆ בשעות הפרטניות במסגרת אופק חדש/עוז לתמורה
- ◆ בשעות טיפול בפרט ("שח"ר")
- ◆ בשעות אחרות: התכנית הלאומית לילדים ולנוער בסיכון, תכניות רשותיות
- ◆ במסגרות המשך: קרב, מועדוניות, מרכזי ילדים, תכניות בקהילה, התכנית הלאומית לילדים ולנוער בסיכון, תכניות תוספתיות של משרד החינוך ובעלויות תכנית החומש

הכשרה ופיתוח מקצועי:

- ◆ עד לשנה"ל תשע"ה יוכשרו מפקחים, מנהלים, סגני מנהלים, יועצים ומורים במסגרות שונות בנושא הרחבת יכולת ההכלה והקידום של תלמידים מתקשים בחינוך הרגיל:
- ◆ במסגרת תחום הדעת בו הם מתמקצעים (בקורסים לפיתוח מקצועי באופק חדש ישולבו יחידה-שתיים בנושא)
- ◆ במסגרת קורס למחנכים
- ◆ במסגרת תכנית ייעודית לפיתוח מקצועי בית ספרי בהיקף של 30 שעות
- ◆ במסגרת מפגשי הפיתוח המקצועי למפקחים/מנהלים/סגני מנהלים/יועצים/מדריכים/רכזים

הדרכה:

- ◆ הדרכה לצוותים החינוכיים בתחומים פרא רפואיים תינתן ע"י צוות מקצועי של מתי"א
- ◆ ליווי שוטף יינתן למנהלים, למורים ולצוות הבין מקצועי על ידי מדריכי משרה"ח בתחומים השונים

תפקיד המנהל/ת:

- בניית צוות בין מקצועי בית ספרי
- בניית תכנית עבודה מערכתית המושתתת על עקרונות היעד תוך מעקב ובקרה אחר יישומה ועדכונה בשעת הצורך
- כינוס, ליווי והובלת צוותים בהרכבים שונים לשיח אודות הערכת ביצוען של התכניות האישיות והתקדמות כל אחד מהלומדים
- מיפוי משאבי ביה"ס ואיגומם לצורך בניית תכניות סיוע תוך שיבוצן במערכת השעות
- מיסוד מסגרות זמן קבועות ללמידת עמיתים ול"הצגת מקרים" בפני כלל המורים בליווי דיון

הערכה ובקרה בית ספריים:

- בדיקת התקדמות תהליכי ההתערבות ומידת הצלחתם בהתאם למהלך שנקבע בתכנית תוך השוואה בין תוצאות המיפוי בתחילת השנה לבין מיפוי אמצע שנה וסוף שנה
- דיון והערכת המענים הכוללים בראייה מערכתית כפי שהוגדרו ע"י הצוות הבין מקצועי והצוות הבין מקצועי המורחב

מדדים ברמת בתי הספר במחוז:

מדדי תפוקה

תכנית עבודה בית ספרית

- מספר בתי הספר שיישמו תכנית עבודה מערכתית לשילוב, הכלה וקידום תלמידים המתקשים במסגרת החינוך הרגיל
- מספר בתי הספר שנתנו מענים הולמים לשילוב התלמידים המתקשים במסגרת החינוך הרגיל והפחיתו את אחוז התלמידים שהופנו לוועדות

בנייה ויישום של תכנית התערבות אישית

- מספר בתי הספר בהם מיפו המחנכים את כלל התלמידים בתחילת השנה וגיבשו תכניות התערבות עבור התלמידים המתקשים ובעלי הלקויות (לקויות למידה וקשיי התנהגות)
- מספר בתי הספר בהם שותפו התלמיד והוריו בשלבים השונים של בניית תכנית ההתערבות ויישומה
- מספר בתי הספר בהם עודכנה תכנית ההתערבות של התלמיד במהלך השנה בהתאם להערכה המחודשת
- מספר בתי הספר בהם נבנתה תשתית מערכתית מובנית במערך הלימודי השגרתי למיסוד מהלך התערבות שיטתית

צוות בין מקצועי

- מספר בתי הספר בהם פועל צוות בין מקצועי
- מספר בתי הספר בהם התכנס הצוות הבין מקצועי לפחות אחת לחודש
- מספר בתי הספר בהם התכנס הצוות הבין מקצועי המורחב לפחות פעמיים בשנה
- מספר בתי הספר בהם המפקח הכולל היה מעורב בשלב מיצוי התהליכים לפני ההפניה לוועדת שילוב

פיתוח מקצועי/כנסים

- מספר בתי הספר בהם השתלמו נציגים מהצוות בתחום של הכלה וקידום תלמידים מתקשים בחינוך הרגיל
- מספר בתי הספר אשר מיסדו מסגרות זמן קבועות ל"הצגת מקרים" בפני כלל המורים בליווי דיון
- מספר בתי ספר בהם מתקיימים תהליכי למידה בית ספריים שיטתיים להרחבת הידע של הצוות החינוכי להכלת התלמידים

הערה:

- לרשות מנהלי בתי הספר והמפקחים יועמדו חומרים פדגוגיים לקידום הטמעת היעד ויישומם בבתי הספר. החומרים יאוגדו לחוברת שתפורסם

לפרטים נוספים יש לפנות:

- למפקחים במחוזות
- לאגף לחינוך על יסודי במינהל הפדגוגי
- לשפ"י במינהל הפדגוגי
- לחינוך מיוחד במינהל הפדגוגי

הנחיות ליישום רפורמות בתכנית האסטרטגית - תשע"ג

הנושא: עוז לתמורה

רפורמות

המטרה:

- מערכת החינוך תהיה אפקטיבית ויעילה יותר, תשרת את צורכי הפרט ואת צרכיה המשתנים של מדינת ישראל

יעדי התכנית:

- יעד 3 - שיפור ההישגים הלימודיים
- יעד 6 - חיזוק מעמד המורה ושיפור איכות ההוראה

המשימות:

- קידום הישגי מערכת החינוך בחטיבה העליונה והעצמת מעמדו של עובד ההוראה
- יצירת סינרגיה בין רכיבי עוז לתמורה: שעות פרטניות, שעות תומכות הוראה, זמן תלמיד, זמן מורה, פיתוח מקצועי של הצוות והערכת עובדי הוראה

האוכלוסייה:

- חטיבות עליונות ביישום מלא וכל השאר ביישום חלקי

הפעולות ברמת בית הספר:

- תכנון וניהול משאב הזמן שהתווסף לביה"ס והטמעתו בקיים, בהלימה לצרכים פדגוגיים ותוך הבניית "פדגוגיה אחרת":

שעות פרטניות

- איתור צרכים בית ספריים ומיפויים
- ארגון הלמידה הפרטנית
- שיבוץ מורים
- תכנון הלימודים
- עיצוב סביבה לימודית
- מעקב, בקרה והערכה

שעות תומכות הוראה

- איתור צרכים בית ספריים ומיפויים
- הבניית פורומים לעבודת צוות
- תכנון הפעילות המקצועית של כל מורה בניהול זמן עצמי בהיבט הארגוני והפדגוגי
- תכנון הפעילות המקצועית של כל מורה מול גורמים שותפים (תלמידים/הורים)
- בניית מנגנונים להערכת ניצול יעיל של שעות תומכות ההוראה
- הערה: תיאור מפורט של הנ"ל ניתן למצוא באוגדן "כלים שלובים" שפותח באגף לחינוך על יסודי ומצוי באתר האגף

הפעולות ברמה מערכתית:

בהיבט הפדגוגי:

- מתן כלים לפדגוגיה אחרת למורים בשעה הפרטנית
- פיתוח שיח משמעותי ואכפתי בין מורה-מחנך-תלמיד לקידום תפקוד התלמידים בתחום האישי, הלימודי והחברתי
- מתן מענה לשונות בין התלמידים

- ◆ צמצום פערים לימודיים בין התלמידים
- ◆ צמצום פערים לימודיים בין בתי הספר
- ◆ שיפור האקלים הבית ספרי, הפחתת האלימות, הגברת תחושת המוגנות והשייכות
- ◆ **בהיבט הארגוני:**
 - ◆ מתן כלים לניהול זמן, לניצול מיטבי של השעות תומכות ההוראה
 - ◆ פיתוח תהליכי למידה ארגונית ועבודת צוות
 - ◆ ניצול אפקטיבי ויעיל של המשאבים העומדים לרשות ביה"ס
- ◆ **בהיבט הניהולי:**
 - ◆ העצמת מעמדו של המנהל בהיבטים של הערכת המנהל את מוריו, תגמולם ולקחת אחריות לפיתוח המקצועי שלהם
 - ◆ חיזוק הקשר האישי והמקצועי בין המנהל למורים, חיזוק הסמכות והאוטונומיה של המנהל

תפקיד המנהל/ת:

- ◆ למידת הרפורמה על כל היבטיה ושליטה בהסכם ובמגוון השאלות שעלו והתשובות שניתנו באתר עוז לתמורה שב"אוח".
- ◆ ייחוד משבצות זמן ומקום פיזי למפגשים עם המדריך לעוז לתמורה
- ◆ ניהול יישום הרפורמה בבית הספר:
- ◆ טיפול בקשיים של המורים בהתמודדות יומיומית עם הטמעת הרפורמה: הבנתה והבנת התפיסה הפדגוגית שמאחוריה, הבנת הצד הכלכלי והתמודדות עם התנגדויות
- ◆ עדכון החזון הבית ספרי לאור עוז לתמורה בשיתוף צוות בית הספר
- ◆ עדכון תכנית העבודה הבית ספרית
- ◆ עריכת בחינה מחודשת של בעלי התפקידים וביצוע מינויים
- ◆ מתן הנחיות ובדיקת יישומן בפעולות הבאות:
- ◆ בניית מערכת שעות בית ספרית ואישית לכל מורה הכוללת בתוכה את השעות הפרונטאליות, השעות הפרטניות, והשעות תומכות ההוראה (לרבות שעות תפקיד, ישיבות צוותים ושעות לשיחות אישיות)
- ◆ בניית מערכת שעות אישית לכל תלמיד הכוללת שעות פרטניות
- ◆ תכנון השעות הפרטניות בהתאם לאבני הדרך שבמדריך לעבודת המנהל והמורה (התלקיט) ולאוגדן "כלים שלובים" שפותחו באגף לחינוך על יסודי
- ◆ תכנון הפיתוח המקצועי של המורים בנושא פדגוגיה ודידקטיקה אחרת בשעות הפרטניות ומתן מענה רגשי וחברתי- ערכי:
- ◆ בניית תכנית לפיתוח מקצועי של כל מורה בשיתוף אתו
- ◆ תכנון הפיתוח המקצועי של בעלי תפקידים
- ◆ הערכת צוות המורים
- ◆ מעקב ובקרה אחר התקדמות יישום הרפורמה עוז לתמורה בבית ספר
- ◆ מודלינג לצוות ביה"ס (הבניית התנהגות באמצעות דוגמה אישית)

הכשרה ופיתוח מקצועי:

- ◆ לבעלי תפקידים - הכשרה למלא את תפקידם לפני הכניסה לתפקיד והמשך הפיתוח המקצועי בזמן מילוי התפקיד.
- ◆ כלל עובדי ההוראה יתפתחו מקצועית:
- ◆ במסגרת השעות תומכות ההוראה - שעתיים בשבוע יוקדשו ללמידה בין כותלי בית הספר
- ◆ במסגרת הזמן הפנוי
- ◆ בשני המקרים יתקיים הפיתוח המקצועי בהלימה למתווה שייקבע ע"י היחידות הפדגוגיות במשרה"ח, במוסדות אקדמיים המוכרים ע"י המל"ג, ובמרכזי פסג"ה ובאישור מנהל ביה"ס ומשרד החינוך

הדרכה:

- ♦ הדרכה שוטפת תינתן למנהלים ולמורים על ידי מדריכים ייעודיים שיפעלו בכל מחוז
- ♦ הדרכה ע"י "מטמיעים" - תינתן עם הכניסה לרפורמה בכל הקשור להתארגנות ולתנאי העבודה והשכר
- ♦ ליווי המדריכים - המפקחים הכוללים והרפרנטים לעוז לתמורה במחוזות ילוו את המדריכים ואת ה"מטמיעים" בעבודתם עם המנהלים ועם הצוותים החינוכיים

הערכה ובקרה בית ספריים:

- ♦ קיום תהליכי למידה, הערכה ובקרה הכוללים מיפוי המצב, צפייה בשיעור, דיאלוג, משוב והערכה בזמנים קבועים
- ♦ קיום תהליכי הערכה לבדיקת ההתקדמות במימוש המשימה בהתאם למדדים שהוגדרו
- ♦ גיוס באי ביה"ס להיענות מלאה להערכה של הראמ"ה

מדדים ברמת בתי הספר במחוז:

מדדי תפוקה:

- ♦ מספר בתי הספר שהצטרפו לרפורמה ביישום מלא או ביישום חלקי
- ♦ מספר בתי הספר הפועלים על פי ההנחיות
- ♦ מספר בתי הספר שסיקדו את הקשיים בהפעלת התכנית ואיתרו פתרונות
- ♦ מספר בתי הספר בהם כל צוות המורים ברפורמה
- ♦ מספר בתי הספר שעלה בהם אחוז ההפעלות החברתיות-קהילתיות
- ♦ מספר בתי הספר שאחוז הזכאות לבגרות עלה בהם, כמו כן עלה אחוז זכאי א' ו-ב'
- ♦ מספר בתי הספר שקיימו פיתוח מקצועי בית ספרי של לפחות 30 שעות לכלל צוות המורים
- ♦ מספר בתי הספר בהם תוצאות שאלון אח"מ היו טובות יותר משנה קודמת
- ♦ מספר בתי הספר בהם ממוצע היעדרויות תלמידים ומורים לחודש קטן
- ♦ מספר בתי ספר הנמצאים מתשע"ב ביישום מלא שפעלו באמצע תשע"ג בשגרה "שקטה"

נקודות מוצעות לדיון במפגש מפקח ומנהלי אודות מדדי תוצאה:

- ♦ באיזו מידה מאופיינת השעה הפרטנית בדיקטיקה מגוונת?
- ♦ באיזו מידה ניתן לקבוע מדדי הצלחה להוראה - למידה בשעה הפרטנית?
- ♦ באיזו מידה תרמה הרפורמה לביצוע תהליכי מיפוי קפדניים? מהם התהליכים?
- ♦ באיזו מידה תרמה הרפורמה לניצול יעיל של משאב הזמן?
- ♦ באיזו מידה תרמה הרפורמה למזעור בעיות משמעת ואירועי אלימות?
- ♦ באיזו מידה תרמה הרפורמה לתחושת ערך ומסוגלות אצל המורים?
- ♦ באיזו מידה תרמה הרפורמה להתמקצעות המורים?
- ♦ באיזו מידה תרמה הרפורמה לגיוס מורים לקבל עליהם תפקידים?
- ♦ באיזו מידה תרמה הרפורמה להעצמת מנהל בית הספר?

לפרטים נוספים יש לפנות:

- ♦ לאגף לחינוך על יסודי <http://cms.education.gov.il/educationcms/units/highschool/default.htm>
- ♦ לממונה על יישום עוז לתמורה

הנחיות ליישום רפורמות בתכנית האסטרטגית - תשע"ג

רפורמות

הנושא: אופק חדש

המטרה:

- מימוש הפוטנציאל הפדגוגי והארגוני של רפורמת אופק חדש לשינוי הפרופסיה ומעמד המורה, להעצמת מנהל ביה"ס ולשינוי מעמיק בתהליכי חינוך-הוראה-למידה ובתפקוד בית הספר כארגון, לצמצום פערים ולשיפור הישגי התלמידים, תפקודם, תחושותיהם ורווחתם

המשימה:

- יצירת סינרגיה בין ארבעת רכיבי אופק חדש: זמן תלמיד, זמן מורה, הערכת עובדי ההוראה, סגני המנהלים והמנהלים ופיתוח מקצועי

תפקידי מנהל בית הספר:

- יישום הוראות חוזר המנהל הכללי המשולב בנושא אופק חדש המתמקד בהיבטים הפדגוגיים והמציג הנחיות להפעלת גני הילדים ברפורמת אופק חדש, וכן הנחיות להפעלת השעות הפרטניות ושעות השהייה בבתי הספר היסודיים ובחטיבות הביניים
- עדכון החזון הבית ספרי לאור אופק חדש בשיתוף צוות ביה"ס והורים
- ביצוע מיפוי של מצב הטמעת אופק חדש באמצעות הכלי "התבוננות ברכיבי הרפורמה אופק חדש ושלבם ביישומה" שפותח באגף לחינוך יסודי ובאמצעות "כלים שלובים" שפותח באגף לחינוך על יסודי
- הכנת תכנית פעילות/עבודה לאור תמונת הסינרגיה המתקבלת ונתוני המיפוי במימוש הסינרגיה וביצועה תוך הערכה מעצבת
- הפעלת מסגרות לפעילות מקצועית של הצוות לאור תמונת הסינרגיה המתוכננת
- קידום תפקוד הכיתה ובית הספר כקהילת לומדים תוך מימוש ההזדמנויות שבמשאב "השעות הפרטניות"
- פיתוח תרבות ארגונית משתפת ומתכללת: חדר מורים משתף בתכנים שנרכשו במסגרת הפיתוח המקצועי, צוותים השוקדים על בניית תכניות עבודה ומערכים משותפים ועוד
- בניית מתווה לשימוש מיטבי בשעות השהייה, ובעיקר ל"שעות המנהל"
- היכרות עם חוזר מנכ"ל בנושא

מדדים ברמת בית הספר:

- קיים חזון בית הספר המשקף את ערכי אופק חדש
- קיימת הלימה בין החזון לבין תכניות הפעילות למימוש
- קיים שיפור עקבי במדדים השונים שנבדקו במיצ"ב, באח"מ
- קיימת התקדמות בהישגי התלמידים ובתפקודם
- קיימת שביעות רצון כללית מבית הספר שבאה לידי ביטוי בשאלונים וסקרים שמועברים להורים, למורים ולתלמידים
- קיים שיפור עקבי בתחושת השייכות ובקשרי מורה-הורה-תלמיד לאור השעות הפרטניות
- קיימת עלייה בתחושת סיפוק בעבודה ומימוש עצמי מקצועי
- המורים משתתפים במסגרות לפיתוח מקצועי
- מתפתחת תרבות ארגונית של שיתוף חדר המורים בנלמד במסגרות הפיתוח המקצועי וכן של "מורים מלמדים מורים"

עדכונים:

בנושא מורה-אם

- ♦ יופיע עדכון בחוזר מנכ"ל

בנושא השעות הפרטניות

- ♦ השעות הפרטניות הן תוספת של משאב לימודי-חינוכי-חברתי ואינן באות במקום השעות שבמסגרת הליבה.
- ♦ השעות הפרטניות יתקיימו כשעות אורך תוספתיות במהלך יום הלימודים
- ♦ השעות הפרטניות יוקדשו לקידום הישגי התלמידים (החלשים, הבינוניים והמצטיינים), תפקודם ורווחתם הלימודית והחברתית. כדי ליצור למידת עמיתים נאותה על הרכב הקבוצות להיות מגוון מבחינה לימודית וחברתית באופן שימנע תיוג. השעות הפרטניות המוקצות לשיח אישי/קבוצתי תונחנה על-ידי מחנכי הכיתות בכיתות היסוד ועל ידי כלל המורים בחטה"ב.

לפרטים נוספים יש לפנות:

- ♦ לפרנטים ולמפקחים במחוזות
- ♦ לאגף לחינוך על יסודי <http://cms.education.gov.il/educationcms/units/highschool/default.htm>
- ♦ למתאמת פעולות המינהל הפדגוגי וממונה על אופק חדש

תכנית
מרכזית

הנחיות ליישום התכנית האסטרטגית - תשע"ה

הנושא: חאלו"ם - חינוך אישי לצמיחה ומנהיגות

המטרה:

- מערכת החינוך תפעל להעמקת השיח המשמעותי בין כל באי בית הספר, לפיתוח אחריות כוללת לכל תלמיד ושל כל תלמיד, לצמיחה בתחום הלימודי, החברתי והאישי ולטיפול יכולת מנהיגות לקידום יעדים אישיים וחברתיים

היעד:

- יעד 2 - עיצוב אקלים חינוכי מצמיח
- יעד 3 - שיפור הישגים לימודיים

המשימה:

- הטמעת ה"חינוך האישי" בכיתות ז'-ח' של חטיבות הביניים שבאופק חדש

האוכלוסייה:

- כיתות ז'-ח' בחטה"ב ברפורמת אופק חדש בכל המגזרים

הפעולות:

- לימוד עקרונות התכנית, יעדיה ודרכי הפעלתה
- הקמת ועדת היגוי/צוות מוביל לתכנית שבראשו עומד המנהל ושותפים בו, בין היתר, יועצים, רכז חינוך חברתי וממונה על הפדגוגיה
- בניית קבוצות שיח בהלימה למאפייני בית הספר
- שיבוץ חינוכאים מתאימים לעבודה
- תכנון הוראה - למידה במעגלי השיח
- הסדרת שגרות בית ספריות לקיום מעגלי השיח, השיחות הקבוצתיות, השיחות האישיים
- הסדרת שגרות בית ספריות לפיתוח מקצועי לחינוכאים ולשאר בעלי התפקיד בביה"ס
- פיתוח מנגנון המעצים את החינוכאים ונותן בידיהם כלים להתמודדות עם מצבי שיח שונים
- בקרה והערכה שוטפת של מעגלי השיח
- הכוונת תלמידים להתייחסות מיוחדת
- צירוף רכזי שכבות ומורים משמעותיים למערך הפיתוח המקצועי
- הנגשת החינוך האישי לכלל צוות ההוראה וסגל בית הספר
- יידוע ההורים בתכנים ושיתופם בתהליכים השונים
- בניית חלופות אפשרויות לשכבת כיתות ט'
- שילוב עקרונות החינוך האישי לאורך כל יום הלימודים
- השתתפות פעילה בתכניות ההערכה שמבצעת הראמ"ה
- בניית שילובים ושיתופיות עם תכניות נוספות הנושקות לחינוך האישי

שעות הוראה בתחום:

- שעתיים בשבוע לכל קבוצת שיח (עד 20 תלמידים בקבוצה) לאורך כל שנה"ל בכיתות ז'-ח' בחטה"ב באופק חדש שהצטרפו לתכנית.
- שעות תוספתיות וגומול חינוך נוסף מוקצים לבית הספר ע"י משרד החינוך בהתאם להנחיות התכנית.

פיתוח מקצועי:

- ♦ צוות ביה"ס מקבל את הכשרתו באמצעות המדריכים לחינוך אישי בשיתוף שפ"י ומינהל חברה ונוער
- ♦ יוצעו קורסי פיתוח מקצועי לרכזי שכבות ומורים משמעותיים
- ♦ ניתן להפעיל קורסי פיתוח מקצועי לחינוך אישי במרכזי פסג"ה
- ♦ ימי עיון למנהלים ולאנשי צוות

הדרכה:

- ♦ מוקצה יום הדרכה אחד לשני בתי"ס
- ♦ ההדרכה תתבצע על פי לו"ז מתואם ומוסכם בין הנהלת ביה"ס למדריך

תפקיד המנהל/ת:

- ♦ למנהל בית הספר תפקיד מפתח בהובלת החינוך האישי ובהנחלתו כמרכיב המרכזי בתרבות הבית ספרית

על המנהל:

- ♦ להבין שהחינוך האישי אינו רק שינוי טכני של הקצאת מורים ופיצול כיתות
- ♦ לקדם גישה מונחית יחסים שבבסיסה עומד הרעיון של "אכפת לי"
- ♦ להיות בעל תפיסת עולם הומניסטית המכוונת אנשים והמאמינה בתהליכי צמיחתם
- ♦ להתאים את החזון והמטרות של בית הספר לחינוך האישי
- ♦ להבין מהם המאפיינים המאפשרים הצלחה ולהפעילם באמצעות נתיבי פעולה וזרועות ביצוע בבית הספר

הגדרת התפקיד:

- ♦ קבלת מידע והתעדכנות במטרת החינוך האישי, יעדיו, עקרונות הפעלתו וביחית הפעלתם בביה"ס (מהמחוז/מהמפקח)
- ♦ הגעה למפגשי החשיפה של החינוך האישי ותהליכי
- ♦ בחינה משותפת עם המפקח הכולל את היתכנות הפעלת החינוך האישי וקבלת החלטה אם להצטרף
- ♦ ביצוע תיאום ציפיות עם מדריך/מפקח/יועץ בכיר/רכז חינוך חברתי, להנחיית החינוכאים וליידוע המורים המקצועיים וההורים
- ♦ ייחוד משבצות זמן ומקום פיזי למפגשים של המדריך עם המנהל, עם הצוות המוביל ועם צוות חינוכאים ביחד ובנפרד
- ♦ גיוס צוות החינוכאים וצוות בית הספר כולו לתהליך, הכשרת הלבבות ותמיכה במתקשים
- ♦ אחריות להכשרת צוות החינוכאים לתפיסה שכל תלמיד הוא אדם שלם שיש לדאוג לשלמו, לטיפולו ולחינוכו בהתאם
- ♦ שיתוף ההורים במטרות החינוך האישי תוך פיתוח תהליכי ליווי ותמיכה בקידום היעדים האישיים של ילדיהם
- ♦ תכלול החינוך האישי לתכניות אחרות הפועלות בביה"ס
- ♦ פיתוח מערך ארגוני ומסגרות פעולה התומכים ביישום התכנית בביה"ס:
- ♦ שיבוץ חינוכאים בכיתות תוך בחירה בדגמים שונים
- ♦ מיסוד מערכת שעות במסגרתה ניתן יהיה לקדם תהליכי הדרכה למורי בית הספר
- ♦ הקצאת מוביל חינוך אישי בבית הספר
- ♦ הקמת ועדת היגוי/מפגשי צוות מוביל המיועדים לליווי החינוך האישי. הצוות בהנהגת מנהל ביה"ס יפגש שלוש פעמים בשנה לפחות.
- ♦ מיסוד מסגרת למידה לפיתוח מקצועי בנושא לכלל המורים
- ♦ קיום מפגשי מערך משוב ובקרה על איכות תהליכי ההדרכה, ההוראה, ההפעלה והשינוי בחינוך האישי
- ♦ המשך פיתוח מקצועי והתעדכנות בתחום
- ♦ הגדרת השעות הפרטניות ברוח "חאלו"ם, הכשרת צוות המורים כולו בפדגוגיה של הוראה פרטנית והגשמת יעדים לימודיים באמצעותה
- ♦ "מודלינג" לצוות בית הספר (הבניית התנהגות באמצעות דוגמה אישית)

הערכה ובקרה בית ספריים:

- ◆ קיום תהליכי למידה, הערכה ובקרה הכוללים מיפוי המצב, צפייה במעגלי שיח, דיאלוג, משוב והערכה בזמנים קבועים
- ◆ קיום תהליכי הערכה לבדיקת ההתקדמות במימוש עקרונות החינוך האישי בהתאם למדדים שהוגדרו לעיל
- ◆ קיום סקר טלפוני ע"י מדריכי המטה
- ◆ ביקורים בבתי הספר
- ◆ הערכה ע"י הראמ"ה

מדדים ברמת בתי הספר במחוז:

מדדי תפוקה:

- ◆ מספר בתי הספר המפעילים את ה"חינוך האישי"
- ◆ מספר בתי הספר הפועלים על פי ההנחיות
- ◆ מספר בתי הספר שמיקדו את הקשיים בהפעלת החינוך האישי ואיתרו פתרונות
- ◆ מספר בתי הספר בהם הושם דגש על שילוב בין הנושאים הרגשיים, החברתיים והלימודיים ונעשות פעולות לקידום הנושא
- ◆ מספר בתי הספר בהם כל צוות המורים (במיוחד מורים מקצועיים שאינם מחנכים) חשוף לחינוך האישי
- ◆ מספר בתי הספר בהם כל השותפים מקבלים תמיכה מסוג כלשהו
- ◆ מספר בתי הספר הנערכים להפעלת החינוך האישי באמצעות כוחות פנימיים
- ◆ מספר רכזי שכבות שהצטרפו לפיתוח מקצועי בנושא ה"חינוך האישי"
- ◆ מספר/אחוז התוצאות החיוביות בהערכה של הראמ"ה

נקודות מוצעות לדיון במפגש מפקח ומנהליו אודות מדדי תוצאה:

- ◆ באיזו מידה תרם החינוך האישי להפחתת מקרי האלימות בביה"ס ולעלייה ביכולת ההתמדה של תלמידים?
- ◆ באיזו מידה תרם החינוך האישי לטיפול נכון בתלמידים מאתגרים?
- ◆ באיזו מידה תרם החינוך האישי לטיפול מקבל של תלמידים מאתגרים?
- ◆ באיזו מידה תרם החינוך האישי לתחושת מסוגלות גבוהה יותר בקרב מורים ותלמידים?
- ◆ באיזו מידה אפשר החינוך האישי מתן במה לתלמידים ותרם לזיהוי תחומי מצוינות?
- ◆ באיזו מידה תרם החינוך האישי לעלייה במעורבות חברתית של התלמידים בביה"ס ובקהילה?
- ◆ באיזו מידה תרם החינוך האישי לתחושת שייכות גבוהה יותר של מורים ותלמידים?
- ◆ באיזו מידה תרם החינוך האישי לתחושת שייכות גבוהה יותר של תלמידים?
- ◆ באיזו מידה תרם החינוך האישי לעלייה בהישגים של תלמידים ספציפיים (לא כל הכיתה)? מהו התהליך שהוביל לכך?
- ◆ באיזו מידה תרם החינוך האישי לשיתוף הורים בהצבת יעדים לתלמידים ובהשגתם?

לפרטים נוספים יש לפנות:

- ◆ למפקחים במחוזות
- ◆ לאגף לחינוך על יסודי במינהל הפדגוגי

תכנית
מרכזית

הנחיות ליישום התכנית האסטרטגית - תשע"ה

הנושא: חינוך משלב יישום תיקון חוק החינוך הממלכתי

המטרה:

- ◆ שיפוח "חינוך ממלכתי משלב" - חינוך ממלכתי המשלב בתכנית הלימודים שלו לימודי יהדות מוגברים ושם דגש על עיסוק בזהות יהודית ועל חינוך לפי תכנית השלמה למוסד חינוך ממלכתי משלב (מתוך: תיקון לחוק החינוך הממלכתי, התקבל בכנסת בשנת 2008)

המשימה:

- ◆ יצירת מסגרת לימודית ארגונית, פדגוגית חינוכית המאפשרת להכיל באותו בית-ספר תלמידים שונים, בעלי מגוון זהויות יהודיות

האוכלוסייה:

- ◆ תלמידי כיתות א'-ט'

מעיקרי הרעיון:

- ◆ בתי ספר המשלבים נועדו לאפשר מסגרת חינוכית משותפת לבנים ובנות, דתיים, מסורתיים וחילוניים המקיימים אורח חיים דתי, חילוני ומסורתי, תוך שהוא נותן מענה ייחודי לזהויות השונות
- ◆ צוות בית הספר יהיה בעל זהויות דתיות מגוונות ויפעל לפיתוח תכנית השלמה שתכלול לימוד מקורות יהודיים בהיקף רחב ובאופן מעמיק, תוך שימת דגש על עיסוק בזהות יהודית ועל חינוך לערכי הסובלנות במורשת ישראל ולקיום חיים משותפים וברית ייעוד וגורל בין כל חלקי העם בישראל ובתפוצות (על-פי תיקון לחוק החינוך הממלכתי, התקבל בכנסת בשנת 2008)

מטרות בית הספר המשלב:

- ◆ לחבר בין חלקים שונים של העם היהודי וליצור תרבות המבוססת על סובלנות ופלורליזם, תוך חיזוק ההיכרות עם האחר והפחתת חששות, עימותים וניכור
- ◆ לסייע בידי התלמידים לעצב את זהותם היהודית, תוך כבוד לאורח חייהם מבית
- ◆ לטפח אקלים חינוכי-תרבותי, יהודי-ציוני המבוסס על ערכים של קבלת האחר, היכרות עמו וניהול דיאלוג מתוך כבוד הדדי
- ◆ לפתח בקרב התלמידים זיקה והיכרות מעמיקה עם השקפת העולם היהודית ציונית מתוך כבוד והערכה
- ◆ להכיר את ארון הספרים היהודי תוך חשיפה לגישות מחשבתיים, השפעות הדדיות וזיקות בין תרבות ישראל לבין התרבות האנושית בכללה
- ◆ לטפח תלמיד ערכי, מוסרי, בעל מידות ומעורב בחברה, תוך הדגשת הערכים המוסריים-חברתיים שביהדות, חיזוקם והנחלתם לדורות הבאים ומתוך מעורבות חברתית אקטיבית וגילויי אחריות ואכפתיות
- ◆ לאפשר לתלמידים להכיר בכך שבמדינת ישראל הם מממשים את זכותם ואחריותם לקיים מדינה יהודית עצמאית ודמוקרטית, תוך יצירת קשר להיסטוריה ולמקורות היהודיים

הפעולות הבית ספריות:

- ◆ פיתוח תכנית לימודים משלבת לצד תכנית פעילות חוץ בית ספרית המשקפת את ערכי בית הספר המשלב בהתאם למתווה שיוצג בחוזר מנכ"ל
- ◆ ניסוח חזון המבטא את העקרונות של הקבלה והכבוד למסורת, לאמונות ולדעות עליהם חונכו התלמידים בביתיהם
- ◆ כתיבת תקנון המשקף במעשה את חזונו ואת ייחודו של בית הספר, ומביא לביטוי את היבטיו של חינוך משלב
- ◆ פיתוח ועיצוב דרכי שיח בשיעורים ומחוצה להם, המושתתות על העושר הרב במקורות היהודיים
- ◆ הבניית מסגרות קהילה לומדת במעגלים שונים: תלמידים, מורים, הורים וקהילה
- ◆ גיבוש הנהגת הורים הפועלת לקידום והעמקת חינוך משלב בבית הספר
- ◆ טיפוח סביבה לימודית המשקפת את ערכי חינוך משלב
- ◆ עיצוב דפוסי אורח חיים יהודי חווייתיים באמצעות טקסים, קבלות שבת, חגים ומועדים, תפילות חגיגיות ועוד
- ◆ גיבוש דרכים לקיום תפילה: בית הספר יהיה רשאי להקים בית כנסת ולהחליט באיזה אופן ואם תתקיים תפילה
- ◆ השתתפות צוות בית הספר בפיתוח מקצועי בתחומי חינוך משלב במשך 3 שנים
- ◆ מינוי רכז יהדות לבית הספר

מדדים ברמת בתי הספר במחוז:

מדדי תפוקה:

- ◆ מספר בתי הספר שפיתחו תכנית לימודים משלבת הכוללת תכנית פעילות חוץ בית ספרית ומשקפת את ערכי בית הספר המשלב
- ◆ מספר בתי הספר שניסחו חזון המבטא את העקרונות של הקבלה והכבוד למסורת, לאמונות ולדעות עליהם חונכו התלמידים בביתיהם
- ◆ מספר בתי הספר שכתבו בתהליך משתף, תקנון המשקף את חזונו ואת ייחודו של בית הספר, ומביא לביטוי את היבטיו של חינוך משלב

נקודות מוצעות לדין במפגש מפקח ומנהלי אודות מדדי תוצאה:

- ◆ באיזו מידה אפשרו מסגרות הקהילה הלומדת לשותפים להביע את עמדתם ולהשפיע על אופן יישום חינוך משלב?
- ◆ באיזו מידה תרמו דפוסי אורח חיים היהודי חווייתיים (טקסים, קבלות שבת, חגים ומועדים, תפילות חגיגיות ועוד) לאווירה חגיגית המאפשרת לכלל התלמידים, המורים והקהילה לבוא לידי ביטוי?
- ◆ באיזו מידה תרם הדיאלוג המשתף בסוגיית התפילה להעלאת תחושת קבלה וכבוד הדדי לאמונות ודעות עליהם חונכו התלמידים?

לפרטים נוספים יש לפנות:

- ◆ למפקחים במחוזות
- ◆ למתאמת פעולות המינהל הפדגוגי וממונה על אופק חדש

כללי

הנחיות ליישום משימת שגרה בתכנית האסטרטגית - תשע"ג

הנושא: שעת חירום

המשימה:

- היערכות מערכת החינוך לחירום בהובלת מנהל/ת המוסד, רכז ביטחון בית ספרי

האוכלוסייה:

- כיתות ז'-י"ב בכל בתי הספר העל יסודיים בכל המגזרים

הפעולות בעל יסודי:

- ביצוע תרגיל כניסה למרחב מוגן במהלך חודש ספטמבר
- השתתפות בתרגיל חירום לאומי - תרגיל רעידת אדמה בחודש אוקטובר
- ביצוע תרגילי הכנה לקראת תרגיל מוס"ח ארצי במתווה של ירי טילים - ביצוע התרגיל בשלבים כשהתלמידים בהפסקה. ייעשה במהלך חודשים נובמבר-דצמבר 2012.
- ביצוע תרגיל מוס"ח ארצי במתווה של ירי טילים ביום שני, א' באדר התשע"ג 11 בפברואר 2013 כשהתלמידים בהפסקה

שעות הוראה בתחום:

- תלמידי כיתות י"א ילמדו את נושאי החינוך לחירום עם מחנכי הכיתות בהיקף של 4-6 שעות במסגרת שעת חינוך (עד לא יאוחר ממרס 2013)

פיתוח מקצועי:

- הכשרה בסיסית לרכז ביטחון בית ספרי תיערך במהלך שנה אחת בלבד בהיקף של 60 שעות במרכזי פסג"ה, בתנאי שלא השתלם קודם לכן. הבחירה בפיתוח המקצועי של הרכז תיעשה במשותף עם המנהל, הרכז וקב"ט הרשות
- הכשרת מגיש עזרה ראשונה בית ספרי בהיקף של 30 שעות - 2 מורים מכל בית ספר
- השתתפות ב-4 מפגשים לרכז ביטחון (ביטחון, היערכות לחירום, בטיחות, טיולים) במהלך שעות הלימודים לקראת תרגיל מוס"ח ארצי בהיקף של 4 שעות כל מפגש
- הכשרת כל סגלי בתי הספר בחטיבה העליונה בנושא "חינוך לחירום" בהיקף של 4 שעות ב-2 מפגשים שבועיים (שעתיים בכל שבוע) בחדר המורים על ידי זכין של פיקוד העורף

לפרטים נוספים יש לפנות:

- למפקחים במחוזות
- לאגף בכיר לביטחון, בטיחות והיערכות לשעת חירום

פרק ג'

הנחיות נוספות לבתי הספר בחמ"ד (חינוך ממלכתי דתי)

- ♦ פתח דבר - ראש מינהל החינוך הדתי, אברהם ליפשיץ
- ♦ הקדמה - מפ"א לבתיה"ס הדתיים העל יסודיים, דסי בארי
- ♦ הנחיות נוספות לבתיה"ס הדתיים:
- ♦ בדיקה ליעד 1 - "והעמידו תלמידים הרבה" - "לכל אדם ישנה" "חמ"ד וקהילה"
- ♦ בדיקה ליעד 2 - אקלים מיטבי
- ♦ בדיקה ליעד 3 - ללמוד וללמד

הנחיות נוספות למוסדות החינוך בחמ"ד (חינוך ממלכתי דתי)

פתח דבר - ראש מינהל החינוך הדתי, אברהם ליפשיץ

במסגרת התכנית האסטרטגית, הציב לעצמו החמ"ד מספר משימות נוספות הנגזרות מן היעדים ונכללות כולם בתפיסה של "בית חינוך כמשפחה".

"בית חינוך כמשפחה" הוא מטרת על המכוונת להטמעת אורח חיים המממש את תפיסת בית החינוך כמסגרת המחויבת לתלמידה - כבנים.

"בית חינוך כמשפחה" מחבר את כל בני המשפחה - את הצוות החינוכי, את אנשי המשק והעובדים, את ההורים, והבוגרים של בית החינוך, כי בית לא עוזבים...

"בית חינוך כמשפחה" - נועד לטפח בתי חינוך בהם האקלים ואורחות החיים יושתתו על ערכי המשפחה המיטבית כמטאפורה וכדגם למעשה החינוכי.

להלן המשימות העיקריות של החמ"ד הנמצאות בזיקה ליעדים של כלל מערכת החינוך:

א. דגשי החמ"ד במסגרת יעד 1 - העמקת החינוך לערכים

- ◆ "והעמידו תלמידים הרבה"
- ◆ "לכל אדם ישנה"
- ◆ חמ"ד וקהילה
- ◆ חמ"ד של חופש
- ◆ מפתח ה"ב מתוך אמונה (במסגרת התכנית המתואמת)

ב. דגשי החמ"ד במסגרת יעד 2 - מאבק באלימות ועיצוב אקלים חינוכי מיטבי

- ◆ פיתוח זהות דתית לאומית
- ◆ דיאלוג מיטבי
- ◆ מיצוי סגולותיו של התלמיד
- ◆ אחדות, השתייכות וחסד
- ◆ מוגנות ובטיחות, סביבת איכות
- ◆ קידום אקלים מיטבי (במסגרת התכנית המתואמת)

ג. דגשי החמ"ד במסגרת יעד 3 - שיפור ההישגים הלימודיים

- ◆ ללמוד וללמד

הרב זצ"ל כתב: "ידעה ברורה מחוללת את הרצון. גבורת הרצון מחוללת את היכולת..."

ידיעת היעד והמשימה באופן ברור כשכל הצוות החינוכי והמנהלי שותפים לכך, משפיעה על הרצון ועל הלך הרוח של המשפחה כולה.

בתפילה גדולה ובענווה ניגש למלאכת קודש זו.

ברכת הצלחה רבה בעבודת הקודש
אברהם

הנחיות נוספות לבתי הספר העל יסודיים בחמ"ד

הקדמה - המפקחת הארצית על בתי הספר העל יסודיים בחמ"ד

למנהלי בתי החינוך העל יסודיים ולמפקחים בחמ"ד,

"כי לא את השכל של התלמיד בלבד אנו מחפשים עתה,

רק את כל התלמיד, את הנפש, את הרוח והנשמה של הילד הישראלי אנו מחפשים" (האדמו"ר מפיאצסנה)

תפיסת העולם של החינוך העל יסודי בחמ"ד שאנו עמלים על ביסוסה לאורך כל הדרך, באה לידי ביטוי גם בתכניות העבודה ברמת התלמיד, הכיתה, ביה"ס וברמה הכלל מערכתית וגם בניסיון לאחד את המבט השלם על כל צורכי הנפש של הפרט הלומד, של בית החינוך ושל הארגון כולו.

הרעיון שבבסיס "בחוכמ"ה" - בית חינוך כמשפחה, הוא להשתית שפה ארגונית של מבט שלם על כל צורכי התלמידים - הצרכים השכליים, הרגשיים, הנפשיים, הרוחניים ובנשמה.

הרעיון שעומד בבסיס היעד "לכל אדם ישנה" הוא לחזק את המדיניות הארגונית של העל יסודי בחמ"ד המתבוננת במערכת מתוך מבט הוליסטי והמטפלת בכל היבטי החינוך בארגון, בזהות, באידאולוגיה הרחבה, בהכלת התלמידים, במתן מענה לשונות בהתמדה ובהכלה וכל זאת תוך עידוד תחושת המוגנות והיציבות.

הרצון להגיע אל "כל התלמיד" (כמו גם אל כל תלמיד) מחייב ארגז כלים רחב המכיל כלים מגוונים לפעולות רחבות תוך גילוי אחריות לעמידה ביעדי עבודה מוגדרים ונמדדים.

בפרק זה במארז "מתנ"ה" צירפנו את הדגשים הנוספים על ההנחיות הכלליות, הצבענו על הצרכים המיוחדים את בתי החינוך בחמ"ד.

אני תפילה שיחד נזכה להגיע אל מטרת החינוך "לעשותו ישר וטוב" (הראי"ה קוק)

בתפילה גדולה,

דסי

המפקחת הארצית על בתי"ס העל יסודיים בחמ"ד

משימת שגרה
בזיקה ליעד 1

הנחיות נוספות לבתי הספר העל יסודיים בחמ"ד "והעמידו תלמידים הרבה" - "לכל אדם ישנה"

המטרה:

- מערכת החינוך תחזק את החינוך לערכים ציוניים, יהודיים, דמוקרטיים וחברתיים

היעד:

- יעד 1 - העמקת החינוך לערכים

המשימות:

- "והעמידו תלמידים הרבה" - פיתוח זהות תורנית ציונית שתפתח הזדהות עם מטרות החמ"ד והמשך למידה במסגרות החינוך הדתיות לאומיות
- "לכל אדם ישנה" - טיפול במעברים בין כל שלבי החינוך באופן שיאפשר ללומדים להשתלב במסגרות החמ"ד
- "לכל אדם ישנה" - מניעת נשירה והגברת ההכלה עד סיום הלימוד

האוכלוסייה:

- כל תלמידי בתי הספר העל יסודיים הממלכתיים דתיים

הפעולות:

- פיתוח מגוון ערוצי לימוד במוסדות הקיימים באופן שיאפשר מתן מענה למגוון התלמידים
- יצירת מנגנון מובנה ורציף של מפגשים סדירים בין מוסדות החינוך ביחס למעברים ולרצף הלמידה
- איחור מועדי פתיחת הליכי קבלת התלמידים לפי לוחות הזמנים הארציים
- ברמת המחוז - יצירת מרחבי חינוך המכילים מגוון של בתי ספר בעלי זהויות מגוונות

שעות הוראה בתחום:

- במסגרת השעות הקיימות
- בזמנים ייחודיים שייקבעו על ידי צוות ביה"ס והמסגרות השונות ברצף החינוכי

הדרכה:

- תינתן במסגרת ההדרכה השוטפת הניתנת ע"י מדריכי החמ"ד המגיעים לביה"ס
- תינתן בהתאם לתכנים שייקבעו ע"י החמ"ד תוך הכנסת התאמות הנדרשות לביה"ס
- תתבצע ביום ובמשבצת זמן קבועים עליהם הוסכם במשותף כדי לאפשר הדרכה מסודרת וקבועה

תפקיד המנהל/ת:

- יצירת מסגרת זמן לחשיבה, לדיון, להיוועצות ולשיתוף מורים, הורים, נציגי קהילה ותלמידים
- בניית תכנית עבודה יישומית, מעקב ובקרה אודות יישום התכנית
- עדכון המפקח הכולל ביחס לתמונת המצב העדכנית ביישום המשימה והיוועצות בו
- עמידה בלוחות הזמנים שמפרסם מינהל החמ"ד

הערכה ובקרה בית ספריים:

- ◆ קיום תהליכי למידה, הערכה ובקרה הכוללים מיפוי המצב, צפייה בשיעור, דיאלוג, משוב והערכה בזמנים קבועים
- ◆ קיום הערכה לבדיקת ההתקדמות בתהליך הנדרש למימוש המשימה בהתאם לפעולות שהוגדרו
- ◆ ניתוח תוצאות ההערכה ושימוש בו כבסיס לשיפור מתמשך בתכניות העבודה הכיתתיות ובתכנית הבית ספרית
- ◆ מעקב אחר אחוז התלמידים הנושרים או העוזבים את בית הספר

מדדים ברמת בתי הספר במחוז:

מדדי תפוקה:

- ◆ מספר בתי הספר שמיפו את המענים החינוכיים שבמרחב הרישום שלהם ושבנו תכנית שתיתן מענה לצורכי התלמידים
- ◆ מספר בתי ספר שהרחיבו את קליטת התלמידים
- ◆ מספר בתי ספר שיצרו מסגרות ומנגנונים לרצף החינוכי ולמעברים בין המסגרות
- ◆ מספר בתי הספר שמפעילים תכנית למניעת נשירה ולטיפול בנושרים
- ◆ מספר בתי הספר בהם נוצרה אחריות משותפת על קבלת כלל התלמידים

נקודות מוצעות לדין במפגש מפקח ומנהליו אודות מדדי תוצאה:

- ◆ באיזו מידה סייעה ההזדהות עם מטרות החמ"ד לצמצום הנשירה והמעבר למוסדות אחרים?
- ◆ באיזו מידה תרמה תכנית הרצפים לזיהוי צורכי לומדי החמ"ד ולמתן מענים הולמים לצורכיהם?
- ◆ באיזו מידה תרמו הפעולות שביצעו המנהל וצוותו להשגת המדדים שהוגדרו בתכנית האסטרטגית?

לפרטים נוספים יש לפנות:

- ◆ למפקחי החמ"ד במחוזות
- ◆ למפקחת הארצית על בתיה"ס העל יסודיים בחמ"ד

משימת שגרה
בדיקה ליעד 1

הנחיות נוספות לבתי הספר העל יסודיים בחמ"ד

"חמ"ד וקהילה"

המטרה:

- מערכת החינוך תחזק את החינוך לערכים ציוניים, יהודיים, דמוקרטיים וחברתיים

היעד:

- יעד 1 - העמקת החינוך לערכים

המשימה:

- הרחבת מעגלי השותפות בין ביה"ס לקהילת ההורים תוך שיתוף, מעורבות ותרומה חינוכית מתמדת

האוכלוסייה:

- כל תלמידי בתי הספר העל יסודיים הממלכתיים דתיים

הפעולות:

- קיום מסגרות זמן לדיון ולחשיבה אודות דרכו החינוכית של ביה"ס תוך פיתוח הנהגה בית ספרית
- הפעלת בתי מדרש למורים ולהורים במסגרת "במ"ה" (פרטים על התכנית - ראה בספר התכניות תשע"ג)
- מיפוי תחומים וזיהוי הגורמים עמם יש לחזק את שיתופי הפעולה (בקהילה, בתנועות הנוער, ברשות ועוד)
- קיום פעילות משותפת של מורים מהחמ"ד עם מורים מבתי ספר ממלכתיים (יחד שבטי ישראל)
- חיזוק הקשר והפעילות עם מכינות, ישיבות הסדר וישיבות גבוהות (חמ"ד של חברותא)
- חיזוק והרחבת פעילות חסד כחלק מאורח החיים של המוסד החינוכי (חמ"ד וחסד)
- קיום פעילות חינוכית ערכית ושמירת קשר אישי עם התלמידים גם בחופשות
- קיום מסגרות לבנות לקראת היציאה לשירות לאומי, הנחיה והכוון לשירות משמעותי
- בבתי הספר לבנים - הפעלת תכניות לשירות משמעותי ותכניות הכוון למכינות קדם צבאיות, ישיבות הסדר וישיבות גבוהות

הערכה ובקרה ברמה בית ספרית:

- קיומם של מפגשים לדיון ולחשיבה אודות דרכו החינוכית של בית ספר
- קיומו של מיפוי אודות תחומים וגורמים עמם חשוב לחזק את שיתופי הפעולה
- קיומם של שיתופי פעולה עם גורמים מגוונים בקהילה

מדדים ברמת בתי הספר במחוז:

מדדי תפוקה:

- מספר בתי הספר המקיימים מפגשים לדיון ולחשיבה אודות דרכו החינוכית של בית ספר
- מספר בתי הספר המפעילים בתי מדרש למורים ולהורים במסגרת "במ"ה"
- מספר בתי הספר העורכים מיפוי אודות תחומים וגורמים עמם חשוב לחזק את שיתופי הפעולה
- מספר בתי הספר המקיימים שיתופי פעולה עם גורמים מגוונים בקהילה

נקודות מוצעות לדיון במפגש מפקח ומנהליו אודות מדדי תוצאה:

- באיזו מידה תרם שיתוף הגורמים בקהילה לשיפור אקלים ביה"ס ולהעלאת ההישגים?
- באיזו מידה תרם שיתוף הגורמים השונים והשיח עמם לתחושת השייכות של התלמידים?
- באיזו מידה תרמו הפעולות שביצעו המנהל וצוותו להשגת המדדים שהוגדרו בתכנית האסטרטגית?

לפרטים נוספים יש לפנות:

- למפקחי החמ"ד במחוזות
- למפקחת הארצית על ביה"ס העל יסודיים בחמ"ד

משימת שגרה
בזיקה ליעד 2

הנחיות נוספות לבתי הספר העל יסודיים בחמ"ד

אקלים מיטבי

המטרה:

- מערכת החינוך תחזק את החינוך לערכים ציוניים, יהודיים, דמוקרטיים וחברתיים

היעד:

- יעד 2 - מאבק באלימות ועיצוב אקלים חינוכי מיטבי

המשימה:

- הפעלת תכנית מערכתית לקידום אקלים חינוכי מיטבי ולצמצום אלימות

האוכלוסייה:

- תלמידי בתי הספר הממלכתיים דתיים

הרעיון:

במסגרת יעד 2 - מאבק באלימות ועיצוב אקלים חינוכי מיטבי יושם בחמ"ד דגש נוסף על:

- פיתוח זהות דתית לאומית
- דיאלוג מיטבי
- מיצוי סגולותיו של התלמיד
- אחדות, השתייכות וחסד
- מוגנות ובטיחות, סביבת איכות
- קידום אקלים מיטבי (במסגרת התכנית המתואמת)

הפעולות:

- הקמת צוות ב"חכמ"ה" בית ספרי שיהיו שותפים בו מנהל ביה"ס, היועצת, הרכזת החברתית ורב ביה"ס
- למידה מתוך עיון באורחות חייהם של אנשי מופת מן הציונות הדתית
- השתתפות בשבוע החמ"ד ברמה בית ספרית, מחוזית וארצית
- למידה שיטתית עפ"י נושאי התכנית המתואמת: כישורי חיים בחמ"ד, ליבה חברתית והתכנית לחינוך לחיים
- במשפחה המפורטים ביעד 1, 2

הערכה ובקרה ברמה בית ספרית:

- קיומן של פעילויות הנותנות מענה לשיפור האקלים המיטבי
- קיומן של פעילויות למידה חווייתיות ומגוונות בנושאי אורחות חייהם של רבני הציונות הדתית
- קיומן של פעילויות מגוונות היוצרות קשרים וזיקות בין התכנים הנלמדים במסגרת התכנית המתואמת

מדדים ברמת בתי הספר במחוז:

מדדי תפוקה:

- ◆ מספר בתי הספר שהקימו צוותי בחכמ"ה
- ◆ מספר בתי הספר המשתתפים בתכנית הארצית העוסקת באורחות חייהם של רבני הציונות הדתית
- ◆ מספר בתי הספר המלמדים את התכנית המתואמת

נקודות מוצעות לדיון במפגש מפקח ומנהליו אודות מדדי תוצאה:

- ◆ באיזו מידה העיסוק בתכונותיהם של דמויות מופת תורם לצמיחתו של בוגר אחראי וטוב לבריות?
- ◆ באיזו מידה עיסוק שיטתי בתכנית המתואמת תורם ללמידה ערכית שתביא להתנהגות ראויה?
- ◆ באיזו מידה תרמו הפעולות שביצעו המנהל וצוותו להשגת המדדים שהוגדרו בתכנית האסטרטגית?

לפרטים נוספים יש לפנות:

- ◆ למפקחי החמ"ד במחוזות
- ◆ למפקחת הארצית על בתיה"ס העל יסודיים בחמ"ד
- ◆ ליועצות הבכירות ולמנחות המחוזיות של החינוך לחיים בחברה

משימת שגרה
בדיקה ליעד 3

הנחיות נוספות לבתי הספר העל יסודיים בחמ"ד ללמוד וללמד

המטרה:

- מערכת החינוך תחתור לקידום המצוינות, לשיפור ההישגים ובאיכות החינוכית ולצמצום הפערים החברתיים

היעד:

- יעד 3 - שיפור ההישגים הלימודיים

האוכלוסייה:

- תלמידי בתי הספר העל יסודיים הממלכתיים דתיים

המשימות:

- במסגרת יעד 3 - לשיפור ההישגים הלימודיים יושם בחמ"ד דגש נוסף על ללמוד וללמד:
- א. הוראה ולמידה משמעותית מקדמת הישגים תוך שילוב מיומנויות שפה בלימודי הקודש
- ב. הוראה משמעותית וערכית

הפעולות:

הוראה ולמידה משמעותית מקדמת הישגים תוך שילוב מיומנויות שפה בלימודי הקודש

- שילוב מיומנויות שפה בלימודי הקודש
- הפעלת תכנית לשילוב מיומנויות הבנה והבעה בלימודי הקודש תוך התייחסות למבנים ולתופעות לשוניות הייחודיות
- לטקסטים מן המקורות היהודיים
- יצירת זיקה ישירה בין המיומנויות השפתיות של הלומדים לבין מיומנויות לימודי הקודש

הוראה משמעותית וערכית

- הקצאת זמן במערכת לשיחות בנושאים הרלוונטיים לחיי התלמידים
- יצירת זיקות והקשרים בין נושאי הלימוד השונים הנלמדים עפ"י תכ"ל "לבי" לחיי התלמידים ביום-יום
- יצירת הערכה מעצבת המביאה לידי ביטוי את ערכי החברה הישראלית בדגש על ערכי היהדות

תפקיד המנהל/ת:

- ליווי תכנית העבודה בתחום, מעקב ובקרה אחר יישומה תוך דיאלוג מתמיד עם הרכז, המדריך וצוות המורים
- יצירת מסגרות זמן ללמידה ולשיתוף ע"י הרכז, המורים המשתלמים והמדריכים הבית ספריים
- ליווי תהליכי הוראה ולמידה משמעותיים בכיתות ובחדר המורים באמצעות צפייה, משוב והערכה
- יצירת מפגשים בין המורים המלמדים את מקצועות הקודש לבין מדריכת שפה ורכז תחום שפה

שעות הוראה:

- במסגרת לימודי שפה ולימודי קודש שיתבצעו עפ"י הנחיות מינהל החינוך הדתי

פיתוח מקצועי:

- מורים למקצועות הקודש ישתלמו בקורסי פיתוח מקצועי בשפה עפ"י מתווה החמ"ד
- מורים ישתלמו במסגרת הוראה ולמידה משמעותית עפ"י מתווה החמ"ד

הערכה ובקרה ברמה בית ספרית:

- ◆ קיומם של מפגשים משותפים בין מדריכי שפה למורי מקצועות הקודש
- ◆ קיומה של למידה משמעותית במקצועות הלימוד השונים
- ◆ קיומה של הערכה מעצבת במקצועות השונים

מדדים ברמת בתי הספר במחוז:

מדדי תפוקה:

- ◆ מספר בתי"ס בהם המורים ללימודי הקודש משלבים הוראת מיומנויות שפה, הבנה והבעה במקצועות הקודש
- ◆ מספר בתי"ס בהם המורים ללימודי הקודש מקדישים זמן ייחודי להתייחסות למבנים ולתופעות במערכת הלשונית הייחודית לטקסטים מן המקורות היהודיים
- ◆ מספר בתי"ס בהם מתקיימים תהליכי הוראה-למידה-הערכה בנושא הקריאה בטקסטים מן המקורות היהודיים
- ◆ מספר בתי"ס בהם מורים המלמדים מקצועות קודש משתתפים בקורס פיתוח מקצועי להעמקת הידע המקצועי בשילוב מיומנויות שפה בלימודי הקודש
- ◆ מספר בתי הספר שבהם המורים פועלים ברוח הלמידה המשמעותית
- ◆ מספר בתי הספר שבהם המורים משתלמים בנושאי למידה משמעותית ולמידה מכוונת ערכים

נקודות מוצעות לדין במפגש מפקח ומנהליו אודות מדדי תוצאה:

- ◆ באיזו מידה נעשו חיבורים וזיקות בין לימודי השפה ללימודי הקודש בבית"ס?
- ◆ באיזו מידה תרם שילוב הוראת מיומנות שפה, הבנה והבעה במקצועות הקודש לשיפור ההישגים הלימודיים?
- ◆ באיזו מידה תרמה ההוראה המשמעותית לשיפור האקלים הערכי של בית הספר?
- ◆ באיזו מידה תרמו הפעולות שביצעו המנהל וצוותו להשגת המדדים שהוגדרו בתכנית האסטרטגית?

לפרטים נוספים יש לפנות:

- ◆ למפקחי החמ"ד במחוזות
- ◆ למפקחת הארצית על בתי"ס העל יסודיים בחמ"ד
- ◆ למרכז המפמ"רים בחמ"ד

פרק ד'

הנחיות נוספות לחינוך המיוחד

פתח דבר - מנהלת אגף לחינוך מיוחד, רציה לוי - גודמן

♦ הנחיות ליישום היעדים בעבודה עם תלמידים בעלי צרכים מיוחדים בחינוך הרגיל

♦ הנחיות ליישום היעדים בעבודה עם בתי ספר בחינוך מיוחד

מתב"ה

פתח דבר - מנהלת האגף לחינוך מיוחד, רעיה לוי-גודמן

המארז המוצג בזאת מהווה כלי ניהולי לכלל בתי הספר תוך התייחסות לתלמידים עם צרכים מיוחדים בשכבת הגיל של החינוך העל יסודי.

המארז כולל מידע הנדרש לצורך תכנון הלימודים בזיקה חזקה לנדרש במסגרות החינוך הרגיל. זיקה זו יסודה בתפיסת החינוך המיוחד כחלק ממערכת חינוכית כוללת, אשר מגדירה את מטרותיה באופן המאפשר לקדם את כלל התלמידים. אלה הזקוקים לחינוך מיוחד יזכו להתאמות ביעדים ולתוספות ייחודיות הנובעים מצורכיהם המיוחדים.

לאור זאת, תמצאו במארז יעדים מותאמים וייחודיים, אשר יאפשרו לכם לבנות את תכניות הלימודים בכל הרמות הנדרשות: האישית, הכיתתית והבית ספרית. כמו כן תמצאו יעדים המשקפים היבטים הקשורים להתנהגות, לערכים וללמידה אקדמית.

בהתייחס למגוון זה של יעדים ובתוספת יעדים של העצמה, טיפוח האוטונומיה האישית ו"הכנה לחיים" הנדרשים בחינוך המיוחד, יש צורך בעת הרכבת התכנית בתכנון מדוקדק ומאוזן המצריך שיתוף מרבי של כלל בעלי המקצוע העובדים בבית הספר. מסמך "תכנון הלימודים במסגרות בהן לומדים תלמידים עם צרכים מיוחדים" ובפרט תכנית הליבה המפורטת בו, יסייעו לכם במשימה מורכבת זו, בנוסף על היעדים במארז זה.

אחד היעדים המרכזיים בשכבת הגיל העל יסודי בשנים האחרונות בחינוך המיוחד הוא העלאת מספר התלמידים הניגשים לבחינות בגרות. ואכן מדי שנה אנו רואים גידול הן במספר התלמידים, הן במספר השאלונים והן במגוון המקצועות בהם התלמידים ניגשים לבחינות בגרות. הזדמנות זו, להיבחן בבחינות בגרות כמו כלל התלמידים בעל יסודי במערכת החינוך, משקפת הן התייחסות נורמטיבית תואמת גיל והן מתן ההזדמנות להגיע הישגים גבוהים ככל האפשר, אשר יאפשרו לתלמידים בעתיד מימוש עצמי והזדמנויות רבות יותר להשתלבות בחברה בין אם התלמידים עם הצרכים המיוחדים לומדים בכיתות של חינוך רגיל ובין אם בכיתות של חינוך מיוחד.

העלאת ההישגים של התלמידים והציפיות מהם היא חלק מחזונו של האגף לחינוך מיוחד. החזון אפשרי להשגה בכל מסגרות החינוך על אף השוני בין התלמידים בשל תפקודם ובשל לקותם. כדי להבין את הביטוי המעשי, האגף לחינוך מיוחד רואה בחזונו חשיבות מרובה לחזק ולהעמיק את הידע בתחומי הלקויות. כך נוכל לאפשר תמיכות ממוקדות יותר בהיבטים התפקודיים של התלמידים בהקשר מותאם לכל אחת מהלקויות.

השלכותיו של חזון זה הן על מבנה האגף, על ההכשרה והפיתוח המקצועי, על ההדרכה, על תכנון הלימודים כמו גם על קשרים עם גורמים חוץ מערכתיים, כמו: עמותות הורים ומוסדות אקדמיים. מימוש חזון זה הוא האתגר הגדול העומד בפנינו.

אני מאמינה כי, כולנו יחד נעמוד בו כדי לקדם את התלמידים וכדי לאפשר לכל אחד ואחת מהם להיות בעתיד אזרח שווה זכויות והזדמנויות ומשתתף פרואקטיבי בחברה.

בברכה ובהצלחה לכולנו,
רעיה לוי-גודמן
מנהלת האגף לחינוך מיוחד

הנחיות ליישום היעדים בעבודה עם תלמידים בעלי צרכים מיוחדים בחינוך הרגיל

כללי

החינוך הערכי בבתי הספר לחינוך מיוחד יתבצע בהלימה מרבית לרצ"ב בחינוך הרגיל, בפרט לגבי תכניות כמו: נעלה לירושלים, תרבות ישראל, הכרת הארץ, אהבת המולדת.

לגבי הנושאים הבאים יש תכניות מותאמות לחינוך המיוחד, והן: זיכרון ושואה - מומלץ להשתמש בערכה מותאמת לחינוך המיוחד באוכלוסיות מיוחדות עם ירידה קוגניטיבית. תלמידים עם קוגניציה תקינה ילמדו על פי תכניות החינוך הרגיל. מידע על הערכה ניתן למצוא באתר החינוך המיוחד או באתר האגף לתכנון ופיתוח תכניות לימודים.

- ◆ שירות לאומי חינוכי - קיימות פעילויות ייעודיות לחינוך המיוחד. מידע על הנושא ניתן למצוא באתר החינוך המיוחד או באמצעות פנייה ישירה להנהלת האגף לחינוך מיוחד.
- ◆ גיוס לצה"ל - בחינוך המיוחד מתקיימת תכנית "שילוב מנצח" בשיתוף עם מנהל חברה ונוער. מידע על התכנית ניתן למצוא באתר החינוך המיוחד או באמצעות פנייה ישירה להנהלת האגף לחינוך מיוחד.
- ◆ בבתי הספר העל יסודיים יש לחתור להגשת תלמידים לבגרות ככל האפשר על פי תכנית הלימודים האישית. הנחיות להתאמות ולנהלים נמצאים באתר החינוך המיוחד.

להלן התייחסות ליעדים נבחרים נוספים בהתאמה למסגרות החינוך המיוחד.

תח"י (תכנית חינוכית יחידנית)

המשימה:

- ◆ חיזוק ההשתתפות של התלמיד בלימודים של הכיתה ובפעילויות החברתיות

הפעולות:

- ◆ מחנכת הכיתה בסיוע הצוות הבין-מקצועי של המוסד החינוכי תכין לכל תלמיד משולב תכנית חינוכית בהתאם לחוזר מנכ"ל סח/3(ד).
- ◆ המנהל יוודא הכנת התח"י ויישומה בהתאם להנחיות.

תל"א (תכנית לימודים אישית)

המשימה:

- ◆ קידום תפקודים ומיומנויות של התלמידים בתחומים השונים: לימודי, חברתי, התנהגותי ורגשי

הפעולות:

- ◆ מחנכת הכיתה בשיתוף הצוות הרב-מקצועי של המוסד החינוכי יכין לכל תלמיד הלומד בכיתה לחינוך מיוחד תכנית לימודים אישית בהתאם לחוזר מנכ"ל (88/10).
- ◆ המנהל יוודא הכנת התל"א ויישומה בהתאם להנחיות.

תל"כ (תכנית לימודים כיתתית)

המשימה:

- בניית תכנית למודים כיתתית בהלימה מרבית לתכנית הלימודים הרגילה ובתוספת יחידה של "הכנה לחיים"

הפעולות:

- מחנכת הכיתה בשיתוף הצוות הרב-מקצועי ורכזת השכבה של המוסד החינוכי יכינו לכיתה את התכנית בהתאם לטיוטת חוזר מנכ"ל (תכנון לימודים לתלמידים עם צרכים מיוחדים הלומדים במסגרות החינוך), אינטרנט אתר האגף לחנ"מ.
- המנהל יוודא הכנת התל"כ ויישומה בהתאם להנחיות.

לפרטים נוספים יש לפנות:

- למפקחים במחוזות
- לאגף לחינוך מיוחד במינהל הפדגוגי

הנחיות ליישום היעדים בבתי הספר לחינוך מיוחד תשע"ג

הפירוט שלהלן מתייחס למטרות וליעדים של החינוך המיוחד אשר התלמידים לומדים בו בשלב החינוך היסודי. מנהלי בתי הספר לחינוך מיוחד יתייחסו למטרות וליעדים אשר פורטו על ידי אגפי הגיל ובנוסף להנחיות הייחודיות שלהלן:

מפתח הל"ב בתפיסה מערכתית בזיקה לתכנית לב 21

תוספת
ליעד 1

המטרה:

- מערכת החינוך תחזק את החינוך לערכים ציוניים, יהודיים, דמוקרטיים וחברתיים

היעד:

- יעד 1 - העמקת החינוך לערכים

המשימה:

- הטמעת ערכי "מפתח הל"ב" בתפיסה בית-ספרית (שעת חינוך, שיח פרטני, מסגרות של חברת הילדים ושיתוף ההורים) בהתאם למפורט בפרק ב'

האוכלוסייה:

- כיתות בשכבת גיל על יסודי בבתי ספר לחינוך מיוחד למעט פיגור קשה/עמוק/סינודי

הפעולות:

- בחינת התכנית והתאמתה לאוכלוסיית בית הספר
- בחירת החלקים הרלוונטיים בכל ערך
- תכנון תהליכי ההוראה ב"מפתח הל"ב" בזיקה לתכנית "ל"ב 21"
- הבניית התכנית במערכת הכיתתית והבית ספרית
- ההוראה תבוצע ע"י מחנכי כיתות א'-י"ב בליווי ובהנחיית הרכזים החברתיים ו/או מדריכי "ל"ב 21"

תפקיד המנהל/ת:

- בניית תכנית העבודה בתחום, מעקב ובקרה אחר יישומה
- יצירת מסגרות זמן ללמידה ולשיתוף ע"י הרכז החברתי ו/או רכז "ל"ב 21", המורים המשתלמים והמדריך הבית ספרי
- ליווי תהליכי ההוראה-למידה בכיתות ובחדר המורים באמצעות צפייה, משוב והערכה
- שילוב הרכז (רכז חברתי ו/או "ל"ב 21") כחבר בצוות הניהולי
- ליווי שהרכז ממשיך להתפתח מקצועית בתחום
- הקצאת מסגרות לפעילות של חברת הילדים ומעקב אחר ביצוע הפעילות
- עדכון המפקח על החינוך המיוחד ביחס לתמונת המצב העדכנית ביישום המשימה והיועצות בו

פיתוח מקצועי:

- לנציגים מכל בתי"ס - יתקיים קורס לפיתוח מקצועי במחוז

הדרכה:

- ◆ מדריכי התכניות "מפתח הלב" ו"לב 21" ישובצו להדרכה על פי החלטת המפקחים במחוזות
- ◆ ההדרכה תתבצע במפגשים קבועים לאורך השנה

הערכה ובקרה:

- ◆ התכנית הבית ספרית לקידום היעד תלווה בפעולות הערכה לבדיקת ההתקדמות בהשגת הפעולות שהוגדרו לעיל
- ◆ תהליך ההערכה ישמש בסיס לשיפור תמידי בתכנית העבודה הכיתתית ובתכנית הבית ספרית

מדדים ברמת בתי הספר במחוז:

מדדי תפוקה:

- ◆ מספר בתי הספר בהם מופעלת תכנית "מפתח הלב" בזיקה לתכנית "לב 21"
- ◆ מספר הרכזים החברתיים שהתמקצעו בתכנית "לב 21" ומכירים את מפתח הלב
- ◆ מספר בתי הספר שהודרכו באופן ישיר על ידי המדריך המחוזי לתכנית "לב 21"

נקודות מוצעות לדין במפגש מפקח ומנהליו אודות מדדי תוצאה:

- ◆ באיזו מידה השילוב בין התכניות תרם לטיפול התנהגויות ערכיות?
- ◆ באיזו מידה קידמה התכנית את מסוגלות התלמידים לנהל בעתיד חיי בוגרים אוטונומיים ועצמאיים?

לפרטים נוספים יש לפנות:

- ◆ למפקחים במחוזות
- ◆ לאגף לחינוך מיוחד במינהל הפדגוגי
- ◆ לאגף לחינוך יסודי במינהל הפדגוגי

תוספת
למשימת שגרה
בזיקה ליעד 1

הנחיות ליישום היעדים - חינוך מיוחד תשע"ג

חינוך אזרחי ודמוקרטי

היעד:

- ◆ יעד 1 - העמקת החינוך לערכים

המטרות:

- ◆ העמקת החינוך לערכים דמוקרטיים ואזרחיים, פיתוח מודעות בקרב התלמידים לסוגיות מרכזיות בחברה הישראלית, עידוד אקטיביזם חברתי ומעורבות אזרחית
- ◆ העמקת החינוך לחיים משותפים, לסובלנות ולהכרת "האחר", הכרת ריבוי התרבויות בחברה הישראלית תוך כבוד כלפיהן
- ◆ יכולת לנהל דיון ומחלוקת עם אחרים מתוך חוסר הסכמה, הפחתת הניכור בין קבוצות בחברה

משימה 1: התנדבות בקהילה כחלק מאזרחות פעילה

אוכלוסייה:

- ◆ כלל התלמידים בגילאי 16-21 בבתי ספר לחינוך מיוחד, למעט פיגור קשה/עמוק/סיעודי

פעולות:

- ◆ הטמעת מקצוע האזרחות על פי תכנית הלימודים "אזרחות- תכנית לימודים למתבגרים ולבני גיל 16-21 בחינוך המיוחד, "ל"ב 21"
- ◆ הקצאת שעות במערכת ובניית תכנית הוראה על בסיס תכנית הלימודים
- ◆ תכנון ההתנדבות בהתאמה לאוכלוסיית היעד

תפקיד המנהל:

- ◆ הבניית זמן מוגדר במערכת ללימוד התחום ולקיום תהליכי למידה הכוללים צפייה, דיאלוג, משוב והערכה בזמנים קבועים

פיתוח מקצועי:

- ◆ לנציגים מכל בתי"ס - יתקיים קורס לפיתוח מקצועי במחוז

הדרכה:

- ◆ מדריכי התכנית "ל"ב 21" ישובצו להדרכה על פי החלטת המפקחים במחוזות.
- ◆ הדרכתם בתכנית "ל"ב 21" תכלול את נושא האזרחות וההתנדבות בקהילה
- ◆ ההדרכה תתבצע במפגשים קבועים לאורך השנה

הערכה ובקרה:

- ◆ התכנית הבית ספרית לקידום היעד תלווה בפעולות הערכה לבדיקת ההתקדמות בהשגת הפעולות שהוגדרו לעיל
- ◆ תהליך ההערכה ישמש בסיס לשיפור מתמיד בתכנית העבודה הכיתתית ובתכנית הבית ספרית.

מדדים ברמת בתי הספר במחוז:

מדדי תפוקה:

- ◆ מספר בתי הספר שהקצו את השעות הנדרשות להטמעת התכנית
- ◆ מספר בתי הספר שעודדו פעילות התנדבותית בקהילה כחלק מתכנית "הכנה לחיים", ומהעמקת החינוך האזרחי-ערכי

נקודות מוצעות לדיון במפגש מפקח ומנהליו אודות מדדי תוצאה:

- ◆ באיזו מידה תרמה הפעילות ההתנדבותית להתפתחות התלמידים ולאקלים הבית ספרי?
- ◆ באיזו מידה יהפוך ערך ההתנדבות לאורח חיים בעתיד?

משימה 2: חינוך להשתלבות בחברה ולקבלת האחר

המטרה:

- ◆ השתלבות בחברה וקבלת האחר

האוכלוסייה:

- ◆ כל בתי הספר לחינוך מיוחד

הפעולות:

- ◆ יזום שיתופי פעולה עם בתי ספר לחינוך רגיל באזור לפעילויות לימודיות וחברתיות משותפות והבניית הפעילויות במערכת
- ◆ הסברה בבתי הספר הרגילים על מאפייני התלמידים הלומדים בבתי הספר לחינוך מיוחד ותהליכי העבודה בבתי הספר אלו
- ◆ שיתופי פעולה עם גורמים של חינוך בלתי פורמלי לפעילויות במהלך יום ארוך

הערכה ובקרה בית ספריים:

- ◆ התכנית להשתלבות בחברה ולקבלת האחר תלווה בפעולות הערכה לבדיקת ההתקדמות בהשגת הפעולות שהוגדרו לציל
- ◆ תהליך ההערכה ישמש בסיס לשיפור מתמיד בתכנית העבודה הכיתתית ובתכנית הבית ספרית

מדדים ברמת בתי הספר במחוז:

מדדי תפוקה:

- ◆ מספר בתי הספר שייזמו שיתופי פעולה עם בתי ספר לחינוך רגיל באזור לפעילויות לימודיות וחברתיות משותפות
- ◆ מספר בתי הספר שפעלו להסברה בבתי הספר הרגילים על מאפייני התלמידים הלומדים בבתי הספר לחינוך מיוחד ועל תהליכי העבודה בבתי הספר אלו
- ◆ מספר בתי הספר שיצרו שיתופי פעולה עם גורמים של חינוך בלתי פורמלי לפעילויות במהלך יום ארוך

נקודות מוצעות לדיון במפגש מפקח ומנהליו אודות מדדי תוצאה:

- ◆ באיזו מידה תרמו שיתופי הפעולה עם בתי ספר לחינוך רגיל להשתלבות התלמידים בפעילות המשותפת?
- ◆ באיזו מידה הייתה ההסברה אפקטיבית ותרמה לשיתופי הפעולה בין בתי הספר?

משימה 3: הרחבת המקצועות "הכנה לחיים" ("ל"ב 12")

המטרה:

- ◆ טיפוח היכולת לנהל חיים עצמאיים, באופן מיטבי ואוטונומי, בהווה ובעתיד כאנשים מבוגרים

האוכלוסייה:

- ◆ כלל התלמידים בבתי ספר לחינוך מיוחד, בכיתות החינוך המיוחד ובשילוב

הפעולות:

- ◆ הבניית תכנית הלימודים באופן ספיראלי לאורך שנות הלימודים תוך שינוי המיקודים בשכבות הגיל הכרונולוגי
- ◆ הבניית מערכת השעות בהתאם לצורך
- ◆ הקצאת שעות במערכת ובניית תכנית הוראה על בסיס תכנית הלימודים

תפקיד המנהל:

- ◆ הבניית זמן מוגדר במערכת ללימוד התחום וקיום תהליכי למידה הכוללים צפייה, דיאלוג, משותף והערכה בזמנים קבועים.

פיתוח מקצועי:

- ◆ בכל מחזור תתקיים לפחות קורס אחד לפיתוח מקצועי מחוזי אליו ישלחו נציגים מכלל בתי הספר

הדרכה:

- ◆ מדריכי התכנית "ל"ב 21" ישובצו להדרכה על פי החלטת המפקחים במחוזות
- ◆ הדרכתם בתכנית "ל"ב 21" תתייחס למאפייני התכנית ולבניית תכנית הלימודים הבית ספרית ותכניות ההוראה הכיתתיות
- ◆ ההדרכה תתבצע במפגשים קבועים לאורך השנה

הערכה ובקרה בית ספריים:

- ◆ התכנית הבית ספרית לקידום היעדר תלווה בפעולות הערכה לבדיקת ההתקדמות בהשגת הפעולות שהוגדרו לעיל
- ◆ תהליך ההערכה ישמש בסיס לשיפור מתמיד בתכנית העבודה הכיתתית ובתכנית הבית ספרית

מדדים ברמת בתי הספר במחוז:

מדדי תפוקה:

- ◆ מספר בתי הספר הפועלים בהתאם להוראות חוזר מנכ"ל בנושא אקלים חינוכי מיטבי באופן מותאם למאפייני אוכלוסיית התלמידים
- ◆ מספר בתי הספר הפועלים על פי תקנון בית הספר המוסכם על הצוות ההורים ובמידת האפשר התלמידים
- ◆ מספר בתי הספר המדווחים על הפחתת מקרי האלימות בבית-הספר

נקודות מוצעות לדיון במפגש מפקח ומנהלי אודות מדדי תוצאה:

- ◆ באיזו מידה תרמה העבודה על פי חוזר מנכ"ל לתחושת המסוגלות של המורים לטפל במקרי אלימות?
- ◆ באיזו מידה תרם התקנון להתנהלות ברורה יותר ביחס לקשר בין בית הספר להורים ולתלמידים?

לפרטים נוספים יש לפנות:

- ◆ למפקחים במחוזות
- ◆ לאגף לחינוך מיוחד במינהל הפדגוגי

הנחיות ליישום היעדים - חינוך מיוחד תשע"ג אקלים מיטבי

המטרה:

- מערכת החינוך תחזק את החינוך לערכים ציוניים, יהודיים, דמוקרטיים וחברתיים

היעד:

- יעד 2 - מאבק באלימות ועיצוב אקלים חינוכי מיטבי

המשימה:

- הפעלת תכנית מערכתית לקידום אקלים חינוכי מיטבי ולצמצום האלימות

האוכלוסייה:

- כל בתי הספר לחינוך מיוחד

הפעולות:

- היכרות עם חוזר מנכ"ל בנושא אקלים חינוכי מיטבי והתאמתו למאפייני אוכלוסיית בית הספר
- מיסוד הטיפול באקלים חינוכי מיטבי בתוך תקנון בית הספר המוסכם על הצוות ההורים ובמידת האפשר התלמידים
- בבתי ספר בהם יש תלמידים בעלי התנהגות מאתגרת: מינוי מורה מתמחה בנושא, הפעלת תכניות התמודדות בזמן התפרצות
- בבתי ספר בהם ישנם תלמידים אלימים: הקמת צוות אקלים והפעלת תכניות התמודדות עם התנהגות חריגה, כחלק מתכנית הלימודים הבית ספרית/כיתתית

תפקיד המנהל/ת:

- יצירת מסגרת זמן ללמידה ולשיתוף בידע
- בניית תכנית עבודה יישומית, מעקב ובקרה אודות יישום התכנית
- עדכון היועץ הבכיר ומפקח החינוך המיוחד ביחס לתמונת המצב העדכנית ביישום המשימה והיועצות שוטפת בהם
- הקמת צוות אקלים קבוע לקידום אקלים ולטיפול באלימות ובהגדרת הסמכות והאחריות שלהם
- יצירת תקנון בית ספרי תוך קיום דיאלוג עם כל באי בית הספר ורענון התקנון בכל שנה
- דיווח על אירועים חריגים וקיום דיון ולמידה מתוך אירועים אלו
- יצירת מענים בית ספריים לטיפול בתלמידים הנפגעים

פיתוח מקצועי

- פיתוח מקצועי לצוות בית הספר - בנושא עצירת התפרצויות
- פיתוח מקצועי לצוות "אקלים" - קידום אקלים וטיפול באלימות

הדרכה:

- ההדרכה תתבצע ביום ובמשבצת זמן קבועים עליהם הוסכם במשותף כדי לאפשר הדרכה מסודרת וקבועה
- לצוות "אקלים" - ההדרכה תינתן ע"י מדריכי אקלים, יועצים ופסיכולוגים
- לכלל המחנכים - תינתן הנחיה שוטפת ע"י היועץ הבית ספרי בתדירות של אחת לשלושה שבועות

הערכה ובקרה בית ספריים:

- ♦ ליווי ובדיקה שאמנם הצטמצם היקף האירועים החריגים
- ♦ ליווי ובדיקת שביעות רצון הצוות, התלמידים, ההורים מהאקלים הבית ספרי

מדדים ברמת בתי הספר במחוז:

מדדי תפוקה:

- ♦ מספר בתי הספר הפועלים בהתאם להוראות חוזר מנכ"ל בנושא אקלים חינוכי מיטבי באופן מותאם למאפייני אוכלוסיית התלמידים
- ♦ מספר בתי הספר הפועלים על פי תקנון בית הספר המוסכם על הצוות ההורים ובמידת האפשר התלמידים
- ♦ מספר בתי הספר המדווחים על הפחתת מקרי אלימות בבית-הספר

נקודות מוצעות לדיון במפגש מפקח ומנהליו אודות מדדי תוצאה:

- ♦ באיזו מידה תרמה העבודה על פי חוזר מנכ"ל לתחושת המסוגלות של המורים לטפל במקרי אלימות?
- ♦ באיזו מידה תרם התקנון להתנהלות ברורה יותר ביחס לקשר בין בית הספר להורים ולתלמידים?

לפרטים נוספים יש לפנות:

- ♦ למפקחים במחוזות
- ♦ לאגף לחינוך מיוחד במינהל הפדגוגי
- ♦ לאגף שפ"י במינהל הפדגוגי

תוספת
לעוד 3

הנחיות ליישום היעדים - חינוך מיוחד תשע"ג

שפת אם

המטרה:

- מערכת החינוך תחתור לקידום המצוינות, לשיפור ההישגים ובאיכות החינוכית ולצמצום הפערים החברתיים

היעד:

- יעד 3 - שיפור ההישגים הלימודיים

המשימות:

- הפעלת תכנית לשיפור ההישגים באוריינות- חינוך לשוני מבוסס סטנדרטים
- הפעלת תכנית ממוקדת לשיפור ההישגים באוריינות קריאה וכתובה ב"שלהב"ת"
- ליווי כיתות שמקבלות הדרכה ב"שלהב"ת" בהלימה לתכנית הלימודים בשפה ותמיכה בהן
- שיפור יכולות שפתיות ותקשורתיות של התלמידים

האוכלוסייה:

- כל מסגרות החינוך המיוחד בכל שכבות הגיל בהתאם ליכולות התלמידים

הפעולות:

- בנייה והפעלה של תכנית לימודים בחינוך לשוני בכל בית ספר לחינוך מיוחד
- בניית תכנית לימודים בית ספרית ספירלית המותאמת לשכבות הגיל של המסגרת
- תלמידים עם אינטליגנציה תקינה ילמדו על פי תכניות החינוך הרגיל בליווי התאמות ויחודיות לאוכלוסיה
- היכרות עם תכנית הלימודים בחינוך הרגיל והתאמתה למאפייני אוכלוסיית המסגרת על פי חוברת הנחייה (טיוטה של האגף לחינוך מיוחד) הנמצאת באתר האגף לחינוך מיוחד, תוך עבודת צוות רב מקצועי (בפרט בין צוות ההוראה לבין קלינאי תקשורת)
- היכרות מעמיקה עם תכנית הלימודים של החינוך הרגיל לעובדי הוראה בבתי ספר לתלמידים בעלי אינטליגנציה תקינה עד פיגור קל (כולל)
- היכרות עם התאמות ייחודיות לאוכלוסייה של לקויי השמיעה
- קישור המיומנות הנרכשות בתחום הלשוני לכלל מקצועות הלימוד
- שילוב הערכה בתהליכי ההוראה למידה בשלב טרום תכנון תכנית הלימודים (אישית/קבוצתית) ובסיום הוראת יחידות הלימוד
- בכל בית ספר יוקצו שעות ייעודיות לחינוך לשוני בהתאמה לאוכלוסיית המסגרת על פי חוברת ההנחיה.
- באוכלוסיות עם אינטליגנציה תקינה עד פיגור קל (כולל) יוקצו שעות לפחות על פי הנדרש בחינוך הרגיל

תפקיד המנהל/ת:

- ליווי תכנית העבודה בתחום, מעקב ובקרה אחר יישומה תוך קיום דיאלוג מתמיד עם הצוותים
- יצירת מסגרות זמן ללמידה, להדרכה ולשיתוף

פיתוח מקצועי:

- לנציגים מכל בתי"ס - יקיים קורס לפיתוח מקצועי במחוז
- לעובדי הוראה לאוכלוסיות בעלי אינטליגנציה תקינה עד פיגור קל (כולל) - קורסי פיתוח מקצועי של החינוך הרגיל, המתקיימים במרכזי פסג"ה להיכרות עם תכנית הלימודים של החינוך הרגיל

הדרכה:

- ◆ מדריכי החינוך הלשוני ישובצו להדרכה במפגשים קבועים לאורך השנה על פי החלטת המפקחים במחוזות
- ◆ מדריכי המחוזות יהיו בקשר שוטף עם המדריכים הארציים של החינוך המיוחד לנושא חינוך לשוני ו"שלהב"ת"
- ◆ מנהלי המרכזים הטיפוליים יהיו בקשר שוטף עם המדריכים הארציים המובילים את ההתאמות ללקויי השמיעה
- ◆ נציגים מהמחוז ישתתפו בוועדה ארצית העוסקת בתחום (מדריכים מחוזיים/מומחי תחום/מורים מובילים/רכזי מקצוע)

הערכה ובקרה בית ספריים:

- ◆ קיום תהליכי למידה, הערכה ובקרה הכוללים מיפוי המצב, צפייה בשיעור, דיאלוג, משוב והערכה בזמנים קבועים
- ◆ שימוש במגוון כלים להערכת הידע בשפה
- ◆ מעקב אחר התפתחות הצוות והידע הבית ספרי ואחר התקדמות התלמידים
- ◆ שימוש בתוצאות ההערכה כבסיס ללמידה פנים בית ספרית ולשיפור תמידי של יעדי ההוראה ושל תכניות הלימודים הכיתתיות והתכנית הבית ספרית

מדדים ברמת בתי הספר במחוז:

מדדי תפוקה:

- ◆ מספר בתי ספר המיישמים את תכנית החינוך הלשוני בהתאמה ליכולות התלמידים
- ◆ מספר בתי הספר המלמדים על פי תכנית הלימודים של החינוך הרגיל עם התאמות
- ◆ מספר בתי הספר בהם המורים השתלמו בתכנית הלימודים של החינוך הרגיל
- ◆ מספר בתי הספר בהם קיבלו המורים המלמדים תלמידים עם תפקוד קוגניטיבי תקין הדרכה ממדריך חנ"מ

נקודות מוצעות לדיון במפגש מפקח ומנהליו אודות מדדי תוצאה:

- ◆ באיזו מידה יישום תכנית החינוך הלשוני בהתאמה ליכולות התלמידים קידם את התפקוד השפתי והלשוני בקרב התלמידים?
- ◆ באיזו מידה תרמה תכנית הלימודים המותאמת לתכנית הלימודים של החינוך הרגיל להעלאת הציפיות של המורים מהתלמידים?

לפרטים נוספים יש לפנות:

- ◆ למפקחים במחוזות
- ◆ לאגף לחינוך מיוחד במינהל הפדגוגי

תוספת
לעוד 3

הנחיות ליישום היעדים - חינוך מיוחד תשע"ג מתמטיקה

המטרה:

- מערכת החינוך תחתור לקידום המצוינות, לשיפור בהישגים ובאיכות החינוכית ולצמצום הפערים החברתיים

היעד:

- יעד 3 - שיפור ההישגים הלימודיים

המשימה:

- שיפור ההישגים במתמטיקה

האוכלוסייה:

- כל מסגרות החינוך המיוחד בשכבת הגיל הרלבנטית

הפעולות:

- בנייה והפעלה של תכנית לימודים בחינוך מתמטי בכל בית ספר לחינוך מיוחד
- בניית תכנית לימודים בית ספרית מותאמת לכל שכבות הגיל של המסגרת, ספירליות בנושא
- הוראה על פי תכניות הלימודים בחינוך הרגיל בבתי ספר לתלמידים עם אינטליגנציה תקינה בליווי התאמות ותמיכות ייחודיות
- היכרות של כל צובדי הוראה עם תכנית הלימודים של החינוך הרגיל באופן רלוונטי לאוכלוסייה איתה הם עובדים
- היכרות עם תכנית הלימודים של החינוך המיוחד בנושא מתמטיקה והתאמתה למאפייני התלמידים במסגרת, על פי מסמך מדיניות האגף לחינוך מיוחד (טייטה) המפורסם באתר האגף לחינוך המיוחד
- יצירת קישוריות בין נושאי הלימוד בתוך תחום הדעת
- יצירת קישור בין המיומנויות הנרכשות בתחום המתמטי לתחומי דעת נוספים רלוונטיים
- שילוב הערכה בתהליכי ההוראה למידה בשלב טרום תכנון תכנית הלימודים (האישית/הקבוצתית) ובסיום הוראת יחידות הלימוד
- בכל בית ספר (למעט פיגור שכלי קשה/עמוק/סינודי) יוקצו שעות ייעודיות לחינוך מתמטי בהתאמה למאפייני התלמידים במסגרת, על פי חוברות ההנחיה. באוכלוסיות עם אינטליגנציה תקינה עד פיגור קל (כולל) יוקצו שעות לפחות על פי הנדרש בחינוך הרגיל
- באוכלוסיות של פיגור שכלי קשה/ עמוק/ סינודי ישולבו הלימודים בתוך התכניות הרלבנטיות כגון: עצמאות בחיי יומיום, הכנה לחיים

תפקיד המנהל:

- הובלת התהליכים לקידום החינוך המתמטי תוך קיום דיאלוג מתמיד עם הצוותים
- יצירת מסגרות זמן ללמידה, להדרכה ולשיתוף
- הקצאת זמן להתאמת תכניות הלימודים ותכנון ההתאמות והתמיכות לתלמידים
- ליווי תהליכי ההוראה-למידה בכיתות ובחדר המורים באמצעות צפייה, משוב והערכה

פיתוח מקצועי:

- ◆ לנציגים מכל בתי"ס - יתקיים קורס לפיתוח מקצועי במחזור
- ◆ למדריכים המחוזיים - יתקיימו מפגשי למידה עם מדריכים ארציים
- ◆ לעובדי הוראה לתלמידים בעלי אינטליגנציה תקינה עד פיגור קל (כולל) - ישתתפו בקורסי פיתוח מקצועי של החינוך הרגיל המתקיימים במרכזי פסג"ה להיכרות עם תכנית הלימודים של החינוך הרגיל

הדרכה:

- ◆ מדריכי החינוך המתמטי ישובצו להדרכה על פי החלטת המפקחים במחוזות
- ◆ מדריכי המחוזות יהיו בקשר שוטף עם המדריכים הארציים של החינוך המיוחד לנושא מתמטיקה
- ◆ מדריכי המחוזות בבתי ספר לתלמידים בעלי אינטליגנציה תקינה עד פיגור קל (כולל) יקיימו קשר שוטף עם מדריכי המתמטיקה של החינוך הרגיל במחוז
- ◆ ההדרכות תתבצענה במפגשים קבועים לאורך השנה

הערכה ובקרה בית ספריים:

- ◆ התכנית הבית ספרית לקידום היעד תלווה בפעולות הערכה לבדיקת ההתקדמות של התלמידים והשגת הפעולות שהוגדרו לעיל
- ◆ תהליך ההערכה ישמש בסיס לשיפור תמידי של יעדי ההוראה ושל תכנית העבודה הכיתתית והתכנית הבית ספרית

מדדים ברמת בתי הספר במחוז:

מדדי תפוקה:

- ◆ מספר בתי הספר המלמדים על פי תכנית הלימודים של החינוך הרגיל עם התאמות
- ◆ מספר בתי הספר בהם המורים השתלמו בתכנית הלימודים של החינוך הרגיל
- ◆ מספר בתי הספר בהם המורים המלמדים תלמידים עם תפקוד קוגניטיבי תקין קיבלו הדרכה כיצד לעבוד עם תלמידים בעלי צרכים מיוחדים

נקודות מוצעות לדין במפגש מפקח ומנהליו אודות מדדי תוצאה:

- ◆ באיזו מידה קידם יישום תכנית הלימודים במתמטיקה בהתאמה ליכולות התלמידים את הידע המתמטי בקרב התלמידים?
- ◆ באיזו מידה תרמה תכנית הלימודים המותאמת לחינוך הרגיל להעלאת הציפיות של המורים מהתלמידים?

לפרטים נוספים יש לפנות:

- ◆ למפקחים במחוזות
- ◆ לאגף לחינוך מיוחד במינהל הפדגוגי

תוספת
לעוד 3

הנחיות ליישום היעדים - חינוך מיוחד תשע"ג אנגלית

המטרה:

- מערכת החינוך תחתור לקידום המצוינות, לשיפור בהישגים ובאיכות החינוכית ולצמצום הפערים החברתיים

היעד:

- שיפור ההישגים הלימודיים

המשימה:

- הטמעת תכנית לכישורים אורייניים באנגלית במערכת החינוך המיוחד

האוכלוסייה:

- כל מסגרות החינוך המיוחד בכל שכבות הגיל באופן מותאם למאפייני אוכלוסיית התלמידים, למעט פיגור בינוני/ קשה/ צמוק/ סיעודי.

הפעולות:

- מיפוי והערכת יכולות התלמידים לרכוש שפה שניה.
- היכרות של המורים לאנגלית עם תכנית הלימודים של החינוך הרגיל באופן רלוונטי לאוכלוסייה התלמידים בבית הספר
- היכרות של המורים לאנגלית עם תכנית הלימודים המותאמת באנגלית והתאמתה למאפייני התלמידים במסגרת.
- תכנון תכנית לימודים בית ספרית ותכניות כיתתיות על פי תכנית הלימודים באנגלית המותאמת לתלמידים עם צרכים מיוחדים
- הוראה על פי תכניות הלימודים בחינוך הרגיל בבתי ספר לתלמידים עם אינטליגנציה תקינה בליווי התאמות ותמיכות ייחודיות לאוכלוסייה
- יצירת קישוריות בין נושאי הלימוד לבין נושאים אחרים כמו: הכנה לחיים ו"ל"ב 21", מחשבים
- שילוב הערכה בתהליכי ההוראה למידה בשלב טרום תכנון תכנית הלימודים(האישית/הקבוצתית) ובסיום הוראת יחידות הלימוד
- בכל בתי ספר בהם נלמד המקצוע יוקצו שעות ייעודיות בהתאמה למאפייני התלמידים במסגרת. באוכלוסיות עם אינטליגנציה תקינה עד פיגור קל (כולל) יוקצו שעות על פי הנדרש בחינוך הרגיל

פיתוח מקצועי:

- למורים לאנגלית - קורס לפיתוח מקצועי בתחום הדעת תוך דגש על פיתוח התאמות והנגשת השפה לאוכלוסיות החינוך המיוחד

הערכה ובקרה בית ספריים:

- התכנית הבית ספרית לקידום היעד תלווה בפעולות הערכה לבדיקת ההתקדמות התלמידים והשגת הפעולות שהוגדרו לעיל
- תהליך ההערכה ישמש בסיס לשיפור תמידי של יעדי ההוראה ושל תכנית העבודה הכיתתית והתכנית הבית ספרית

מדדים ברמת בתי הספר במחוז:

מדדי תפוקה:

- ◆ מספר בתי הספר המלמדים אנגלית
- ◆ מספר בתי הספר המלמדים אנגלית על פי תכנית הלימודים המותאמת לחינוך המיוחד

נקודות מוצעות לדיון במפגש מפקח ומנהליו אודות מדדי תוצאה:

- ◆ באיזו מידה תרם לימוד מקצוע האנגלית לתחושת המסוגלות של התלמידים?
- ◆ באיזו מידה תרם לימוד מקצוע האנגלית להכנה לחיים?

לפרטים נוספים יש לפנות:

- ◆ למפקחים במחוזות
- ◆ לאגף לחינוך מיוחד במינהל הפדגוגי
- ◆ למפמ"ר אנגלית במזכירות הפדגוגית

הנחיות ליישום היעדים - חינוך מיוחד תשע"ג

מדע וטכנולוגיה

המטרה:

- מערכת החינוך תחתור לקידום המצוינות, לשיפור בהישגים ובאיכות החינוכית ולצמצום הפערים החברתיים

היעד:

- יעד 3 - שיפור ההישגים הלימודיים

המשימה:

- הטמעת מקצוע מדע וטכנולוגיה

האוכלוסייה:

- כל מסגרות החינוך המיוחד בכל שכבות הגיל באופן מותאם לסוג האוכלוסייה.

הפעולות:

- בנייה והפעלה של תכנית לימודים במדע וטכנולוגיה בכל בית ספר לחינוך מיוחד
- בניית תכנית לימודים ספירלית המותאמת לכל שכבות הגיל השונות בבית הספר
- הוראה על פי תכניות הלימודים בחינוך הרגיל בבתי ספר לתלמידים עם אינטליגנציה תקינה בליווי התאמות ותמיכות ייחודיות לאוכלוסייה
- היכרות של כל עובדי הוראה עם תכנית הלימודים של החינוך הרגיל באופן רלוונטי לאוכלוסייה איתה הם עובדים
- היכרות עם תכנית הלימודים המותאמת של החינוך המיוחד בנושא מדע וטכנולוגיה והתאמתה למאפייני התלמידים במסגרת
- יצירת קישוריות בין נושאי הלימוד לבין נושא הכנה לחיים ו"ל"ב 21"
- שילוב הערכה בתהליכי ההוראה למידה בשלב טרום תכנון תכנית הלימודים (האישית/הקבוצתית) ובסיום הוראת יחידות הלימוד
- בכל בית ספר (למעט פיגור שכלי קשה/עמוק/סיעודי) יוקצו שעות ייעודיות לחינוך מדעי בהתאמה למאפייני התלמידים במסגרת. באוכלוסיות עם אינטליגנציה תקינה עד פיגור קל (כולל) יוקצו שעות על פי הנדרש בחינוך הרגיל
- באוכלוסיות של פיגור שכלי קשה/ עמוק/ סיעודי ישולבו הלימודים בתוך התכניות הרלבנטיות, כגון: עצמאות בחיי יומיום, הכנה לחיים

תפקיד המנהל/ת:

- מיפוי צרכים לצורך בניית תכנית העבודה בתחום הדעת, מעקב ובקרה אחר יישומה
- בניית מערכת השעות בהתאם לאוכלוסייה ולתל"ב"ס
- שיבוץ מורים בעדיפות לבעלי תעודה להוראת המקצוע מדע וטכנולוגיה
- ליווי תהליכי ההוראה-למידה- הערכה בכיתות ובחדר המורים באמצעות צפייה, משוב והערכה

הערכה ובקרה בית ספריים:

- ♦ התכנית הבית ספרית לקידום היעדר תלווה בפעולות הערכה לבדיקת התקדמות התלמידים והשגת הפעולות שהוגדרו לעיל
- ♦ תהליך ההערכה ישמש בסיס לשיפור תמידי של יעדי ההוראה ושל תכנית העבודה הכיתתית והתכנית הבית ספרית

מדדים ברמת בתי הספר במחוז:

מדדי תפוקה:

- ♦ מספר בתי הספר בהם מופעלת התכנית
- ♦ מספר בתי הספר בהם מוקצות שעות ייעודיות לחינוך מדעי

נקודות מוצעות לדין במפגש מפקח ומנהליו אודות מדדי תוצאה:

- ♦ באיזו מידה שיפור החינוך המדעי את ההכנה לחיים של התלמידים?
- ♦ באיזו מידה תרמה תכנית הלימודים בחינוך המדעי לבניית תכניות הוראה מותאמות לאוכלוסייה?

לפרטים נוספים יש לפנות:

- ♦ למפקחים במחוזות
- ♦ לאגף לחינוך מיוחד במינהל הפדגוגי
- ♦ למפמ"ר למדע וטכנולוגיה במינהל מדע וטכנולוגיה

תוספת
לעד 6

הנחיות ליישום היעדים - חינוך מיוחד תשע"ג

חיזוק מעמד המורה ושיפור איכות ההוראה

המטרה:

- ◆ קידום המצוינות, לשיפור ההישגים והאיכות החינוכית וצמצום הפערים החברתיים

היעד:

- ◆ יעד 6 - חיזוק מעמד המורה ושיפור איכות ההוראה

הרציונל:

- ◆ תהליכי הערכה שיטתיים, הוגנים ומעוגני ראיות ועדויות המהווים חלק מתרבות בית-הספר, ייטיבו עם איכות ההוראה וישפרו אותה

המשימה:

- ◆ פיתוח דרכי הערכה לצורך קידום מקצועי של מורים ושל מנהלים

פעולות האגף לחינוך מיוחד:

- ◆ האגף לחינוך מיוחד יחד עם הראמ"ה והיחידה להערכת סגלי הוראה של המשרד שוקדים על התאמת כלי ההערכה ונוהלי ההערכה של החינוך הרגיל למאפייני העבודה במסגרות החינוך המיוחד
- ◆ עד לסיום תהליכי ההתאמה יפורסמו הנחיות ביניים למפקחי החינוך המיוחד
- ◆ מפקחי החינוך המיוחד יעבירו הנחיות אלה למנהלי המוסדות

לפרטים נוספים יש לפנות:

- ◆ למפקחים במחוזות
- ◆ לממונה הערכת צו"ה בלשכת המשנה למנכ"ל
- ◆ לאגף לחינוך מיוחד במינהל הפדגוגי

תוספת
ליעד 11

הנחיות ליישום היעדים - חינוך מיוחד תשע"ג

תקשוב מערכת החינוך והתאמתה למאה ה-21

המטרה:

- מערכת החינוך תחתור לקידום המצוינות, לשיפור בהישגים ובאיכות החינוכית ולצמצום הפערים החברתיים

היעד:

- יעד 11- תקשוב מערכת החינוך והתאמתה לעידן הדיגיטלי במאה ה-21

המשימה:

- הטמעה ויישום של סביבות מתוקשבות להוראה וללמידה הנתמכות בטכנולוגיית ה-ICT לשם קידום פדגוגיה מיטבית והקניית אוריינות המאה ה-21 למורים ולתלמידים

הפעולות:

- הפעולות תתבצענה על פי המתוכנן בחינוך הרגיל תוך התאמה לצורכי התלמידים מבחינת תכניות הלימודים והציוד הנדרש
- קיום קורס פיתוח מקצועי והדרכה לצוותים יתבצעו באופן רלבנטי ומותאם לצורכי אוכלוסיית התלמידים בבית הספר
- צוותים פארא רפואיים יהיו שותפים לתהליכי הפיתוח מקצועי וההדרכה

הערכה ובקרה בית ספריים:

- התכנית הבית ספרית לקידום היעד תלווה בפעולות הערכה לבדיקת התקדמות התלמידים והשגת הפעולות שהוגדרו לעיל
- תהליך ההערכה ישמש בסיס לשיפור תמידי של יעדי ההוראה ושל תכנית העבודה הכיתתית והתכנית הבית ספרית

מדדים ברמת בתי הספר במחוז:

מדדי תפוקה:

- מספר בתי הספר בהם תלמידים המשתתפים בתכנית "תקשוב כהשתלבות" והמקבלים הדרכה מותאמת, מחשב וטכנולוגיה מסייעת
- מספר בתי הספר בהם מורים מלש"בים השתלמו בהוראה מתוקשבת
- מספר בתי הספר בהם המורים משתמשים בהוראה מתוקשבת
- מספר המורים המשלבים חומרי לימוד מתוקשבים בתהליך ההוראה עם ילדים משולבים

נקודות מוצעות לדיון במפגש מפקח ומנהליו אודות מדדי תוצאה:

- באיזו מידה ניתן מענה לצרכים הייחודיים של כלל התלמידים בהתייחס לשונות בלקות ובתפקוד, באמצעות התכניות, הציוד, ההדרכה והפיתוח המקצועי?

לפרטים נוספים יש לפנות:

- למפקחים במחוזות
- לאגף לחינוך מיוחד במינהל הפדגוגי

פרק ה'

משאבים ליישום התכנית האסטרטגית לשנה"ל תשע"ג

- ◆ הקדמה - משאבים ליישום התכנית האסטרטגית תשע"ג
- ◆ שעות תוספתיות ליישום התכנית האסטרטגית בחינוך העל יסודי
- ◆ שעות הלימוד השבועיות המחייבות בחינוך העל יסודי בתשע"ג
- ◆ הספרייה - מרכז משאבים בבית-הספר
- ◆ ספרי לימוד - היערכות לשנת הלימודים תשע"ג
- ◆ ריכוז שעות הלמידה והפיתוח מקצועי ליישום היעדים

הקדמה - משאבים ליישום המטרות ויעדי התכנית האסטרטגית תשע"ג

פרק זה יציג בפניכם, מנהלי בתי הספר, את המשאבים העומדים לרשותכם לצורך תכנון מוקדם שיאפשר היערכות מיטבית אל מול המאפיינים וצורכי בית הספרם

הפרק יתייחס ל:

- ◆ **הקצאת שעות הלמידה** - סך השעות במקצועות השונים במסגרת השעות השבועיות השוטפות לצד השעות התוספתיות הייחודיות לתשע"ג
 - ◆ שעות תוספתיות ליישום התכנית האסטרטגית בחינוך העל יסודי תשע"ג
 - ◆ שעות הלימוד השבועיות המחייבות בחינוך העל יסודי בתשע"ג
 - ◆ שעות הלימוד המחייבות בתכנית היסוד בחטיבות הביניים בחינוך הממלכתי העברי
 - ◆ שעות הלימוד המחייבות בתכנית היסוד בחטיבות הביניים ממ"ד
 - ◆ שעות הלימוד המחייבות בתכנית היסוד בחינוך העל יסודי הערבי/בדואי
 - ◆ שעות הלימוד המחייבות בתכנית היסוד בחינוך העל-יסודי הממלכתי הדרוזי
- ◆ **ריכוז שעות ההוראה וקורסי הפיתוח המקצועי ליישום המשימות הנגזרות מהיעדים** - טבלה מרכזת המתארת את מספר שעות ההוראה שיש להקצות לכל יעד ומציינת למי מיועדים הקורסים לפיתוח מקצועי בנושא.
 - ◆ ריכוז שעות ההוראה והפיתוח המקצועי ליישום המשימות בכל יעד
 - ◆ ריכוז שעות ההוראה והפיתוח המקצועי ליישום משימות שגרה בזיקה ליעדים

שעות ההוראה:

- ◆ מספר שעות הלמידה שיש להקצות לכל כיתה בנושא.

קורסי פיתוח מקצועי:

- ◆ מתווה המדיניות לפיתוח מקצועי של עובדי הוראה נקבע ע"י המינהל להכשרה ולפיתוח מקצועי ואגף א' לפיתוח מקצועי לעובדי הוראה בשיתוף האגפים והמינהלים הרלוונטיים. גם בשנה"ל הבאה יוכרו קורסי הפיתוח המקצועי בהיקף של 60 שעות בלבד לשנה לצורך קידום בדרגה. המגמה היתה לייצר קורסים בני 30 שעות בלבד כדי לאפשר לעובדי ההוראה לבחור ביותר מנושא אחד. על הנושא/ התחום שבמסגרת הפיתוח המקצועי של המורה יחליטו בדיאלוג משותף מנהל בית-הספר והמורה, תוך התייחסות לצורכי המורה, לצורכי בית-הספר ולמדיניות המערכת. מומלץ כי תכנון הפיתוח המקצועי ייעשה בראייה תלת שנתית.

הספרייה - מרכז משאבים בבית-הספר

רכישת ספרי לימוד לתלמידים - היערכות לתשע"ג

- ◆ **הדרכה** - מסגרת ההדרכה בכל אחד ממקצועות ה"יעדים": שפת אם, מתמטיקה ומדע וטכנולוגיה תימשך בשנה"ל תשע"ג בדומה לשנה"ל תשע"ג על פי אותו מפתח

מצבת המורים - באמצעות מערכת הסימולציה למנהל תוכלו לתכנן בהקדם את מצבת המורים הדרושה לכם.

- ◆ **הקצאת "הסלים למיניהם"** - עם השלמת תכנון הקצאת כל הסלים יועבר לכם המידע (במהלך חודש מאי 2012).

שעות תוספתיות ליישום התכנית האסטרטגית בחינוך העל יסודי תשע"ג

להלן תוספת השעות הייחודית שתוקצה בתשע"ג על מנת ליישם את התכנית האסטרטגית. השעות, יינתנו וישוּבצו בנוסף לשעות המחויבות המפורטות בהמשך.

סוג המוסד	הנושא	דרגת הכיתה	תוספת ש"ש	הערות (פירוט ההנחיות בפרק ב')
יסודי-חט"ב	תגבור הלימודים למקצועות היעדים	ד' וח'	1 ש"ש	לכל כיתה נורמטיבית במגזר היהודי מדד טיפוח 3-1
יסודי-חט"ב	שפת אם	ד' וח'	1 ש"ש	לכל כיתה נורמטיבית במגזר היהודי מדד טיפוח גדול מ-3. במגזר הלא יהודי לכל כיתה תקנית בכל בתי הספר
יסודי-חט"ב	מדעים	ד', ח' וט'	1 ש"ש לכל כיתה נורמטיבית עד 32 תלמידים במוצע בכיתה, ללא הבחנה במדד טיפוח ומגזר 2 ש"ש לכל כיתה נורמטיבית מ-33 תלמידים במוצע בכיתה, ללא הבחנה במדד טיפוח ומגזר, במטרה לחלק לקבוצות למידה קטנות	
יסודי-חט"ב	מתמטיקה	ד'	1 ש"ש	לכל כיתה נורמטיבית במגזר היהודי מדד טיפוח גדול מ-3, במגזר הלא יהודי לכל כיתה נורמטיבית בכל בתי הספר
		ח'	----	
		ט'	1 ש"ש	
יסודי-חט"ב	מיצוי ומצוינות	ד', ח' וט'	7 ש"ש	בשכבה בה 60-139 תלמידים (5 ש"ש לתלמידים מתקשים+ 2 ש"ש למצטיינים, קבוצה אחת בכל קטגוריה)
יסודי-חט"ב	במגזר היהודי מדד טיפוח גדול מ-3, במגזר הלא יהודי בכל בתי הספר		14 ש"ש	בשכבה בה 140-380 תלמידים (10 ש"ש לתלמידים מתקשים+ 4 ש"ש למצטיינים, 2 קבוצות בכל קטגוריה)
יסודי-חט"ב			21 ש"ש	בשכבה בה 381 תלמידים ומעלה (15 ש"ש לתלמידים מתקשים+ 6 ש"ש למצטיינים, 3 קבוצות בכל קטגוריה)
חט"ע	מתמטיקה	י'	1 ש"ש	לתלמידים הניגשים ל-3 יח"ל במתמטיקה, חישוב עפ"י 36 תלמידים בכיתה, 0.03 ש"ש לתלמיד
	אוריינות מדעית	י'	1 ש"ש	לתלמידים במגמות העיוניות, לא כולל: תלמידים במגמות הטכנולוגיות, במגמות החקלאיות ובמגמות העיוניות מדעיות. חישוב עפ"י 36 תלמידים בכיתה, 0.03 ש"ש לתלמיד

שעות הלימוד השבועיות המחייבות בחינוך העל יסודי בתשע"ג

יש להקפיד להקצות את השעות הנדרשות עפ"י הליב"ה המחייבת בהתאם לחוזר מנכ"ל תשס"ט/ט(א), ד' בניסן התשס"ט, 1 באפריל 2009.

שעות הלימוד המחייבות בתכנית היסוד בחטיבות הביניים בחינוך הממלכתי העברי

האשכול	המקצוע	כיתה ד'	כיתה ח'	כיתה ט'
"שפות יסוד"	שפת אם	3	3	2
	מתמטיקה	4	5	4
	מדעים (ביולוגיה, כימיה, פיזיקה, מדעי כדור הארץ והיקום) וטכנולוגיה	4	5	5
	אנגלית	4	4	4
	תוספת על פי צורכי ביה"ס למקצועות החובה באשכול זה	10 ש"ש על פי החלטת ביה"ס (לדוגמה: 4 בכיתה ד', 3 ב-ח' ו-3 ב-ט')		
"ליבה חינוכית"	חינוך לאזרחות	-	-	2
	חינוך יהודי (תרבות ישראל)	1	2	-
	חינוך (חינוך חברתי + כישורי חיים)	2	1	1
	חינוך גופני	2	2	2
"ליבה חינוכית אקדמית: רוח וחברה"	תנ"ך	לפחות 6 שעות על פני 3 שנים		
	היסטוריה	לפחות 6 שעות על פני 3 שנים		
	ספרות	לפחות 6 שעות על פני 3 שנים		
	גיאוגרפיה	לפחות 6 שעות על פני 3 שנים		
"שפות נוספות ולימודי בחירה"	ערבית/צרפתית	2+1	2+1	2+1
	מקצוע בחירה	2 שעות על פני 3 שנים		
סה"כ שעות ב-3 שנים		107		

הערה:

לכל כיתה ד' תתווסף 1 ש"ש כך שהמקצוע ילמד 2 ש"ש

מתנה

שעות הלימוד המחייבות בתכנית היסוד בחטיבות הביניים ממ"ד

האשכול	המקצוע	כיתה ד'	כיתה ח'	כיתה ט'
"שפות יסוד"	שפת אם	3	3	2
	מתמטיקה	4	5	4
	מדעים (ביולוגיה, כימיה, פיזיקה, מדעי כדור הארץ והיקום) וטכנולוגיה	4	5	5
	אנגלית	4	4	4
	חינוך לאזרחות	-	-	2
"ליבה חינוכית"	חינוך (חינוך חברתי + כישורי חיים)	2	1	1
	חינוך גופני	2	2	2
	תנ"ך	2	2	2
	אקדמית: רוח וחברה	*1	*1	*1
"ליבה חינוכית"	תושב"ע	*2	*2	*2
	היסטוריה	לפחות 6 שעות על פני 3 שנים		
	ספרות	לפחות 6 שעות על פני 3 שנים		
	גיאוגרפיה	לפחות 6 שעות על פני 3 שנים		
	ערבית/צרפתית	2+1	2+1	2+1
"שפות נוספות ולימודי בחירה"	מקצוע בחירה	2 שעות על פני 3 שנים		
	תוספת על פי צורכי ביה"ס, כולל תנ"ך ותושב"ע	5	5	5
סה"כ שעות ב-3 שנים		109		

*הערה: שעות ייחודיות לחמ"ד

לכל אחת מכיתות ד', ח', ט' ניתנה תוספת של 3 ש"ש (1 שעת תגבור בתנ"ך + 2 שעות תוספתיות בתושב"ע) זאת על מנת לאפשר תגבור שעות קודש לצד מתן מלוא השעות המחייבות בהתאם לשעות הליבה

שעות הלימוד המחייבות בתכנית היסוד בחינוך העל יסודי הערבי/בדואי

האשכול	המקצוע	כיתה ד'	כיתה ח'	כיתה ט'
"שפות יסוד"	שפת אם (שפה וספרות)	5	5	5
	מתמטיקה	5	5	5
	מדעים (ביולוגיה, כימיה, פיזיקה, מדעי כדור הארץ והיקום) וטכנולוגיה	4	5	5
	אנגלית	4	4	5
	עברית	4	4	4
	חינוך לאזרחות	-	-	2
"ליבה חינוכית"	חינוך (חינוך חברתי + כישורי חיים)	2	1	1
	חינוך גופני	2	2	2
	היסטוריה	לפחות 6 שעות על פני 3 שנים		
"ליבה חינוכית אקדמית: רוח וחברה"	תרבות, מורשת ודת	לפחות 6 שעות על פני 3 שנים		
	גיאוגרפיה	לפחות 6 שעות על פני 3 שנים		
	מקצוע בחירה	2 שעות על פני 3 שנים		
תוספת על פי צורכי ביה"ס		6 שעות על פני 3 שנים		
סה"כ שעות ב-3 שנים		107		

שעות הלימוד המחייבות בתכנית היסוד בחינוך העל-יסודי הממלכתי הדרוזי

האשכול	המקצוע	כיתה ד'	כיתה ח'	כיתה ט'
"שפות יסוד"	שפת אם (שפה וספרות)	5	5	5
	מתמטיקה	5	5	5
	מדעים (ביולוגיה, כימיה, פיזיקה, מדעי כדור הארץ והיקום) וטכנולוגיה	4	5	5
	אנגלית	4	4	5
	עברית	4	4	4
	חינוך לאזרחות	-	-	2
"ליבה חינוכית"	חינוך (חינוך חברתי + כישורי חיים)	2	1	1
	חינוך גופני	2	2	2
	מורשת לדרוזים	לפחות 6 שעות על פני 3 שנים		
"ליבה חינוכית אקדמית: רוח וחברה"	היסטוריה	לפחות 6 שעות על פני 3 שנים		
	גיאוגרפיה	לפחות 6 שעות על פני 3 שנים		
	מקצוע בחירה	2 שעות על פני 3 שנים		
תוספת על פי צורכי ביה"ס		6 שעות על פני 3 שנים		
סה"כ שעות ב-3 שנים		107		

הפעלתה של ספרייה - מרכז משאבים בבית-הספר

כללי:

- ◆ "בעידן זה יש לספריית בית-הספר כמרכז משאבים תפקיד מכריע בריכוז ובאספקת מידע, בחינוך לקריאה ובניצול נכון של מידע. על כן ראוי כי בכל מוסד חינוכי תהיה ספרייה - מרכז משאבים ההולמת את צורכי המורים והתלמידים" (חוזר מנכ"ל מיוחד ה' תשמ"ט).
- ◆ השפעתה של ספרייה - מרכז משאבים בבית-הספר על ההישגים בלימודים מוכחת במחקרים הקובעים שהיא משמעותית במיוחד כאשר קיימים בה אוספים מגוונים ברמות שונות, נגישות אל מקורות מידע מסוגים שונים, כוח אדם מקצועי ומיומן ותכנית הפעלה מותאמת לתכנית הלימודים.

משימת השגרה:

- ◆ הפעלתה של ספרייה - מרכז משאבים בבית-הספר

כיוונים ופעולות לקידום הנושא:

1. הספרייה תפעל כמרכז משאבים, כמרכז קריאה, למידה ותרבות בסביבה לימודית רגועה ואסתטית: פעולות למימוש:

א. הקמת ספרייה על-פי ההנחיה בחוזר מנכ"ל תש"ע/5 תוך הקפדה על העקרונות הבאים:

- ◆ הספרייה תזמן גישה חופשית אל מגוון ספרים ומקורות מידע מודפסים ואלקטרוניים מגוונים בנושאים ובתחומי דעת שונים - לקריאה, לעיון וללמידה בספרייה ואו להשאלה
- ◆ הספרייה תנוהל באמצעות תוכנה ייעודית לניהול ספרייה
- ◆ בספרייה יהיו עמדות מחשב וחיבור לרשת וציוד נלווה לשימוש התלמידים
- ◆ הספרייה תופעל על ידי ספרנית בית הספר ותאורגן על פי כללי הספרנות האוניברסאליים

ב. הפעלת ספרייה על-פי תכנית בית-ספרית:

- ◆ הספרייה תאפשר לתלמידים ולמורים נגישות לסביבה עתירת מקורות מידע וספרות
- ◆ הספרייה תשמש להעמקת החשיפה לספרים ולמקורות מידע
- ◆ אנשי הספרייה יעודדו פעילות מכוונת לעידוד הקריאה ולשימוש מושכל במקורות מידע
- ◆ הספרנית יהיו שותפים בהנחית תלמידים לשימוש מושכל במקורות מידע להכנת עבודות חקר בתחומים השונים
- ◆ הספרייה תאפשר שילוב הוראה ולמידה, והתלמידים יופנו להשתמש במשאביה
- ◆ הספרייה תאפשר עבודה לכיתות, לקבוצות תלמידים ולעבודה אינדיבידואלית
- ◆ אנשי הספרייה יעודדו השתתפות בפעילות הארצית לעידוד הקריאה 'מצעד הספרים השנתי'
- ◆ הספרנית יהיו שותפים פעילים בהכנת תכנית עידוד קריאה בבית הספר ובשילוב הספרייה בתכנית הלימודים ובפעילויות הבית ספריות

ג. טיפוח מיומנויות השפה באמצעות פעילות מגוונות:

- ◆ לעידוד קריאת ספרים
- ◆ לשיח בעקבות ספרים
- ◆ לשילוב אומנויות כחלק מהשיח בעקבות קריאה
- ◆ לעידוד ולהעצמת ילדים המרבים לקרוא קריאה חופשית

ד. שיתוף הורים

- ◆ דיון עם ההורים על מצב קריאת הספרים ועל השימוש בספרייה בעזרת הרצאות של אנשי מקצוע ומורים
- ◆ שיתוף הורים בפעילויות לעידוד הקריאה

ה. אירועי תרבות

- ♦ הספרייה תשמש מרכז לאירועי תרבות: תערוכות ותצוגות, מפגש עם סופר/יוצר, קונצרט, הצגה ימי פעילות מרוכזים לתלמידים/הורים/קהילה בנושאי קריאה/ספרות/תרבות

2. הספרייה תאפשר נגישות לקריאה חופשית במגוון ספרים ולמקורות מידע והעשרה עדכניים. פעולות למימוש:

א. בניית אוסף מותאם לנושאים ולתחומי דעת שונים

- ♦ אוסף הספרים, מקורות המידע והחומרים יותאמו לצורכי התלמידים והמורים, ויכללו מגוון תחומים האוסף יתעדכן בקביעות
- ♦ בספרייה יינתן ביטוי קבוע ושוטף לחגי ישראל, למועדי השנה ולאירועים חשובים בארץ ובעולם ולמקצועות הנלמדים בבית הספר

ב. האוסף בספרייה יותאם לדגשים של מערכת החינוך כגון:

- ♦ מדור "תרבות ישראל ומורשתו" ובו מגוון ספרים וחומרים למורים ולתלמידים
- ♦ ספרי קודש
- ♦ הספרים המוצעים בתכנית הליבה
- ♦ ספרים העוסקים בתחומים הנוגעים לחברת הילדים כמו: חברות, ויסות רגשי, ניהול קונפליקטים, מניעת חרם, מניעת בריונות והתנהלות ברשת

לפרטים נוספים יש לפנות:

- ♦ למפקחים במחוזות
- ♦ למחלקה לספריות בתי ספר באגף לחינוך על יסודי במינהל הפדגוגי

הנושא: ספרי לימוד לתלמידים - היערכות לתשע"ג

הרעיון:

- עד פי החלטת ממשלת ישראל מס' 4088 נערך משרד החינוך להקלת נטל התשלומים על ההורים באמצעות נקיטת צעדים שיובילו להוזלת מחירי ספרי הלימוד וקידום תכנית השאלת ספרי לימוד לכלל התלמידים במערכת

הרקע:

- עד כה רכשו רוב הורי התלמידים את הספרים ואת חוברות העבודה לקראת שנת הלימודים לפי רשימה שנמסרה להם במהלך השליש האחרון של שנת הלימודים ע"י בית הספר
- הספרים נרכשו במספר דרכים:
- חנויות ספרים
- ירידי ספרים מאולתרים במרכזי שכונות ובבתי ספר
- רכישה מחברים/שכנים
- העברה בתוך המשפחה
- לא כל הורי הילדים יכלו לאפשר לילדיהם לפתוח את שנת הלימודים עם "סל ספרים" מלא

המטרות:

- הקלת נטל התשלומים על ההורים
- הוזלת מחירי ספרי הלימוד
- מתן הזדמנות שווה לכל התלמידים לפתוח את שנת הלימודים עם "סל ספרים" מלא
- חינוך הילדים לערך של כבוד לספר ופיתוח תחושת האחריות האישית שלהם לרכוש
- שיפור הליך הבקרה על המילוי אחר הנחיות המשרד בנושא ספרי לימוד (לדוגמה: הקפדה על שימוש בספרי לימוד מאושרים על ידי משרד החינוך ועל החלפת מהדורות פעם בחמש שנים או מעל 5 שנים, הקפדה על ההוראה לרכוש אך ורק ספרים שייצשה בהם שימוש פעיל)

האוכלוסייה:

- כל בתי הספר

2 המסלולים המוצעים לבתי הספר:

- בתי הספר יונחו להציע להורים את אחד משני המסלולים הבאים, ובכל מקרה להפעיל אחד מהם, בהתאם לבחירת ההורים:
- "מסלול 1" - רכישה מרוכזת של ספרי לימוד עבור הורי התלמידים המעוניינים בכך, באמצעות בית הספר
- "מסלול 2" - השאלת ספרי לימוד ע"י שמירת הספרים המשותפים של התלמידים והשלמת הספרים החדשים מתקציב המשרד. השתתפות במסלול השני מחייבת הסכמה של 60% מההורים לפחות.

מסלול 1 - רכישה מרוכזת של ספרי לימוד:

- החל משנת הלימודים תשע"ג יתקיים בבתי הספר הרשמיים (יסודיים וחטיבות ביניים) הליך רכישה מרוכזת של ספרי לימוד
- במקביל יאפשר המשרד לכל בתי הספר המוכרים שאינם רשמיים (לרבות בתי הספר התיכוניים בחטיבה העליונה בבעלות הרשויות המקומיות או בבעלות פרטיות) ויעודד אותם לקיים הליך של רכישה מרוכזת של ספרי לימוד

צעדים לקראת יישום מסלול 1 - ברמת מטה

לשם יישום מהלך זה מתארגן המשרד ויוצא ל-2 מכרזים:

- ♦ האחד - להקמת מנהלת שתסייע למנהלים בביצוע המשימה (רישום, איסוף וכו') ושתלווה את ביה"ס במהלך
- ♦ השני - ליצירת מאגר ספקים שיספקו את ספרי הלימוד הנדרשים לבתי"ס
- ♦ הנחיות לפעולה למנהלי בתי הספר יפורטו באמצעות חוזר מנכ"ל
- ♦ הכנה של קובץ ספרי לימוד מאושרים לשנת הלימודים הבאה לשכבות הגיל השונות ומשלוח לבתי הספר

צעדים לקראת יישום מסלול 1 - ברמת בית הספר:

- ♦ הקדמת ההתארגנות לקביעת רשימת ספרי הלימוד לכל כיתה/שכבת גיל שבבית הספר מתוך רשימת ספרי הלימוד המאושרים
- ♦ התארגנות לביצוע תהליך הרכישה לאור ההנחיות שיפורטו בהמשך בחוזר מנכ"ל בנושא

הארה:

בכל ההיבט הארגוני, המינהלי, הטכני, המנהלים יקבלו סיוע מהמנהלת אשר תלווה ותעזור בעזרת עובדים ייעודיים שיוקצו לנושא

מסלול 2 - מסלול השאלת ספרי לימוד:

- ♦ במקרים שבהם בבית הספר בחר במסלול להשאלת ספרי לימוד של משרד החינוך, מתקיים התהליך הבא:
- ♦ בכל סוף שנת לימודים התלמידים משאירים בבית הספר את ספרי הלימוד הישנים שלהם
- ♦ בית הספר מפעיל מערך לשיקום הספרים ולטיפול בהם לצורך העברתם משנה לשנה
- ♦ בהתאם לצורך, בית הספר רוכש ספרים חדשים מתקציב המשרד לצורך השלמת הסל
- ♦ התלמידים מקבלים את ספרי הלימוד הנדרשים להם בכל שנה בהשאלה מבית הספר
- ♦ במסגרת זו הורי התלמידים משלמים תשלום שנתי המאושר במסגרת "תשלומי הורים" ותמורתו מקבלים סל ספרי לימוד לשנת הלימודים החדשה
- ♦ קיום הסברה והעברת מידע על הפרויקט באמצעות:
- ♦ ישיבה משותפת עם ועד ההורים להדגשת יתרונות הפרויקט המשותף, תוך הדגשה שהוא חוסך להורים ומהווה גורם חינוכי בעל ערך לתלמידים
- ♦ שליחת חוזר להורים בשיתוף ביה"ס/בעלות/ועד ההורים. בחוזר תהיה סקירה קצרה על הרעיון הנמצא בבסיס הפרויקט, על יתרונותיו וכן פרטים על התהליך לצד לוחות הזמנים וטופסי הזמנה

הערות:

- ♦ כל בית ספר יוכל לפעול רק על פי אחד מהמסלולים. לצורך בחירת מסלול 2 יש צורך ברוב של 60% מההורים
- ♦ כל הורה יוכל לפעול על פי המסלול שנקבע בבית הספר או לחילופין לרכוש את ספרי הלימוד באופן עצמאי
- ♦ הספרים יירכשו אך ורק מהספקים שיבחרו בהליך שייקבע על ידי המשרד
- ♦ הקבלן במכרז זה יהיה האחראי על כל התהליך וינהל את הקשר בין בתי הספר לספקי הספרים

לפרטים נוספים יש לפנות:

- ♦ המפקחים הכוללים במחוזות
- ♦ היחידה לתכניות משלימות למידה במינהל הפדגוגי

מתנה

הנחיות ליישום היעדים - חינוך מיוחד תשע"ג

ריכוז שעות ההוראה והפיתוח המקצועי ליישום היעדים

פיתוח מקצועי							שעות הוראה						יעד 1	
מחנכי ד'	מחנכי ח'	מחנכי ט'	מחנכי י'	מחנכי י"א	מחנכי י"ב	רכזים ומורי מורים	כיתה י"ב	כיתה י"א	כיתה י'	כיתה ט'	כיתה ח'	כיתה ד'	הנושא	
--	--	--	--	--	--	◆ לרכז טיולים במסגרת קורס רכזי טיולים	--	--	לפני ואחרי סיור	--	--	לפני ואחרי סיור	נעלה לירושלים	
◆ למורה אחד מכיתה ד' או מכיתה ח' (30 ש')	--	--	---				--	--	--	2 שעות	2 שעות		תרבות ישראל ומורשתו	
◆ למחנכים, למורים בבתי הספר, למנהלי יחידת הנוער ומנהלי יחידות לקידום נוער ברשויות המקומיות (15-30 שעות בשנה)							בין 5-10 שעות בשנה במסגרת שעת חינוך			--	--	--	הגיוס לצה"ל ולשירות הלאומי אזרחי	
◆ למורי של"ח ולרכזים חברתיים - משולב במסגרת קורסי הפיתוח המקצועי							במסגרת שעת חינוך: 1 שעת הכנה לקראת המסע ו-1 שעת סיכום בתום המסע		--	--	--	--	מסע ישראלי	
◆ לרכזים חברתיים - משולב במסגרת קורסי הפיתוח המקצועי							◆ משולב במסגרת שעת חינוך							ההמנון הלאומי
◆ למחנכים חדשים (30 שעות שנתיים) ◆ לכלל המחנכים ולמורים (בין 15-30 שעות בשנה) ברמה ארצית, מחוזית, רשותית או בית ספרית							1 שעה	1 שעה	1 שעה	1 שעה	1 שעה	2 שעות	שעת חינוך - תכנית הליבה	
◆ למחנכים ולרכזים חברתיים - משולב במסגרת קורסי הפיתוח המקצועי							במסגרת שעת חינוך: 1 שעת הכנה לקראת יום העיון ו-1 שעת סיכום בתום יום העיון		--	--	--	--	זיכרון השואה	
◆ למחנכים בבית הספר, למנהלי יחידות הנוער ולנציגי תנועות הנוער ברשויות המקומיות - משולב במסגרת קורסי הפיתוח המקצועי							◆ משולב במסגרת שעת חינוך							תנועות הנוער
◆ למחנכים בבית הספר ורכזים חברתיים ומנחים							◆ משולב במסגרת שעת חינוך							מעורבות חברתית
◆ לרכזים חברתיים ומחנכים							◆ משולב במסגרת השיעורים הרגילים							תרבות הפנאי
פיתוח מקצועי							שעות הוראה						יעד 2	
מחנכי ד'	מחנכי ח'	מחנכי ט'	מחנכי י'	מחנכי י"א	מחנכי י"ב	יועצים	כיתה י"ב	כיתה י"א	כיתה י'	כיתה ט'	כיתה ח'	כיתה ד'	הנושא	
◆ לצוותי אקלים בבתי"ס - ע"י מדריכי אקלים חינוכי מיטבי המלווים את בתי"ס המשתתפים בתכנית							1 שעה	1 שעה	1 שעה	1 שעה	1 שעה	2 שעות	אקלים מיטבי כישורי חיים	
◆ ליועצים בבתי"ס העל יסודיים בכל המגזרים - במסגרת הקורסים על פי המתווה המקצועי בהתאם לשלב בו הם נמצאים							◆ מחצית מהשעות השנתיות תינתן בנושא הליבה החברתית בהתאם למפורט ביעד 1							המחצית השנייה תינתן בנושא כישורי חיים בהתאם למפורט ביעד 2
◆ למחנכים - בקורסי "המחנך כמנהל כיתה" בהיקף של 30 שעות														

מתב"ה

המשך ריכוז שעות ההוראה והפיתוח המקצועי ליישום היעדים

פיתוח מקצועי							שעות הוראה						יעד 3
מחנכי ד'	מחנכי ח'	מחנכי ט'	מחנכי י'	מחנכי י"א	מחנכי י"ב	רכזים ומורי מורים	כיתה י"ב	כיתה י"א	כיתה י'	כיתה ט'	כיתה ח'	כיתה ד'	הנושא
♦ במסגרת התכניות לפיתוח מקצועי בקורסי שפ"י							♦ בדיקה שגרתית מידי יום						תלבושת אחידה
♦ למורים לעברית: הבנה, הבעה ולשון (30 ש')										3 שעות	3 שעות	3 שעות	"שלהב"ת" שפת אם עברית
										הנחיות נוספות בפרק ב'			
♦ למורים מובילים בשפה הערבית (30 ש')										6 שעות	5 שעות	5 שעות	"שלהב"ת" - שפת אם ערבית
♦ למורים מובילים מתחומי דעת אחרים המשולבים במסגרת התכנית (30 ש')										1 + שעה	1 + שעה	1 + שעה	
										הנחיות נוספות בפרק ב'			
♦ למורים למתמטיקה (30 שעות)										5 שעות	5 שעות	5 שעות	מתמטיקה
										הנחיות נוספות בפרק ב'			
♦ למורי מקצועי למדע וטכנולוגיה בכיתות ד'-ט' (30 ש')										5 שעות	5 שעות	4 שעות	מדע וטכנולוגיה
♦ למדריך הבית ספרי (30 ש')										הנחיות נוספות בפרק ב'			
♦ למנהל בית הספר ולרכז התכנית - באמצעות פיתוח מקצועי ומלווי למידה							♦ 50 שעות להוראה תוספתית לקבוצה לקראת מועד הבחינות (למחצית)			--	--	--	לב"ם - לקראת בגרות מלאה
♦ לצוות המורים - באמצעות קורס פיתוח מקצועי, מלווי למידה ופורום מקצועי אינטרנטי													
♦ לצוות המורים - פיתוח מקצועי בטרם ההוראה ופורום מקצועי אינטרנטי							♦ 100 ש' להוראה לקראת בחינת בגרות בהיקף של 1 יח"ל			--	--	--	סמסטר קיץ - "המחצית השלישית"
							♦ 130 שעות להוראה לקראת בחינת בגרות בהיקף של 2-3 יח"ל						
♦ לצוות "אמירים" מתווה מקצועי בתחום (30 שעות במשך שנתיים)							♦ 3 קורסים בשנה לתלמיד: 2 קורסים מתחומי דעת - 2 ש"ש לקורס + קורס חברתי-ערכי - 1 ש"ש לתלמיד						אמירים - למצטיינים
♦ בימים אלה נכתב מתווה הפיתוח המקצועי. פרטים נוספים במארג עדכונים-תשע"ג							♦ תלמידים מצטיינים בכלל החטיבות העליונות, כ- 10% משכבת הגיל			--	--	--	אקדמיה למצטיינים
♦ למורים המלמדים תלמידים עולים (30 ש')							♦ הפעלת מינימום של 6 ש"ש לתלמיד עולה אחד בביה"ס						קליטת תלמידים עולים ותלמידים תושבים חוזרים
♦ למורים המלמדים בתכניות לתלמידים עולים (30 ש')							♦ הפעלת 2 ש"ש לתכנית שע"ל, מינימום 5 תלמידים						
♦ לכלל המורים העובדים עם עולים - הרצאות מצולמות באתר קליטת תלמידים עולים במינהל הפדגוגי							♦ הפעלת 3 ש"ש לקבוצת תלמידים בתכנית עוגן						
♦ לצוות ביה"ס מתווה מקצועי בתחום (30 ש')							-----						אזורי בחירה מבוקרת- ניסוי ארצי

מתב"ה

המשך ריכוז שעות ההוראה והפיתוח המקצועי ליישום היעדים

פיתוח מקצועי							שעות הוראה						יעד 4
מחנכי ז'	מחנכי ח'	מחנכי ט'	מחנכי י'	מחנכי י"א	מחנכי י"ב	רכזים ומורים	כיתה ז'	כיתה ח'	כיתה ט'	כיתה י'	כיתה י"א	כיתה י"ב	הנושא
							♦ בהתאם להוראות חוזר "ימי לימוד מחייבים" ולשעות הלימוד השבועיות המחייבות						ניצול זמן הלימוד
פיתוח מקצועי							שעות הוראה						יעד 4
מחנכי ז'	מחנכי ח'	מחנכי ט'	מחנכי י'	מחנכי י"א	מחנכי י"ב	רכזים ומורים	כיתה ז'	כיתה ח'	כיתה ט'	כיתה י'	כיתה י"א	כיתה י"ב	הנושא
למורים ומחנכים (30 ש') ימי ציון ופיתוח מקצועי למנהלים לרכזי "שח"ר" (30 ש')							במסגרת שעות רוחב לטיפול ולמידה פרטנית ובקבוצות קטנות (מל"א)- בהתאם לתקנון כיתות "שח"ר" על פי בקשה לאור צרכי התלמידים			במסגרת שעות "סל הטיפול" לבניית תכניות אישיות/קבוצתיות לטיפול בתלמידים מתקשים			איתור, טיפול וקידום תלמידים מתקשים באוכלוסיות "שח"ר"
--	--	--	--	♦ למת"ליות (30 ש') ♦ למורים המלמדים בתכנית - פיתוח מקצועי מתוקשב (30 ש')			--	--	--	♦ עד 8 ש"ש לחט"ב שבתכנית (מהאגף לחינוך על יסודי) ♦ לפחות 4 ש"ש (שבית הספר מקצה מהתקן)			איתור, אבחון, למידה, הערכה - אל"ה
♦ למורים ורכזים בקורסי פיתוח מקצועי בתחומי הדעת השונים ♦ לצוות החינוכי במסגרת תכנית ייעודית בפיתוח המקצועי הבית ספרי							♦ במסגרת השעות הרגילה ♦ במסגרת שעות התגבור של החומש ♦ במסגרת השעות הפרטניות ♦ במסגרת השעות התוספתיות						חומש - למגזרים דוברי השפה הערבית
פיתוח מקצועי							שעות הוראה						יעד 6
♦ פיתוח מקצועי בית ספרי, ליווי מורים, מפקח ומנהליו							----						חיזוק מעמד המורה ושיפור איכות ההוראה
♦ פיתוח מקצועי של עובדי ההוראה							-----						חיזוק מעמד המורה ושיפור איכות ההוראה
פיתוח מקצועי							שעות הוראה						יעד 7
♦ במסגרת "אבני ראשה"							----						חיזוק מעמד המנהל

המשך ריכוז שעות ההוראה והפיתוח המקצועי ליישום היעדים

פיתוח מקצועי	שעות הוראה	יעד 12
- עד לשנה"ל תשע"ה יוכשרו מפקחים, מנהלים, סגני מנהלים, יועצים ומורים במסגרות שונות בנושא שילוב והרחבת יכולת ההכלה והקידום של תלמידים מתקשים בחינוך הרגיל: - במסגרת תחום הדעת בו הם מתמקצעים (בקורסים לפיתוח מקצועי באופק חדש ישולבו יחידה-שתיים בנושא) - במסגרת קורס למחנכים - במסגרת תכנית ייעודית לפיתוח מקצועי בית ספרי בהיקף של 30 שעות - במסגרת מפגשי הפיתוח המקצועי למפקחים/מנהלים/סגני מנהלים/יועצים/מדריכים/רכזים	במסגרת המשאבים הקיימים: בשגרת יום הלימודים, בשעות הפרטניות, בשעות טיפול בפרט ("שח"ר") תכנית אל"ה, ט"ל, בשעות אחרות: התכנית הלאומית לילדים ולנוער בסיכון, תכניות רשותיות ובמסגרות המשך: מיל"ת, קרב, מועדוניות, מרכזי ילדים, תכניות בקהילה, התכנית הלאומית לילדים ולנוער בסיכון, תכניות תוספתיות של משרד החינוך ובעלויות תכנית החומש	שילוב הלומדים וקידומם בחינוך הרגיל תוך הרחבת יכולת הכלתם

מתנה

ריכוז שעות הלמידה והפיתוח המקצועי ליישום משימות שגרה בזיקה ליציאה

פיתוח מקצועי							שעות הוראה						יעד 1
מחנכי ד'	מחנכי ח'	מחנכי ט'	מחנכי י'	מחנכי י"א	מחנכי י"ב	רכזים	כיתה ד'	כיתה ח'	כיתה ט'	כיתה י'	כיתה י"א	כיתה י"ב	
- לרכזים חברתיים - משולב במסגרת קורסי הפיתוח המקצועי - משולב במסגרת הפיתוח המקצועי שניתן במטה לחינוך אזרחי, באזרחות ומינהל חברה ונוער - מורה אחד לפחות, משכבות ד' -ט', ישתתף בפיתוח מקצועי באשכול "תרבות, מורשת ודת" (30 ש') - מורה אחד לפחות מכל ב"ס ישתתף בפיתוח מקצועי בתכנית הלימודים ובערכים דרוזים (30 ש') - למורי של"ח ולרכזים חברתיים - משולב במסגרת קורסי הפיתוח המקצועי - למנהלי בתי ספר, לרכזים פדגוגיים, לרכזים חברתיים וליועצים בבתי הספר - משולב במסגרת קורסי הפיתוח המקצועי - שוויון בין המינים וכבוד האדם - מורה מהצוות (30 ש')							- משולב במסגרת השיעורים הרגילים - משולב במסגרת שעת חינוך 2 ש"ש בהתאם לתכנית הליבה מכיתה ד' עד כיתה ט' במסגרת השעות הרגילה - במסגרת תכנית הלימודים הרגילה, כחלק מתכנית הלימודים: 2 ש"ש בחט"ב 1-5 יחידות בגרות - במסגרת שיעורי של"ח: 1 שעת הכנה לקראת יציאה לטיול ו-1 שעת סיכום בתום בטיול - משולב במסגרת השיעורים הרגילים - במסגרת השעות הרגילות בשיעורי חינוך, תרבות ישראל ומורשתו, ליבה חברתית וכישורי חיים						חוק החינוך הממלכתי המתוקן חינוך אזרחי ודמוקרטי מורשת, דת ותרבות - במגזר הערבי מורשת, ותרבות - במגזר הדרוזי הכרת הארץ ואהבת מולדת חינוך ערכי שוויון בין המינים
פיתוח מקצועי							שעות הוראה						יעד 2
מחנכי ד'	מחנכי ח'	מחנכי ט'	מחנכי י'	מחנכי י"א	מחנכי י"ב	רכזים	כיתה ד'	כיתה ח'	כיתה ט'	כיתה י'	כיתה י"א	כיתה י"ב	
- למורי כיתות א' ה' ולמורים המובילים חונכות זה"ב - שלא למד בעבר במסגרת הפיתוח המקצועי (30 ש') - לרכז זה"ב							---	---	1 שעה בבת"ס שקיבלו שעה מהמטה	1 שעה	1 שעה	---	זהירות ובטיחות בדרכים
פיתוח מקצועי							שעות הוראה						רפורמות
- לבעלי תפקידים - הכשרה למלא את תפקידם לפני הכניסה לתפקיד והמשך הפיתוח המקצועי בזמן מילוי התפקיד. - כלל עובדי ההוראה יתפתחו מקצועית: א. במסגרת השעות תומכות ההוראה - שעתיים בשבוע יוקדשו ללמידה בין כותלי בית הספר ב. במסגרת הזמן הפנוי בשני המקרים יתקיים הפיתוח המקצועי בהלימה למתווה שייקבע ע"י היחידות הפדגוגיות במשרה"ח, במוסדות אקדמיים המוכרים ע"י המל"ג, ובמרכזי פסג"ה ובאישור מנהל ביה"ס ומשרד החינוך - ימי ציון - במסגרת השעות הרגילה							בהתאם להסכם-שיבוץ שעות פרטניות ושעות תומכות הוראה בהתאם להסכם המעודכן של אופק חדש						עוז לתמורה אופק חדש

ריכוז שעות הלמידה והפיתוח המקצועי ליישום משימות שגרה בדיקה ליעדים

פיתוח מקצועי							שעות הוראה						תכניות מרכזיות
מחנכי ד'	מחנכי ח'	מחנכי ט'	מחנכי י'	מחנכי י"א	מחנכי י"ב	רכזים	כיתה ד'	כיתה ח'	כיתה ט'	כיתה י'	כיתה י"א	כיתה י"ב	
- צוות ביה"ס מקבל את הכשרתו באמצעות המדריכים לחינוך אישי בשיתוף שפ"י ומינהל חברה ונוער - יוצנו קורסי פיתוח מקצועי לרכזי שכבות ומורים משמעותיים - יוצנו קורסי פיתוח מקצועי במרכזי פסג"ה - ימי עיון למנהלים ולאנשי צוות													חאלום חינוך אישי
במסגרת הפיתוח המקצועי							-----						חינוך משלב
פיתוח מקצועי							שעות הוראה						כללי
מחנכי ד'	מחנכי ח'	מחנכי ט'	מחנכי י'	מחנכי י"א	מחנכי י"ב	רכזים	כיתה ד'	כיתה ח'	כיתה ט'	כיתה י'	כיתה י"א	כיתה י"ב	
- עזרה ראשונה - 2 מורים שלא למדו בעבר (30 שעות) - הכשרת הסגל (4 שעות) - רכז ביטחון- הכשרה בסיסית (60 ש') - רכזי ביטחון - רענון (4 פעמים בשנה)											סה"כ 4-6 שעות חינוך לחירום במסגרת שעת חינוך		שעת חירום

פרק ו'

תם ולא נשלם... ומה הלאה?

ומה הלאה? -

מנהלת אגף פיתוח במינהל הפדגוגי, זהבה שמש

♦ על אודות מתנ"ה תשע"ג

♦ על אודות לוח גאנט תשע"ג

♦ על אודות ספר התכניות

המארז כציר עבודה מארגן בבניית תכניות העבודה

תם ולא נשלם...

תם ולא נשלם... ומה הלאה?
מנהלת אגף פיתוח במינהל הפדגוגי, זהבה שמש

מתנ"ה תשע"ג

א. המארז ככלי ניהולי

מארז "מתנ"ה תשע"ג" (מארז תכנון, ניהול והיערכות לשנה"ל הקרובה) שלפניכם מצטרף לארגז הכלים הניהוליים אשר ברשותכם מפקחים ומנהלים. הוא מאפשר לכם תכנון והיערכות יעילים לשנת הלימודים הבאה תוך קיום דיאלוג עם הצוות החינוכי, עם ההורים, עם הפיקוח ועם הרשות.

ב. המשך פיתוח ועדכון המארז

המארז יוצג בקרוב באתר המינהל הפדגוגי וימשיך להתעדכן במהלך החודשים הקרובים בכתובת:
<http://cms.education.gov.il/EducationCMS/UNITS/MinhalPedagogi>

ג. המארז ככלי דיגיטלי

המארז יוצג כקובץ דיגיטלי שיכלול קישורים רבים ויאפשר לכם בין היתר:

- ◆ גישות לחומרי הוראה-למידה רלוונטיים ליישום המטרות והיעדים
- ◆ גישות לאתרי אינטרנט בתוך המשרד ומחוצה לו כהרחבה וכהעשרה
- ◆ חיפוש קל ומהיר בעזרת מילות מפתח (על פי משימות ויעדים)
- ◆ מבט כולל ומעמיק בנושאים השונים הנכללים בחלקיה השונים של ה"מתנ"ה" מגן-ו"ב

ד. המארז כציר מארגן בבניית תכניות העבודה

- ◆ המארז משמש כציר מארגן בבניית תכניות העבודה של המטה והמחוזות, תכניות הנבנות בליווי יחידת התכנון בלשכת המשנה למנכ"לית.
- ◆ לנוחיותכם, צרפנו לסוף המארז טבלה המרכזת את המטרות/היעדים/המשימות ברצף גילאי, בהתאם לתכנית האסטרטגית ולמסמך קווים מנחים.
- ◆ הציר המארגן המופיע במסמך עשוי לסייע בהכנת תכנית העבודה האקסלית לקראת תשע"ג.

לוח גאנט ארצי

א. לוח הגאנט ככלי ניהולי

לוח הגאנט הארצי מהווה כלי ניהולי נוסף וחשוב שנועד ליעיל את תכנון ההיערכות לקראת שנה"ל תשע"ג ואת ההתנהלות במהלכה בראייה אינטגרטיבית.

ב. לוח הגאנט בראייה מערכתית

הלוח הנבנה בשיתוף כלל היחידות במשרד, יציג תמונה מערכתית ויפרט את מועדי המועדים, החגים, החופשות, הכנסים, החידונים, מפגשי הפיתוח המקצועי, הבקורות והדיווחים ביחס לפעולות שאינן נכללות בעבודה השוטפת מול מוסדות החינוך.

ג. לוח הגאנט ככלי דיגיטלי

לוח הגאנט יוצג באתר המינהל ובאתר "או"ח" בכתובת: www.edu.gov.il/gant בפורמט דיגיטלי, ויאפשר פונקציות רבות וידידותיות שיסייעו בתכנון ההיערכות.

ספר התכניות

א. ספר התכניות ככלי ניהולי

בפיתוח הכלים הניהוליים השונים שמנו לנו למטרה להציג בפניכם תמונה מערכתית ושקופה העשויה לסייע בעבודתכם כמנהלים וכמפקחים. הדגשנו את חשיבותם של המהלכים המקדימים ובכללם: מיפוי תמונת המצב בבית-הספר/במחוז ובניית תכנית עבודה המגדירה את המטרות, היעדים, המשימות הפעולות הנדרשות, דרכי הערכה ובקרה ומדדי תפוקה ותוצאה לצד ההחלטה החשובה על אודות התכנית שתוצא לפתח/לבחור מתוך אמונה שהיא עשויה לתת את המענה המתאים.

כדי לייצר עבורכם תמונה כוללת ומקיפה של כלל התכניות ביקשנו מכל מנהלי המינהלים במשרד לשלוח אלינו מגוון תכניות, יוזמות, מיזמים ופרויקטים שפיתחו בתחומים שונים או שהיו שותפים לפיתוחם, להובלתם או להטמעתם במהלך השנים.

ב. התכניות שתוצגנה בספר התכניות

תחת הגדרה רחבה של "תכנית חינוכית" כללנו את כל התכניות המדגימות מערך פעולה ברור המציג יעדים או מטרות, פעולות ותוצאות הערכה של תהליכי הוראה-למידה שנועדו להביא לשיפור ולמתן מענה לצרכים. תכניות שפותחו על ידי משרד החינוך או אושרו על ידו ומיושמות בהובלתו לצד תכנית הלימודים הרשמית והן תואמות את מדיניות המשרד נכללות תחת ההגדרה הרחבה של המונח: "תכנית חינוכית".

ג. ספר התכניות ככלי דיגיטלי

על מנת לאפשר לכם להכיר ולבחון את היצע התכניות הקיימות ולבחור מהן בבחירה מושכלת את התכניות העונות על צורכיכם, החלטנו לפתח את ספר התכניות החינוכיות של משרד החינוך ככלי ניהולי בפורמט רגיל ודיגיטלי.

ד. קהל היעד של ספר התכניות

קהל היעד אליו פונה ספר התכניות רחב ומקיף וכולל:

- ◆ גננות ומפקחות על הגנים
- ◆ מנהלי בתי"ס וצוותי ניהול בבתי הספר היסודיים והעל יסודיים ומפקחיהם
- ◆ הנהגות ההורים בבתי הספר וברשויות
- ◆ צוותי הדרכה, מנחים ומפקחים על מוסדות החינוך
- ◆ מנהלי מחלקות חינוך ברשויות
- ◆ מטה משרד החינוך
- ◆ מפתחי תכניות, עמותות וגופים נוספים

ה. ספר התכניות ככלי ניהולי

ספר התכניות ככלי ניהולי מזמן בין השאר:

1. קבלת תמונה מערכתית המאפשרת:
 - ◆ היכרות עם מגוון תכניות ב-4 תחומים מרכזיים: התחום הלימודי, החברתי-ערכי, הרגשי-רווחתי, אחר
 - ◆ היכרות עם תכניות רצף על רכיביהן השונים
 - ◆ בחירה מושכלת מתוך כלל התכניות ההולמות את הצרכים שזוהו ברמת המוסד החינוכי, היישוב, הרשות והמחוז
2. יצירת שפה משותפת וקידום השיח הפדגוגי בקרב צוותים, מנהלים, מפקחים ואנשי המטה:
 - ◆ יצירת שיתופי פעולה בין מגזרים, מוסדות חינוך, מנהלים, צוותים
 - ◆ בחינה משותפת של מודלים להפעלת תכניות ותיקויות/חדשות שונות
 - ◆ יצירת רצפים חינוכיים גן-יסודי-על יסודי
3. קבלת החלטות מעשיות ברמת המדיניות וברמה התקציבית
 - ◆ תכנון תקציבי תוך הבאה בחשבון של צרכים ומשאבים
 - ◆ תכנון רחוק-טווח המאפשר היערכות יעילה
4. פיתוח תכניות חדשות
 - ◆ צידוד יוזמה ופיתוח תכניות נוספות בתחומים הנדרשים בהתאם לקריטריונים שהוצגו

ו. הפונקציות והחיתוכים בספר התכניות יאפשר

הספר הדיגיטלי יאפשר לסנן את מגוון התכניות שאספנו מכל יחידות המשרד ולקבל בלחיצת כפתור רק את התכניות העונות להיבטים בהם אנו מעוניינים.

לדוגמה, ניתן יהיה לקבל מיידית את רשימת התכניות הקיימות במאגר עבור:

- ◆ תלמידים מתקשים/רגילים/מצטיינים/מחוננים
 - ◆ בשכבת גיל מסוימת
 - ◆ בתחום דעת מסוים
 - ◆ שעברו הערכה
- ואז בלחיצה נוספת ניתן לקבל את תעודת הזהות המפורטת של התכנית ובנוסף ניתנו שמות המוסדות שהפעילו את התכנית בהצלחה כדי שניתן יהיה לפנות אליהם ולשוחח עמם אודות התכנית.

ז. תעודת הזהות שתייצג כל תכנית בספר

כל תכנית תוצג בספר התכניות באמצעות "תעודת זהות" המפרטת את הרכיבים המרכזיים המופיעים בעמוד הבא:

תעודת הזהות לתכנית חינוכית בספר התכניות

1. אודות התכנית

- ◆ שם התכנית
- ◆ תקציר התכנית
- ◆ התחום המרכזי בו עוסקת התכנית
- ◆ פיתוח ואישור התכנית
- ◆ ותק התכנית, היקף הפעילות ומקום הפעילות ברחבי הארץ

2. מטרות ודגשים מרכזיים בתכנית

3. אוכלוסיית היעד

- ◆ תלמידים/הורים
- ◆ מגזר, זרם וסוג חינוך

4. מודל ההפעלה

- ◆ הזמן בו מתבצעת התכנית
- ◆ גודל הקבוצה בה מתבצעת התכנית
- ◆ רכיבים הניתנים במסגרת התכנית

5. המשאבים הנדרשים להפעלת התכנית

- ◆ שותפים נוספים לפיתוח ו/או להפעלת התכנית
- ◆ משאבים נדרשים להפעלת התכנית
- ◆ צעדים להבניית התכנית גם לאחר תום ההתקשרות

6. הערכת התוצאות בעקבות הפעלת התכנית

- ◆ האם נערכה הערכה? מי הגוף שביצע אותה? מתי בוצעה הערכה?

7. קריטריונים להצטרפות לתכנית

8. למידע נוסף:

- ◆ פרטי נציג המשרד
- ◆ מוסדות שהפעילו את התכנית
- ◆ להרחבה על אודות התכנית

המארז כציר עבודה מארגן

בבניית תכניות העבודה במטה ובמחוזות

מטרות

1. מערכת החינוך תחזק את החינוך לערכים ציוניים, יהודיים, דמוקרטיים וחברתיים
2. מערכת החינוך תחתור לקידום המצוינות, שיפור בהישגים ובאיכות החינוכית וצמצום הפערים החברתיים
3. מערכת החינוך תהיה אפקטיבית ויעילה יותר, תשרת את צרכי הפרט ואת צרכיה המשתנים של מדינת ישראל

יעדים

יעד 1 - העמקת החינוך לערכים

המטרה: מערכת החינוך תחזק את החינוך לערכים ציוניים, יהודיים, דמוקרטיים וחברתיים
המשימות המתוכננות לתשע"ג:

הנושא	המשימה	מיועד ליסודי	מיועד לעל יסודי	מיועד למחוז	מיועד למטה	גורם אחראי
נעלה לירושלים	יציאה לספורים חינוכיים בירושלים	✓	✓	✓	✓	מינהל חברה ונוער-אגף של"ח וידיעת הארץ
תרבות ישראל ומורשתו	הטמעת מקצוע "תרבות ישראל ומורשתו"	✓	✓	✓	✓	המזכירות הפדגוגית
מפתח ה"ב" בתפיסה מערכתית	הטמעת ערכי "מפתח ה"ב" בתפיסה בית-ספרית (בדגש על: שעת חינוך, שיוח פרטני, מסגרות של חברת הילדים ושיתוף ההורים)	✓		✓	✓	המינהל הפדגוגי - האגף לחינוך יסודי
הגיוס לצה"ל ולשירות הלאומי אזרחי	עידוד הגיוס לצה"ל ולשירות הלאומי-אזרחי (בדגש על: תכנית לעידוד הגיוס, בתי"ס במיקוד (שבוע גדנ"ע ומיצג חילות), מרכזי הכנה ברשויות המקומיות, מיזם "דרך ערך"		✓	✓	✓	מינהל חברה ונוער-אגף לחינוך חברתי, קהילתי, תלמידים נוער
מסע ישראלי	הרחבת "מסע ישראלי" - לכיתות י"א		✓	✓	✓	מינהל חברה ונוער-אגף של"ח וידיעת הארץ
ההמנון הלאומי	העמקת ההיכרות עם ההמנון הלאומי	✓	✓	✓	✓	המזכירות הפדגוגית
שעת חינוך - תכנית הליבה	הטמעת שעת חינוך - תכנית הליבה לכיתות ז'-י"ב		✓	✓	✓	מינהל חברה ונוער
זיכרון השואה	חינוך וחיזוק הנחלת זיכרון השואה ומשמעותיה		✓	✓	✓	מינהל חברה ונוער
תנועות הנוער	הגדלת מספר התלמידים המשתתפים בפעילויות תנועות הנוער		✓	✓	✓	מינהל חברה ונוער
מעורבות חברתית	העמקת החינוך למעורבות חברתית, הטמעת ערך השליחות הציבורית והכנת הנבחרים לתפקידם		✓	✓	✓	מינהל חברה ונוער
תרבות הפנאי של בני נוער	טיפוח תרבות הפנאי לנוער		✓	✓	✓	מינהל חברה ונוער
חיזוק הקשר בין החברה האזרחית למערכת החינוך	הפעלת התכנית "מתנדבים לחינוך" בשיתוף הרשויות המקומיות		✓	✓	✓	מינהל חברה ונוער

המשך יעד 1 - העמקת החינוך לערכים

הנושא	המשימה	מיועד ליסודי	מיועד לעל יסודי	מיועד למחוז	מיועד למטה	גורם אחראי
מיזמים משותפים עם עמותות וקרנות פילנתרופיות	הפעלת תכניות ייחודיות לחיזוק החינוך הערכי, בדגש על זהות יהודית-ציונית ומורשת ישראל (בשיתוף עם תכנית: "רוח יהודית", "מארג", "תגבור לימודי יהדות", "בארי")				V	מטה שנהר-קרמניצר בשיתוף עם העמותות והקרנות
חידון תנ"ך	קיום חידון התנ"ך למבוגרים				V	מינהל חברה ונוער
אירוצי תרבות	הגדלת היקף אירוצי התרבות שתלמידים נחשפים אליהם (בדגש על תלמידים מהפריפריה החברתית והגיאוגרפית)				V	המינהל הפדגוגי
חינוך בלתי פורמאלי	חיזוק החינוך הבלתי פורמאלי ברשויות המקומיות (בדגש על: תכנית "תלמידים בוחרים ערך כדרך", הסדרת תפקיד מנהל יחידת נוער ברשויות המקומיות באופן דיפרנציאלי (עדיפות לפריפריה), הפעלת מועצת תלמידים ונוער רשותית)			V	V	מינהל חברה ונוער

יעד 2 - מאבק באלימות ועיצוב אקלים חינוכי מיטבי

המטרה: מערכת החינוך תחזק את החינוך לערכים ציוניים, יהודיים, דמוקרטיים וחברתיים המשימות המתוכננות לתשע"ג:

הנושא	המשימה	מיועד ליסודי	מיועד לעל יסודי	מיועד למחוז	מיועד למטה	גורם אחראי
אקלים מיטבי	הפעלת תכנית מערכתית לקידום אקלים חינוכי מיטבי ולצמצום אלימות (בדגש על: יישום חוזר מנכ"ל, הטמעת מנגנון ניטור, דיווח על בעיות משמעת, פרסום התקנון, הטמעת כישורי חיים, בתי"ס במיקוד, עיר ללא אלימות)	V	V	V	V	המינהל הפדגוגי-אגף שפ"י
תלבושת אחידה	הנהגת התלבושת האחידה	V	V	V	V	המינהל הפדגוגי-אגף לחינוך יסודי אגף לחינוך על יסודי ואגף שפ"י

יעד 3א: שיפור ההישגים הלימודיים - שיפור הדרגתי ועקבי במבחני המיצ"ב ובמבחנים הבינלאומיים

המטרה: מערכת החינוך תחתור לקידום המצוינות, שיפור בהישגים ובאיכות החינוכית וצמצום הפערים החברתיים המשימות המתוכננות לתשע"ג:

הנושא	המשימה	מיועד ליסודי	מיועד לעל יסודי	מיועד למחוז	מיועד למטה	גורם אחראי
עידוד קריאה	יישום התכניות לעידוד קריאה ואהבת הספר בגן הילדים (בדגש על: "מדף הספרים הביתי", "ספריית הפיג'מה" ו"מצעד הספרים")	לקדם יסודי		V	V	המינהל הפדגוגי-האגף לחינוך קדם יסודי
שפת אם	הפעלת תכנית לשיפור ההישגים באוריינות קריאה וכתובה בכיתות א'-ו' ולקידום שפת אם עברית וערבית	V		V	V	המינהל הפדגוגי-האגף לחינוך יסודי והמזה"פ
מבדק קריאה	שיפור המיומנויות בשפת אם- מבדק קריאה וכתובה לתלמידי כיתות א'	V		V	V	המינהל הפדגוגי-האגף לחינוך יסודי
מתמטיקה	שיפור דרכי ההוראה והלמידה בשיעורי מתמטיקה כיתתיים/פרטניים בכיתות א'-ו' ופיתוח ערוצי התמקצעות במתמטיקה	V		V	V	המזה"פ והמינהל הפדגוגי-האגף לחינוך יסודי
חוק פיצול כיתות א' ו-ב'	פיצול כיתות א'-ב' במסגרת שיעורי קריאה וחשבון (ראו יעד 3 - שפת אם מתמטיקה)	V		V	V	המינהל הפדגוגי-האגף לחינוך יסודי
אנגלית	הטמעת הערכה "הערכה להערכת ראשית קריאה באנגלית" בכיתות ה'	V		V	V	המינהל הפדגוגי-האגף לחינוך יסודי
מדע וטכנולוגיה	הטמעת מקצוע מדע וטכנולוגיה בכיתות א'-ו'	V		V	V	המינהל הפדגוגי-האגף לחינוך יסודי
אמירים למצטיינים	הטמעת תכנית "אמירים" לטיפול התלמידים המצטיינים ולטיפול המצוינות הבית ספרית	V	V	V	V	המינהל הפדגוגי-האגף לתלמידים מחוננים ומצטיינים
קליטת תלמידים עולים ותלמידים תושבים חוזרים	המשימות לעולים חדשים: הקניית העברית כשפה שנייה לעולים, שיפור השפה והשלמת פערים במקצועות הלימוד, מניעת נשירה של תלמידים עולים המשימות לעולים ותיקים: המשך ליווי באמצעות תכניות לתלמידים עולים במטרה לשפר את השפה ולהשלים פערים	V	V	V	V	המינהל הפדגוגי-האגף לחינוך על יסודי והאגף לחינוך על יסודי
אזורי בחירה מבוקרת	הפעלת תכנית ניסוי המקדמת בחירה מבוקרת של הורים בעת רישום ילדיהם לבתי-הספר שלא על-פי אזורי הרישום הקיימים	V	V	V	V	המזכירות הפדגוגית
שלהב"ת- שפת אם עברית	שיפור מיומנויות בשפת אם עברית "שלהב"ת" - שילוב ההבנה וההבעה בתחומי הדעת		V	V	V	המינהל הפדגוגי-האגף לחינוך על יסודי והמזה"פ
שלהב"ת- שפת אם ערבית	שיפור מיומנויות בשפת אם ערבית "שלהב"ת" - שילוב ההבנה וההבעה בתחומי הדעת		V	V	V	המינהל הפדגוגי-האגף לחינוך על יסודי והמזה"פ
מתמטיקה	העלאת ההישגים במתמטיקה בכיתות ז'-ט'		V	V	V	המינהל הפדגוגי-האגף לחינוך על יסודי והמזה"פ
מדע וטכנולוגיה	שיפור הלמידה והעלאת ההישגים במדע ובטכנולוגיה בכיתות ז', ח', ט'		V	V	V	המינהל הפדגוגי-האגף לחינוך על יסודי והמזה"פ
אקדמיה למצטיינים	למידה של קורסים אקדמיים, המעניקים קרדיט אקדמי תוך המרה של יחידות הבגרות במקצוע הנלמד. וזאת על פי תכנית מפורטת שתפורסם		V	V	V	המינהל הפדגוגי-האגף לתלמידים מחוננים ומצטיינים

יעד 3ב: שיפור ההישגים הלימודיים - העלאת שיעור הזכאים לתעודת בגרות מלאה ואיכותית

המטרה: מערכת החינוך תחתור לקידום המצוינות, שיפור בהישגים ובאיכות החינוכית וצמצום הפערים החברתיים המשימות המתוכננות לתשע"ג:

הנושא	המשימה	מיועד ליסודי	מיועד לעל יסודי	מיועד למחוז	מיועד למטה	גורם אחראי
לב"ם - לקראת בגרות מליאה	העלאת שיעור הזכאים לתעודת בגרות ע"י הפעלת תכנית "לב"ם בכיתות י"ב בהיקף מלא ועל פי הנהלים		V	V	V	המינהל הפדגוגי-האגף לחינוך על יסודי
סימסטר קיץ - "המחצית השלישית"	העלאת שיעור הזכאים לתעודת בגרות באמצעות לימוד לקראת בחינת בגרות במקצועות החובה במרכזי למידה בפריסה ארצית במשך חמישה שבועות במהלך חופשת הקיץ		V	V	V	המינהל הפדגוגי-האגף לחינוך על יסודי
העלאת שיעור הזכאים לבגרויות	הפעלת תכנית להעלאת שיעור התלמידים במקצועות הנחשבים 'קשים' בהיקף של 5 יח"ל (אנגלית, מתמטיקה, פיזיקה, כימיה)			V	V	המינהל הפדגוגי-האגף לחינוך על יסודי
העלאת שיעור הזכאים לבגרויות	תגבור לימודי המתמטיקה לתלמידי שכבה י' הניגשים לבגרות בהיקף של 3 יח"ל			V	V	המינהל הפדגוגי-האגף לחינוך על יסודי
העלאת שיעור הזכאים לבגרויות	תגבור לימודי אוריינות מדעית לתלמידי שכבה י' במגמות עיוניות			V	V	המינהל הפדגוגי-האגף לחינוך על יסודי
שקיפות ביצועים	הרחבת יישומה של תכנית המקדמת שקיפות ביצועים בית-ספריים לציבור הרחב בקבוצת מדדים נבחרת				V	המינהל הפדגוגי-האגף לחינוך על יסודי

יעד 4 - ניצול מקסימאלי של זמן הלימוד

המטרה: מערכת החינוך תהיה אפקטיבית ויעילה יותר, תשרת את צרכי הפרט ואת צרכיה המשתנים של מדינת ישראל המשימות המתוכננות לתשע"ג:

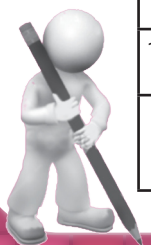
הנושא	המשימה	מיועד ליסודי	מיועד לעל יסודי	מיועד למחוז	מיועד למטה	גורם אחראי
ניצול זמן לימוד	יישום הוראות חוזר "ימי לימוד מחייבים" והקצאת שעות הלימוד השבועיות המחייבות	V	V	V	V	המינהל הפדגוגי-האגף לחינוך יסודי והאגף לחינוך על-יסודי

יעד 5 - צמצום פערים

המטרה: מערכת החינוך תחתור לקידום המצוינות, שיפור בהישגים ובאיכות החינוכית וצמצום הפערים החברתיים המשימות המתוכננות לתשע"ג:

הנושא	המשימה	מיועד ליסודי	מיועד לעל יסודי	מיועד למחוז	מיועד למטה	גורם אחראי
איתור, טיפול וקידום תלמידים מתקשים באוכלוסיות שח"ר	הפעלת תכניות לאיתור, לטיפול ולקידום תלמידים מתקשים ולצמצום פערים לימודיים וחברתיים ומניעת נשירה	V	V	V	V	המינהל הפדגוגי-האגף לחינוך יסודי והאגף לחינוך על-יסודי
תכניות תוספתיות לצמצום פערים	הפעלת תכניות תוספתיות לקידום תלמידים מתקשים ולצמצום פערים לימודיים וחברתיים בדגש על מיל"ת, קרב וסחל"ב	V		V	V	המינהל הפדגוגי-האגף לחינוך יסודי
חומש - למגזרים דוברי השפה הערבית	הפעלת תכניות לאיתור, לטיפול ולקידום תלמידים מתקשים ולצמצום פערים לימודיים וחברתיים	V	V	V	V	המינהל הפדגוגי-האגף לחינוך יסודי והאגף לחינוך על-יסודי
איתור, אבחון, למידה, הערכה - אל"ה	קידום התלמידים המתקשים והבניית תהליכי הוראה המותאמים ללומד בכיתה ובמסגרת קבוצתית	V	V	V	V	המינהל הפדגוגי-האגף לחינוך יסודי והאגף לחינוך על-יסודי
לב"ם - לקראת בגרות מלאה	העלאת שיעור הזכאים לתעודת בגרות ע"י הפעלת תכנית "לב"ם" בכיתות י"ב בהיקף מלא ועל פי הנהלים		V	V	V	המינהל הפדגוגי-האגף לחינוך יסודי והאגף לחינוך על-יסודי
סימסטר קיץ - "המחצית השלישית"	העלאת שיעור הזכאים לתעודת בגרות באמצעות לימוד לקראת בחינת בגרות במקצועות החובה במרכזי למידה בפרסה ארצית במשך חמישה שבועות במהלך חופשת הקיץ		V	V	V	המינהל הפדגוגי-האגף לחינוך יסודי והאגף לחינוך על-יסודי
תכניות ייעודיות	תמיכה בפרויקטים לתגבור תכניות ייעודיות להגדלת מספר הניגשים והזכאים לתעודת בגרות (כמו: תה"ל, קדם עתידים)				V	המינהל הפדגוגי
תמיכה בבתי ספר בחטיבה העליונה בפרופריה	יישום מלא של הקריטריונים לתמיכה בבתי ספר בחטיבה העליונה בפרופריה (בתי ספר מוחזקים), תוך תוספת תקציבית				V	המינהל הפדגוגי ומינהל כלכלה ותקציבים
צמצום נשירה	צמצום היקף הנשירה הסמויה והגלויה של תלמידים תוך איתור תלמידים מתקשים ויצירת מסגרות שיאפשרו תמיכה חינוכית ורגשית (בישובי שח"ר, באמצעות כיתות אתגר, מב"ר, אומ"ץ ותל"מ)			V	V	המינהל פדגוגי-אגף שח"ר
חוק חינוך לימוד חובה ב"א-י"ב	יישום חוק חינוך לימוד חובה ב"א - י"ב (התמקדות ב- 30 ישובים)		V	V	V	המינהל הפדגוגי
תמרוץ עובדי הוראה	הפעלת תכנית לתמרוץ עובדי הוראה למעבר לפרופריה				V	מינהל כא"ב תיאום ובקרה
מלגות למשלחות לפולין	הגדלת משמעותית של מלגות לתלמידים במשלחות לפולין				V	מינהל חברה ונוער
השלמת השכלה למבוגרים	השלמת השכלה (עד 12 שנות לימוד) למבוגרים, בבתי"ס בפרופריה החברתית והכלכלית			V	V	מינהל כא"ב תיאום ובקרה

יעד 6 - חיזוק מעמד המורה ושיפור איכות ההוראה

המטרה: מערכת החינוך תחתור לקידום המצוינות, שיפור בהישגים ובאיכות החינוכית וצמצום הפערים החברתיים המשימות המתוכננות לתשע"ג:

הנושא	המשימה	מיועד למחוז	מיועד למטה	גורם אחראי
יישום החלטת ממשלה 4088 (המלצות ועדת טרכטנברג)	איוש גני הילדים בגננות בעלות תואר ראשון ותעודת הוראה, במסגרת יישום חינוך חינוך לגילאי 3-4	V	V	מינהל הכשרה ופיתוח מקצועי
גיוס כוח אדם איכותי להוראה	יישום והפעלה של תכניות ייחודיות: אקדמאים מצטיינים להוראת מתמטיקה ומדעים; הסבת מהנדסים להוראה במגמות טכנולוגיות; מצוינים להוראה; M. Teach לסטודנטים מצטיינים; "עתידיים", הכשרה להוראת המדעים ואנגלית; חותם; קריירה שנייה ועוד.		V	מינהל הכשרה ופיתוח מקצועי
איכות המתכשרים להוראה	העלאת מספר הסטודנטים האיכותיים המתקבלים ללימודים במכללות לחינוך		V	מינהל הכשרה ופיתוח מקצועי
תהליכי ההכשרה במכללות	שיפור איכות תהליכי ההכשרה במכללות האקדמיות לחינוך		V	מינהל הכשרה ופיתוח מקצועי
התמחות וכניסה להוראה	תמיכה במתמחים ובעובדי הוראה חדשים בשלב הכניסה למקצוע ההוראה	V	V	מינהל הכשרה ופיתוח מקצועי
התמחות וכניסה להוראה	הערכת המתמחים והשבחת התהליכים בשלב הכניסה למקצוע ההוראה	V	V	מינהל הכשרה ופיתוח מקצועי
התמחות וכניסה להוראה	הבניית שלב הכניסה להוראה כשלב מובחן בהתפתחות המקצועית של עובדי הוראה	V	V	מינהל הכשרה ופיתוח מקצועי
פיתוח מקצועי	תכניות לפיתוח מקצועי במסגרת רפורמת "אופק חדש" דרגות 1-6	V	V	מינהל הכשרה ופיתוח מקצועי
פיתוח מקצועי	תכניות לפיתוח מקצועי במסגרת רפורמת "אופק חדש" דרגות 7-9	V	V	מינהל הכשרה ופיתוח מקצועי
פיתוח מקצועי	תכניות לפיתוח מקצועי במסגרת רפורמת "עוז לתמורה"	V	V	מינהל הכשרה ופיתוח מקצועי
פיתוח דרכי הערכה לצורך קידום מקצועי של מורים ומנהלים	הערכת מורים ומנהלים לצורך קידום המקצועי	V	V	הראמ"ה לשכת המשנה למנכ"לית
פיטורי מורים	איתור המורים הכושלים במערכת החינוך והפעלת תהליכי פיטורים על רקע פדגוגי	V	V	כח אדם בהוראה
מכסות פרישה	הגדלת מכסות פרישה		V	כח אדם בהוראה
שימור מורים טובים	פיתוח תכניות לשימור מורים טובים	V	V	כח אדם בהוראה

יעד 7 - חיזוק מעמד המנהל

המטרה: מערכת החינוך תחתור לקידום המצוינות, שיפור בהישגים ובאיכות החינוכית וצמצום הפערים החברתיים המשימות המתוכננות לתשע"ג:

הנושא	המשימה	מיועד ליסודי	מיועד לעל יסודי	מיועד למחוז	מיועד למטה	גורם אחראי
פיתוח מקצועי של מנהלי בתי-ספר	איתור וביסוס של קבוצת מנהלים מצוינים מובילי שיפור בבת"ס אחרים, בנוסף לשלהם			V	V	אבני ראשה
פיתוח מקצועי של מנהלי בתי-ספר	פיתוח יכולות ניהוליות בקרב מנהלים בראשית דרכם (שנים א'-ב')			V	V	אבני ראשה
פיתוח מקצועי של מנהלי בתי-ספר	שיפור יכולות ניהוליות בקרב מנהלים מנוסים			V	V	אבני ראשה
פיתוח מקצועי של מנהלי בתי-ספר	הקמת רשת מקוונת של מנהלים כמנוף להתפתחות מקצועית ואישית של מנהלי בתי"ס			V		אבני ראשה
הכשרת מנהלים	הפעלת תכנית להכשרת מנהלים במתכונת חדשה			V	V	אבני ראשה
מרכז מומחיות	פיתוח מרכז מומחיות בתחום הניהול הבית ספרי			V		אבני ראשה
מחקר יישומי ופיתוח כלים	הובלת מחקר יישומי ופיתוח כלים מקצועיים בתחום הניהול			V		אבני ראשה

יעד 8 - התמקדות במקצועות הליבה

המטרה: מערכת החינוך תחתור לקידום המצוינות, שיפור בהישגים ובאיכות החינוכית וצמצום הפערים החברתיים המשימות המתוכננות לתשע"ג:

הנושא	המשימה	מיועד ליסודי	מיועד לעל יסודי	מיועד למחוז	מיועד למטה	גורם אחראי
מקצועות בחירה	צמצום בחינות הבגרות במקצועות הבחירה				V	המזכירות הפדגוגית

יעד 9 - התאמת תכנית הלימודים למציאות החינוכית המשתנה

המטרה: מערכת החינוך תהיה אפקטיבית ויעילה יותר, תשרת את צרכי הפרט ואת צרכיה המשתנים של מדינת ישראל המשימות המתוכננות לתשע"ג:

הנושא	המשימה	מיועד ליסודי	מיועד לעל יסודי	מיועד למחוז	מיועד למטה	גורם אחראי
תכניות לימודים	בדיקת כל תכניות הלימודים הקיימות במקצועות הליבה ובמקצועות הבחירה והתאמתן למציאות החינוכית ולמס' השעות המוקצות				V	המזכירות הפדגוגית
מבני - ארגוני	שינוי מבני במזכירות הפדגוגית				V	המזכירות הפדגוגית
חינוך לחשיבה	הטמעת החינוך לחשיבה			V	V	המזכירות הפדגוגית

יעד 10 - חיזוק החינוך הטכנולוגי - מקצועי

המטרה: מערכת החינוך תחתור לקידום המצוינות, שיפור בהישגים ובאיכות החינוכית וצמצום הפערים החברתיים המש ימות המתוכננות לתשע"ג:

הנושא	המשימה	מיועד ליסודי	מיועד לעל יסודי	מיועד למחוז	מיועד למטה	גורם אחראי
חינוך טכנולוגי-מקצועי	הרחבת התכנית מצוינות מדעית-טכנולוגית: חיזוק המצוינות המדעית-טכנולוגית מכיתה ז' ועד י"ב		V	V	V	מינהל מדע וטכנולוגיה
חינוך טכנולוגי-מקצועי	הרחבת התכנית 'הזנק לתעשייה' כיתות המשלבות לימודים והתנסות בתעשייה		V	V	V	מינהל מדע וטכנולוגיה
חינוך טכנולוגי-מקצועי	חיזוק והרחבת התכנית טו"ב (טכנאים ובגרות)		V	V	V	מינהל מדע וטכנולוגיה
חינוך טכנולוגי-מקצועי	שילוב תלמידים חרדים בחינוך הטכנולוגי		V	V	V	מינהל מדע וטכנולוגיה
חינוך טכנולוגי-מקצועי	פתיחת שני מרכזי טכנולוגיה אזוריים בצפון ובדרום				V	מינהל מדע וטכנולוגיה
חינוך טכנולוגי-מקצועי	הסבת מהנדסים לחינוך הטכנולוגי				V	מינהל מדע וטכנולוגיה
חינוך טכנולוגי-מקצועי	העצמת תחום הרובוטיקה		V	V	V	מינהל מדע וטכנולוגיה

יעד 11 - תקשוב מערכת החינוך והתאמתה

לעידן הדיגיטלי במאה ה-21

המטרה: מערכת החינוך תחתור לקידום המצוינות, שיפור בהישגים ובאיכות החינוכית וצמצום הפערים החברתיים המשימות המתוכננות לתשע"ג:

הנושא	המשימה	מיועד ליסודי	מיועד לעל יסודי	מיועד למחוז	מיועד למטה	גורם אחראי
תקשוב מערכת החינוך והתאמתה למאה ה-21	הטמעה ויישום של סביבות מתוקשבות להוראה וללמידה הנתמכות בטכנולוגיית ה-ICT לשם קידום פדגוגיה מיטבית והקניית אוריינות המאה ה-21 למורים ולתלמידים	V		V	V	מינהל מדע וטכנולוגיה בשיתוף האגף לחינוך יסודי
תקשוב מערכת החינוך והתאמתה למאה ה-21	יצירת תשתיות, הנעת תהליכי הצטיידות וביצוע פעולות תחזוקה שוטפות	V		V	V	מינהל מדע וטכנולוגיה
תקשוב מערכת החינוך והתאמתה למאה ה-21	התאמה ופיתוח של תכנים דיגיטליים והנגשתם למורים ולתלמידים	V			V	מינהל מדע וטכנולוגיה
תקשוב מערכת החינוך והתאמתה למאה ה-21	פיתוח מקצועי של עובדי הוראה בתחום שילוב התקשוב בהוראה בתחומי הדעת הבאים: מתמטיקה, מדעים, שפה, אנגלית	V			V	מינהל מדע וטכנולוגיה
תקשוב מערכת החינוך והתאמתה למאה ה-21	התאמת תכניות הלימודים הקיימות להוראה מתוקשבת (יישום מעגל התקשוב בהוראה)				V	מינהל מדע וטכנולוגיה
תקשוב מערכת החינוך והתאמתה למאה ה-21	הערכה מקיפה של התכנית התקשוב הלאומית				V	מינהל מדע וטכנולוגיה

יעד 12 - שילוב הלומדים וקידומם בחינוך הרגיל תוך הרחבת יכולת הכלתם ומתן מענים מגוונים בהיבטים שונים

המטרה: מערכת החינוך תחתור לקידום המצוינות, שיפור בהישגים ובאיכות החינוכית וצמצום הפערים החברתיים המשימות המתוכננות לתשע"ג:

הנושא	המשימה	מיועד ליסודי	מיועד לעל יסודי	מיועד למחוז	מיועד למטה	גורם אחראי
שילוב הלומדים וקידומם בחינוך הרגיל תוך הרחבת יכולת הכלתם	הפעלת תכנית מוסדית רב מערכתית המכוונת לשילוב הלומדים במערכת החינוך הרגילה תוך הרחבת ההכלה והקידום של הלומדים המתקשים ובעלי לקויות (לקויות למידה וקשיי התנהגות) ולהפחתת מספר המופנים לוועדות צפ"י חוק (חינוך מיוחד - ועדות שילוב, ועדות השמה)	✓	✓	✓	✓	המינהל הפדגוגי

תכניות מרכזיות

הנושא	המשימה	מיועד לקדם יסודי	מיועד ליסודי	מיועד לעל יסודי	מיועד למחוז	מיועד למטה	גורם אחראי
טרנסברג	חינוך חנים לגילאי 3-4 העשרה בתום יום הלימודים	✓	✓		✓	✓	המינהל הפדגוגי
ניהול עצמי	הטמעת מודל הניהול העצמי בבתי ספר חדשים בניהול עצמי והעמקה בבתי ספר ותיקים בניהול עצמי		✓		✓	✓	המינהל הפדגוגי
חינוך משלב	יצירת מסגרת לימודית ארגונית, פדגוגית חינוכית המאפשרת להכיל באותו בית ספר תלמידים שונים בעלי מגוון זהויות יהודיות		✓	✓	✓	✓	המינהל הפדגוגי
חינוך אישי	הטמעת ה"חינוך האישי" בכיתות ז'-ח' של חטיבות הביניים שבאופק חדש			✓	✓	✓	המינהל הפדגוגי

רפורמות במערכת החינוך

הנושא	המשימה	מיועד לקדם יסודי	מיועד ליסודי	מיועד לעל יסודי	מיועד למחוז	מיועד למטה	גורם אחראי
אופק חדש	יצירת סינרגיה בין ארבעת רכיבי אופק חדש: זמן תלמיד, זמן מורה, הערכת עובדי ההוראה, סגני המנהלים והמנהלים ופיתוח מקצועי	✓	✓	✓	✓	✓	המינהל הפדגוגי
עוז לתמורה	קידום הישגי מערכת החינוך בחטיבה העליונה והעצמת מעמדו של עובד ההוראה; יצירת סינרגיה בין רכיבי עוז לתמורה: שעות פרטניות, שעות תומכות הוראה, זמן תלמיד, זמן מורה, פיתוח מקצועי של הצוות והערכת עובדי הוראה			✓	✓	✓	המינהל הפדגוגי

תודתנו לשותפים הרבים במטה ובמחוזות שלוקחים חלק פעיל במהלכים ושואפשרים לבנות את הכלים הניהוליים שיצטרפו לארגז הכלים הפדגוגי מערכתי שיעמוד לרשות המנהלים והמפקחים.

זהבה שמש

מנהלת אגף פיתוח במינהל הפדגוגי

